

การศึกษาเปรียบเทียบคำกริยา “kan” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย

นางสาวกชณิภา วิชยปรีชา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2556

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

A COMPARATIVE STUDY OF VERB “KAN” IN MANDARIN CHINESE AND /duu/ IN THAI

Miss Kotchanipar Wichayapreechar

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts Program in Chinese

Department of Eastern Languages

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2013

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาเปรียบเทียบคำกริยา “kan” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย
โดย	นางสาวกชณิภา วิชยปรีชา
สาขาวิชา	ภาษาจีน
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญญพร ปริญญาวุฒิชัย

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพจน์ อัครวิรุฬหการ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประพิน มโนมัยวิบูลย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญญพร ปริญญาวุฒิชัย)

.....กรรมการ
(ดร.หทัย เจีย)

.....กรรมการ
(ดร.สีบพงศ์ ช้างบุญชู)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.หู ชิงกั๋ว)

กชณิภา วิชยปรีชา : การศึกษาเปรียบเทียบคำกริยา “kan” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย. (A COMPARATIVE STUDY OF VERB “KAN” IN MANDARIN CHINESE AND /duu/ IN THAI) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร.ชัยยุทธ ปริญญาวุฒิชัย, 213 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความหมาย ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ และการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ตลอดจนการเปรียบเทียบคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย การวิจัยในครั้งนี้ใช้ทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการของไทเลอร์และอีแวนส์กับทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของโรเมอร์

ผลการวิจัย พบว่า คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางมีทั้งหมด 11 ความหมาย คือ ความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” และความหมายที่ขยายจากความหมายพื้นฐานอีก 10 ความหมาย คือ ความหมาย “อ่าน” “ชม” “ดูแลเอาใจใส่” “เยี่ยมเยียน” “ตรวจรักษา” “สังเกตหรือตรวจสอบ” “คิดว่า” “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” “ทำนาย” และ “บอกหรือเตือน” โดยมี 5 ความหมาย คือ ความหมาย “อ่าน” “ชม” “ดูแลเอาใจใส่” “ตรวจรักษา” และ “ทำนาย” มีลักษณะทางวากยสัมพันธ์คล้ายคลึงกับลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่เป็นความหมายพื้นฐาน ส่วนอีก 5 ความหมาย คือ ความหมาย “เยี่ยมเยียน” “สังเกตหรือตรวจสอบ” “คิดว่า” “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” และ “บอกหรือเตือน” มีลักษณะทางวากยสัมพันธ์แตกต่างจากลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่เป็นความหมายพื้นฐาน ทั้งนี้ความหมายที่ขยายจากความหมายพื้นฐานทั้ง 10 ความหมายนั้นเกิดจากกระบวนการอุปลักษณะและกระบวนการนามนัย สำหรับการเปรียบเทียบคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยนั้น มีความหมายและลักษณะทางวากยสัมพันธ์เหมือนกัน 10 ความหมาย คือ ความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” “อ่าน” “ชม” “ดูแลเอาใจใส่” “เยี่ยมเยียน” “ตรวจรักษา” “สังเกตหรือตรวจสอบ” “คิดว่า” “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” และ “ทำนาย” และแตกต่างกัน 3 ความหมาย คือ ความหมาย “บอกหรือเตือน” “เห็นจะ” และ “ศึกษา” ส่วนการขยายความหมายของคำว่า “ดู” ในภาษาไทยเกิดจากกระบวนการอุปลักษณะและกระบวนการนามนัย เช่นเดียวกันกับคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง

ภาควิชา ภาษาตะวันออก

ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา ภาษาจีน

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ปีการศึกษา 2556

5480101622 : MAJOR CHINESE

KEYWORDS: KAN / DUU / MEANING / SYNTACTIC FEATURES / SEMANTIC EXTENSION

KOTCHANIPAR WICHAYAPREECHAR: A COMPARATIVE STUDY OF VERB
“KAN” IN MANDARIN CHINESE AND /DUU/ IN THAI. ADVISOR: ASST. PROF.
CHANYAPORN PARINYAVOTTICHA, Ph.D., 213 pp.

The purposes of this research are to analyze the meaning, syntactic features and semantic extension of the verb “kan” in Mandarin Chinese and to compare it with /duu/ in Thai. The research is based on the theory of Principled Polysemy of Tyler and Evans and the theory of Four Category of Polysemy of Riemer.

The results showed that the verb “kan” in Mandarin Chinese has altogether eleven meanings. The basic meaning is “using an eye directly to the target” and the other ten meanings are extended from the basic meaning; “to read”, “to view”, “to take care”, “to visit”, “to treat”, “to observe and verify”, “to think”, “depend on”, “to predict” and “to tell and warn”. As for the five meanings; “to read”, “to view”, “to take care”, “to treat” and “to predict”, their syntactic features are similar to the basic meaning. Whereas, the other five meanings; “to visit”, “to observe and verify”, “to think”, “depend on” and “to tell and warn”, have different syntactic features from its basic meaning. Also, the ten extended meanings are activated by metaphoric and metonymic process. Regarding the meanings and the syntactic features of the verb “kan” in Mandarin Chinese and /duu/ in Thai, there are ten meanings in common; which are “using an eye directly to the target”, “to read”, “to view”, “to take care”, “to visit”, “to treat”, “to observe and verify”, “to think”, “depend on” and “to predict”. However, there are also three more different meanings; which are “to tell and warn”, “to seem” and “to study”. The semantic extension /duu/ in Thai is activated by metaphoric and metonymic process that are the same as the verb “kan” in Mandarin Chinese.

Department: Eastern Languages

Student's Signature

Field of Study: Chinese

Advisor's Signature

Academic Year: 2013

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเป็นรูปเล่มได้อย่างสมบูรณ์ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยญูพร ปริณญาวุฒิชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่เสียสละเวลาให้คำปรึกษา คำแนะนำและข้อเสนอแนะ ตลอดทั้งให้ความช่วยเหลือในการตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยจึงใคร่ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ Professor Hu Qingguo, Ph.D ที่ให้ความช่วยเหลือในการตรวจทานแก้ไขภาคผนวก (วิทยานิพนธ์ที่แปลเป็นภาษาจีน) รวมถึงให้คำแนะนำต่างๆ อันมีค่ายิ่งต่อผู้วิจัย และขอขอบพระคุณ Associate Professor Wan Yiling, Ph.D ที่ได้ให้คำปรึกษาพร้อมทั้งดูแลให้ความช่วยเหลือในขณะที่เกิดรวบรวมข้อมูล ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ประพิณ มโนมัยวิบูลย์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.หทัย เจีย และอาจารย์ ดร.สีบงศ์ ช้างบุญชู กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และอาจารย์ทุกท่านในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในด้านต่างๆ กับผู้วิจัย อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญย์เสนอ ตรีวิเศษ อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ช่วยกรุณาแนะนำการเขียนสัทอักษรแทนเสียงในภาษาไทยให้กับผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณสมาคมตระกูลเชื้อที่มอบทุนสนับสนุนงานวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณ พี่น้องๆ ทั้งชาวไทยและชาวจีน ที่คอยให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ และเหนือสิ่งอื่นใด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณครอบครัววิชัยปรีชา ที่คอยให้คำปรึกษา คอยให้กำลังใจ คอยอยู่เคียงข้าง อีกทั้งให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้านแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	4
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย	4
1.7 ระบบสัทอักษรที่ใช้ในงานวิทยานิพนธ์	5
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 การศึกษาคำกริยาในภาษาจีนกลาง	7
2.1.1 ความหมายของคำกริยาในภาษาจีนกลาง	7
2.1.2 การจำแนกคำกริยาในภาษาจีนกลาง	8
2.1.3 ความหมายของคำกริยา kàn ในภาษาจีนกลาง	15
2.2 การศึกษาคำกริยาในภาษาไทย	17
2.2.1 ความหมายคำของกริยาในภาษาไทย	17
2.2.2 การจำแนกคำกริยาในภาษาไทย.....	17
2.2.3 ความหมายของคำว่า “ดู” ในภาษาไทย	19
2.3 แนวคิดพื้นฐานที่ใช้ในงานวิจัย	21
2.3.1 อรรถศาสตร์ปริชาน.....	21
2.3.2 แนวคิดของอรรถศาสตร์ปริชาน.....	22

2.4 การศึกษาคำหลายความหมาย.....	24
2.4.1 ทฤษฎีในการศึกษาคำหลายความหมาย.....	24
2.4.2 กระบวนการทางปริชานที่ก่อให้เกิดคำหลายความหมาย.....	28
2.4.3 บริบทกับการขยายความหมายของคำ.....	30
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
บทที่ 3 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง.....	35
3.1 ความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง.....	35
3.2 ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง.....	36
3.2.1 ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของความหมายพื้นฐาน.....	36
3.2.1.1 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง”.....	36
3.2.2 ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของความหมายที่ขยายจากความหมายพื้นฐาน.....	37
3.2.2.1 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “อ่าน”.....	37
3.2.2.2 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ชม”.....	40
3.2.2.3 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ดูแลเอาใจใส่”.....	43
3.2.2.4 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “เยียมเยียน”.....	45
3.2.2.5 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ตรวจรักษา”.....	48
3.2.2.6 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ”.....	51
3.2.2.7 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “คิดว่า”.....	54
3.2.2.8 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ”.....	57
3.2.2.9 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ทำนาย”.....	60
3.2.2.10 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “บอกหรือเตือน”.....	62
3.3 การขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางจากความหมายพื้นฐานไปสู่ความหมายอื่นๆ.....	67
3.3.1 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “อ่าน”.....	68
3.3.2 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ชม”.....	69

3.3.3 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ดูแลเอาใจใส่”	69
3.3.4 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “เยี่ยมเยียน”	70
3.3.5 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ตรวจรักษา”	71
3.3.6 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ”	73
3.3.7 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “คิดว่า”	75
3.3.8 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ”	77
3.3.9 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ทำนาย”	78
3.3.10 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “บอกหรือเตือน”	79
บทที่ 4 การเปรียบเทียบคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย	83
4.1 เปรียบเทียบความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย	83
4.1.1 ความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางเหมือนกันกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย	83
4.1.2 ความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางแตกต่างกันกับความหมายของคำว่า “ดู” ในภาษาไทย	84
4.2 เปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย	84
4.2.1 ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางเหมือนกันกับลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำว่า “ดู” ในภาษาไทย	84
4.2.1.1 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง”	84
4.2.1.2 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “อ่าน”	86
4.2.1.3 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ชม”	87
4.2.1.4 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ดูแลเอาใจใส่”	89
4.2.1.5 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “เยี่ยมเยียน”	90

4.2.1.6 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ใน ความหมาย “ตรวจรักษา”	92
4.2.1.7 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ใน ความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ”	94
4.2.1.8 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ใน ความหมาย “คิดว่า”	96
4.2.1.9 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ใน ความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ”	97
4.2.1.10 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ใน ความหมาย “ทำนาย”	100
4.2.2 ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางแตกต่างกันกับ ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ดังนี้.....	101
4.2.2.1 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ใน ความหมาย “บอกหรือเตือน”	101
4.2.2.2 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ใน ความหมาย “เห็นจะ”	105
4.2.2.3 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ใน ความหมาย “ศึกษา”	106
4.3 เปรียบเทียบลักษณะการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับ คำว่า “ดู” ในภาษาไทย	107
4.3.1 การขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางเหมือนกันกับ การขยายความหมายของคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ดังนี้.....	107
4.3.1.1 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ใน ความหมาย “อ่าน”	107
4.3.1.2 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ใน ความหมาย “ชม”	109
4.3.1.3 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ใน ความหมาย “ดูแลเอาใจใส่”	110

4.3.1.4 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ใน ความหมาย “เยี่ยมเยียน”	111
4.3.1.5 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ใน ความหมาย “ตรวจรักษา”	112
4.3.1.6 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ใน ความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ”	115
4.3.1.7 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ใน ความหมาย “คิดว่า”	117
4.3.1.8 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ใน ความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ”	120
4.3.1.9 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ใน ความหมาย “ทำนาย”	122
4.3.2 การขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางแตกต่างกันกับ คำว่า “ดู” ในภาษาไทย.....	124
4.3.2.1 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ใน ความหมาย “บอกหรือเตือน”	124
4.3.2.2 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ใน ความหมาย “เห็นจะ”	126
4.3.2.3 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ใน ความหมาย “ศึกษา”	128
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	129
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	129
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	134
รายการอ้างอิง	135
บรรณานุกรม.....	139
ภาคผนวก.....	140
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	213

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 แสดงคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “อ่าน”	40
ตารางที่ 3.2 แสดงคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ชม”	42
ตารางที่ 3.3 แสดงคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ดูแลเอาใจใส่”	45
ตารางที่ 3.4 แสดงคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “เยี่ยมเยียน”	48
ตารางที่ 3.5 แสดงคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ตรวจรักษา”	51
ตารางที่ 3.6 แสดงคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ”	53
ตารางที่ 3.7 แสดงคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “คิดว่า”	56
ตารางที่ 3.8 แสดงคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ”	59
ตารางที่ 3.9 แสดงคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ทำนาย”	61
ตารางที่ 3.10 แสดงคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “บอกหรือเตือน”	66
ตารางที่ 4.1 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้ เป้าหมายโดยตรง”	84
ตารางที่ 4.2 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “อ่าน”	86
ตารางที่ 4.3 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ชม”	87
ตารางที่ 4.4 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ดูแลเอาใจใส่”	89
ตารางที่ 4.5 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “เยี่ยมเยียน”	90
ตารางที่ 4.6 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ตรวจรักษา”	92
ตารางที่ 4.7 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ”	94
ตารางที่ 4.8 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “คิดว่า”	96

ตารางที่ 4.9 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” 98	98
ตารางที่ 4.10 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ทำนาย” 100	100
ตารางที่ 4.11 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “บอกหรือเตือน” 101	101
ตารางที่ 4.12 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “เห็นจะ” 105	105
ตารางที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ศึกษา” 106	106
ตารางที่ 4.14 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “อ่าน” 108	108
ตารางที่ 4.15 แสดงการเปรียบเทียบการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ชม” 109	109
ตารางที่ 4.16 แสดงการเปรียบเทียบการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ดูแลเอาใจใส่” 110	110
ตารางที่ 4.17 แสดงการเปรียบเทียบการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “เยี่ยมเยียน” 111	111
ตารางที่ 4.18 แสดงการเปรียบเทียบการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ตรวจรักษา” 113	113
ตารางที่ 4.19 แสดงการเปรียบเทียบการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” 115	115
ตารางที่ 4.20 แสดงการเปรียบเทียบการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “คิดว่า” 118	118
ตารางที่ 4.21 แสดงการเปรียบเทียบการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” 120	120
ตารางที่ 4.22 แสดงการเปรียบเทียบการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ทำนาย” 123	123

ตารางที่ 4.23 แสดงการเปรียบเทียบการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู”
 ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “บอกหรือเตือน” 124

ตารางที่ 4.24 แสดงการเปรียบเทียบการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู”
 ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “เห็นจะ” 127

ตารางที่ 4.25 แสดงการเปรียบเทียบการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู”
 ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ศึกษา” 128

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คำกริยา 看 kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางมีความหมายตรงกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยและยังเป็นคำกริยาแสดงการรับรู้ด้วยตาที่มีหลายความหมาย (polysemy) เช่น ความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสคนหรือสิ่งของโดยตรง” “เยี่ยมเยียน” “ตรวจรักษา” และ “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” เป็นต้น ซึ่งความหมายเหล่านี้ปรากฏในพจนานุกรม 《现代汉语词典》 Xiàndài Hànyǔ Cídiǎn (中国社会科学院语言研究所词典编辑室 Zhōngguó Shèhuì Kēxuéyuàn Yǔyán Yánjiūsuǒ Cídiǎn Biānjíshì, 2012: 725) โดยแต่ละความหมายมีความสัมพันธ์กันและแปรเปลี่ยนไปตามบริบท ดังที่โคเว็คเซส (Kövecses, 2002: 213) กล่าวไว้ว่า คำหลายความหมายเป็นคำที่มีความหมายมากกว่า 1 ความหมายและความหมายเหล่านี้มีความสัมพันธ์ต่อกันในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ตัวอย่างเช่น

(1) 小平看小鸟在笼子里跳跃。

Xiǎo Píng kàn xiǎo niǎo zài lóngzili tiàoyuè.

เสี่ยวผิงดูนกน้อยกระโดดอยู่ในกรง

(2) 我终于有机会回去看我父母。

Wǒ zhōngyú yǒu jīhuì huí qù kàn wǒ fùmǔ.

ในที่สุดฉันก็มีโอกาสได้กลับไปดูพ่อแม่ของฉัน

(3) 区分违法行为与犯罪行为的界限，主要是看行为人对社会的危害程度。

Qūfēn wéifǎ xíngwéi yǔ fànzù xíngwéi de jièxiàn, zhǔyào shì

kàn xíngwéi rén duì shèhuì de wēihài chéngdù.

การแยกขอบเขตของพฤติกรรมทั่วไปกับพฤติกรรมที่ขัดต่อกฎหมาย หลักสำคัญ

ดูที่ระดับความอันตรายของพฤติกรรมคนที่มีต่อสังคม

จากตัวอย่างประโยค (1) ถึง (3) คำกริยา kàn “ดู” มีความหมายแตกต่างกันไปตามบริบทของสถานการณ์นั้นๆ และความหมายเหล่านี้มีความสัมพันธ์ต่อกันในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง กล่าวคือ คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (1) หมายถึง “ใช้สายตาสัมผัสคนหรือสิ่งของโดยตรง” เนื่องจากเป็นความหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการสัมผัสรับรู้สิ่งที่เป็นรูปธรรมด้วยตา (ในที่นี้คือ 小鸟 xiǎo niǎo “นกน้อย”) สำหรับคำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (2) ก็มีความหมายเกี่ยวข้องโดยตรงกับการสัมผัสรับรู้สิ่งที่เป็นรูปธรรมด้วยตา (ในที่นี้คือ 我父母 wǒ fùmǔ “พ่อแม่ของฉัน”) เช่นเดียวกันกับ

ประโยค (1) แต่แตกต่างกันที่ประโยค (2) นั้นมีคำกริยาบอกทิศทาง 去 qù “ไป” เพิ่มเข้ามาหน้า คำกริยา kàn “ดู” จึงทำให้คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (2) หมายถึง “เยี่ยมชม” ในขณะที่ คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (3) มีความหมายเกี่ยวข้องกับการคิดพิจารณาไตร่ตรองก่อนการ ตัดสินใจ ซึ่งเป็นการสัมผัสรับรู้ด้วยตาในทางปริชาน (ในที่นี้คือ 危害程度 wēihài chéngdù “ระดับความอันตราย”) จึงทำให้คำกริยา kàn “ดู” หมายถึง “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ”

จากการศึกษาคำกริยา kàn “ดู” จากแหล่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นคลังข้อมูลภาษาจีนกลาง ของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง พจนานุกรม 《现代汉语词典》 Xiàndài Hànyǔ Cídiǎn และหนังสือ ภาษาจีนกลางแล้วพบว่า คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางที่มีความหมายแสดงการสัมผัสรับรู้ด้วย ตานั้นยังไม่ได้มีการจำแนกความหมายว่ามีความหมายใดบ้าง และความหมายเหล่านี้มีความสัมพันธ์ กันอย่างไร กอปรกับในปัจจุบันนี้ยังไม่ได้มีงานวิจัยใดศึกษาคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางใน ด้านความหมาย ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ และการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ใน ภาษาจีนกลาง ตลอดจนการเปรียบเทียบคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ใน ภาษาไทย ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาคำกริยาดังกล่าวทั้งในด้านความหมาย ลักษณะทาง วากยสัมพันธ์ และการจำแนกความหมายต่างๆ ของคำกริยาดังกล่าวที่ขยายออกจากความหมาย พื้นฐาน โดยใช้ทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการ (principled polysemy) ของไทเลอร์ และอีแวนส์ (Tyler and Evans, 2003 ; Evans, 2005: 41) และทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลาย ความหมาย (Four category theory of polysemy) ของไรเมอร์ (Riemer 2006) เพื่ออธิบาย การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความหมายพื้นฐานกับความหมายที่ขยายจากความหมายพื้นฐาน ไปสู่ความหมายอื่นๆ อีกทั้งยังเปรียบเทียบคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ใน ภาษาไทย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อวิเคราะห์ความหมายและลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง
- 1.2.2 เพื่อวิเคราะห์การขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง
- 1.2.3 เพื่อเปรียบเทียบคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางมีทั้งหมด 11 ความหมาย คือ ความหมาย พื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” และความหมายที่ขยายจากความหมายพื้นฐานอีก 10 ความหมาย คือ ความหมาย “อ่าน” “ชม” “ดูแลเอาใจใส่” “เยี่ยมชม” “ตรวจรักษา” “สังเกต หรือตรวจสอบ” “คิดว่า” “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” “ทำนาย” และ “บอกหรือเตือน” เกิดการขยาย ความหมายผ่านกระบวนการอุปลักษณ์และกระบวนการนามนัย

1.3.2 ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางที่ขยายจากความหมายพื้นฐาน 5 ความหมาย คือ ความหมาย “อ่าน” “ชม” “ดูแลเอาใจใส่” “ตรวจรักษา” และ “ทำนาย” มีลักษณะทางวากยสัมพันธ์คล้ายคลึงกันกับลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่เป็นความหมายพื้นฐาน สำหรับ 4 ความหมาย คือ ความหมาย “เยี่ยมเยียน” “สังเกตหรือตรวจสอบ” “คิดว่า” และ “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” มีลักษณะทางวากยสัมพันธ์แตกต่างจากลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่เป็นความหมายพื้นฐาน ส่วนความหมาย “บอกหรือเตือน” มีลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันจากลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่เป็นความหมายพื้นฐาน

1.3.3 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยนั้นมีความหมายและลักษณะทางวากยสัมพันธ์เหมือนกัน 10 ความหมาย ได้แก่ ความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” และความหมายที่ขยายจากความหมายพื้นฐาน คือ ความหมาย “อ่าน” “ชม” “ดูแลเอาใจใส่” “เยี่ยมเยียน” “ตรวจรักษา” “สังเกตหรือตรวจสอบ” “คิดว่า” “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” และ “ทำนาย” มีความหมายและลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน 3 ความหมาย คือ ความหมาย “บอกหรือเตือน” “เห็นจะ” และ “ศึกษา” สำหรับการขยายความหมายของทั้งสองภาษานี้ต่างก็มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความหมายพื้นฐานกับความหมายที่ขยายจากความหมายพื้นฐานผ่านกระบวนการทางปริชาน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ศึกษาเฉพาะคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางที่เป็นสกรมกริยาเท่านั้น ส่วนคำว่า “ดู” ในภาษาไทยก็ศึกษาในลักษณะเดียวกันกับคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง

1.4.2 ศึกษาเฉพาะคำกริยา kàn “ดู” ที่ใช้ในภาษาจีนกลางปัจจุบัน (现代汉语 Xiàndài Hànyǔ) ซึ่งไม่รวมภาษาโบราณ และภาษาถิ่นอื่นๆ ส่วนคำว่า “ดู” ในภาษาไทยก็ศึกษาในลักษณะเดียวกันกับคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง

1.4.3 ศึกษาเฉพาะคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางที่อยู่ในรูปคำโดดหรือคำพยางค์เดียวเท่านั้น ไม่ศึกษาคำกริยาที่อยู่ในรูปคำประสมหรือวลีที่มีรูปแบบตายตัวประเภทสำนวนหรือสุภาษิต เช่น 看见 kànjiàn 看法 kànfǎ 白眼相看 báiyǎnxiàngkàn 打狗看主 dǎgǒukànzhǔ 矮人看场 ǎirénkànchǎng เป็นต้น ส่วนคำว่า “ดู” ในภาษาไทยก็ศึกษาในลักษณะเดียวกันกับคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง

1.4.4 ตัวอย่างประโยคของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย นำมาจากแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

1.4.4.1 โปรแกรมคลังข้อมูล 语料库 yǔliàokù ของมหาวิทยาลัยปักกิ่งจากเว็บไซต์ http://ccl.pku.edu.cn:8080/ccl_corpus

1.4.4.2 โปรแกรมคลังข้อมูล Thai concordance ของภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากเว็บไซต์ <http://ling.arts.chula.ac.th/ThaiConc/test.html>

1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น

1.5.1 ตัวอักษรจีนที่ใช้ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นตัวอักษรจีนระบบตัวย่อ หรือที่เรียกว่า 简体字 Jiǎntǐzì

1.5.2 การยกตัวอย่างอักษรภาษาจีนกลางจะใช้คำถอดเสียงอ่านเป็นสัทอักษรหรือที่เรียกว่า 拼音 Pīnyīn ตามหนังสือไวยากรณ์ภาษาจีนกลาง (ประพิณ มโนมัยวิบูลย์, 2545: 2-10) และ คำแปลภาษาไทยตามลำดับ

1.5.3 คำกริยา 看 kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางเป็นคำที่กล่าวถึงมากกว่า 1 ครั้ง ดังนั้น เมื่อกล่าวถึงเป็นครั้งที่ 2 จะแทนด้วย kàn “ดู” ส่วนคำอื่นๆ ในภาษาจีนกลางจะแทนด้วยสัทอักษรเพียงอย่างเดียว เช่น คำว่า 不及物动词 Bùjǐwù dòngcí หากกล่าวเป็นครั้งที่ 2 จะแทนด้วย Bùjǐwù dòngcí เป็นต้น

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

1.6.1 ศึกษาค้นคว้าหนังสือ พจนานุกรม ตำราเรียน บทความ วิทยานิพนธ์ และเอกสารต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับงานวิจัย

1.6.2 นำตัวอย่างประโยคของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางที่ใช้ในปัจจุบันจากคลังข้อมูลของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง เพื่อนำมาวิเคราะห์ความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง

1.6.3 วิเคราะห์ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง และใช้ทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการของไทเลอร์และอีแวนส์เป็นแนวทางในการพิจารณาการจำแนกความหมายต่างๆ ออกจากความหมายพื้นฐาน

1.6.4 วิเคราะห์การขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง โดยใช้ทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของโรเมอร์ เพื่ออธิบายการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความหมายพื้นฐานกับความหมายที่ขยายจากความหมายพื้นฐานไปสู่ความหมายอื่นๆ

1.6.5 นำคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในด้านความหมาย ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ และการขยายความหมายมาเปรียบเทียบกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย โดยตัวอย่างประโยคในภาษาจีนกลางนำมาจากคลังข้อมูลภาษาจีนกลางของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง และตัวอย่างประโยคในภาษาไทยนำมาจากคลังข้อมูลของภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.6.6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

1.6.7 จัดพิมพ์วิทยานิพนธ์เป็นรูปเล่มฉบับสมบูรณ์

1.7 ระบบสัทอักษรที่ใช้ในงานวิทยานิพนธ์

การถอดเสียงตัวอักษรจีนในวิทยานิพนธ์ใช้ระบบสัทอักษรซึ่งใช้อย่างเป็นทางการในสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่เรียกว่า 汉语拼音 Hànyǔ Pīnyīn ตามหนังสือไวยากรณ์ภาษาจีนกลาง (ประพิน มโนมัยวิบูลย์, 2545: 2-10) สรุปได้ดังนี้

1.7.1 สัทอักษรแทนเสียงพยัญชนะ 24 เสียง

b	(ป) ¹	p	(ผ,พ)	m	(ม)	f	(ฝ,ฟ)
d	(ต)	t	(ถ,ท)	n	(น)	l	(ล)
z	(จ)	c	(ช,ฉ)	s	(ส,ซ)		
zh	(จ)	ch	(ช,ฉ)	sh	(ฉ,ช)	r	(ร)
j	(จ)	q	(ช,ฉ)	x	(ซ)		
g	(ก)	k	(ข,ค)	h	(ห)		
ng ²	(ง)	y	(ย)	w	(ว)		

1.7.2 สัทอักษรแทนเสียงสระ 24 เสียง

1.7.2.1 สัทอักษรแทนเสียงสระเดี่ยว 8 เสียง ได้แก่

a	(อา)	o	(อัว+โอะ)	e	(เออ)	i	(อี,อิ,อี๋)
u	(อู)	ü	(อู+อี)	er	(เออร์)	è	(เอะ)

1.7.2.2 สัทอักษรแทนเสียงสระผสม 16 เสียง ได้แก่

ai	(ไอ,อาย)	ei	(เอ+อี)	ao	(เอา,อาว)	ou	(โอ+อู)
ia	(อี+อา)	ie	(อี+เอะ)	io	(อี+โอะ)	ua	(อัว+อา)
uo	(อัว+โอะ)	ue	(อู+เออ)	üa	(อู+อี+อา)	üe	(อู+อี+เอะ)
iao	(อี+อา+โอะ)	iou ³	(อี+โอะ+อู)	uai	(อู+อา+อี)	uei ³	(อู+เอ+อี)

¹ ในวงเล็บ คือเสียงพยัญชนะและสระภาษาไทยที่เทียบได้กับเสียงของสัทอักษรในระบบ Hànyǔ Pīnyīn

² เสียงพยัญชนะ ng ในภาษาจีนกลางใช้เป็นพยัญชนะสะกดเท่านั้น ส่วนเสียง y และ w เป็นเสียงพยัญชนะกึ่งสระ ใช้เขียนแทนเสียงสระ i และ u ตามลำดับ เมื่อเป็นเสียงสระผสมซึ่งอยู่ในตำแหน่งต้นพยางค์ และจะใช้เขียนไว้หน้าสระเดี่ยว i และ u ตามลำดับ เมื่อไม่ได้ปรากฏร่วมกับเสียงพยัญชนะอื่น นอกจากนี้ยังเขียน y ไว้หน้าสระ ü ทั้งที่เป็นสระเดี่ยวและสระผสมเมื่อไม่ได้ปรากฏร่วมกับเสียงพยัญชนะอื่น อย่างไรก็ตามมี 2 กรณีที่ w และ y ไม่ออกเสียงคล้ายกับ w และ y ตามลำดับ แต่จะออกเสียงใกล้เคียงกับเสียง อ เมื่อ w นำหน้าสระ u และ y นำหน้าสระ i

³ เสียงสระผสม iou และ uei ตามระบบการเขียนสัทอักษรจีน กำหนดให้เขียนเป็น iu และ ui ตามลำดับ เมื่อปรากฏร่วมกับพยัญชนะอื่น

1.7.3 เครื่องหมายแทนวรรณยุกต์ 4 เสียง

- แทน เสียงหนึ่ง (ออกเสียงคล้ายเสียงตรีในภาษาไทย)
- ´ แทน เสียงสอง (ออกเสียงใกล้เคียงกับเสียงจัตวาในภาษาไทย)
- ˘ แทน เสียงสาม (ออกเสียงไม่ใกล้เคียงกับเสียงวรรณยุกต์ไทยเสียงใดเลย โดยจะออกเสียงต่ำในตอนแรก แล้วจะผันเป็นเสียงสูงในตอนท้าย)
- ˙ แทน เสียงสี่ (ออกเสียงใกล้เคียงกับเสียงโทในภาษาไทย)

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.8.1 เข้าใจความหมาย ลักษณะทางวากยสัมพันธ์และการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ตลอดจนการเปรียบเทียบคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย

1.8.2 เป็นแนวทางในการศึกษาปรากฏการณ์คำหลายความหมายในภาษาจีนกลางและภาษาอื่นๆ

1.8.3 นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการสอนภาษา การแปล และการทำพจนานุกรมภาษาจีนกลาง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาหนังสือ ตำราเรียน บทความ วิทยานิพนธ์ พจนานุกรมและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคำกริยาในภาษาจีนกลางและในภาษาไทย ซึ่งเนื้อหาแบ่งเป็น 5 ส่วน คือ ส่วนแรกกล่าวถึงการศึกษาคำกริยาในภาษาจีนกลาง ส่วนที่สองกล่าวถึงการศึกษาคำกริยาในภาษาไทย ส่วนที่สามกล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานที่ใช้ในงานวิจัย ส่วนที่สี่กล่าวถึงการศึกษาคำหลายความหมายสำหรับส่วนสุดท้ายเป็นส่วนของการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย

2.1 การศึกษาคำกริยาในภาษาจีนกลาง

2.1.1 ความหมายของคำกริยาในภาษาจีนกลาง

นักวิชาการจีนหลายท่านได้ให้คำจำกัดความของคำกริยาในภาษาจีนกลางไว้ต่างๆ กัน ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

Lú Fú bō (卢福波, 1998: 8) กล่าวว่า คำกริยา คือ คำที่มีความหมายแสดงถึงการกระทำ พฤติกรรม จิตใจ ความรู้สึก การเปลี่ยนแปลง การดำรงอยู่ การสูญเสีย ความเป็นไปได้ และการชี้ขาด เช่น 吃 chī “กิน” 听 tīng “ฟัง” 看 kàn “ดู” 学习 xuéxí “เรียน/ศึกษา” 想 xiǎng “คิด” 喜欢 xǐhuan “ชอบ” 担心 dānxīn “เป็นห่วง” 在 zài “อยู่” 有 yǒu “มี” 开始 kāishǐ “เริ่มต้น” 发展 fāzhǎn “พัฒนา” 是 shì “เป็น/คือ” 能 néng “สามารถ” 可能 kěnéng “อาจจะ” 要 yào “ต้องการ” 应该 yīnggāi “ควร/สมควร” เป็นต้น

สำหรับ Xíng Fúyì (邢福义, 1998: 167) Liú Yuèhuá ; Pān Wényú และ Gùwěi (刘月华、潘文娛 และ 故韡, 2001: 151) กล่าวไว้ว่า คำกริยาเป็นคำที่แสดงถึงพฤติกรรมอาการหรือการกระทำที่แสดงออกมาเป็นหลัก

อย่างไรก็ตาม Hú Yùshù (胡裕树, 2011: 286 - 287) ได้ยกตัวอย่างคำว่า 走 zǒu “เดิน” 跑 pǎo “วิ่ง” 读 dú “อ่าน” 实现 shíxiàn “ปรากฏ” 保卫 bǎowèi “รักษา” 想 xiǎng “คิด” 完成 wánchéng “สำเร็จ” 有 yǒu “มี” 是 shì “เป็น/คือ” เป็นคำกริยาในภาษาจีนกลาง ซึ่ง Hú Yùshù กล่าวไว้ว่า คำกริยาสามารถมีคำกริยาวิเศษณ์ 不 bù “ไม่” หรือ 没有 méiyǒu “ไม่ได้” วางอยู่ข้างหน้าได้ และสามารถวางคำว่า 了 le 着 zhe 过 guò 起来 qǐlái 下去 xiàqù ได้หลังคำกริยา นอกจากนี้ยังกล่าวอีกว่าคำกริยาส่วนใหญ่จะมีบทกรรม เช่น

帮别人 bāng biérén “ช่วยเหลือผู้อื่น” 挑重担 tiāo zhòngdān “แบกภาระที่หนักอึ้ง”
发扬民主 fāyáng mǐnzhǔ “ส่งเสริมประชาธิปไตย เป็นต้น และส่วนน้อยที่ไม่มีบทบาท”
เช่น 病好休息 bìnghǎo xiūxi “พักผ่อนจนหายดี” 全厂动手 quánchǎng dòngshǒu
“ลงมือทำทั้งหมด”

สรุปได้ว่า คำกริยาในภาษาจีนกลาง คือ คำที่แสดงอาการของการกระทำหรือ
พฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ที่แสดงออกมาเพื่อให้ทราบว่าทำอะไรและรู้สึกอย่างไร
นอกจากนี้คำกริยาในบางกรณีอาจแสดงถึงการดำรงอยู่หรือความเป็นไปได้

2.1.2 การจำแนกคำกริยาในภาษาจีนกลาง

นักวิชาการจีนได้จำแนกประเภทของคำกริยาแตกต่างกันออกไปตามมุมมองและ
แนวคิดของตน ดังนี้

Liú Yuèhuá ; Pān Wényú และ Gùwěi (刘月华、潘文娱 และ 故韪, 2001:
152-156) กล่าวว่า ประเภทของคำกริยาในภาษาจีนกลางสามารถใช้เกณฑ์ที่แตกต่างกันมาจำแนก
เป็น 5 กลุ่มใหญ่ ซึ่งการใช้เกณฑ์ที่แตกต่างกันมาจำแนกทำให้ความหมายและการใช้ต่างกัน คือ

1. กลุ่ม 及物动词 Jíwù dòngcí กับ 不及物动词 Bùjíwù dòngcí กลุ่มนี้
จำแนกตามบทกรรมว่าสามารถมีกรรมมารองรับได้หรือไม่ ดังนี้

1.1 Jíwù dòngcí คือ คำกริยาที่ต้องมีกรรมมารองรับ และกรรมที่มารองรับนั้น
ต้องเป็นกรรมที่แสดงถึงการถูกกระทำ (受事宾语 shòushì bīnyǔ) หรือเป็นกรรมที่แสดงถึง
เป้าหมาย (对象宾语 duìxiàng bīnyǔ) หรือเป็นกรรมที่แสดงผล (结果宾语 jiéguǒ
bīnyǔ) เช่น 看书 kàn shū “ดูหนังสือ” 写字 xiě zì “เขียนหนังสือ” 发动群众 fādòng
qúnzhòng “ปลุกกระดมมวลชน” 挖墙 wā qiáng “ขุดกำแพง” 打球 dǎ qiú “เล่นบอล”
 เป็นต้น

1.2 Bùjíwù dòngcí คือ คำกริยาที่ไม่ต้องมีกรรมมารองรับ เช่น คำว่า 着想
zhuóxiǎng “พิจารณา” 相反 xiāngfǎn “ตรงกันข้าม” 通航 tōngháng “เปิดสาย
การเดินทางเรือ” 旋转 wòxuán “โกล่เกลี่ย” 问世 wènshì “ออกวางตลาด” 指正 zhǐzhèng
“ชี้ข้อบกพร่อง” 毕业 bìyè “สำเร็จการศึกษา” 休息 xiūxi “พักผ่อน” 送行 sòngxíng
“ไปส่ง” เป็นต้น

2. กลุ่ม 动作动词 Dòngzuò dòngcí; 状态动词 Zhuàngtài dòngcí; 关系
动词 Guānxì dòngcí และ 能愿动词 Néngyuàn dòngcí กลุ่มนี้จำแนกตามความหมาย
ของคำกริยาว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร ดังนี้

2.1 Dòngzuò dòngcí คือ คำกริยาที่แสดงการกระทำ เช่น คำว่า 吃 chī “กิน”
看 kàn “ดู” 听 tīng “ฟัง” 说 shuō “พูด” 实验 shìyàn “ทดสอบ” 辩论 biànlùn
“อภิปราย” 收拾 shōushi “จัดเก็บ” 表演 biǎoyǎn “แสดง” 通知 tōngzhī “ประกาศ”

เป็นต้น ซึ่งคำกริยาประเภทนี้นอกจากจะมีจำนวนมากในภาษาจีนกลางแล้วยังเป็นคำกริยาที่มีแบบแผนมากที่สุด เนื่องจากมีลักษณะพิเศษทางไวยากรณ์ ดังนี้

2.1.1 ใช้ได้

2.1.2 ใช้ประกอบร่วมกับคำเสริมอาการ¹ (动态助词 Dòngtài zhùcí) เช่น คำว่า 了 le 着 zhe 过 guò ได้

2.1.3 ใช้ร่วมกับคำปฏิเสธ 不 bù “ไม่” 没有 méiyǒu ได้

2.1.4 ใช้เป็นคำแสดงจำนวนของการกระทำ (动量 dòngliàng) หรือแสดงช่วงเวลา (时段 shíduàn) ได้

2.1.5 ใช้สร้างประโยคคำสั่งได้ เช่น 来 lái! 走 zǒu!

2.1.6 ใช้ในประโยคคำถามแบบยืนยันหรือปฏิเสธ (正反疑问句 Zhèngfǎn Yíwènjù) ได้

2.1.7 ไม่สามารถขยายด้วยคำกริยาวิเศษณ์บอกระดับ (程度副词 Chéngdù fùcí) ได้ เช่น ไม่สามารถพูดว่า *很吃 hěn chī กินมาก *非常跑 fēicháng pǎo วิ่งอย่างมาก *很解决问题 hěn jiějué wèntí แก้ปัญหา มาก เป็นต้น

2.2 Zhuàngtài dòngcí คือ คำกริยาที่แสดงถึงสภาวะทางจิตใจและสภาวะทางร่างกายของคนหรือสัตว์ เช่น คำว่า 爱 ài “รัก” 恨 hèn “เกลียด” 喜欢 xǐhuan “ชอบ” 讨厌 tǎoyàn “เบื่อหน่าย” 想念 xiǎngniàn “คิดถึง” 希望 xīwàng “หวัง” 病 bìng “ป่วย” 饿 è “หิว” 醉 zuì “เมา” 困 kùn “ง่วง” เป็นต้น คำกริยาประเภทนี้ต่างจาก Dòngzuò dòngcí ดังนี้

2.2.1 คำกริยาประเภทนี้ส่วนใหญ่มีคำกริยาวิเศษณ์บอกระดับได้ เช่น 很饿 hěn è “หิวมาก” 特别喜欢 tèbié xǐhuan “ชอบเป็นพิเศษ” 十分讨厌 shífèn tǎoyàn “เบื่อหน่ายอย่างมาก” แต่มีบางกรณีที่ไม่สามารถขยายด้วยคำกริยาวิเศษณ์บอกระดับได้ เช่น คำว่า 病 bìng “ป่วย” 醒 xǐng “ตื่น” เป็นต้น

2.2.2 ไม่สามารถสร้างเป็นประโยคขอร้อง (祈使句 Qíshǐjù) ได้

2.2.3 คำกริยาที่แสดงสภาวะทางด้านจิตใจเป็นคำกริยาที่สามารถมีกรรมมารองรับได้ ส่วนคำกริยาที่แสดงสภาวะทางด้านร่างกายจะเป็นคำกริยาที่ไม่สามารถมีกรรมมารองรับ

2.3 Guānxi dòngcí คือ คำกริยาที่แสดงความสัมพันธ์ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วคำกริยาประเภทนี้มีความหมายค่อนข้างเป็นนามธรรม และมีหน้าที่สำคัญคือ เชื่อมบทประธานกับบทกรรม

¹ คำเสริมอาการ (动态助词 Dòngtài zhùcí) คือ คำเสริมที่ใช้ตามหลังคำกริยาเพื่อแสดงสภาวะของการกระทำหรือเหตุการณ์ ได้แก่ คำว่า 了 le ที่แสดงถึงความหมายว่าเหตุการณ์หรือการกระทำนั้นได้เริ่มและสิ้นสุดลงแล้ว เช่น 吃了 chīle “กินแล้ว” 着 zhe ที่แสดงถึงการกระทำหรือสภาวะใดสภาวะหนึ่งยังคงดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่อง เช่น 唱着歌 chàngzhe gē “ร้องเพลงอยู่” 过 guò ที่แสดงถึงการกระทำที่เคยทำไปแล้ว และในปัจจุบันก็ไม่ได้กระทำสิ่งนั้นอยู่ เช่น 去过北方 “เคยไปทางเหนือ” (Liú Yuèhuá; Pān Wényú และ Gùwěi, 2001: 362, 392, 399)

เพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์บางอย่างระหว่างกัน ด้วยเหตุนี้หลังคำกริยาแสดงความสัมพันธ์จึงมักจะปรากฏพบกรรมเสมอ คำกริยาประเภทนี้ ได้แก่ คำว่า 是 shì “ใช่” 叫 jiào “ให้” 当做 dàngzuò “ถือเป็น” 成为 chéngwéi “กลายเป็น” 像 xiàng “คล้ายกับ” 等于 děngyú “เท่ากับ” 有 yǒu “มี” เป็นต้น

2.4 Néngyuàn dòngcí หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า 助动词 Zhùdòngcí คือ คำกริยาช่วย ซึ่งในภาษาจีนกลางมีจำนวนจำกัด แต่ความหมายของคำกริยาประเภทนี้กลับมีความซับซ้อน เช่น คำว่า 要 yào “ต้องการ” 想 xiǎng “อยากจะ” 肯 kěn “ยอม” 敢 gǎn “กล้า” 愿意 yuànyì “ปรารถนา/อยากให้” 应该 yīnggāi “สมควร” 应当 yīngdāng “ควรจะ” 能 néng “สามารถ” 能够 nénggòu “สามารถ” 可以 kěyǐ “ได้” 得 deī “ต้องการ” 会 huì “ได้” 可能 kěnéng “อาจจะ” 值得 zhídé “น่า(ที่จะ...)”

3. กลุ่ม 体宾动词 Tǐbīn dòngcí; 谓宾动词 Wèibīn dòngcí; 主谓短语 宾语的动词 Zhǔwèi duǎnyǔ bīnyǔ de dòngcí และ 双宾动词 Shuāngbīn dòngcí กลุ่มนี้จำแนกตามบทบาทที่นำมาประกอบรวม ดังนี้

3.1 Tǐbīn dòngcí คือ คำกริยาที่มีบทบาทเป็นคำนาม คำสรรพนาม คำบอกจำนวนหรือคำลักษณะนามมาประกอบรวมเท่านั้น เช่น 打电话 dǎ diànhuà “โทรศัพท์” 买东西 mǎi dōngxi “ซื้อสิ่งของ” 开汽车 kāi qìchē “ขับรถยนต์” เป็นต้น

3.2 Wèibīn dòngcí คือ คำกริยาที่มีบทบาทเป็นคำกริยาหรือคำคุณศัพท์มาประกอบรวมเท่านั้น เช่น 进行动员 jìnxíng dòngyuán “ดำเนินการระดมพล” 开始研究 kāishǐ yánjiū “เริ่มวิจัย” 继续讨论 jìxù tāolùn “อภิปรายต่อไป” 喜欢跳舞 xǐhuān tiàowǔ “ชอบเต้นรำ” ตัวอย่างคำกริยาประเภทนี้ เช่น คำว่า 希望 xīwàng “หวังว่า” 从事 cóngshì “ดำเนินการ/จัดการ” 给予 gěiyǔ “ให้” 装作 zhuāngzuò “เสแสร้ง” 声明 shēngmíng “แถลง” 值得 zhídé “มีค่า” 敢于 gǎnyú “กล้าที่จะ” 企图 qǐtú “มุ่งจะ” 觉得 juéde “รู้สึก” เป็นต้น

Liú Yuèhuá ; Pān Wényú และ Gùwěi ได้กล่าวอีกว่า คำกริยาบางคำสามารถเป็นได้ทั้ง Tǐbīn dòngcí และ Wèibīn dòngcí เช่น 记得 jìdé “จำได้” 通知 tōngzhī “ประกาศ” 肯定 kěndìng “ยืนยัน” 表示 biǎoshì “แสดง” 研究 yánjiū “ศึกษา” 看 kàn “ดู” 听 tīng “ฟัง” 准备 zhǔnbèi “เตรียม” 同意 tóngyì “เห็นด้วย” 引起 yǐnqǐ “ก่อให้เกิด” เป็นต้น

3.3 Zhǔwèi duǎnyǔ bīnyǔ de dòngcí คือ คำกริยาที่มีบทบาทเป็นวลีแบบประธาน-กริยา ตัวอย่างเช่น

(1) 我希望你明天早一点来。

Wǒ xīwàng nǐ míngtiān zǎo yīdiǎn lái.

ฉันหวังว่าพรุ่งนี้เธอจะมาเช้าสักหน่อย

(2) 刚才我看见有一个人从这儿出去了。

Gāngcái wǒ kànjiàn yǒu yī gè rén cóng zhèr chūqu

1e.

เมื่อสักครู่นี้เห็นคนคนหนึ่งเพิ่งออกไปจากที่นี่แล้ว

3.4 Shuāngbīn Dòngcí คือ คำกริยาที่สามารถประกอบร่วมกับกรรมตรงและกรรมรอง เช่น คำว่า 给 gěi “ให้” 教 jiāo “สอน” 交 jiāo “มอบ” 送 sòng “ส่ง” เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

(1) 张老师教我们中文。

Zhāng lǎoshī jiāo wǒmen zhōngwén.

อาจารย์จางสอนภาษาจีนให้พวกเรา

(2) 他给了我一本新书。

Tā gěile wǒ yī běn xīn shū.

เขาให้หนังสือใหม่แก่ฉัน 1 เล่ม

4. กลุ่ม 持续性动作动词 Chíxùxìng dòngzuò dòngcí กับ 非持续性动作动词 Fēi chíxùxìng dòngzuò dòngcí กลุ่มนี้จำแนกตามความต่อเนื่องของการกระทำ ดังนี้

4.1 Chíxùxìng dòngzuò dòngcí คือ คำกริยาที่แสดงถึงการกระทำที่ต่อเนื่องกัน สามารถใช้ในรูปแบบซ้ำได้ เช่น คำว่า 看 kàn “ดู” 听 tīng “ฟัง” 跳 tiào “กระโดด” 说 shuō “พูด” 敲 qiāo “เคาะ” 拍 pāi “ถ่าย (รูป)” 坐 zuò “นั่ง” 批评 pīpíng “วิจารณ์” 挂 guà “แขวน” 放 fàng “วาง/ปล่อย” 租 zū “เช่า” เป็นต้น

4.2 Fēi chíxùxìng dòngzuò dòngcí คือ คำกริยาที่แสดงถึงการกระทำที่ไม่มีความต่อเนื่อง เมื่อเกิดขึ้นแล้วมักจะผ่านไปไม่สามารถใช้ในรูปแบบซ้ำได้ เช่น คำว่า 死 sǐ “ตาย” 散 sàn “เลิก” 懂 dǒng “เข้าใจ” 完 wán “สำเร็จลุล่วง” 结婚 jiéhūn “แต่งงาน” 来 lái “มา” 成立 chénglì “ก่อตั้ง” 出现 chūxiàn “ปรากฏ” 消失 xiāoshī “สูญหาย” เป็นต้น

5. กลุ่ม 自主动作动词 Zìzhǔ dòngzuò dòngcí กับ 非自主动作动词 Fēi zìzhǔ dòngzuò dòngcí กลุ่มนี้จำแนกตามการกระทำของผู้กระทำว่าสามารถควบคุมหรือบังคับ การกระทำที่ตนเองทำได้หรือไม่ ดังนี้

5.1 Zìzhǔ dòngzuò dòngcí คือ คำกริยาที่แสดงถึงการกระทำที่ผู้กระทำสามารถควบคุมได้ ซึ่งโดยปกติคำกริยาประเภทนี้จะเป็นคำกริยาที่ผู้กระทำมีเจตนาหรือมีความตั้งใจที่จะกระทำด้วยตนเอง เช่น คำว่า 说 shuō “พูด” 唱 chàng “ร้อง” 买 mǎi “ซื้อ” 打 dǎ “ตี” 骂 mà “ด่า” 教 jiāo “สอน” 吃 chī “กิน” 喝 hē “ดื่ม” 帮助 bāngzhù “ช่วยเหลือ” เป็นต้น

5.2 Fēi zìzhǔ dòngzuò dòngcí คือ คำกริยาที่แสดงถึงการกระทำที่ผู้กระทำไม่สามารถควบคุมได้ กล่าวคือ อยู่นอกเหนือการควบคุมของตนเอง เช่น คำว่า 怕 pà “กลัว” 病 bìng “ป่วย” 死 sǐ “ตาย” 完 wán “สำเร็จลุล่วง” 知道 zhīdao “รู้” เป็นต้น

ส่วน Lǚ Shūxiāng (吕叔湘, 2010: 15) จำแนกคำกริยาเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. 及物动词 Jíwù dòngcí คือ คำกริยาที่ต้องมีกรรมมารองรับ ซึ่งกรรมที่มารองรับจะเป็นคำนามที่แสดงถึงสิ่งที่ได้รับมาจากการกระทำ เช่น 笑他 xiào tā “หัวเราะเขา” 赶大车 gǎn dàchē “ขับรถ” 挖洞 wā dòng “ขุดรู” 考虑问题 kǎolù wèntí “พิจารณาปัญหา” 赠送礼物 zèngsòng lǐwù “มอบของขวัญ” เป็นต้น

2. 不及物动词 Bùjíwù dòngcí คือ คำกริยาที่ไม่ต้องมีกรรมมารองรับ เช่น 去 qù “ไป” 笑 xiào “หัวเราะ” 跑 pǎo “วิ่ง” 跳 tiào “กระโดด” 出发 chūfā “ออกเดินทาง” 休息 xiūxi “พักผ่อน” 生长 shēngzhǎng “เจริญเติบโต” เป็นต้น

นอกจากนี้ Lǚ Shūxiāng ยังได้กล่าวอีกว่าในบางกรณีคำกริยาคำหนึ่งอาจมีความหมายได้มากกว่า 1 ความหมาย ซึ่งความหมายนั้นอาจเป็นได้ทั้งคำกริยาที่ต้องมีกรรมมารองรับหรือเป็นคำกริยาที่ไม่ต้องมีกรรมมารองรับก็ได้

สำหรับ Xíng Fúyì (邢福义, 1998: 168-171) นั้นกล่าวว่า คำกริยาเป็นหนึ่งในชนิดของคำที่มีความซับซ้อนมากที่สุด จำแนกได้ 6 ประเภท คือ

1. 行为动词 Xíngwéi dòngcí คือ คำกริยาที่แสดงถึงพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งรูปแบบของคำกริยาประเภทนี้ประกอบไปด้วย 他动词 Tā dòngcí เป็นคำกริยาที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือกระทำต่อสิ่งอื่น กล่าวคือ ต้องมีเป้าหมายของการกระทำ เช่น 打击 dǎjī “โจมตี” 翻阅 fānyuè “พลิกอ่าน” 批评 pīpíng “วิจารณ์” 讨论 tāolùn “อภิปราย” เป็นต้น และ 自动词 Zì dòngcí เป็นคำกริยาที่ตนเองเป็นผู้กระทำหรือเป็นอาการที่เกิดกับร่างกายของตนเอง โดยไม่มีผู้อื่นกระทำหรือสิ่งอื่นกระทำ กล่าวคือ ไม่มีเป้าหมายของการกระทำ เช่น คำว่า 睡觉 shuìjiào “นอนหลับ” 哭啼 kūtí “ร้องไห้” 游泳 yóuyǒng “ว่ายน้ำ” เป็นต้น

2. 心里动词 Xīnlǐ dòngcí คือ คำกริยาที่แสดงถึงสภาพจิตใจของมนุษย์ ประกอบด้วย 情绪动词 Qíngxù dòngcí เป็นคำกริยาที่แสดงสภาพจิตใจและอารมณ์ เช่น 爱 ài “รัก” 恨 hèn “เกลียด” 喜欢 xǐhuan “ชอบ” 讨厌 tǎoyàn “เบื่อหน่าย/น่ารำคาญ” 羡慕 xiànmù “อิจฉา” เป็นต้น และ 感知心里动词 Gǎnzhī xīnlǐ dòngcí เป็นคำกริยาที่แสดงถึงความรู้สึกที่เกิดจากประสาทสัมผัสภายในจิตใจ เช่น 觉得 juéde “รู้สึก” 知道 zhīdao “รู้” 猜 cāi “เดา” 料 liào “คาดการณ์” 认为 rènwéi “คิดว่า” เป็นต้น

3. 历程动词 Lìchéng dòngcí คือ คำกริยาที่มีความเกี่ยวข้องกับระยะเวลา เช่น 开始 kāishǐ “เริ่มต้น” 进行 jìnxíng “ดำเนินการ” 结束 jiéshù “สิ้นสุด” เป็นต้น

4. 段事动词 Duànshì dòngcí คือ คำกริยาที่บ่งบอกว่าใช่หรือไม่ มีหรือไม่มี และบ่งบอกความคล้ายคลึงกัน เช่น 是 shì “ใช่” 有 yǒu “มี” 好像 hǎoxiàng “คล้ายกับ” 像 xiàng “คล้ายกับ” 犹如 yóurú “ดุจดัง” เป็นต้น

5. 使令动词 Shǐlìng dòngcí คือ คำกริยาที่แสดงการออกคำสั่งหรือขอร้อง เช่น 使 shǐ “ให้” 令 lìng “สั่งให้” 叫 jiào “ให้” 请 qǐng “ขอ” 教 jiào “ให้” 让 ràng “ให้” 命令 mìnglìng “สั่งการ” 请求 qǐngqiú “ขอร้อง” เป็นต้น

6. 辅助动词 Fǔzhù dòngcí คือ คำกริยาช่วยที่ใช้วางหน้าหรือหลังคำกริยา ประกอบด้วย 能愿动词 Néngyuàn dòngcí ซึ่งเป็นคำกริยาช่วยที่วางอยู่หน้าคำกริยาหลัก เพื่อแสดงความเป็นไปได้ ความจำเป็นหรือความมุ่งมาดปรารถนา เช่น คำว่า 能 néng “สามารถ” 会 huì “ได้” 能够 nénggòu “สามารถ” 可能 kěnéng “อาจจะ” 应该 yīnggāi “สมควร” 应当 yīngdāng “ควรจะ” 愿意 yuànyì “ปรารถนา/อยากให้” 可以 kěyǐ “ได้” 敢 gǎn “กล้า” 要 yào “ต้องการ” เป็นต้น และ 趋向动词 Qūxiàng dòngcí เป็นคำกริยาช่วยที่วางอยู่หลังคำกริยาหลัก เพื่อแสดงถึงทิศทางของการกระทำ เช่น 爬 páshang “ปีนขึ้น” 跑来 pǎolai “วิ่งมา” 走出去 zǒuchūqu “เดินออกไป” เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม Zhū Déxī (朱德熙, 2011: 57-62) ได้จำแนกคำกริยาออกเป็น 及物动词 Jíwù dòngcí และ 不及物动词 Bùjíwù dòngcí เช่นเดียวกันกับ Liú Yuèhuá; Pān Wényú และ Gùwěi กับ Lǚ Shūxiāng โดย Zhū Déxī กล่าวไว้ว่า ความแตกต่างระหว่างคำกริยาทั้ง 2 ประเภทนี้อยู่ที่บทกรรมที่วางไว้ในประโยค กล่าวคือ Bùjíwù dòngcí มีเพียงกรรมที่ไม่แท้ (准宾语² zhǔn bīnyǔ) มาประกอบรวม สำหรับ Jíwù dòngcí นอกจากมีกรรมที่ไม่แท้มาประกอบรวมได้แล้วยังสามารถมีกรรมแท้ (真宾语 zhēn bīnyǔ) มาประกอบรวมได้อีก ซึ่งบางกรณีความหมายของคำกริยาในประโยคที่มีกรรมแท้มาประกอบรวม อาจมีความแตกต่างกับประโยคที่ไม่มีกรรมแท้มาประกอบรวม เช่น

(1) ก. 他笑了。Tā xiào le. “เขาหัวเราะแล้ว”

ข. 他笑你。Tā xiào nǐ. “เขาหัวเราะเธอ”

(2) ก. 他哭了。Tā kū le. “เขาร้องไห้แล้ว”

ข. 他哭他父亲。Tā kū tā fùqīn. “เขาร้องไห้ให้กับพ่อของเขา”

(3) ก. 睡一会儿。shuì yī huì'ér. “นอนสักครู่”

ข. 喜欢睡硬床。xǐhuan shuì yìngchuáng. “ชอบนอนเตียงแข็ง”

² 准宾语 zhǔn bīnyǔ คือ บทกรรมที่ประกอบด้วยกลุ่มคำที่มีความหมายถึงการแสดงจำนวนครั้งหรือระยะเวลาที่กระทำกริยานั้นๆ เช่น 看一次 kàn yī cì “ดูสักครั้ง” 踢一脚 tī yī jiǎo “เตะสักที” 走了一天 zǒule yī tiān “เดินมาได้วันหนึ่งแล้ว” เป็นต้น (Zhū Déxī, 2011: 116)

จากตัวอย่างประโยคข้างต้น ประโยค ก. เป็น Bùjīwù dòngcí ในขณะที่ประโยค ข. เป็น Jíwù dòngcí นอกจากนี้ Zhū Déxī ก็ยังได้จำแนกคำกริยาเพิ่มเติมอีก 3 ประเภทย่อย ซึ่งเหมือนกันกับการจำแนกคำกริยาของ Liú Yuèhuá คือ

1. 体宾动词 Tǐbīn dòngcí คือ คำกริยาที่มีบทกรรมเป็นคำนาม คำสรรพนาม คำบอกจำนวนหรือคำลักษณะนามมาประกอบรวมเท่านั้น ไม่สามารถนำคำกริยาหรือคำคุณศัพท์มาประกอบรวมได้ ตัวอย่างเช่น 骑马 qí mǎ “ขี่ม้า” 买票 mǎi piào “ซื้อตั๋ว” 喝一杯 hē yī bēi “ดื่ม 1 แก้ว” 捆东西 kǔn dōngxi “มัดสิ่งของ” 驾驶汽车 jiàshǐ qìchē “ขับรถยนต์” 修理电灯 xiūlǐ diàndēng “ซ่อมไฟฟ้า” เป็นต้น

2. 谓宾动词 Wèibīn dòngcí คือ คำกริยาที่มีบทกรรมเป็นลักษณะภาคแสดง กล่าวคือ บทกรรมที่มาประกอบรวมจะเป็นคำกริยาหรือคำคุณศัพท์เท่านั้น ตัวอย่างเช่น 能去 néng qù “สามารถไปได้” 会写 huì xiě “เขียนเป็น” 觉得好 juéde hǎo “รู้สึกดี” 打算参加 dǎsuan cānjiā “วางแผนที่จะเข้าร่วม” เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม Zhū Déxī ยังได้กล่าวว่า ในบางกรณี Wèibīn dòngcí อาจเป็น Tǐbīn dòngcí ได้ ตัวอย่างเช่น 喜欢说话 xǐhuan shuōhuà “ชอบพูดคุย” (เป็น Wèibīn dòngcí) และ 喜欢孩子 xǐhuan háizi “ชอบเด็ก” (เป็น Tǐbīn dòngcí) เป็นต้น

3. 助动词 Zhùdòngcí คือ คำกริยาช่วย ซึ่ง Liú Yuèhuá; Pān Wényú และ Gùwěi กับ Lǚ Shūxiāng เรียกคำกริยาประเภทนี้ว่า 能愿动词 Néngyuàn dòngcí ประกอบด้วยคำว่า 肯 kěn “ยอม” 得 děi “ต้อง” 要 yào “ต้องการ” 会 huì ได้ 可以 kěyǐ “ได้” 敢 gǎn “กล้า” 能够 nénggòu “สามารถ” 能 néng “สามารถ” 可能 kěnéng “อาจจะ” 愿意 yuànyì “ปรารถนา/อยากให้” 应该 yīnggāi “สมควร” 值得 zhídé “น่า (ที่จะ...)” เป็นต้น

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การจำแนกคำกริยาในภาษาจีนกลางของนักวิชาการแต่ละท่านนั้นใช้หลักการในการจำแนกที่แตกต่างกันไปตามเหตุผลของตน ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้เกิดการจำแนกคำกริยาได้หลายรูปแบบ โดยหลักเกณฑ์ในการจำแนกประเภทคำกริยาสามารถสรุปได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1. จำแนกตามหน้าที่ทางไวยากรณ์ โดยพิจารณาถึงหลักการประกอบคำ กล่าวคือ พิจารณาจากบทกรรมที่มาประกอบรวมว่าเป็นคำประเภทใด จำเป็นต้องมีบทกรรมมาประกอบรวมหรือไม่ หรือพิจารณาว่าคำกริยาแต่ละคำนั้นทำหน้าที่อย่างไรในภาษา เช่น มีหน้าที่เป็นคำช่วยกริยา หรือมีหน้าที่เป็นกริยาหลักของประโยค เป็นต้น

2. จำแนกตามความหมายของคำกริยา โดยพิจารณาว่าความหมายของคำกริยานั้น มีลักษณะเป็นอย่างไร เช่น มีลักษณะเป็นคำกริยาบอกอาการ คำกริยาบอกระดับ คำกริยาที่แสดงถึงสภาพจิตใจของมนุษย์หรือเป็นคำกริยาที่เกี่ยวข้องกับเวลา เป็นต้น

2.1.3 ความหมายของคำกริยา kàn ในภาษาจีนกลาง

ในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยใช้ความหมายจากพจนานุกรม 《现代汉语词典》 Xiàndài Hànyǔ Cídiǎn มาเป็นหลักในการวิเคราะห์ความหมายของคำกริยา kàn เนื่องจากเป็นพจนานุกรมฉบับภาษาจีนกลางที่เป็นทางการของประเทศจีน แล้วยังได้รวบรวมพจนานุกรมและหนังสือภาษาจีนกลางฉบับอื่นๆ มาประกอบการวิเคราะห์ความหมายของคำกริยา kàn ด้วย ซึ่งพบว่าพจนานุกรมและหนังสือส่วนใหญ่ให้ความหมายของคำกริยา kàn คล้ายคลึงกัน พอสรุปได้ดังนี้

พจนานุกรม 《现代汉语词典》 Xiàndài Hànyǔ Cídiǎn (中国社会科学院语言研究所词典编辑室 Zhōngguó Shèhuì Kēxuéyuàn Yǔyán Yánjiūsuǒ Cídiǎn Biānjíshì, 2012: 725) ได้ให้ความหมายของคำกริยา kàn ทั้งหมด 8 ความหมาย คือ

1. ใช้สายตาสัมผัสคนหรือสิ่งของโดยตรง
2. สังเกตและตัดสินใจ
3. ขึ้นอยู่กับ
4. เยี่ยมเยียน
5. ปฏิบัติต่อ
6. ตรวจรักษา
7. ดูแล
8. เมื่อใช้หน้าคำหรือกลุ่มคำที่แสดงการกระทำหรือการเปลี่ยนแปลงจะแสดงถึงการคาดการณ์ต่อแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงหรือเตือนให้ระวังเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่ไม่ดีที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตหรือเกิดขึ้นแล้วและไม่ต้องการให้เกิดอีก

ส่วนพจนานุกรม 《应用汉语词典》 Yìngyòng Hànyǔ Cídiǎn (商务印书馆辞书研究中心 Shāngwù Yìnshū Guǎn Císhū Yánjiū Zhōngxīn, 2012: 678-679) ให้ความหมายของคำกริยา kàn ทั้งหมด 10 ความหมาย คือ

1. ใช้สายตาสัมผัสคนหรือสิ่งของโดยตรง
2. อ่าน
3. สังเกต
4. ตัดสินใจ
5. อ้างถึงสิ่งที่มีแนวโน้มเป็นรูปธรรม
6. เยี่ยมเยียน
7. ปฏิบัติต่อ
8. แพทย์รักษาผู้ป่วย หรือคนป่วยให้แพทย์รักษา

9. ขึ้นอยู่กับ

10. ระวัง

สำหรับ Lü Shūxiāng (吕叔湘, 2012: 331-332) ให้ความหมายของคำกริยา kàn ในหนังสือ 《现代汉语八百词》 Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí ไว้ 7 ความหมาย คือ

1. อ่าน

2. เยี่ยมเยียน

3. รักษา

4. สังเกต

5. คิดว่า

6. ขึ้นอยู่กับ

7. ระวัง

อย่างไรก็ตาม Mèng Cóng; Zhèng Huáidé; Mèng Qìnghǎi และ Cài Wénlán (孟琮、郑怀德、孟庆海和蔡文兰, 2012: 220-221) ได้ให้ความหมายของคำกริยา kàn ในหนังสือ 《汉语动词用法词典》 Hànyǔ Dòngcí Yòngfǎ Cídiǎn ไว้ 7 ความหมาย คือ

1. ใช้สายตาสัมผัสคนหรือสิ่งของโดยตรง

2. สังเกต

3. เยี่ยมเยียน

4. คิดว่า

5. รักษา

6. ขึ้นอยู่กับ

7. ระวัง

พจนานุกรมและหนังสือภาษาจีนกลางดังกล่าวข้างต้นได้ให้ความหมายของคำกริยา kàn คล้ายคลึงกัน และเมื่อนำมาเทียบกับพจนานุกรม Xiàndài Hànyǔ Cídiǎn แล้ว พบว่า ความหมายแรกที่ปรากฏ คือ ความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสคนหรือสิ่งของโดยตรง”³ ส่วนความหมายอื่นๆ มีทั้งเหมือนและแตกต่างกัน เช่น ในพจนานุกรม Xiàndài Hànyǔ Cídiǎn ไม่มีความหมาย “คิดว่า” แต่ในหนังสือ Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí และในพจนานุกรม Hànyǔ Dòngcí Yòngfǎ Cídiǎn มีความหมาย “คิดว่า” หรือในหนังสือ Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí และใน

³ สำหรับในหนังสือ 《现代汉语八百词》 Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí แม้ว่าจะให้ความหมาย “อ่าน” เป็นความหมายแรก แต่ “อ่าน” ก็ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสคนหรือสิ่งของโดยตรง” เนื่องจากเป้าหมายของการอ่านมักจะเป็นคนหรือสิ่งของ เช่น 看心 kàn xīn “ดูใจ (อ่านใจ)” 看书 kàn shū “ดูหนังสือ (อ่านหนังสือ)” เป็นต้น

พจนานุกรม Hànyǔ Dòngcí Yòngfǎ Cídiǎn ไม่มีความหมาย “ปฏิบัติต่อ” กับความหมาย “ดูแล” ในขณะที่พจนานุกรม Yìngyòng Hànyǔ Cídiǎn มีความหมาย “ปฏิบัติต่อ” แต่ไม่มีความหมาย “ดูแล” และในพจนานุกรม Xiàndài Hànyǔ Cídiǎn มีทั้งความหมาย “ปฏิบัติต่อ” กับความหมาย “ดูแล” เป็นต้น การที่พจนานุกรมและหนังสือภาษาจีนกลางให้ความหมายทั้งเหมือนและแตกต่างกันนั้น ผู้วิจัยคิดว่าเป็นผลมาจากการนำตัวอย่างประโยคมาวิเคราะห์และตีความจากคำที่ปรากฏรวมในประโยคต่างๆ จึงทำให้ความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในพจนานุกรมและหนังสือภาษาจีนกลางมีความแตกต่างกัน

จากการศึกษาคำกริยา kàn ในภาษาจีนกลาง ทำให้ผู้วิจัยมีแนวความคิดที่จะนำคำกริยา kàn ในภาษาจีนกลางนี้ไปวิเคราะห์ความหมาย เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาต่อไป

2.2 การศึกษาคำกริยาในภาษาไทย

2.2.1 ความหมายคำของกริยาในภาษาไทย

ความหมายของคำกริยาในภาษาไทยมีผู้ให้คำจำกัดความไว้ต่างๆ กัน ดังนี้

บรรจบ พันธุมธา (2534: 160-167) และกำชัย ทองหล่อ (2554: 222) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า คำกริยา คือ คำที่แสดงอาการของนามหรือสรรพนามหรือแสดงการกระทำของประธานหรือคำอื่นที่ทำหน้าที่ได้อย่างค่านาม

สำหรับ นววรรณ พันธุมธา (2554: 23-29) กล่าวว่า คำกริยานอกจากจะเป็นคำที่ใช้แสดงอาการแล้วยังสามารถแสดงถึงสภาพหรือเหตุการณ์ต่างๆ ได้

อย่างไรก็ตาม พระยาอุปทิศศิลปสาร (2548: 83-84) ก็ให้คำจำกัดความไม่ต่างจากนักวิชาการคนอื่นๆ โดยกล่าวว่า คำกริยา คือ คำที่แสดงอาการของนาม เพื่อให้รู้ว่ค่านามหรือคำสรรพนามนั้นๆ ทำอย่างไรหรือเป็นอย่างไร ตัวอย่างเช่น นกบิน คนนั่ง ไฟดับ ดังนั้น คำว่า “บิน” “นั่ง” และ “ดับ” เป็นคำกริยาแสดงอาการของค่านาม นก คน และไฟ เป็นต้น

จากคำจำกัดความข้างต้นจะเห็นได้ว่า คำกริยาเป็นคำแสดงอาการ สภาพหรือการกระทำของค่านามหรือคำสรรพนามในประโยค เพื่อให้ทราบว่าค่านามหรือคำสรรพนามนั้น ทำอะไรหรือเป็นอย่างไร ซึ่งไม่ได้มีความแตกต่างจากคำจำกัดความในภาษาจีนกลาง

2.2.2 การจำแนกคำกริยาในภาษาไทย

การจำแนกคำกริยาในภาษาไทยของนักวิชาการแต่ละท่าน มีความแตกต่างกันไปพอสรุปได้ดังนี้

พระยาอุปทิศศิลปสาร (2548: 72-76) จำแนกคำกริยาเป็น 4 พวก คือ

1. อกรรมกริยา คือ คำกริยาที่มีใจความครบบริบูรณ์ ไม่ต้องมีคำที่เป็นกรรมหรือผู้ถูกรับข้างท้าย ตัวอย่างเช่น เขาไป เรามา คนนอน เป็นต้น คำ “ไป” “มา” และ “นอน” ในที่นี้มีใจความสมบูรณ์ จึงเรียกว่า อกรรมกริยา

2. สกรรมกริยา คือ คำกริยาที่มีใจความไม่ครบบริบูรณ์ในตัว ต้องมีคำที่เป็นกรรมรับข้างท้ายอีก ตัวอย่างเช่น เขาเห็น เขาอยาก ดังนั้น คำ “เห็น” “อยาก” ในที่มีใจความยังไม่ครบ คือ “ไม่ทราบว่าเป็นอะไร” “อยากอะไร” แต่เมื่อมีกรรมเข้ามารับข้างท้ายว่า “เขาเห็นคน” “เขาอยากน้ำ” หรือ “เขาอยากนอน” จึงจะได้ความเต็ม กริยาเช่นนี้จึงเรียกว่า สกรรมกริยา

3. วิกตรรกกริยา คือ คำกริยาที่ไม่มีเนื้อความในตัว ต้องอาศัยเนื้อความของคำอื่นที่อยู่ข้างท้ายมาช่วยจึงจะได้ความครบ ได้แก่ คำว่า “เป็น” “เหมือน” “คล้าย” และ “เท่า” เป็นต้น ตัวอย่างเช่น “เขาเป็นหมอ” “เขาเหมือนกับเด็ก” “เขาคล้ายกับฉัน” “เขาเท่ากับลุงฉัน” และ “เขาเป็นใหญ่” เป็นต้น ใจความสำคัญนี้อยู่ที่คำพ่วงท้าย คือ “หมอ” “เด็ก” “ฉัน” “ลุงฉัน” และ “ใหญ่” คำกริยาที่อยู่ข้างหน้านั้นคล้ายกับเป็นหุ่นให้คำที่พ่วงท้ายเกาะให้เป็นประโยคสมบูรณ์เท่านั้น

4. กริยานุเคราะห์ คือ คำกริยาที่ใช้ช่วยกริยาอื่นให้ได้รับความครบ เช่น คำว่า “คง” “จะ” “ถูก” และ “อย่า” เป็นต้น ตัวอย่างเช่น “เขาคงดีฉัน” “เขาจะดีฉัน” “เขาถูกฉันดี อย่าทำเขา” เป็นต้น คำเหล่านี้มักประกอบข้างหน้าคำกริยา แต่บางพวกก็ใช้ประกอบหลังคำกริยา เช่น คำว่า “จิ” “เถิด” เช่น “กินจิ” “กินเถิด” เป็นต้น

ส่วน กำชัย ทองหล่อ (2554: 222-234) จำแนกคำกริยาเป็น 5 พวก คือ

1. สกรรมกริยา คือ คำกริยาที่ต้องมีกรรมมารับจึงจะให้ความสมบูรณ์ครบถ้วน เช่น “ทหารถือปืน” “คนครัวหุงข้าว” “ชาวป่าตัดต้นไม้” “พ่อค้าขายของ” เป็นต้น

2. อกรรมกริยา คือ กริยาที่มีความหมายครบถ้วนในตัวเองโดยไม่ต้องมีกรรมมารับ เช่น “นักเรียนเดินที่ถนน” “นกบินในอากาศ” “เด็กนั่งบนเตียง” “ครูยืนในห้อง” “ต้นไม้โคนข้างถนน” จะเห็นได้ว่า ถ้าต้องการให้อกรรมกริยา มีความชัดเจนยิ่งขึ้นต้องมีคำหรือวลีมาขยาย

3. วิกตรรกกริยา คือ กริยาที่มีความหมายไม่สมบูรณ์ในตัวเอง และใช้เป็นกริยาของประธานตามลำพังตัวเองไม่ได้ จะต้องมีคำนาม คำสรรพนามหรือคำวิเศษณ์มาขยาย จึงจะได้ใจความกริยาพวกนี้ ได้แก่ คำว่า “เป็น” “เหมือน” “เท่า” “คล้าย” “คือ” “เสมือน” “ดูล” เป็นต้น

4. กริยานุเคราะห์ คือ คำกริยาที่ทำหน้าที่ช่วยกริยาชนิดอื่นให้แสดงความหมายออกมาเป็นกาล มาลา วาจต่างๆ เช่น “เขากำลังทำงาน” “เขาได้ทำงาน” “เขาคงมาที่นี่” เป็นต้น

5. กริยาสภาวะมาลา คือ คำกริยาที่ทำหน้าที่คล้ายกับคำนาม อาจเป็นประธาน เป็นกรรมหรือเป็นบทขยายส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยคก็ได้

สำหรับ บรรจบ พันธเมธา (2534: 160-167) จำแนกคำกริยาเป็น 3 พวก คือ

1. คำกริยาที่ได้ความบริบูรณ์อยู่ในตัว เช่น “กิน” “เดิน” “วิ่ง” เป็นต้น

2. คำกริยาที่ยังไม่ได้ความบริบูรณ์ต้องอาศัยความอื่น ได้แก่

2.1 ผู้ถูกหรือกรรม เช่น “กินข้าว” “เห็นข่าว” “มองฟ้า” คำว่า “กิน” “เห็น” “มอง” จะต้องมีการมารับถึงจะได้ความบริบูรณ์

2.2 ส่วนเสริมความ ใช้เฉพาะเมื่อเติมหลังกริยา “เป็น” “เท่า” เช่น “ใครเป็นใคร” และ “ตัวเขาเท่าพ่อ”

3. คำกริยาช่วย ได้แก่ “ได้แล้ว” “จะ” “กำลัง” และ “อยู่” เป็นต้น คำเหล่านี้ทำให้ได้ใจความชัดเจนขึ้น

อย่างไรก็ตาม นววรรณ พันธุมธา (2554: 8-19) ก็ได้จำแนกคำกริยาออกเป็น 3 ประเภท เช่นเดียวกับบรรจบ พันธุมธา แต่จำแนกคำกริยาตามความหมาย ดังนี้

1. คำกริยาแสดงอาการ คือ คำกริยาที่แสดงอาการอยู่กับที่ เช่น “นั่ง” “ก้ม” “ยืน” หรือคำกริยาที่แสดงอาการไม่อยู่กับที่ เช่น “กระโจน” “กระโดด” “วิ่ง” “ถลา” “บิน” เป็นต้น

2. คำกริยาแสดงสภาพ คือ คำกริยาที่มีความหมายแสดงสภาพของบุคคลหนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเป็นสภาพจิตใจหรือสภาพร่างกาย คำกริยาบางคำบอกลักษณะ เช่น กลม แบน ยาว เรียว บางคำบอกสัมผัส เช่น นุ่ม เบา ร้อน สาก บางคำบอกสี เช่น ดำ ขาว เขียว บางคำบอกนิสัย เช่น หยิ่ง ใจดี ซื่อฉลาด บางคำบอกอายุ เช่น แก่ หนุ่ม สาว บางคำบอกค่า เช่น ดี เลว ใช้ได้ และบางคำบอกความเร็ว เช่น เร็ว ช้า ชุ่มฉ่ำ บางครั้งคำกริยาประเภทนี้ก็สามารถใช้สำหรับเปรียบเทียบบุคคลต่างๆ หรือสิ่งต่างๆ ว่าเป็นสิ่งเดียวกัน เหมือนกัน หรือเท่ากัน เช่น คำว่า เหมือน เท่า คล้าย เสมอ

3. คำกริยาแสดงประสบ คือ คำกริยาที่มีความหมายเกี่ยวกับการรู้ การรู้สึกหรือประสาทสัมผัส เช่น รู้ เข้าใจ โกรธ อาย น้อยใจ เห็น ได้ยิน ได้กลิ่น รัก อิ่ม เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การจำแนกคำกริยาในภาษาไทยของนักวิชาการสามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม เช่นเดียวกับในภาษาจีนกลาง กล่าวคือ จำแนกตามหน้าที่ทางไวยากรณ์และจำแนกตามความหมาย อย่างไรก็ตาม การจำแนกคำกริยาของนักวิชาการนั้นจะยึดเกณฑ์การจำแนกตามหน้าที่ทางไวยากรณ์เป็นหลัก

2.2.3 ความหมายของคำว่า “ดู” ในภาษาไทย

ความหมายของคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ผู้วิจัยใช้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานมาเป็นหลักในการวิเคราะห์ความหมาย เนื่องจากเป็นพจนานุกรมที่เป็นทางการและทันสมัยที่สุด นอกจากนี้ยังได้รวบรวมพจนานุกรมเล่มอื่นๆ เพื่อนำมาใช้ประกอบในการวิเคราะห์และตีความความหมาย ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2549: 412) ให้ความหมายของคำว่า “ดู” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ทั้งหมด 7 ความหมาย คือ

1. ใช้สายตาเพื่อให้เห็น
2. ระวังรักษา
3. พิจารณา
4. ศึกษาเล่าเรียน
5. เห็นจะ
6. ทำนาย

7. ใช้ประกอบคำกริยาเพื่อให้เห็นประจักษ์แจ้ง เช่น คิดดูให้ดี ลองกินดู
สำหรับ มานิต มานิตเจริญ (2547: 344) ให้ความหมายของคำว่า “ดู” ใน
พจนานุกรมไทย (สมบูรณ์-ทันสมัยที่สุด) ฉบับปรับปรุงใหม่ทั้งหมด 7 ความหมาย คือ

1. แล มอง เพ่ง
2. ชม
3. ทาย
4. ฝ้า
5. ควบคุม
6. คำนวณ
7. ตรวจสอบ

สำหรับ ทวีศักดิ์ ญาณประทีป (2534: 198) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ดู”
ในพจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530 ทั้งหมด 5 ความหมาย คือ

1. แล มอง เพ่ง
2. ระวังรักษา
3. พินิจพิจารณา
4. ศึกษาเล่าเรียน
5. ทำนาย

อย่างไรก็ตาม ในพจนานุกรมฉบับมติชน (2547: 326) ให้ความหมายของคำว่า “ดู”
ไว้ 3 ความหมาย คือ

1. มอง เพ่ง
2. พิจารณา
3. ทาย

นอกเหนือจากความหมายทั้ง 3 ความหมายแล้ว ความหมายของคำว่า “ดู” จะมี
ความหมายแตกต่างกันไปแล้วแต่บริบท

พจนานุกรมดังกล่าวข้างต้นให้ความหมายของคำว่า “ดู” ไว้คล้ายคลึงกัน และเมื่อนำ
มาเทียบกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานแล้ว พบว่า ความหมายแรกที่ปรากฏมีความหมาย
ตรงกัน คือ ความหมาย “แล มอง เพ่ง”⁴ ตรงกับความหมาย “ใช้สายตาเพื่อให้เห็น” ส่วนความหมาย
อื่นๆ มีทั้งเหมือนและแตกต่างกัน เช่น ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานมีความหมาย “เห็นจะ”

⁴ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายของคำว่า “แล” ว่า ดู “มอง” ว่า มุ่งดู และ “เพ่ง” ว่า
จ้องดู

แต่ในพจนานุกรมอื่นกลับไม่ปรากฏความหมายนี้ หรือในพจนานุกรมไทย (สมบุรณ์-ทันสมัยที่สุด) ฉบับปรับปรุงใหม่มีความหมาย “ชม” และ ความหมาย “ควบคุม” ในขณะที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานไม่มีความหมายดังกล่าว ซึ่งการที่พจนานุกรมภาษาไทยให้ความหมายทั้งเหมือนและแตกต่างกันนั้น เนื่องจากความหมายแต่ละความหมายของคำว่า “ดู” เป็นผลมาจากการรวบรวมตัวอย่างประโยค กอปรกับการวิเคราะห์ตีความจากคำที่ปรากฏร่วมในประโยคต่างๆ นั้นแตกต่างกัน จึงทำให้การจำแนกความหมายของคำว่า “ดู” ในพจนานุกรมแตกต่างกันไป

จากการศึกษาคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ทำให้ผู้วิจัยมีแนวความคิดที่จะนำคำว่า “ดู” ในภาษาไทยนี้ไปวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบกับความหมายของคำกริยา kàn ในภาษาจีนกลาง เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาต่อไป

2.3 แนวคิดพื้นฐานที่ใช้ในงานวิจัย

2.3.1 อรรถศาสตร์ปริชาน

คำว่า ปริชาน (cognition) หรือในภาษาจีนกลางเรียกว่า 认知 rènzhī มีผู้ให้คำจำกัดความไว้ ดังนี้ Guì Shīchūn (桂诗春, 1991: 5) กล่าวว่า ปริชานคือ กิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ ซึ่งเป็นกระบวนการทางจิตที่อยู่ภายใน ได้แก่ ความจำ การตัดสินใจ การใช้เหตุผล การจำแนกประเภท และการวางแผน สำหรับ Tián Yùn (田运, 1996: 93) กล่าวว่า ปริชาน คือ กระบวนการที่อาศัยองค์ประกอบทางความรู้สึกและความคิดโดยตรง ในขณะที่แมทลิน (Matlin, 1983: 2) กล่าวว่า ปริชาน คือ กระบวนการทางจิตใจในเรื่องของการจัดการกับความรู้อ หรือข้อมูลต่างๆ ที่คนเราคิด โดยอาศัยกระบวนการต่างๆ เช่น การรับรู้ การจดจำ การใช้เหตุผล จากคำจำกัดความข้างต้น จะเห็นได้ว่าระบบปริชานเป็นกระบวนการทางจิตและเป็นสิ่งนามธรรม ดังนั้นอรรถศาสตร์ปริชานจึงเป็นศาสตร์ที่เน้นแนวทางการศึกษาความหมาย โดยนำปัจจัยในเรื่องของจิตใจและกระบวนการทางจิตมาใช้ในการศึกษาภาษา อีกทั้งอรรถศาสตร์ปริชานนั้นยังเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางการศึกษาภาษาศาสตร์ที่เรียกว่า ภาษาศาสตร์ปริชานด้วย ซึ่งในระยะแรกงานวิจัยทางด้านภาษาศาสตร์ปริชานมุ่งศึกษาอรรถศาสตร์เป็นหลัก แต่ต่อมาได้ขยายไปสู่การศึกษาวากยสัมพันธ์ (Syntax) วิทยหน่วยคำ (Morphology) การรับรู้ภาษา (Language Acquisition) สัทวิทยา (Phonology) ภาษาศาสตร์เชิงประวัติ (Historical Linguistics) เป็นต้น (โสรัจ เรื่องมณี, 2553: 10) นอกจากนี้ครอฟและครุส (Croft and Cruse, 2004: 1) กับเดอร์เวน (Dirven, 2005: 17) ต่างอธิบายว่าภาษาศาสตร์ปริชานตั้งอยู่บนสมมติฐานพื้นฐาน 3 ประการ คือ

1. ภาษาไม่ได้เป็นระบบปริชานที่แยกเป็นอิสระออกจากกลไกสมองของมนุษย์ สมมติฐานข้อนี้เชื่อว่า ความสามารถในการเรียนรู้ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของระบบปริชานเช่นเดียวกับความสามารถอื่นๆ

2. ไวยากรณ์ คือ การสร้างมโนทัศน์ (Conceptualization) ที่มีโครงสร้างทางปริชานไม่ได้เกี่ยวข้องกับเงื่อนไขความจริงเท็จที่สัมพันธ์กับโลก แต่เกี่ยวข้องกับการนำประสบการณ์ต่างๆ มาสร้างมโนทัศน์เพื่อสื่อสาร

3. ความรู้ทางภาษาเกิดขึ้นจากการใช้ภาษา (Usage-based Knowledge) กล่าวคือ ประเภทและโครงสร้างต่างๆ ทางภาษาเกิดขึ้นจากระบบปริชานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาของมนุษย์ ซึ่งมนุษย์จะมีความรู้ทางภาษาได้ดีหรือไม่เกิดจากการใช้ภาษา

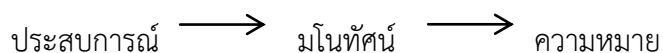
สมมติฐานทั้ง 3 ประการนี้ก่อให้เกิดการศึกษาภาษาตามกรอบแนวทางของ ภาษาศาสตร์ปริชานในสาขาต่างๆ เช่น วรรณศาสตร์ปริชาน ไวยากรณ์ปริชาน เป็นต้น นอกจากนี้ เดอร์เวน (Dirven, 2005: 17-18) ยังมองว่า ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของระบบปริชานของมนุษย์ที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เนื่องจากภาษาศาสตร์ปริชานเป็นการสร้างภาษาภายใต้หลักการเดียวกันกับระบบปริชานอื่นๆ ซึ่งโครงสร้างทางภาษาได้รับอิทธิพลจากการทำงานของกระบวนการปริชาน

สำหรับแนวทางการศึกษาวรรณศาสตร์ปริชานเกิดขึ้นโดยนักภาษาศาสตร์ เลคอฟ (Lakoff, 1999) ที่มีแนวคิดที่ว่าความรู้ทางภาษาไม่ได้แยกออกจากระบบปริชานของมนุษย์ ในทางกลับกันความหมายในภาษายังสะท้อนกลไกการรับรู้ทางโลกและมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ต่างๆ ของมนุษย์ ดังนั้นวรรณศาสตร์ปริชานจึงมุ่งศึกษาเพื่อหากระบวนการในการวิเคราะห์ความหมายและให้ความสำคัญกับความหมายของคำมากกว่าความหมายของประโยค ตัวอย่างตามแนวทางการศึกษา นี้คือ การศึกษา คำหลายความหมาย (Polysemy) อุปลักษณ์ (Metaphor) นามนัย (Metonymy) ทฤษฎีต้นแบบ (Prototype) เครือข่ายความหมาย (Semantic Network) การจำแนกประเภท (Categorization) ผังภูมิรูปภาพ (Image Schema) เป็นต้น

2.3.2 แนวคิดของวรรณศาสตร์ปริชาน

แนวคิดสำคัญของวรรณศาสตร์ปริชานเชื่อว่า ความหมายมีความเกี่ยวข้องกับจิตใจ และประสบการณ์ของมนุษย์ กล่าวคือ ความหมายเป็นสิ่งเชื่อมโยงโครงสร้างมโนทัศน์ที่สร้างจาก ประสบการณ์ต่างๆ ของมนุษย์ (Lakoff and Johnson, 1980: 196-197) ซึ่งการที่มนุษย์เข้าใจ ความหมายของสิ่งต่างๆ ได้นั้น ล้วนอาศัยการสร้างมโนทัศน์ แต่มโนทัศน์จะมีความหมายก็ต่อเมื่อมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ เนื่องจากประสบการณ์มีความหมายกับมนุษย์โดยตรง (Lakoff, 1987: 267-268) คำว่า ประสบการณ์ตามแนวคิดนี้ไม่ได้หมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับมนุษย์คนใดคนหนึ่งเท่านั้น แต่มีความหมายรวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกันหรือเป็นสิ่งที่เกิดจากธรรมชาติของร่างกายมนุษย์ เช่น การรับรู้ การเคลื่อนไหว อารมณ์ เป็นต้น หรือเกิดจากการ มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคม โดยเลคอฟและจอห์นสันเรียกประสบการณ์ ดังกล่าวว่า ประสบการณ์ทางกาย (Bodily Experience) เนื่องจากประสบการณ์ล้วนมีแหล่งกำเนิดจากร่างกายมนุษย์ทั้งสิ้น (Johnson, 1987: 14; Lakoff, 1987: 15)

ความสัมพันธ์ระหว่างความหมาย มโนทัศน์ และประสบการณ์ อาจแสดงได้โดย แผนภูมิข้างล่างนี้ (กาจบัณฑิต วงศ์ศรี, 2547: 16) แผนภูมินี้แสดงให้เห็นว่าเมื่อมนุษย์มีประสบการณ์ ต่างๆ ในโลกมนุษย์จะสร้างมโนทัศน์จากประสบการณ์เหล่านั้น ทำให้สิ่งต่างๆ มีความหมาย

จากแผนภูมินี้ มโนทัศน์ถือเป็นศูนย์กลางของการศึกษาความหมาย มนุษย์เข้าใจความหมายของสิ่งต่างๆ ได้โดยการสร้างมโนทัศน์ กล่าวคือ ความหมายเกิดจากประสบการณ์ทางกายโดยตรง และประสบการณ์นั้นก็ทำให้มนุษย์สามารถสร้างมโนทัศน์ขึ้นมา ก่อให้เกิดความหมายในภาษาได้ ดังเช่นที่เลคอฟ (Lakoff, 1987: 280-281) ได้กล่าวไว้ว่า มนุษย์มีความสามารถในการสร้างโครงสร้าง มโนทัศน์ที่สัมพันธ์กับประสบการณ์ได้

นอกจากนี้นักภาษาศาสตร์อีแวนส์และกรีน (Evans and Green, 2006: 157-163) ยังได้กล่าวว่า อรรถศาสตร์ปริชาน คือ การศึกษาความหมายของรูปภาพที่อยู่บนสมมติฐานหลัก 4 ประการ ดังนี้

1. โครงสร้างมโนทัศน์เกิดจากประสบการณ์ทางกายภาพ (Embodiment) Li Fúyìn (李福印, 2008: 77-80) กล่าวว่า ประสบการณ์ทางกายภาพทางด้านร่างกาย ระบบปริชาน และสังคมนับเป็นพื้นฐานของระบบโครงสร้างมโนทัศน์รวมทั้งระบบภาษาด้วย ตัวอย่างเช่น มโนทัศน์ภาชนะ (container) มาจากการที่มนุษย์มีประสบการณ์ทางกายสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่ปิดล้อม เช่น การอยู่ในห้องที่มีผนัง 4 ด้านปิดล้อม และเมื่อเปิดประตูห้องก้าวเดินออกไป มนุษย์ก็จะอยู่ภายนอกห้อง แต่เมื่อเดินเข้ามาในห้อง มนุษย์ก็จะอยู่ในอาณาบริเวณของห้องที่ปิดล้อมด้วยผนังห้อง ซึ่งประสบการณ์ทางกายที่เกิดขึ้นซ้ำๆ ดังกล่าวทำให้ก่อเกิดรูปเป็นมโนทัศน์ภาชนะที่ประกอบด้วยขอบเขตชัดเจน อีกทั้งช่วยแบ่งภายในและภายนอกออกจากกัน นอกจากนี้มโนทัศน์ดังกล่าวก็สามารถนำมาใช้เพื่ออธิบายหรือทำความเข้าใจสภาวะที่เป็นนามธรรมได้ โดยใช้กระบวนการอุปลักษณ์มาเชื่อมโยงสิ่งที่เป็นรูปธรรมเข้ากับสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น ประโยค “เขาอยู่ในความรู้สึกหดหู่” ประโยคดังกล่าวนี้อธิบายได้ว่าสภาวะทางอารมณ์ที่เกิดขึ้น ณ ขณะนั้นมีความรู้สึกหดหู่ เปรียบเสมือนการที่ต้องเข้าไปอยู่ในอาณาบริเวณที่ปิดล้อม ซึ่งภายในบรรจุด้วยความรู้สึกหดหู่ ด้วยเหตุนี้อรรถศาสตร์ปริชานจึงเชื่อว่าโครงสร้างมโนทัศน์มาจากปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ที่มีต่อโลก และประสบการณ์ของมนุษย์เอง ดังนั้นโครงสร้างมโนทัศน์จึงเกิดจากประสบการณ์ทางกายภาพ

2. โครงสร้างความหมาย คือ โครงสร้างมโนทัศน์ (Conceptual structure) ถ้าหากกล่าวว่าโครงสร้างมโนทัศน์เป็นนามธรรม และโครงสร้างความหมายเป็นรูปธรรม ดังนั้นโครงสร้างความหมาย คือ รูปภาพของโครงสร้างมโนทัศน์ ซึ่งตามแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชานภาษา คือ รูปแทนที่ถูกลำนำมาใช้เพื่ออ้างอิงไปยังมโนทัศน์ภายในระบบความคิดของผู้ใช้ภาษา ฉะนั้นความหมายของคำจึงเป็นมโนทัศน์ของคำ (Lexical concept)

3. รูปแทนความหมายมีลักษณะแบบสารานุกรม (Encyclopedic) อรรถศาสตร์ปริชานเชื่อว่า โครงสร้างความหมายเป็นเหมือนสารานุกรม เนื่องจากความหมายของคำมีโครงสร้างภายในที่ซับซ้อน บางกรณีคำบางคำไม่สามารถอธิบายออกมาเป็นความหมายได้ทั้งหมด ดังนั้นคำจึงมีบทบาทในการกระตุ้นให้ผู้ใช้ภาษาเข้าถึงความรู้ที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ของคำได้ กล่าวคือ มโนทัศน์ของคำมีโครงสร้างภายในที่ประกอบด้วยมโนทัศน์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกันอยู่ ซึ่งคำเพียงคำเดียวสามารถทำให้ผู้ใช้ภาษาเกิดความคิดได้มากมาย ด้วยเหตุนี้ความหมายที่เชื่อมโยงกับคำจึงมีลักษณะเปรียบเหมือนสารานุกรมที่รวบรวมความรู้ที่เกี่ยวข้องกับคำนั้นๆ เอาไว้

4. การสร้างความหมาย คือ กระบวนการสร้างมโนทัศน์ (conceptualization) เนื่องจากโครงสร้างความหมาย คือ โครงสร้างมโนทัศน์ ฉะนั้นการสร้างความหมายให้กับคำก็คือ กระบวนการสร้างมโนทัศน์ โดยความหมายของคำที่สร้างนั้นไม่ได้มีลักษณะคงที่ตายตัว แต่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงของประสบการณ์ทางโลก

กล่าวโดยสรุป แนวคิดอรรถศาสตร์ปริชานให้ความสำคัญกับกระบวนการสร้างความหมายของคำ เนื่องจากการสร้างความหมายของคำเกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการสร้างมโนทัศน์และประสบการณ์ทางกายภาพที่มนุษย์มีต่อโลกภายนอก ซึ่งความหมายของคำที่สร้างขึ้นมาจะถูกเก็บในลักษณะของรูปแทนความคิดหรือมโนทัศน์ที่ภายในมีโครงสร้างบ่งบอกคุณสมบัติต่างๆ อูเกอร์และชมิท (Ungerer and Schmid, 1996: 40) ให้ความหมายคุณสมบัติ (attribute) ของมโนทัศน์ว่าเป็นข้อความที่บรรยายข้อมูลเกี่ยวกับสมาชิกของคำ ซึ่งคุณสมบัติในที่นี้คือ องค์ประกอบภายในโครงสร้างของคำ ดังนั้นคุณสมบัติจึงเป็นข้อความที่พรรณนาประเภทคำและเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเปรียบเทียบความคล้ายคลึงระหว่างสมาชิกของประเภทคำนั้นๆ

2.4 การศึกษาคำหลายความหมาย

2.4.1 ทฤษฎีในการศึกษาคำหลายความหมาย

นักอรรถศาสตร์ปริชานหลายท่านให้ความสนใจในการศึกษาคำหลายความหมาย เช่น โคเว็คเซส (Kövecses, 2002: 213) ได้ให้คำจำกัดความคำหลายความหมายว่า เป็นคำที่มีความหมายมากกว่า 1 ความหมายขึ้นไปและความหมายเหล่านี้มีความสัมพันธ์ต่อกันในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ในขณะที่ครอฟและครูส (Croft and Cruse, 2004: 30) กล่าวว่า ปรากฏการณ์การมีหลายความหมายของคำเกิดจากบทบาทในการกระตุ้นให้ผู้ใช้งานภาษานึกถึงความรู้หรือประสบการณ์ทางโลกอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับคำดังกล่าวทำให้คำหนึ่งคำมีความหมายที่สัมพันธ์กัน นักอรรถศาสตร์ปริชานหลายท่านได้มีการพัฒนาแนวคิดขึ้นมาหลายแนวคิด และตั้งเป็นทฤษฎีที่เน้นการจำแนกความหมายออกจากกันด้วยเกณฑ์ต่างๆ มากมาย สำหรับในงานวิจัยนี้ได้นำแนวคิดของไทเลอร์และอีแวนส์ (Tyler and Evans, 2003 ; Evans, 2005: 41) มาอธิบายการจำแนกความหมายต่างๆ ของคำกริยา kàn ในภาษาจีนกลางออกจากความหมายพื้นฐาน เนื่องจากทฤษฎีนี้มีเกณฑ์ที่เป็นรูปธรรมในการจำแนกความหมายต่างๆ ออกจากความหมายพื้นฐาน จึงทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างความหมายพื้นฐานกับความหมายอื่นๆ มากขึ้น และนำแนวคิดของไรเมอร์ (Riemer, 2006) มาอธิบายถึงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความหมายพื้นฐานกับความหมายที่ขยายจากความหมายพื้นฐานไปสู่ความหมายอื่นๆ ทำให้เห็นถึงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความหมายพื้นฐานกับความหมายที่ขยายออกมา เนื่องจากทฤษฎีนี้มีการอธิบายกระบวนการที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความหมายพื้นฐานกับความหมายที่ขยายจากความหมายพื้นฐานไปสู่ความหมายอื่นๆ ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.4.1.1 ทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการ (Principled Polysemy)

ทฤษฎีนี้เป็นแนวคิดใหม่ของไทเลอร์และอีแวนส์ (Tyler and Evans, 2003; Evans, 2005: 41) ที่คิดค้นขึ้นมาเพื่อพัฒนาและแก้ไขข้อบกพร่องงานวิจัยของเลคอฟที่ศึกษาปรากฏการณ์คำหลายความหมายภายใต้กรอบความคิดอรรถศาสตร์ปริชานหน่วยคำ (cognitive lexical semantic) เลคอฟศึกษาความหมายต่างๆ ของคำบุพบท *Over* ในภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิดการจัดประเภท (categorization) กับทฤษฎี ICM (Idealized Cognitive Model) ร่วมกัน ซึ่งถือได้ว่างานวิจัยของเลคอฟมีความสำคัญอย่างมากในเวลาต่อมา และมีอิทธิพลต่องานวิจัยในเรื่องของคำหลายความหมายต่างๆ แต่งานวิจัยดังกล่าวไม่มีเกณฑ์ในการจำแนกความหมายต่างๆ ของคำ อีกทั้งยังขาดหลักการและวิธีที่ชัดเจนในการแยกความแตกต่างของความหมายในประโยคตัวอย่างที่มีบริบทต่างกัน อาศัยเพียงวิจารณ์ญาณของผู้วิเคราะห์อย่างเดียวเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ไทเลอร์และอีแวนส์จึงพัฒนาแนวคิดของตนเองขึ้นมาใหม่ เรียกว่า ทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการ โดยมีหลักการว่าสิ่งที่จะมาทำหน้าที่เป็น “เกณฑ์” ในการแยกความหมายต่างๆ ออกจากกันต้องส่งผลให้เครือข่ายความหมายที่ได้มาเป็นรูปธรรม และเกณฑ์ต่างๆ ที่ได้มาต้องเป็นไปตามจุดประสงค์ 2 ข้อ คือ

1. เกณฑ์ต่างๆ ควรทำหน้าที่ในการแยกความหมายต่างๆ ออกจากกัน พร้อมทั้งแสดงความแตกต่างระหว่างความหมายที่ถูกเก็บไว้ในหน่วยความจำทางอรรถศาสตร์กับความหมายที่ได้จากการพึ่งพาบริบทในลักษณะคลุมเครือ

2. เกณฑ์ต่างๆ ควรทำให้เกิดความหมายที่เป็นต้นแบบหรือความหมายที่เป็นพื้นฐานให้กับความหมายอื่นๆ ในความสัมพันธ์แบบแผ่รัศมี

เกณฑ์ที่ไทเลอร์และอีแวนส์นำมาใช้ในการจำแนกความหมายต่างๆ ออกจากความหมายหลักมี 3 ข้อ ดังนี้

1. เกณฑ์ความหมาย (meaning criterion) คือ ความหมายของคำนั้นๆ จะต้องมีคุณสมบัติทางความหมายที่พิเศษเพิ่มเติมและไม่สามารถพบได้ชัดเจนในความหมายอื่นๆ ของคำ ซึ่งอีแวนส์ยกตัวอย่างการวิเคราะห์ความหมายของคำนาม *time* (เวลา) ในภาษาอังกฤษมาอธิบายเกณฑ์การจำแนกความหมาย ดังนี้

a. Time flies when you're having fun.

b. The time flies has arrived to finally tackle environmental pollution.

คำนาม *time* (เวลา) ในประโยค a และประโยค b สื่อความหมายต่างกัน กล่าวคือ ประโยค a คำว่า *time* (เวลา) แสดงถึงช่วงเวลาที่มึลักษณะเร็วกว่าปกติ กล่าวคือ มีการแสดงถึงการบีบอัดของช่วงเวลา ในขณะที่ประโยค b คำว่า *time* (เวลา) แสดงถึงจุดของเวลาที่ไม่มี ความต่อเนื่อง กล่าวคือ เป็นช่วงเวลา ณ ขณะนั้น จะเห็นได้ว่า *time* (เวลา) ในตัวอย่างประโยคทั้งสองเป็นความหมายที่เพิ่มขึ้นและไม่พบในความหมายอื่นๆ ของคำตามเกณฑ์ในเรื่องของความหมาย

2. เกณฑ์มโนทัศน์ (concept elaboration criterion) คือ คำๆ เดียวจะมีความหมายแตกต่างกันได้ก็ต่อเมื่อคำดังกล่าวต้องมีข้อจำกัดในการเลือกคำที่มีความหมายบางประเภทมาปรากฏร่วม ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของความหมายนั้น เช่น

b. The time flies has arrived to finally rackle environmental pollution.

c. The time has vanished.

คำนาม time (เวลา) ในประโยค b มีความหมายแสดงถึงจุดของเวลาที่ไม่มีความต่อเนื่อง จะปรากฏร่วมกับคำที่แสดงถึงจุดอ้างอิงของเวลา เช่น finally เป็นต้น ในขณะที่ความหมายที่แสดงถึงความยืดหยุ่นของเวลาจะปรากฏร่วมกับคำที่แสดงการเคลื่อนไหว ดังประโยค c และการที่คำนาม time (เวลา) ในประโยค b และ c มีข้อจำกัดในการปรากฏร่วมของคำแตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า คำนาม time (เวลา) ในประโยคทั้งสองมีความหมายแตกต่างกัน

3. เกณฑ์ไวยากรณ์ (grammatical criterion) คือ คำที่สื่อความหมายแตกต่างกันจะมีลักษณะทางไวยากรณ์ที่แตกต่างออกไปอย่างเห็นได้ชัด เช่น

d.*A time raced by.

e. A time will come when we'll finally have to address global warming.

คำนาม time (เวลา) ในประโยค d ที่แสดงถึงระยะเวลาของช่วงเวลา จะไม่สามารถปรากฏร่วมกับคำนำหน้านาม (article) ได้ ในขณะที่คำนาม time (เวลา) ในประโยค e ที่แสดงถึงจุดของเวลาที่ไม่มีความต่อเนื่องจะสามารถปรากฏร่วมกับคำนำหน้านามเพื่อแสดงความเป็นเอกพจน์ และการที่ประโยคทั้งสองปรากฏในโครงสร้างไวยากรณ์ที่ต่างกันย่อมบ่งชี้ว่าคำนามทั้งสองมีความหมายแตกต่างกัน

นอกจากนี้แวนส์ยังกล่าวอีกว่า ความหมายที่จำแนกเป็นอีกความหมายหนึ่งได้จะต้องผ่านเกณฑ์ข้อที่ 1 คือ เกณฑ์ทางความหมาย ส่วนเกณฑ์ที่เหลือจะต้องผ่านเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งหรือทั้งหมด

2.4.1.2 ทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมาย (Four category theory of polysemy)

ไรเมอร์ (Riemer, 2006) เป็นนักภาษาศาสตร์ที่ได้ศึกษาลักษณะของคำหลายความหมายกับกระบวนการทางปริชาน เพื่อนำมาใช้ในการอธิบายกระบวนการเกิดการขยายความหมายต่างๆ ซึ่งไรเมอร์ได้จำแนกประเภทของการขยายความหมายเป็น 4 ประเภท โดยอาศัยการวิเคราะห์ ข้อมูลของกลุ่มคำกริยาที่เรียกว่า คำกริยาเกี่ยวกับการกระทบกันและการมีผลต่อกัน (percussion and impact verb เช่น คำกริยาที่มีความหมายว่า hit, smash และ touch เป็นต้น) ในภาษาอังกฤษมาเปรียบเทียบกับคำกริยาในกลุ่มเดียวกันในภาษาวาลปิรี (Walpiri) ซึ่งเป็นภาษาในแถบหมู่เกาะทางมหาสมุทรแปซิฟิก ไรเมอร์แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างความหมายที่เป็นความหมายแก่น (core meaning) กับความหมายที่ขยายออกมา โดยอาศัยอภิภาษา (metalinguage) มาช่วยในการเรียบเรียงใหม่ (paraphrase) และการถอดความหมายของคำ ซึ่งการที่คำกริยาตัวหนึ่งมีความหมายที่ถูกถอดออกมาแตกต่างกันก็ไม่ได้หมายความว่าคำๆ นั้น

จะมีความหมายหลายความหมาย และกระบวนการขยายความหมายนี้โรเมอร์เชื่อว่าเป็นผลมาจากกระบวนการนามนัยมากกว่ากระบวนการอุปลักษณ์ อีกทั้งยังแบ่งประเภทของการขยายความหมายของคำกริยาในกลุ่มคำกริยาเกี่ยวกับการกระทบกันและการมีผลต่อกันตามแบบลักษณ์ภาษา (typology) ได้ทั้งหมด 4 รูปแบบ ดังนี้

1. กระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น (metaphor application to core meaning) คือ การปรับใช้ความหมายของคำกริยาที่เป็นความหมายแก่นโดยการเปรียบเทียบกับสิ่งอื่น ซึ่งกระบวนการนี้ไม่ได้เป็นกระบวนการการเปลี่ยนแปลงทางความหมายที่ก่อให้เกิดความหมายใหม่ หากแต่ความหมายที่ดูเหมือนเป็นความหมายใหม่นั้นเกิดจากการเชื่อมโยงความหมายเดิมของคำกริยานั้นๆ เข้ากับการปรากฏร่วมกับคำนามอื่นๆ ที่มีลักษณะทางความหมายบางอย่างที่ยากจะเกิดร่วมกันได้ ฉะนั้นกระบวนการอุปลักษณ์จึงไม่ใช่กระบวนการในการขยายความหมายไปสู่ความหมายใหม่ แต่เป็นเพียงกระบวนการที่แสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความหมายแก่นของคำกริยานั้นๆ เข้ากับสิ่งต่างๆ ที่ไม่ได้อยู่ในลักษณะของสมาชิกต้นแบบที่จะเกิดร่วมกับคำกริยานั้นๆ เท่านั้น ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะหมายถึงสิ่งที่มีลักษณะเป็นสิ่งนามธรรม

2. กระบวนการนามนัยแบบเน้นผลลัพธ์ (effect metonymy) คือ การขยายความหมายไปสู่ผลลัพธ์ของการกระทำโดยคำกริยาคำนั้นๆ กระบวนการนามนัยแบบเน้นผลลัพธ์นี้จะดึงส่วนที่เป็นผลลัพธ์ที่ได้จากการกระทำนั้นๆ มาเป็นส่วนหนึ่งของความหมายที่ขยายออกไป แทนที่จะเน้นไปที่ลักษณะเหตุการณ์ของการกระทำดังกล่าว

3. กระบวนการนามนัยโดยอาศัยบริบท (context metonymy) คือ การขยายความหมายไปสู่บริบทที่การกระทำนั้นปรากฏอยู่ ซึ่งกระบวนการนามนัยโดยอาศัยบริบทนี้ไม่ได้เป็นกระบวนการที่กว้างหรือมีลักษณะที่เกิดขึ้นเมื่อใดก็ได้ เนื่องจากความหมายที่ขยายผ่านกระบวนการนี้ได้มาจาก “กรอบ” (frame) ของเหตุการณ์ที่ครอบคลุมและมีรายละเอียดมากกว่า เหตุการณ์ที่มาจากความหมายพื้นฐานของคำกริยานั้น และการจะทำความเข้าใจความหมายที่ขยายได้นั้นต้องเข้าใจ “ความรู้ในตัวกริยา” (knowledge of the verb) ที่เกิดขึ้นภายในบริบทเฉพาะที่ถูกกล่าวถึงนั้น ซึ่ง “ความรู้” นี้เป็นเหมือนสิ่งที่ช่วยในการตีความว่าความหมายดังกล่าวนั้นขยายความหมายมาจากความหมายพื้นฐานได้อย่างไรและมีความสัมพันธ์กันในระดับใดบ้าง

4. กระบวนการนามนัยแบบเน้นส่วนประกอบย่อย (constituent metonymy) คือ การขยายความหมายจากการเลือกส่วนประกอบอันใดอันหนึ่งจากเหตุการณ์ทั้งหมดของคำกริยามาใช้เป็นความหมายหลักแทนที่ความหมายเดิม ซึ่งการแทนที่ความหมายเดิมของคำกริยาโดยกระบวนการนามนัยแบบเน้นส่วนประกอบย่อยนี้จะแตกต่างจากกระบวนการนามนัยใน 2 ประเภทแรก เนื่องจากกระบวนการนามนัยทั้ง 2 ประเภทนั้นเป็นเสมือนการดึง “ข้อมูลใหม่” จากผลลัพธ์ของคำกริยาหรือจากบริบทที่กริยานั้นๆ เกิดขึ้นแล้วนำมาใช้เป็นความหมายใหม่ แต่กระบวนการนี้เป็นการใช้ “ข้อมูลเดิม” ที่อยู่ในตัวของคำกริยานั้นอยู่แล้ว

อย่างไรก็ตาม โรเมอร์คิดว่า ความสัมพันธ์แบบกระบวนการอุปลักษณ์ไม่ได้ทำให้เกิดความหมายใหม่แต่อย่างใด เนื่องจากกระบวนการนี้ไม่ได้เกิดการเรียงเรียงใหม่ กล่าวคือไม่ได้เกิดความหมายที่แตกต่างไปจากความหมายแก่น ซึ่งแตกต่างจาก 3 รูปแบบที่เหลือ เพราะ

กระบวนการนามนัยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย จึงทำให้เกิดการเรียบเรียงใหม่ และเกิดเป็นความหมายใหม่ที่แตกต่างไปจากความหมายเดิมที่ขยายออกมาจากความหมายแก่นเหล่านั้น

2.4.2 กระบวนการทางปริชานที่ก่อให้เกิดคำหลายความหมาย

ตามแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชาน กระบวนการทางปริชาน (cognitive process) ของผู้ใช้ภาษามีบทบาทสำคัญที่ทำให้คำๆ หนึ่งมีหลายความหมายเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในกลุ่มนักอรรถศาสตร์ปริชานว่า กระบวนการอุปลักษณ์และกระบวนการนามนัย คือ กระบวนการทางปริชานที่ทำให้เกิดการขยายความหมายออกไปได้มากมาย แต่จากการศึกษาเรื่องคำหลายความหมายของนักภาษาศาสตร์ปริชาน พบว่า กระบวนการทางปริชานที่ก่อให้เกิดการขยายความหมาย คือ กระบวนการนามนัย ในขณะที่กระบวนการอุปลักษณ์ไม่ได้มีบทบาทมากนักในการทำให้เกิดความหมายใหม่ (Riemer, 2006) ซึ่งความแตกต่างระหว่างกระบวนการอุปลักษณ์กับกระบวนการนามนัย พอสรุปได้ดังนี้

2.4.2.1 กระบวนการอุปลักษณ์ (metaphor)

เลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 1980: 3) เป็นผู้บุกเบิกแนวคิดในการศึกษากระบวนการอุปลักษณ์ในแง่ของปรากฏการณ์ทางภาษาที่สะท้อนระบบวิธีคิดของผู้ใช้ภาษา พวกเขาพบว่าการใช้กระบวนการอุปลักษณ์ไม่ได้จำกัดอยู่แคในแวดวงวรรณกรรมเท่านั้น แต่ยังพบในประโยคต่างๆ ไปที่ใช้อยู่เป็นปกติในชีวิตประจำวันด้วย เนื่องจากกระบวนการอุปลักษณ์ไม่ได้เป็นเพียงการเลือกใช้คำ แต่เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการทางความคิดและการใช้เหตุผลของมนุษย์ กล่าวคือ กระบวนการอุปลักษณ์เป็นระบบมโนทัศน์ที่อยู่ในกระบวนการทางความคิดของมนุษย์ตามธรรมชาติ การที่มนุษย์ทำสิ่งต่างๆ เป็นไปอย่างอัตโนมัติและเป็นไปตามธรรมชาตินั้นไม่สามารถรับรู้ระบบมโนทัศน์ได้ทันที ฉะนั้นวิธีเดียวที่จะทำให้รับรู้ระบบมโนทัศน์ได้ก็คือ การศึกษาภาษา เพราะภาษาเป็นสื่อที่ใช้ในการสื่อสารและอยู่บนฐานเดียวกับระบบมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกันกับการคิดและการกระทำ

กระบวนการอุปลักษณ์เป็นกลไกทางปริชานที่มีการเชื่อมโยงจากแวดวงแหล่งที่มาไปสู่แวดวงเป้าหมาย (Lakoff and Johnson, 1980: 5; Johnson, 1987: 15) ซึ่งแวดวงเป้าหมายมีความเป็นนามธรรมและซับซ้อนมากกว่าแวดวงแหล่งที่มา เช่น ความรู้สึก สังคม เป็นต้น สำหรับแวดวงแหล่งที่มาจะมีความเป็นรูปธรรมมากกว่าและซับซ้อนน้อยกว่า เช่น ร่างกายของมนุษย์ พืช สัตว์ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้มนุษย์จึงเข้าใจแวดวงเป้าหมายได้จากแวดวงแหล่งที่มา นอกจากนี้ กระบวนการอุปลักษณ์ยังอาศัยฐานประสบการณ์ (experiential basis) ที่ทำให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างแวดวงแหล่งที่มาและแวดวงเป้าหมาย (Lakoff and Johnson, 1980: 19; Kövecses, 2002: 69-75) ดังนี้ ฐานประสบการณ์แรก คือ สหสัมพันธ์ของประสบการณ์ กล่าวคือ เมื่อเรามีประสบการณ์เกี่ยวกับแวดวงแหล่งที่มาควบคู่กับประสบการณ์ที่เกี่ยวกับแวดวงเป้าหมาย มักจะเชื่อมโยงแวดวงทั้งสองที่ผู้ใช้ภาษารู้ถึงความสัมพันธ์ที่มีต่อกันระหว่างประสบการณ์นั้นๆ เข้าด้วยกัน เช่น เมื่อเพิ่มปริมาณของเหลวในภาชนะจะทำให้เห็นทิศทางระดับของเหลวมากขึ้นเสมอ ด้วยเหตุนี้จึงเปรียบแวดวงเป้าหมาย MORE (มากขึ้น) ที่แสดงถึงปริมาณของของเหลวในภาชนะ

และดวงแห่งที่มา UP (ขึ้น) ที่แสดงระดับความสูงต่ำในแนวตั้งด้วยอุปลักษณ์ MORE IS UP กล่าวคือ เมื่อใดที่น้ำหนักของเหลวไหลลงไปในภาชนะจะทำให้ระดับของเหลวที่อยู่ในภาชนะเพิ่มสูงขึ้น และเมื่อเติมของเหลวลงไปในภาชนะมากขึ้นระดับของเหลวในภาชนะนั้นก็ยิ่งเพิ่มสูงมากขึ้น จากการมีประสบการณ์ของการเกิดร่วมกันระหว่างของสองสิ่งที่สามารถรับรู้ได้ด้วยตานั้นจะส่งผลให้ระดับความสูงต่ำถูกนำมาใช้เชื่อมโยงไปยังปริมาณของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยตา ซึ่งการเชื่อมโยงข้ามแคววมโนทัศน์ทั้งสองที่เกิดจากประสบการณ์ทำให้รับรู้ความสัมพันธ์ที่มีต่อกันระหว่างแคววมโนทัศน์ทั้งสองได้ นอกจากนี้กระบวนการอุปลักษณ์ส่วนใหญ่ยังมีฐานประสบการณ์ที่เหมือนกันทางโครงสร้างของดวงแห่งที่มาที่มากับดวงเป้าหมาย กล่าวคือ องค์ประกอบทั้งหมดภายในดวงแห่งที่มาจะถูกนำไปใช้เป็นแบบในการเปรียบเทียบเพื่อเชื่อมโยงไปยังโครงสร้างภายในของดวงเป้าหมาย เช่น อุปลักษณ์ LIFE IS A JOURNEY (ชีวิตคือการเดินทาง) ทำให้รับรู้โครงสร้างที่มีความสอดคล้องกันระหว่างชีวิตและการเดินทางได้ เช่น เปรียบผู้ดำเนินชีวิตเป็นเหมือนผู้เดินทาง หรือเปรียบจุดหมายของชีวิตเป็นเหมือนจุดหมายของการเดินทาง เป็นต้น สำหรับฐานประสบการณ์อีกลักษณะหนึ่ง คือ ประสบการณ์แบบเหตุและผล กล่าวคือ ดวงแห่งที่มาเป็นสาเหตุให้เกิดดวงเป้าหมาย และเมื่อนำดวงเป้าหมายไปเปรียบเทียบกับดวงแห่งที่มา เช่น อุปลักษณ์ AFFECTION IS CLOSENESS (ความรักคือ ความใกล้ชิด) จะทำให้เห็นความใกล้ชิดเป็นสาเหตุก่อให้เกิดความรัก ด้วยเหตุนี้ความรักจึงเปรียบเหมือนความใกล้ชิด จากแนวคิดเรื่องกระบวนการอุปลักษณ์นี้สามารถนำมาอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความหมายได้

อย่างไรก็ตาม กระบวนการอุปลักษณ์มีข้อจำกัด กล่าวคือ กระบวนการอุปลักษณ์จะเชื่อมโยงเฉพาะเนื้อหาบางส่วนของดวงเป้าหมายเท่านั้นไม่ได้เชื่อมโยงทุกแง่มุมของดวงเป้าหมาย เช่น อุปลักษณ์ TIME IS MONEY เชื่อมโยงเฉพาะในส่วนของค่าใช้จ่ายเงินเทียบกับเวลาเท่านั้น ซึ่งโดยทั่วไปการใช้เงินมีทั้งการใช้ออกไปและได้กลับคืนมา แต่การใช้เวลา เมื่อใช้ไปแล้วไม่สามารถเรียกคืนกลับมาได้ จะเห็นได้ว่า ดวงแห่งที่มาเชื่อมโยงเนื้อหาเพียงบางส่วนของดวงเป้าหมายเท่านั้น นอกจากนี้อุปลักษณ์บางเรื่องยังจำกัดเฉพาะบางวัฒนธรรม เนื่องจากในบางวัฒนธรรมไม่มีมโนทัศน์แบบนั้น เช่น เรื่องสิ่งของในแนวตั้ง หรือภาชนะ เป็นต้น (Taylor, 2002: 496)

กล่าวโดยสรุป กระบวนการอุปลักษณ์เป็นผลจากการที่ผู้ใช้ภาษาพยายามทำความเข้าใจประสบการณ์หรือมโนทัศน์ที่เป็นสิ่งที่เป็นนามธรรม โดยอาศัยประสบการณ์หนึ่งหรือมโนทัศน์หนึ่งที่มีความเป็นรูปธรรมมากกว่ามาเป็นแบบเปรียบเทียบ ฉะนั้นกระบวนการอุปลักษณ์นี้จึงมีลักษณะเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงข้ามแคววมโนทัศน์ที่แตกต่างกัน และการเชื่อมโยงข้ามแคววมโนทัศน์ด้วยกระบวนการอุปลักษณ์นี้ก็เกิดจากการที่ผู้ใช้ภาษาสัมผัสรับรู้ถึงความคล้ายคลึงหรือความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันระหว่างแคววมโนทัศน์ทั้งสอง โดยการเชื่อมโยงดังกล่าวเป็นการนำประสบการณ์ที่มักจะเกิดขึ้นร่วมกันหรือเกิดขึ้นบ่อยครั้ง จนทำให้ผู้ใช้ภาษารับรู้ได้ถึงความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ กระบวนการอุปลักษณ์เป็นการนำสิ่งที่เป็นรูปธรรมมาช่วยในการอธิบายหรือทำความเข้าใจกับประสบการณ์ที่มีความเป็นนามธรรมมากกว่า

2.4.2.2 กระบวนการนามนัย (metonymy)

เลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 1980: 35-39) กล่าวว่า กระบวนการนามนัยเป็นปรากฏการณ์ทางภาษาอีกรูปแบบหนึ่งที่สะท้อนระบบปริธานของผู้ใช้ภาษา โดยที่ผู้ใช้ภาษากล่าวถึงสิ่งหนึ่งเพื่ออ้างไปยังอีกสิ่งหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันและอยู่ภายใน แวดวงมโนทัศน์เดียวกัน โดยมนุษย์จะสร้างมโนทัศน์ของสิ่งหนึ่งจากความสัมพันธ์ที่สิ่งนั้นมีกับสิ่งต่างๆ กล่าวคือ โดยส่วนใหญ่แล้วมนุษย์มักจะพูดถึงส่วนใดส่วนหนึ่งและนำส่วนนั้นมาแทนความหมาย ทั้งหมด เช่น เมื่อพูดถึงประธานาธิบดีก็ย่อหมายถึง การทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประเทศ เป็นต้น ฉะนั้นกระบวนการนามนัยจึงเป็นสิ่งที่อยู่ในความคิดของมนุษย์และถูกถ่ายทอดออกมาผ่านทางภาษา ความคิด ทศนคติ และการกระทำของมนุษย์เช่นเดียวกันกับกระบวนการอุปลักษณ์ นอกจากนี้ เทย์เลอร์ (Taylor, 1995: 122) ได้กล่าวว่า กระบวนการนามนัยมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่า กระบวนการอุปลักษณ์ในแง่ของการเป็นกระบวนการทางปริธานที่ช่วยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่าง ความหมายต่างๆ ของคำ

การที่กระบวนการนามนัยสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความหมายได้ เนื่องจากกระบวนการนามนัยเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงสิ่งที่อยู่ใกล้ชิดกันในมโนทัศน์เดียวกัน ดังนั้น ฐานประสบการณ์ของกระบวนการนามนัยจึงเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทางกายภาพและความสัมพันธ์ แบบเหตุและผล (Lakoff and Johnson, 1980: 39) เช่น นามนัย OBJECT USED FOR USER (อุปกรณ์แทนผู้ใช้) เกิดจากประสบการณ์ที่รับรู้ถึงความสัมพันธ์ทางกายภาพระหว่างผู้ใช้กับอุปกรณ์ หรือนามนัย PRODUCER FOR PRODUCT (ผู้ผลิตแทนผลิตภัณฑ์) ที่มีฐานประสบการณ์มาจาก เหตุผลว่าผู้ผลิตเป็นสาเหตุให้เกิดผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป กระบวนการนามนัยเป็นกระบวนการทางปริธานที่มีการ เชื่อมโยงเช่นเดียวกับกระบวนการอุปลักษณ์ แต่การเชื่อมโยงของกระบวนการนามนัยนี้เป็นการ เชื่อมโยงภายในขอบเขตแวดวงมโนทัศน์เดียวกัน ซึ่งการเชื่อมโยงในลักษณะดังกล่าวเป็นการเชื่อมโยง ส่วนใดส่วนหนึ่งของสิ่งๆ หนึ่งเพื่อการอ้างถึงหรือแทนที่อีกสิ่งหนึ่ง และทำให้ส่วนที่ถูกนำไปอ้างถึงนั้น กลายเป็นส่วนประกอบหลักของอีกสิ่งหนึ่ง นอกจากนี้กระบวนการนามนัยยังเป็นกระบวนการทาง ปริธานที่มีอิทธิพลต่อกิจกรรมทุกประเภทของมนุษย์ทั้งทางด้านการคิดและการกระทำ

2.4.3 บริบทกับการขยายความหมายของคำ

Féng Guǎngyì (冯广艺, 1998: 32) กล่าวว่า การที่มนุษย์จะเข้าใจและสามารถ วิเคราะห์ความหมายได้ต้องนำบริบทมาช่วยในการวิเคราะห์ ตามแนวคิดอรรถศาสตร์ปริธาน ความหมายของคำแปรเปลี่ยนไปได้ตามบริบท (context) ซึ่งอุเกอร์และชมิท (Ungerer and Schmid, 1996: 45) ได้สรุปบทบาทของบริบทในการขยายความหมายของคำ ดังนี้

1. บริบทช่วยทำให้คุณสมบัตินัยทางความหมายบางอย่างของคำเด่นชัดขึ้น จึงทำให้คำ มีความหมายใหม่ที่แตกต่างไปจากความหมายเดิม
2. บริบทช่วยเพิ่มคุณสมบัตินัยทางความหมายบางอย่างให้กับคำเมื่อคำนั้นปรากฏ โดยลำพัง

เทย์เลอร์ (Taylor, 2003: 29) ได้กล่าวว่า บริบทครอบคลุมทั้งบริบททางภาษา (linguistic context) ที่เป็นคำที่ปรากฏข้างเคียงกับโครงสร้างที่ปรากฏร่วมกับบริบทที่อยู่นอกเหนือตัวภาษา (extralinguistic context) ที่เป็นสถานการณ์การใช้และความรู้ทางโลกที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้เทย์เลอร์ (Taylor, 2003: 34) ยังได้กล่าวอีกว่า ความหมายของคำมีบทบาทในการกำหนดโครงสร้างประโยคให้กับคำ ดังนั้นโครงสร้างประโยคที่คำนั้นปรากฏจึงช่วยในการอนุมานความหมายของคำนั้นๆ และในทางกลับกันโครงสร้างประโยคที่คำนั้นปรากฏก็มีส่วนในการเพิ่มเติมความหมายให้กับคำได้ด้วยเช่นกัน (Taylor, 2003: 37)

อย่างไรก็ตาม อีแวนส์และกรีน (Evans and Green, 2006: 352-355) กล่าวว่า บริบทการใช้เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้เกิดการขยายความหมาย และทำให้ความหมายต่างๆ ของคำมีลักษณะหลวมซ้อนกันและแตกต่างกันน้อยกันไปตามระดับ นอกจากนี้บริบทที่อีแวนส์และกรีนกล่าวถึงนั้นครอบคลุมทั้งด้านการใช้และโครงสร้างประโยคของคำที่ปรากฏร่วม รวมทั้งยังครอบคลุมความรู้ทางโลกที่ผู้ใช้ภาษานำมาช่วยในการตีความของคำ

กล่าวโดยสรุป ปรากฏการณ์คำหลายความหมายสามารถวิเคราะห์และตีความจากบริบทแวดล้อมของคำ (คำที่ปรากฏร่วม) ได้ เนื่องจากบริบทมีส่วนช่วยให้เกิดความหมายใหม่ กล่าวคือ บริบทแตกต่างกันก็จะทำให้มีความหมายแตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างของบริบทนั้นก็เป็ผลมาจากการใช้ภาษาของมนุษย์นั่นเอง ดังนั้นบริบทจึงมีความสำคัญในการสร้างความหมายและมีส่วนช่วยทำให้เข้าใจความหมายของคำๆ นั้นได้

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับคำกริยา kàn ในภาษาจีนกลางและคำว่า “ดู” ในภาษาไทย พอสรุปได้ดังนี้

Lian Jinfa (2005) ศึกษาการมีหลายความหมายของคำกริยาแสดงการรับรู้ด้วยตา 3 คำ คือ 看 kàn 见 jiàn 相 xiàng ในภาษาหมิ่นใต้ ภายใต้กรอบทฤษฎีอรรถศาสตร์โครงสร้างเหตุการณ์ (Frame semantics) ในส่วนของคำกริยา 看 kàn ผลการศึกษาพบว่า คำหลายความหมายที่มีความหมายตามโครงสร้างเหตุการณ์ทั้งหมด 15 เหตุการณ์ (ความหมาย) คือ 1) โครงสร้างเหตุการณ์เพ่งสายตาไปยังเป้าหมาย 2) โครงสร้างเหตุการณ์รับรู้ด้วยตา 3) โครงสร้างเหตุการณ์สังเกตการณ์ 4) โครงสร้างเหตุการณ์ควบคุม 5) โครงสร้างเหตุการณ์อ่านหนังสือ 6) โครงสร้างเหตุการณ์เยี่ยมเยียน 7) โครงสร้างเหตุการณ์แสดงเจตนา 8) โครงสร้างเหตุการณ์เห็นสภาพ 9) โครงสร้างเหตุการณ์แสดงกระบวนการ 10) โครงสร้างเหตุการณ์ตระหนัก 11) โครงสร้างเหตุการณ์กำหนด 12) โครงสร้างเหตุการณ์จัดประเภท 13) โครงสร้างเหตุการณ์ตัดสิน 14) โครงสร้างเหตุการณ์เผชิญหน้า 15) โครงสร้างเหตุการณ์บ่งชี้กาลลักษณะและการขยายความหมายของคำกริยาแสดงการรับรู้ด้วยตา 看 kàn เป็นผลจากความต้องการในการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งอาศัยการเชื่อมโยงด้วยกระบวนการนามนัยเป็นหลัก และการขยายความหมายของคำกริยาดังกล่าว

แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ด้วยตากับปริชานในลักษณะที่ผู้พูดหาความรู้และประสบการณ์ต่างๆ โดยอาศัยการรับรู้ด้วยตาเป็นสำคัญ

Xú Shāshā (徐沙沙, 2011) ศึกษาคำกริยา kàn ของภาษาจีนกลางปัจจุบันจากหลายมุมมอง (现代汉语“看”的多角考察 Xiàndài Hànyǔ “kàn” de Duō Jiǎo Kǎochá) โดยศึกษา ทั้งทางด้านวากยสัมพันธ์ วรรคศาสตร์ การใช้ การเปลี่ยนแปลงคำศัพท์ การกลายเป็นคำไวยกรณ์ โดยใช้กระบวนการอุปลักษณ์และกระบวนการนามนัยมาศึกษาสาเหตุของการขยายความหมาย ผลการศึกษาพบว่า คำกริยา kàn เป็นหนึ่งในภาษาพูดที่มีอัตราการใช้สูง ทำให้ความหมาย และหลักไวยกรณ์ค่อนข้างซับซ้อน ซึ่งความหมายของคำกริยา kàn ที่ใช้บ่อยที่สุดในปัจจุบันมีทั้งหมด 8 ความหมาย คือ 1) ใช้สายตาสัมผัสคนหรือสิ่งของโดยตรง 2) เยี่ยมเยียน 3) รักษา 4) การสังเกตที่ดำเนินการภายใต้การตัดสินใจ 5) คิดว่า 6) ปฏิบัติต่อ 7) ขึ้นอยู่กับ 8) เตือน ซึ่งความหมายที่ 1 เป็นความหมายพื้นฐาน และ อีก 7 ความหมายที่เหลือเป็นความหมายที่ขยายออกมาจากความหมายที่ 1 สำหรับทิศทางการขยายความหมายนั้นเป็นการขยายความหมายจากความหมายที่เป็นรูปธรรมไปสู่ความหมายที่เป็นนามธรรมด้วยกระบวนการอุปลักษณ์และกระบวนการนามนัย โดยความหมาย ที่ 1 ถึงความหมายที่ 3 ของคำกริยาดังกล่าวถือเป็นคำกริยาแสดงการกระทำ (动作 动词 Dòngzuò dòngcí) ส่วนความหมายที่ 4 ถึงความหมายที่ 8 เป็นคำกริยาแสดงสถานะ (状态 动词 Zhuàngtài dòngcí) ทั้งหมด

Zhū Yuán (朱元, 2011) ศึกษาเปรียบเทียบคำที่แสดงการรับรู้ด้วยตาในภาษาจีนและภาษาอังกฤษตามแนววรรคศาสตร์ปริชาน (汉英视觉词汇认知语义对比研究 Hànyīng Shìjiào Cíhuì Rènzhī Yǔyì Duìbǐ Yánjiū) โดยศึกษาคำนาม คำคุณศัพท์ และคำกริยาที่เป็นคำแสดงการรับรู้ด้วยตา ผลการศึกษาพบว่า คำนามในภาษาจีนที่แสดงการรับรู้ด้วยตา คือ 眼睛 yǎnjīng “ตา” กับคำนามในภาษาอังกฤษที่แสดงการรับรู้ด้วยตา คือ “eye” ต่างก็มีลักษณะทางการขยายความหมายไปยังขอบเขตของการใช้สายตาสัมผัสรับรู้ ส่วนคำคุณศัพท์ในภาษาจีนที่แสดงการรับรู้ด้วยตา คือ 盲 máng “ตาบอด” และ 瞎 xiā “บอด (พิการ)” กับคำคุณศัพท์ในภาษาอังกฤษที่แสดงการรับรู้ด้วยตา คือ “blind” มีลักษณะการขยายความหมายไปยังขอบเขตแนวคิดทางปริชานมากกว่าที่จะอยู่ในขอบเขตของการใช้สายตาสัมผัสรับรู้ สำหรับคำกริยาในภาษาจีนที่แสดงการรับรู้ด้วยตา คือ 看 kàn 见 jiàn 视 shì 观 guān 望 wàng และ 顾 gù กับคำกริยาในภาษาอังกฤษที่แสดงการรับรู้ด้วยตา คือ “look” และ “see” โดยคำกริยาของทั้งสองภาษาที่มีรูปแบบเป็นประธาน-กรรม จะมีลักษณะการขยายความหมายไปยังขอบเขตของช่วงเวลากับขอบเขตของความรู้สึกเหมือนกัน ส่วนคำกริยาในภาษาจีนที่มีรูปแบบประธาน-กรรมกับรูปแบบที่เกี่ยวข้องการเผชิญสถานการณ์ด้วยตนเองจะมีลักษณะการขยายความหมายไปยังขอบเขตที่เกี่ยวข้องกับสังคม แต่คำกริยาในภาษาอังกฤษจะปรากฏลักษณะการขยายความหมายไปยังขอบเขตที่เกี่ยวข้องกับสังคมเฉพาะรูปแบบที่เกี่ยวข้องการเผชิญสถานการณ์ด้วยตนเอง

Ōu Défēn (欧德芬, 2013) ศึกษาลักษณะความแตกต่างทางความหมายของคำหลายความหมาย โดยนำคำกริยาที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะรับสัมผัส คือ kàn มาเป็นตัวอย่างในการศึกษา (多义词义项区别性探究 - 以感官动词「看」为例 Duōyìcí Yìxiàng Qūbiéxìng Tànjiū - Yǐ Gǎnguān Dòngcí 「kàn」 wéilì) ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการของไทเลอร์และอีแวนส์กับทฤษฎีความหมายรองของครอฟท์และครุสมารีเคราะห์ลักษณะความแตกต่างทางความหมายของคำหลายความหมาย ผลการศึกษาพบว่า คำกริยาที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะรับสัมผัส kàn มีทั้งหมด 7 ความหมาย คือ 1) ชม 2) รักษา 3) เยี่ยมเยียน 4) สังเกต 5) ขึ้นอยู่กับ 6) เห็น และ 7) คิดว่า โดยความหมายทั้ง 7 ความหมายนี้มีลักษณะทางวากยสัมพันธ์แตกต่างกัน คือ คำกริยา kàn ในความหมาย “ชม” สามารถใช้ประกอบร่วมกับคำเสริมอาการ 了 le 着 zhe 过 guò คำที่แสดงการดำรงอยู่ใน zài และสามารถซ้ำคำได้ ความหมาย “รักษา” สามารถใช้ประกอบร่วมกับคำเสริมอาการ 了 le กับ 过 guò คำที่แสดงการดำรงอยู่ใน zài และสามารถซ้ำคำได้ ความหมาย “เยี่ยมเยียน” สามารถใช้ประกอบร่วมกับคำเสริมอาการ 了 le กับ 过 guò และซ้ำคำได้ แต่ไม่สามารถใช้ร่วมกับคำที่แสดงการดำรงอยู่ใน zài ความหมาย “สังเกต” ไม่ปรากฏการใช้ประกอบร่วมกับทั้งคำเสริมอาการ 了 le 着 zhe 过 guò คำที่แสดงการดำรงอยู่ใน zài แต่สามารถซ้ำคำได้ ส่วนความหมาย “ขึ้นอยู่กับ” “เห็น” และ “คิดว่า” ไม่ปรากฏการประกอบรวมทั้งคำเสริมอาการ 了 le 着 zhe 过 guò คำที่แสดงการดำรงอยู่ใน zài และไม่สามารถซ้ำคำได้ สำหรับลักษณะพิเศษทางความหมายของคำกริยา kàn ทั้ง 7 ความหมายต่างก็มีความหมายที่แตกต่างกัน คือ ความหมาย “ชม” มีลักษณะพิเศษทางความหมายเกี่ยวข้องกับการใช้สายตาสัมผัสรับรู้กับสิ่งที่เป็นจริงและเป็นสิ่งที่เป็นนามธรรม ความหมาย “รักษา” มีลักษณะพิเศษทางความหมายที่เกี่ยวข้องกับการตรวจรักษาโรคที่ต้องใช้สายตาสัมผัสรับรู้ ความหมาย “เยี่ยมเยียน” มีลักษณะพิเศษทางความหมายที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวและการใช้สายตาสัมผัสรับรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความหมาย “สังเกต” มีลักษณะพิเศษทางความหมายที่นำความหมายของการใช้สายตาสัมผัสรับรู้มาเป็นพื้นฐานของความหมายที่เกี่ยวข้องกับจิตใจ ความหมาย “ขึ้นอยู่กับ” มีลักษณะพิเศษทางความหมายที่เกี่ยวข้องกับจิตใจ โดยอาศัยการชี้ขาดเป็นความหมายหลัก ความหมาย “เห็น” มีลักษณะพิเศษทางความหมายที่เกี่ยวข้องกับความคิดพื้นฐานของตนเองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และความหมาย “คิดว่า” มีลักษณะพิเศษทางความหมายที่เกี่ยวข้องกับความคิดรวบยอดหรือการพิจารณาชี้ขาดต่อสถานการณ์

รุ่งทิพย์ รัตนภาณุศร (2549) ศึกษาการขยายความหมายของคำกริยาแสดงการรับรู้ด้วยตาในภาษาไทย 3 คำ คือ คำกริยา มอง ดู และเห็น ภายใต้กรอบทฤษฎีอรรถศาสตร์ปริชาณ ผลการศึกษาพบว่า คำกริยา “มอง” “ดู” และ “เห็น” เป็นคำหลายความหมาย ซึ่งคำกริยา “มอง” มี 6 ความหมาย คือ 1) ส่งสายตาไปยังเป้าหมาย 2) เหม่อลอย 3) สนใจ 4) ติดตามสถานการณ์ 5) คิดพิจารณา และ 6) ประเมิน คำกริยา “ดู” มี 10 ความหมาย คือ 1) ใช้ตารับรู้เป้าหมาย 2) อ่าน 3) ชมการแสดง 4) เอาใจใส่ 5) ติดตามสถานการณ์ 6) คิดพิจารณา 7) ประเมิน 8) ทำให้รู้ 9) แสดงการคาดคะเน และ 10) ดึงความสนใจ ส่วนคำกริยา “เห็น” นั้น พบว่า มี 7 ความหมาย คือ 1) รับรู้เป้าหมายด้วยตา 2) รับรู้ภาพในความคิด 3) ค้นเคย 4) พบปะ 5) รู้ 6) เชื่อ และ 7) แสดงการอ้างถึงแหล่งที่มาของข้อมูล ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า ความหมายแต่ละความหมายของคำกริยา “มอง” “ดู” และ “เห็น” มีความสัมพันธ์ต่อกันใน 2 ลักษณะ คือ 1) การมีความหมายคล้ายคลึงกัน 2) มีการ

เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความหมายด้วยกระบวนการทางปริชานแบบอุปลักษณ์และนามนัย นอกจากนี้กระบวนการนามนัยเป็นฐานที่ก่อให้เกิดการขยายความหมายด้วยอุปลักษณ์ในหลายๆ กรณี เช่น ความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันอย่างแนบแน่นด้วยกระบวนการนามนัยระหว่างการมองสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยไม่คลาดสายตากับอากัปภิกิริยาอาการในการเฝ้าติดตาม คือ มีที่มาที่ทำให้คำกริยา “มอง” ถูกนำมาใช้ในเชิงอุปลักษณ์เพื่อสื่อถึงความสนใจในการติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยมีความรู้ความเข้าใจความหมายที่หลากหลายของคำกริยา kàn ในภาษาจีนกลางและคำว่า “ดู” ในภาษาไทย อันเป็นประโยชน์อย่างสูงในการวิเคราะห์คำกริยา kàn ในภาษาจีนกลาง และการเปรียบเทียบคำกริยา kàn ในภาษาจีนกลางกับ คำว่า “ดู” ในภาษาไทย ซึ่งจะกล่าวถึงในบทต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 3

คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง

ในบทนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางในด้านความหมายกับลักษณะทางวากยสัมพันธ์ และนำทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการ (Principled Polysemy) ของไทเลอร์และอีแวนส์ (Tyler and Evans, 2003; Evans, 2005: 41) มาอธิบายการจำแนกความหมายต่างๆ ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางออกจากความหมายพื้นฐาน อีกทั้งนำทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมาย (Four category theory of polysemy) ของไรเมอร์ (Riemer, 2006) มาอธิบายการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความหมายพื้นฐานกับความหมายที่ขยายจากความหมายพื้นฐานไปสู่ความหมายอื่นๆ โดยตัวอย่างประโยคนำมาจากคลังข้อมูลภาษาจีนกลางของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง

3.1 ความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง

ผู้วิจัยวิเคราะห์ตัวอย่างประโยคของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางจากคลังข้อมูลภาษาจีนกลางของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง พบว่า คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางมีความหมายทั้งหมด 11 ความหมาย โดยมีความหมายพื้นฐานเป็นความหมายที่ 1 และความหมายที่ขยายจากความหมายพื้นฐานเป็นความหมายที่ 2 ถึงความหมายที่ 11 ดังนี้

1. ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง
2. อ่าน
3. ชม
4. ดูแลเอาใจใส่
5. เยี่ยมเยียน
6. ตรวจรักษา
7. สังเกตหรือตรวจสอบ
8. คิดว่า
9. อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ
10. ทำนาย
11. บอกหรือเตือน

3.2 ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางนั้นมีทั้งหมด 11 ความหมาย คือ ความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” 1 ความหมาย และความหมายที่ขยายจากความหมายพื้นฐานอีก 10 ความหมาย คือ ความหมาย “อ่าน” “ชม” “ดูแลเอาใจใส่” “เยี่ยมเยียน” “ตรวจรักษา” “สังเกตหรือตรวจสอบ” “คิดว่า” “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” “ทำนาย” และ “บอกหรือเตือน” ซึ่งความหมายเหล่านี้มีลักษณะทางวากยสัมพันธ์แตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละสถานการณ์ อีกทั้งการจำแนกความหมายที่ขยายเหล่านี้ออกจากความหมายพื้นฐานยังเป็นไปตามทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการของไทเลอร์และอีเวนส์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของความหมายพื้นฐาน

ความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” เป็นความหมายแรกที่ได้พบได้ในพจนานุกรมภาษาจีนกลาง (中国社会科学院语言研究所词典编辑室, 2012: 725; 商务印书馆辞书研究中心, 2012: 678; 孟琮、郑怀德、孟庆海和蔡文兰, 2012: 220) ซึ่งความหมายดังกล่าวนี้เป็นความหมายพื้นฐาน¹ ที่สามารถใช้เป็นต้นแบบในการวิเคราะห์ความหมายอื่นๆ ของคำกริยา kàn “ดู” ได้ โดยความหมายพื้นฐานนี้ทำให้เกิดภาพเหตุการณ์พื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” และเป็นภาพเหตุการณ์พื้นฐานที่มนุษย์พบได้ในชีวิตประจำวัน เนื่องจากคำกริยา 看 kàn นี้เกิดจากคำว่า 目 mù หมายถึง “ตา” กับคำว่า 手 shǒu หมายถึง “มือ” รวมกัน (许慎, 2010: 193) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า 看 kàn นั้นเกี่ยวข้องโดยตรงกับประสบการณ์ทางกาย (Bodily experience) ที่มนุษย์ใช้สายตาดูสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และการใช้สายตารับรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยตรงนั้นถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ทางกายที่ทำให้มนุษย์สามารถสร้างมโนทัศน์หรือเหตุการณ์พื้นฐานขึ้นมา และทำให้เกิดความหมายในภาษาได้ (Johnson, 1987: 14; Lakoff, 1987: 15) ซึ่งความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” มีลักษณะทางวากยสัมพันธ์ดังนี้

3.2.1.1 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” มีผังภูมिवากยสัมพันธ์และตัวอย่างประโยค ดังนี้

ประธาน_[มนุษย์/สัตว์] + 看 kàn “ดู” + กรรม_[มนุษย์/สัตว์/สิ่งของ]

(1) 他看了我一眼。

Tā kànle wǒ yī yǎn.

เขาดูฉันแวบหนึ่ง

¹ อุเกอร์และชมิท (Ungerer and Schmid, 1996: 39) กล่าวว่า ความหมายพื้นฐาน คือ ความหมายที่เด่นที่สุดในระบบปริชานของผู้ใช้ภาษา กล่าวคือ เป็นความหมายที่ผู้ใช้ภาษาเรียนรู้และจดจำได้ก่อนเป็นลำดับแรกสุดเมื่อเทียบกับความหมายอื่นๆ หรือเป็นความหมายที่ผู้ใช้ภาษานึกได้ก่อนเมื่อพบคำดังกล่าวในประโยคหรือในเวลาที่ต้องสร้างประโยคที่ประกอบด้วยคำดังกล่าว นอกจากนี้ ครุส (Cruse, 2000: 52) ยังกล่าวว่า ความหมายพื้นฐานของคำเป็นความหมายที่เป็นรูปธรรมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับประสบการณ์ทางกายของมนุษย์ที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในชีวิตประจำวัน

(2) 小孩子在看小狗吃饭。

Xiǎo hái zi zài kàn xiǎo gǒu chī fàn.

เด็กน้อยกำลังดูลูกสุนัขกินข้าว

(3) 牛顿看苹果从树上掉下来。

Niú dùn kàn píng guǒ cóng shù shàng diào xià lái.

นิวตันดูผลแอปเปิ้ลหล่นลงมาจากต้นไม้

(4) 一只猴子看一根香蕉。

Yī zhī hóu zi kàn yī gēn xiāng jiāo.

ลิงตัวหนึ่งดูกล้วยลูกหนึ่ง

จากตัวอย่างประโยค (1) ถึง (4) ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” นั้น หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์หรือสัตว์ คือ 他 tā “เขา” 小孩子 xiǎo hái zi “เด็กน้อย” 牛顿 Niú dùn “นิวตัน” และ 猴子 hóu zi “ลิง” ตามลำดับ ในที่นี้มนุษย์หรือสัตว์ คือ สิ่งมีชีวิตที่มีตาสามารถสัมผัสรับรู้เป้าหมายเบื้องหน้า คำกริยา kàn “ดู” แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำกริยา kàn “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นมนุษย์ สัตว์หรือสิ่งของ คือ 我 wǒ “ฉัน” 小狗 xiǎo gǒu “ลูกสุนัข” 苹果 píng guǒ “ผลแอปเปิ้ล” และ 香蕉 xiāng jiāo “กล้วย” ตามลำดับ ในที่นี้มนุษย์ สัตว์หรือสิ่งของ คือ สิ่งที่มนุษย์หรือสัตว์สามารถมองเห็นได้ด้วยตาในเวลาใดเวลาหนึ่ง ดังนั้น เมื่อผู้ดูในประโยค (1) ถึง (4) เป็นมนุษย์หรือสัตว์ที่สามารถใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายที่เป็นมนุษย์ สัตว์หรือสิ่งของที่อยู่เบื้องหน้าได้และยังสามารถมองเห็นมนุษย์ สัตว์หรือสิ่งของได้ด้วยตาในเวลาใดเวลาหนึ่งนั้น จึงทำให้อนุมานได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (1) ถึง (4) สื่อความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง”

3.2.2 ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของความหมายที่ขยายจากความหมายพื้นฐาน

ความหมายที่ขยายจากความหมายพื้นฐานนั้นมี 10 ความหมาย คือ ความหมาย “อ่าน” “ชม” “ดูแลเอาใจใส่” “ตรวจรักษา” “เยี่ยมเยียน” “สังเกตหรือตรวจสอบ” “คิดว่า” “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” “ทำนาย” และ “บอกหรือเตือน” ซึ่งความหมายเหล่านี้มีลักษณะทางวากยสัมพันธ์ดังนี้

3.2.2.1 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “อ่าน” มีผังภูมิกวากยสัมพันธ์และตัวอย่างประโยค ดังนี้

ประธาน_[มนุษย์] + 看 kàn “ดู” + กรรม_[สิ่งของ]

(5) 大家天天看书。

Dàjiā tiāntiān kàn shū.

ทุกคนดูหนังสือทุกวัน

(6) 我躺在床上看杂志。

Wǒ tǎng zài chuángshàng kàn zázhì.

ฉันนอนดูนิตยสารอยู่บนเตียง

(7) 他睡前经常看武侠小说。

Tā shuì qián jīngcháng kàn wǔxiá xiǎoshuō.

เขามักจะดูนวนิยายกำลังภายในก่อนนอน

(8) 人们天天看报纸，但各人所注意的消息并不完全相同。

Rénmen tiāntiān kàn bàozhǐ, dàn gèrén suǒ zhùyì de xiāoxī bìng bù wánquán xiāngtóng.

คนทั่วไปดูหนังสือพิมพ์ทุกวัน แต่ข่าวที่แต่ละคนให้ความสนใจนั้น กลับแตกต่างกัน

จากตัวอย่างประโยค (5) ถึง (8) ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “อ่าน” นั้น หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ คือ 大家 dàjiā “ทุกคน” 我 wǒ “ฉัน” 他 tā “เขา” และ 人们 rénmen “คนทั่วไป” ตามลำดับ ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้และตีความเนื้อหาหรือข้อความต่างๆ ด้วยความรู้และความเข้าใจ คำกริยา kàn “ดู” แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำกริยา kàn “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งของ คือ 书 shū “หนังสือ” 杂志 zázhì “นิตยสาร” 小说 xiǎoshuō “นวนิยาย” และ 报纸 bàozhǐ “หนังสือพิมพ์” ตามลำดับ ในที่นี้ สิ่งของ คือ หนังสือ นิตยสาร นวนิยายและหนังสือพิมพ์ที่มีเนื้อหาหรือข้อความในรูปของตัวอักษร เป็นหลัก ดังนั้น เมื่อผู้ดูในประโยค (5) ถึง (8) เป็นบุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้และตีความเป้าหมาย ประเภทสิ่งของที่มีเนื้อหาหรือข้อความในรูปตัวอักษรด้วยความรู้และความเข้าใจ ทั้งนี้ในการใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายนี้เน้นที่ “ตัวอักษรและการตีความที่ถ่ายทอดผ่านตัวอักษร” ทำให้อนุมานได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (5) ถึง (8) สื่อความหมาย “อ่าน”

ในกรณีที่ประโยคของคำกริยา kàn “ดู” มีประธานไม่ใช่มนุษย์ และมีกรรม เป็นสิ่งของประเภทหนังสือนั้นก็ทำให้คำกริยา kàn “ดู” แสดงความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ดังตัวอย่างประโยค (9)

(9) 小猫看书。

Xiǎomāo kàn shū.

ลูกแมวดูหนังสือ

จากตัวอย่างประโยค (9) นั้น หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธาน (ผู้ดู) เป็นสัตว์ คือ 小猫 xiǎomāo “ลูกแมว” ในที่นี้สัตว์ คือ สิ่งมีชีวิตที่มีตาสามารถสัมผัสรับรู้เป้าหมาย เบื้องหน้า คำกริยา kàn “ดู” แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลัง คำกริยา kàn “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งของประเภทหนังสือ คือ 书 shū “หนังสือ” ในที่นี้สิ่งของ คือ เป้าหมายของสายตาที่สัตว์สัมผัสรับรู้ ถึงแม้กรรมในประโยค (9) เป็น สิ่งของประเภทหนังสือที่มีตัวอักษรก็ไม่ทำให้คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (9) แสดงความหมาย “อ่าน” เนื่องจากประโยคดังกล่าวมีประธานเป็นสัตว์ที่สามารถใช้สายตาสัมผัสรับรู้สิ่งๆ หนึ่งได้ แต่ไม่สามารถตีความเนื้อหาหรือข้อความที่อยู่ในรูปตัวอักษรได้ จึงทำให้อนุมานได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (9) นั้น ไม่ได้แสดงความหมาย “อ่าน” แต่แสดงความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้ เป้าหมายโดยตรง”

อนึ่ง ตัวอย่างประโยค (5) ถึง (8) คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “อ่าน” นั้น มีโครงสร้างประโยคเป็น ประธาน + 看 kàn “ดู” + กรรม เหมือนกันกับคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง”² หากแต่มีลักษณะทางความหมาย แตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละสถานการณ์ กล่าวคือ คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “อ่าน” เป็นความหมายที่ใช้เฉพาะกับประธาน (ผู้ดู) ที่เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้และตีความเนื้อหาหรือ ข้อความต่างๆ ด้วยความรู้และความเข้าใจ มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งของประเภทหนังสือ นิตยสาร นวนิยายและหนังสือพิมพ์ที่มีเนื้อหาหรือข้อความในรูปตัวอักษรเป็นหลัก ในขณะที่คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” เป็นความหมายที่ใช้กับประธาน (ผู้ดู) ที่เป็นมนุษย์หรือสัตว์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายที่อยู่เบื้องหน้า และมีกรรม (เป้าหมายของ สายตา) เป็นมนุษย์ สัตว์หรือสิ่งของที่มองเห็นได้ด้วยตาในเวลาใดเวลาหนึ่ง ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “อ่าน” คล้ายคลึงกันกับลักษณะทาง วากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง”

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางในตัวอย่าง ประโยค (5) ถึง (8) ตามทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการของไทเลอร์และอีแวนส์แล้ว จะเห็นว่า ความหมาย “อ่าน” ก็เป็นอีกหนึ่งความหมายที่ขยายออกจากความหมายพื้นฐาน ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 3.1

² อ้างอิงจากตัวอย่างประโยคของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” หน้า 40

ตารางที่ 3.1 แสดงคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “อ่าน”

ประเภทของเกณฑ์	คำอธิบาย	คุณสมบัติ การผ่านเกณฑ์ ³
เกณฑ์ความหมาย	ความหมาย “อ่าน” แตกต่างจากความหมาย ในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ ความหมาย “อ่าน” ไม่ได้จำกัดภายใต้ภาพเหตุการณ์ “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” เพียงอย่างเดียว แต่มีความหมายพิเศษที่เพิ่มเติมเข้ามา คือ ความรู้และความเข้าใจในการตีความตัวอักษรที่อยู่ภายในเนื้อหาหรือข้อความนั้น	ผ่าน
เกณฑ์มโนทัศน์	มโนทัศน์ในความหมาย “อ่าน” แตกต่างจากมโนทัศน์ ในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ ประธานเป็นมนุษย์ที่มีบทบาทเป็นผู้ดูเท่านั้น ส่วนกรรมเป็นสิ่งของประเภทหนังสือนิตยสาร นวนิยายและหนังสือพิมพ์ที่เป็นตัวอักษรเป็นหลัก	ผ่าน
เกณฑ์ไวยากรณ์	โครงสร้างในความหมาย “อ่าน” เหมือนกันกับโครงสร้าง ในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธานและหลังคำกริยา kàn “ดู” มีกรรมเหมือนกัน	ไม่ผ่าน

จากตารางที่ 3.1 จะเห็นได้ว่า ความหมาย “อ่าน” นั้น แม้ว่าผ่านเกณฑ์ 2 ใน 3 เกณฑ์ คือ เกณฑ์ความหมายและเกณฑ์มโนทัศน์ ก็ถือว่าความหมาย “อ่าน” เป็นความหมายใหม่อีกความหมายหนึ่งที่ขยายจากความหมายพื้นฐานตามทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการของไทเลอร์และอีแวนส์⁴

3.2.2.2 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ชม” มีผังภูมิกายสัมพันธ์และตัวอย่างประโยค ดังนี้

ประธาน_[มนุษย์] + 看 kàn “ดู” + กรรม_[สิ่งที่เป็นรูปธรรม]

³ เกณฑ์ความหมายจะผ่านเกณฑ์ก็ต่อเมื่อความหมายของคำนั้นๆ จะต้องมีความหมายที่พิเศษเพิ่มเติมและไม่สามารถพบได้ชัดเจนในความหมายอื่นๆ ของคำนั้น เกณฑ์มโนทัศน์จะผ่านเกณฑ์ก็ต่อเมื่อกำหนดต้องมีข้อจำกัดในการเลือกคำที่มีความหมายบางประเภทมาปรากฏรวม ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของความหมายนั้น เกณฑ์ไวยากรณ์จะผ่านเกณฑ์ก็ต่อเมื่อกำหนดมีลักษณะทางไวยากรณ์ที่แตกต่างออกไปอย่างเห็นได้ชัด (Tyler and Evans, 2003; Evans, 2005: 41)

⁴ ไทเลอร์และอีแวนส์ (Tyler and Evans, 2003; Evans, 2005: 41) กล่าวว่า ความหมายที่จำแนกจะเป็นอีกความหมายหนึ่งได้ต้องผ่านเกณฑ์ความหมาย ส่วนเกณฑ์มโนทัศน์และเกณฑ์ไวยากรณ์นั้นต้องผ่านเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งหรือทั้งหมด

(10) 妹妹看儿童电视剧。

Mèimei kàn értóng diànshìjù.

น้องสาวดูละครเด็ก

(11) 英国人喜爱看自己的电影。

Yīngguó rén xǐ'ài kàn zìjǐ de diànyǐng.

ชาวอังกฤษชอบดูภาพยนตร์ของตนเอง

(12) 国内所有人都看这场比赛。

Guónèi suǒyǒu rén dōu kàn zhè chǎng bǐsài.

ทุกคนในประเทศล้วนดูการแข่งขันในครั้งนี่

(13) 她到剧院看芭蕾舞演出。

Tā dào jùyuàn kàn bālěiwǔ yǎnchū.

หล่อนไปดูการแสดงบัลเล่ต์ที่โรงละคร

(14) 游客坐在舱中间的桌旁，边吃边聊边看风景，十分惬意。

Yóukè zuò zài cāng zhōngjiān de zhuō páng, biān

chī biān liáo biān kàn fēngjǐng, shífèn qièyì.

นักท่องเที่ยวนั่งอยู่ข้างโต๊ะตรงกลางของเรือ กินไป พูดคุยไป

ดูทิวทัศน์ไปอย่างเบิกบานใจ

(15) 当晚我在宿舍看电视。

Dāngwǎn wǒ zài sùshè kàn diànshì.

ฉันดูโทรทัศน์อยู่ที่หอพักเมื่อคืนนี้

จากตัวอย่างประโยค (10) ถึง (15) ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของ คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ชม” นั้น หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ คือ 妹妹 mèimei “น้องสาว” 英国人 Yīngguó rén “ชาวอังกฤษ” 所有人 suǒyǒu rén “ทุกคน” 她 tā “หล่อน” 游客 yóukè “นักท่องเที่ยว” และ 我 wǒ “ฉัน” ตามลำดับ ในที่นี้ มนุษย์ คือ บุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายแล้วเกิดความสนใจและความบันเทิงไปตามเนื้อหา หรือเรื่องราวต่างๆ ที่ได้ดู คำกริยา kàn “ดู” แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำกริยา kàn “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งที่ป็นรูปธรรม คือ 电视剧 diànshìjù “ละคร” 电影 diànyǐng “ภาพยนตร์” 比赛 bǐsài “การแข่งขัน” 演出 yǎnchū “การแสดง” 风景 fēngjǐng “ทิวทัศน์” และ 电视 diànshì “โทรทัศน์” (ในที่นี้ diànshì “โทรทัศน์” คือ ภาพเคลื่อนไหวที่อยู่ในโทรทัศน์ไม่ใช่รูปลักษณ์ภายนอกของ เครื่องโทรทัศน์) ตามลำดับ ในที่นี้สิ่งที่ป็นรูปธรรม คือ ภาพเคลื่อนไหวประเภทละคร ภาพยนตร์ การแข่งขัน การแสดง (บนเวที) โทรทัศน์และภาพนิ่งประเภททิวทัศน์ ดังนั้น เมื่อผู้ดูในประโยค (10)

ถึง (15) เป็นบุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายที่ถ่ายทอดผ่านภาพเคลื่อนไหวและภาพนิ่งแล้ว เกิดความสนใจและความบันเทิงไปตามเนื้อหาหรือเรื่องราวต่างๆ ที่ได้ดู ซึ่งการใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายนี้เน้นที่ “ความบันเทิง” ของเนื้อหาหรือเรื่องราวต่างๆ ที่สอดแทรกอยู่ในภาพเคลื่อนไหวและภาพนิ่งเป็นหลัก จึงทำให้อนุมานได้ว่าคำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (10) ถึง (15) สื่อความหมาย “ชม”

อนึ่ง ตัวอย่างประโยค (10) ถึง (15) คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ชม” นั้น มีโครงสร้างประโยคเป็น ประธาน + 看 kàn “ดู” + กรรม เหมือนกันกับคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” หากแต่มีลักษณะทาง ความหมาย แตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละสถานการณ์ กล่าวคือ คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ชม” เป็นความหมายที่ใช้เฉพาะกับประธาน (ผู้ดู) ที่เป็นมนุษย์ที่สามารถใช้สายตา สัมผัสรับรู้ ภาพเคลื่อนไหวและภาพนิ่งแล้วเกิดความสนใจและความบันเทิงไปกับเนื้อหาหรือเรื่องราวต่างๆ และมีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นภาพเคลื่อนไหวและภาพนิ่งที่เป็นสิ่งรูปธรรมประเภทละคร ภาพยนตร์ การแข่งขัน การแสดง (บนเวที) ทิวทัศน์และโทรทัศน์เป็นหลัก ในขณะที่คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” เป็นความหมายที่ใช้กับประธาน (ผู้ดู) ที่เป็นมนุษย์หรือสัตว์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายที่อยู่เบื้องหน้า และมีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นมนุษย์ สัตว์หรือสิ่งของที่มองเห็นได้ด้วยตาในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ชม” คล้ายคลึงกันกับลักษณะทางของ วากยสัมพันธ์คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง”

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางในตัวอย่าง ประโยค (10) ถึง (15) ตามทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการของไทเลอร์และอีแวนส์แล้ว จะเห็นว่า ความหมาย “ชม” ก็เป็นอีกหนึ่งความหมายที่ขยายออกจากความหมายพื้นฐาน ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ชม”

ประเภทของเกณฑ์	คำอธิบาย	คุณสมบัติ การผ่านเกณฑ์
เกณฑ์ความหมาย	ความหมาย “ชม” แตกต่างจากความหมาย ในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ ความหมาย “ชม” ไม่ได้จำกัดภายใต้ ภาพเหตุการณ์ “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” เพียงอย่างเดียว แต่มีความหมายพิเศษที่เพิ่มเติมเข้ามา คือ ความสนใจ และความบันเทิงไปกับภาพเคลื่อนไหวและภาพนิ่ง	ผ่าน

ตารางที่ 3.2 แสดงคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ชม”

ประเภทของเกณฑ์	คำอธิบาย	คุณสมบัติ การผ่านเกณฑ์
เกณฑ์มโนทัศน์	มโนทัศน์ในความหมาย “ชม” แตกต่างจากมโนทัศน์ ในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ ประธานเป็นมนุษย์ที่มี บทบาทเป็นผู้ดูเท่านั้น ส่วนกรรมเป็นภาพเคลื่อนไหว ที่เป็นสิ่งรูปธรรมประเภทละคร ภาพยนตร์ การแข่งขัน การแสดง (บนเวที) โทรทัศน์ และภาพนิ่งประเภททิวทัศน์	ผ่าน
เกณฑ์ไวยากรณ์	โครงสร้างในความหมาย “ชม” เหมือนกันกับโครงสร้าง ในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธานและหลังคำกริยา kàn “ดู” มีกรรมเหมือนกัน	ไม่ผ่าน

จากตารางที่ 3.2 จะเห็นได้ว่า ความหมาย “ชม” แม้ว่าผ่านเกณฑ์ 2 ใน 3 เกณฑ์ คือ เกณฑ์ความหมายและเกณฑ์มโนทัศน์ ก็ถือว่าความหมาย “ชม” เป็นความหมายใหม่อีก ความหมายหนึ่งที่ขยายจากความหมายพื้นฐานตามทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการของ ไทเลอร์และอีเวนส์

3.2.2.3 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ดูแลเอาใจใส่” มีผังภูมิกายสัมพันธ์ และตัวอย่างประโยค ดังนี้

ประธาน_[มนุษย์] + 看 kàn “ดู” + กรรม_[มนุษย์]

(16) 几年前母亲退休了，在家忙着看我儿子。

Jǐ nián qián mǔqīn tuìxiū le, zài jiā mángzhe
kàn wǒ érzi.

แม่เกษียณเมื่อสองสามปีก่อน จึงวุ่นๆ อยู่ที่บ้านดูลูกชายของฉัน

(17) 周末他与妻子在家上班，做饭看孩子。

Zhōumò tā yǔ qīzi zài jiā shàngbān, zuò fàn kàn
háizi.

วันหยุดสุดสัปดาห์เขากับภรรยาทำงานอยู่บ้าน ทำอาหารและดูลูก

(18) 弟弟每次不舒服，妈妈从早到晚看他。

Dìdi měicì bù shūfu, māma cóng zǎo dào wǎn kàn
tā.

ทุกครั้งที่น้องชายไม่สบาย คุณแม่จะดูเขาตั้งแต่เช้าถึงเย็น

(19) 曹大元始终耐心细致地**看着**病在床上的妻子。

Cáo Dàyuán shǐzhōng nàixīn xìzhì de kànzhe bìng zài chuángshàng de qīzi.

เฉาต้าเหวียนดูภรรยาที่ป่วยอยู่บนเตียงอย่างอดทนตั้งแต่เธอเริ่มป่วย จนวาระสุดท้าย

(20) 老妇人**看了**汤姆好几个月。但不久，她也不得不离家出走。

Lǎo fùrén kànle Tāngmǔ hǎo jǐ gè yuè. Dàn bù jiǔ, tā yě bùdébù lí jiā chū zǒu.

หญิงชราดูทอมอยู่หลายเดือน แต่ไม่นานหล่อนก็จำต้องจากบ้านไป

จากตัวอย่างประโยค (16) ถึง (20) ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ดูแลเอาใจใส่” นั้น หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ คือ 母亲 mǔqīn “แม่” 他与妻子 tā yǔ qīzi “เขากับภรรยา” 妈妈 māma “คุณแม่” 曹大元 Cáo Dàyuán “เฉาต้าเหวียน” และ 老妇人 lǎo fùrén “หญิงชรา” ตามลำดับ ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้และแสดงความรักความห่วงใยต่อผู้อื่นเป็นระยะเวลาที่ต่อเนื่องยาวนาน คำกริยา kàn “ดู” แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลัง คำกริยา kàn “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นมนุษย์ คือ 我儿子 wǒ érzi “ลูกชายของฉัน” 孩子 háizi “ลูก” 他 tā “เขา” 妻子 qīzi “ภรรยา” และ 汤姆 Tāng mǔ “ทอม” ตามลำดับ ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับผู้ดู ดังนั้น เมื่อผู้ดูในประโยค (16) ถึง (20) เป็นบุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้และแสดงความรักความห่วงใยต่อเป้าหมายที่เป็นบุคคลที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับผู้ดู ซึ่งการใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายนี้เน้นที่ “เวลาที่ต่อเนื่องและยาวนาน” ในการสัมผัสรับรู้กับบุคคลที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับผู้ดู จึงทำให้อนุมานได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (16) ถึง (20) สื่อความหมาย “ดูแลเอาใจใส่”

อนึ่ง ตัวอย่างประโยค (16) ถึง (20) คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ดูแลเอาใจใส่” นั้น มีโครงสร้างประโยคเป็น ประธาน + 看 kàn “ดู” + กรรม เหมือนกันกับ คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” หากแต่มีลักษณะทางความหมายแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละสถานการณ์ กล่าวคือ คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ดูแลเอาใจใส่” เป็นความหมายที่ใช้เฉพาะกับประธาน (ผู้ดู) ที่เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้และแสดงความรักความห่วงใยต่อผู้อื่นเป็นระยะเวลาที่ต่อเนื่องยาวนาน และมีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นมนุษย์ที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับผู้ดูเป็นหลัก ในขณะที่คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” เป็นความหมายที่ใช้กับประธาน (ผู้ดู) ที่เป็นมนุษย์หรือสัตว์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายที่อยู่เบื้องหน้า และมีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นมนุษย์ สัตว์หรือสิ่งของที่มองเห็นได้ด้วยตาในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ดูแลเอาใจใส่” คล้ายคลึงกันกับ ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง”

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางในตัวอย่าง ประโยค (16) ถึง (20) ตามทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการของไทเลอร์และอีแวนส์แล้ว จะเห็นว่า ความหมาย “ดูแลเอาใจใส่” ก็เป็นอีกหนึ่งความหมายที่ขยายออกจากความหมายพื้นฐาน ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 แสดงคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ดูแลเอาใจใส่”

ประเภทของเกณฑ์	คำอธิบาย	คุณสมบัติ การผ่านเกณฑ์
เกณฑ์ความหมาย	ความหมาย “ดูแลเอาใจใส่” แตกต่างจากความหมาย ใน ความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ ความหมาย “ดูแลเอาใจใส่” ไม่ได้จำกัดภายใต้ภาพเหตุการณ์ “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้ เป้าหมายโดยตรง” เพียงอย่างเดียว แต่มีความหมายพิเศษ ที่เพิ่มเติมเข้ามา คือ ความรักและความห่วงใยต่อบุคคล ที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับผู้ดูเป็นระยะเวลา ที่ต่อเนื่องยาวนาน	ผ่าน
เกณฑ์มโนทัศน์	มโนทัศน์ในความหมาย “ดูแลเอาใจใส่” แตกต่างจาก มโนทัศน์ในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ ประธานเป็น มนุษย์ที่มีบทบาทเป็นผู้ดูแลเท่านั้น ส่วนกรรมเป็นมนุษย์ที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับผู้ดู	ผ่าน
เกณฑ์ไวยากรณ์	โครงสร้างในความหมาย “ดูแลเอาใจใส่” เหมือนกันกับ โครงสร้างในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธาน และหลังคำกริยา kàn “ดู” มีกรรม เหมือนกัน	ไม่ผ่าน

จากตารางที่ 3.3 จะเห็นได้ว่า ความหมาย “ดูแลเอาใจใส่” แม้ว่าจะผ่านเกณฑ์ 2 ใน 3 เกณฑ์ คือ เกณฑ์ความหมายและเกณฑ์มโนทัศน์ ก็ถือว่าความหมาย “ดูแลเอาใจใส่” เป็น ความหมายใหม่อีกความหมายหนึ่งที่ขยายจากความหมายพื้นฐานตามทฤษฎีคำหลายความหมาย อย่างมีหลักการของไทเลอร์และอีแวนส์

3.2.2.4 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “เยี่ยมเยียน” มีผังภูมิกายสัมพันธ์ และตัวอย่างประโยค ดังนี้

ประธาน_[มนุษย์] + 来 lái “มา”/去 qù “ไป” + 看 kàn “ดู”
+ กรรม_[มนุษย์]

(21) 爷爷奶奶住得不远，每个周日只要有时间我就去看他们。

Yéye nǎinai zhù de bù yuǎn, měi gè zhōurì zhǐyào
yǒu shíjiān wǒ jiù qù kàn tāmen.

คุณปู่คุณย่าอาศัยอยู่ไม่ไกลนัก ทุกๆ วันอาทิตย์ขอเพียงแค่วันมีเวลา
ก็จะไปดูพวกเขา

(22) 一有时间，她就同单位领导一起去看老人们，询问老人们在生活上有什么困难。

Yī yǒu shíjiān, tā jiù tóng dānwèi lǐngdǎo
yīqǐ qù kàn lǎorénmen, xúnwèn lǎorénmen zài
shēnghuóshàng yǒu shénme kùnnán.

พอมีเวลาหล่อนพร้อมกับหัวหน้าหน่วยงานก็จะไปดูผู้สูงอายุ และ
สอบถามผู้สูงอายุเกี่ยวกับความเป็นอยู่ว่ามีอาการลำบากอะไรบ้าง

(23) 墨西才有时间回家去看父母。

Mò Xī cái yǒu shíjiān huíjiā qù kàn fùmǔ.

ม่อซีเพิ่งมีเวลากลับบ้านไปดูพ่อกับแม่

(24) 每到端午、中秋，学生提着粽子、月饼，走几十里山路来看老师。

Měi dào Duānwǔ、Zhōngqiū, xuésheng tízhe
zòngzi、yuèbǐng, zǒu jǐ shí lǐ shānlù lái kàn
lǎoshī.

ทุกครั้งเมื่อถึงเทศกาลตวนอู่และเทศกาลวันไหว้พระจันทร์ นักเรียนก็
จะถือบะจ่างและขนมไหว้พระจันทร์ เดินเท้ากว่า 10 เมตรตามทาง
บนภูเขามาดูคุณครู

(25) 我不管，我反正等你，你常常来看我，我就满足了，
我离不开你。

Wǒ bùguǎn, wǒ fǎnzhèng děng nǐ, nǐ chángcháng lái kàn wǒ, wǒ jiù mǎnzú le, wǒ líbùkāi nǐ.

ฉันไม่สนใจ ยังไงๆ ฉันก็จะรอเธอ ขอแค่เธอมาดูฉันบ่อยๆ ฉันก็พอใจ
แล้ว ฉันไม่อาจจากเธอไปได้

จากตัวอย่างประโยค (21) ถึง (25) ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “เยียมเยียน” นั้น หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ คือ 我 wǒ “ฉัน” 她 tā “หล่อน” 墨西 mò xī “ม่อซี” 学生 xuésheng “นักเรียน” และ 你 nǐ “เธอ” ตามลำดับ ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่มีความมุ่งหมายในการไปมาหาสู่กันและมีการใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพื่อถามข่าวคราว ตามด้วยคำกริยาบอกทิศทาง 来 lái “มา” หรือ 去 qù “ไป” ในที่นี้คำกริยาบอกทิศทาง คือ คำที่ชี้ให้เห็นถึงทิศทางที่ผู้ดูต้องไปดูเป้าหมายด้วยตนเอง คำกริยา kàn “ดู” แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำกริยา kàn “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นมนุษย์ คือ 他们 tāmen “พวกเขา” 老人们 lǎorénmen “ผู้สูงอายุ” 父母 fùmǔ “พ่อแม่” 老师 lǎoshī “คุณครู” และ 我 wǒ “ฉัน” ตามลำดับ ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับผู้ดู ดังนั้น เมื่อผู้ดูในประโยค (21) ถึง (25) เป็นบุคคลที่มีความมุ่งหมายในการไปมาหาสู่กันและมีการใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายที่เป็นบุคคลที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับตนเองในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพื่อถามข่าวคราว ซึ่งการใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายนี้เน้นที่ “ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง” ในการสัมผัสรับรู้บุคคลที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับผู้ดู จึงทำให้อนุมานได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (21) ถึง (25) สื่อความหมาย “เยียมเยียน”

อนึ่ง ตัวอย่างประโยค (21) ถึง (25) คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “เยียมเยียน” นั้น มีโครงสร้างประโยคและลักษณะทางความหมายแตกต่างกันกับคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” กล่าวคือ คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “เยียมเยียน” นั้น มีโครงสร้างประโยคเป็น ประธาน + 来 lái “มา” / 去 qù “ไป” + 看 kàn “ดู” + กรรม และมีลักษณะทางความหมายที่ประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ที่มีความมุ่งหมายในการไปมาหาสู่กันและมีการใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายที่เป็นบุคคลที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับตนเองในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพื่อถามข่าวคราว มีคำกริยาบอกทิศทาง 来 lái “มา” หรือ 去 qù “ไป” ที่ชี้ให้เห็นถึงทิศทางที่ผู้ดูต้องไปดูเป้าหมายด้วยตนเอง และมีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นมนุษย์ที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับผู้ดู ในขณะที่คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” มีโครงสร้างประโยคเป็น ประธาน + 看 kàn “ดู” + กรรม และมีลักษณะทางความหมายที่ประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์หรือสัตว์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายที่อยู่เบื้องหน้า และมีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นมนุษย์ สัตว์หรือสิ่งของที่มองเห็นได้ด้วยตาในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “เยียมเยียน” แตกต่างกับลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง”

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางในตัวอย่างประโยค (21) ถึง (25) ตามทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการของไทเลอร์และอีแวนส์แล้ว จะเห็นว่า ความหมาย “เยียมเยียน” ก็เป็นอีกหนึ่งความหมายที่ขยายออกจากความหมายพื้นฐาน ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 แสดงคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “เยียมเยียน”

ประเภทของเกณฑ์	คำอธิบาย	คุณสมบัติ การผ่านเกณฑ์
เกณฑ์ความหมาย	ความหมาย “เยียมเยียน” แตกต่างจากความหมาย ในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ ความหมาย “เยียมเยียน” ไม่ได้จำกัดภายใต้ภาพเหตุการณ์ “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” เพียงอย่างเดียว แต่มีความหมายพิเศษที่เพิ่มเติมเข้ามา คือ ความมุ่งหมายในการไปมาหาสู่บุคคลที่มีความคุ้นเคยใกล้ชิดกับตนเองในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพื่อถามข่าวคราว	ผ่าน
เกณฑ์มโนทัศน์	มโนทัศน์ในความหมาย “เยียมเยียน” แตกต่างจากมโนทัศน์ในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ ประธานเป็นมนุษย์ที่มีบทบาทเป็นผู้ดูเท่านั้น ส่วนกรรมเป็นมนุษย์ที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับตัวผู้ดูในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง	ผ่าน
เกณฑ์ไวยากรณ์	โครงสร้างในความหมาย “เยียมเยียน” แตกต่างจากโครงสร้างในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีคำกริยาบอกทิศทาง 来 lái “มา” หรือ 去 qù “ไป” เพิ่มเติมเข้ามา	ผ่าน

จากตารางที่ 3.4 จะเห็นได้ว่า ความหมาย “เยียมเยียน” ผ่านเกณฑ์ครบทั้ง 3 เกณฑ์ คือ เกณฑ์ความหมาย เกณฑ์มโนทัศน์ และเกณฑ์ไวยากรณ์ จึงทำให้ความหมาย “เยียมเยียน” เป็นความหมายใหม่อีกความหมายหนึ่งที่ขยายจากความหมายพื้นฐานตามทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการของไทเลอร์และอีแวนส์

3.2.2.5 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ตรวจรักษา” มีผังภูมิกายสัมพันธ์และตัวอย่างประโยค ดังนี้

ประธาน_[มนุษย์] + 看 kàn “ดู” + กรรม_[สิ่งที่ เป็นนามธรรม]

(26) 大夫看了病在床上的奶奶，就走了。

Dàifū kànle bìng zài cù huángshàng de nǎinai,
jiù zǒu le.

หมอดูคุณยายที่ป่วยอยู่บนเตียงเสร็จแล้วก็เดินออกไป

(27) 一位女医人不会接生，只会看内科。

Yī wèi nǚ yīrén bù huì jiēshēng, zhǐ huì kàn
nèikē.

แพทย์หญิงท่านหนึ่งทำคลอดไม่เป็น ดูได้เพียงด้านอายุรกรรมเท่านั้น

จากตัวอย่างประโยค (26) และ (27) ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ตรวจรักษา” นั้น หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ คือ 大夫 dàifū “หมอ” และ 女医人 nǚ yīrén “แพทย์หญิง” ตามลำดับ ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่สามารถใช้สายตาสัมผัสรับรู้และตรวจวินิจฉัยหาสาเหตุของโรคด้วยความมุ่งหมายและความรับผิดชอบ เพื่อรักษาอาการป่วยของโรค คำกริยา kàn “ดู” แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำกริยา kàn “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งที่เป็นนามธรรม คือ 奶奶 nǎinai “คุณยาย” (ในที่นี้เป้าหมาย คือ อาการป่วยของคุณยาย) และ 内科 nèikē “อายุรกรรม” (ในที่นี้ nèikē คือ อาการป่วยทางอายุรกรรม) ตามลำดับ ในที่นี้สิ่งที่ เป็นนามธรรม คือ อาการป่วย ดังนั้น เมื่อผู้ดูในประโยค (26) และ (27) เป็นบุคคลที่สามารถใช้สายตาสัมผัสรับรู้และตรวจวินิจฉัยหาสาเหตุอาการป่วยต่างๆ ของโรคด้วยความมุ่งหมายและความรับผิดชอบ เพื่อรักษาอาการป่วยของโรค จึงทำให้อนุมานได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (26) และ (27) สื่อความหมาย “ตรวจรักษา”

สำหรับในกรณีที่ประโยคของคำกริยา kàn “ดู”⁵ มีประธานเป็นบุคคล ที่เข้ารับการตรวจรักษา และมีกรรมเป็นอาการป่วย คำกริยา kàn “ดู” ก็จะแสดง ความหมาย “ตรวจรักษา” เช่นเดียวกัน ดังตัวอย่างประโยค (28) ถึง (30)

(28) 我到医院去看牙病。

Wǒ dào yīyuàn qù kàn yábìng.

ฉันไปโรงพยาบาลดูโรคฟัน

(29) 聋人来看眼病比较多。

Lóng rén lái kàn yǎnbìng bǐjiào duō.

คนหูหนวกมาดูโรคตาค่อนข้างมาก

⁵ หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธานเป็นมนุษย์ และหลัง kàn “ดู” มีกรรมเป็นสิ่งที่ เป็นนามธรรม จะสื่อความหมาย “ตรวจรักษา” แต่ถ้าหน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธานเป็นมนุษย์ และหลัง kàn “ดู” มีกรรมเป็นมนุษย์ (แพทย์) เช่น ประโยค 我太太去看医生 wǒ tàitai qù kàn yīshēng “ภรรยาของฉันไปพบแพทย์” คำกริยา kàn “ดู” สื่อความหมายได้ 2 ความหมาย คือ ความหมาย “ตรวจรักษา” และความหมาย “เยี่ยมเยียน” กล่าวคือ ถ้าประธาน (我太太 wǒ tàitai “ภรรยา ของฉัน”) เป็นผู้ถูกกระทำ และกรรม (医生 yīshēng “แพทย์”) เป็นบุคคลที่ตรวจวินิจฉัยหาสาเหตุของโรคและรักษาอาการป่วย ของโรค ทำให้คำกริยา kàn “ดู” สื่อความหมายว่า “ตรวจรักษา” แต่ถ้าประธาน (我太太 wǒ tàitai “ภรรยาของฉัน”) เป็นผู้กระทำ และกรรม (医生 yīshēng “แพทย์”) เป็นบุคคลที่สามารถอนุมานได้ว่ามีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับผู้ถูกกระทำ ทำให้ คำกริยา kàn “ดู” สื่อความหมายว่า “เยี่ยมเยียน”

(30) 姚明到医院看他的听力。

Yáo Míng dào yīyuàn, kàn tā de tīnglì.

เหยาหมิงไปโรงพยาบาลดูอาการการได้ยินของเขา

จากตัวอย่างประโยค (28) ถึง (30) ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ตรวจรักษา” นั้น หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธาน (ผู้ถูกกระทำ) เป็นมนุษย์ คือ 我 wǒ “ฉัน” 聋人 lóng rén “คนหูหนวก” และ 姚明 Yáo Míng “เหยาหมิง” ตามลำดับ ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่เข้ารับการตรวจรักษาโรคจากผู้ตรวจวินิจฉัยหาสาเหตุของโรคด้วยความมุ่งหมายและความรับผิดชอบต่อตนเอง เพื่อรักษาอาการป่วยของโรค คำกริยา kàn “ดู” แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำกริยา kàn “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งที่ เป็นนามธรรม คือ 牙病 yábìng “โรคฟัน” 眼病 yǎnbìng “โรคตา” และ 听力 tīnglì “การได้ยิน” ตามลำดับ ในที่นี้สิ่งที่ เป็นนามธรรม คือ อาการป่วย ถึงแม้ว่าประธานในประโยค (28) ถึง (30) เป็นบุคคลที่เข้ารับการตรวจรักษาโรคก็ไม่ได้ทำให้ ความหมายของคำกริยา kàn “ดู” เปลี่ยนแปลงไป แต่ยังคงสื่อความหมาย “ตรวจรักษา” เนื่องจาก มนุษย์เป็นบุคคลที่เข้ารับการตรวจรักษาโรคจากผู้ตรวจวินิจฉัยหาสาเหตุของโรคเพื่อให้อาการป่วย นั้นหายไป จึงทำให้อนุมานได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (28) ถึง (30) สื่อความหมาย “ตรวจรักษา” เช่นเดียวกันกับในกรณีแรก

อนึ่ง ตัวอย่างประโยค (26) ถึง (30) คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ตรวจรักษา” นั้น มีโครงสร้างประโยคเป็น ประธาน + 看 kàn “ดู” + กรรม เหมือนกันกับคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” หากแต่มีลักษณะทางความหมาย แตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละสถานการณ์ กล่าวคือ คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ตรวจรักษา” เป็นความหมายที่ใช้เฉพาะกับประธาน (ผู้ดู) ที่เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้และ ตรวจวินิจฉัยหาสาเหตุของโรค เพื่อรักษาอาการป่วยหรือเป็นมนุษย์ที่เข้ารับการตรวจรักษาโรค และมีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นอาการป่วยต่างๆ ของโรคเป็นหลัก ในขณะที่คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” เป็นความหมายที่ใช้กับประธาน (ผู้ดู) ที่เป็น มนุษย์หรือสัตว์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายที่อยู่เบื้องหน้า และมีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นมนุษย์ สัตว์หรือสิ่งของที่มองเห็นได้ด้วยตาในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า ลักษณะ ทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ตรวจรักษา” คล้ายคลึงกันกับลักษณะทาง วากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง”

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางในตัวอย่าง ประโยค (26) ถึง (30) ตามทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการของไทเลอร์และอีแวนส์แล้ว จะเห็นว่า ความหมาย “ตรวจรักษา” ก็เป็นอีกหนึ่งความหมายที่ขยายออกจากความหมายพื้นฐาน ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 แสดงคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ตรวจรักษา”

ประเภทของเกณฑ์	คำอธิบาย	คุณสมบัติ การผ่านเกณฑ์
เกณฑ์ความหมาย	ความหมาย “ตรวจรักษา” แตกต่างจากความหมายใน ความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ ความหมาย “ตรวจรักษา” ไม่ได้จำกัดภายใต้ภาพเหตุการณ์ “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้ ที่เพิ่มเติมเข้ามา คือ ความมุ่งหมายและความรับผิดชอบ ในการตรวจวินิจฉัยหาสาเหตุของโรค เพื่อรักษาอาการ ป่วย	ผ่าน
เกณฑ์มโนทัศน์	มโนทัศน์ในความหมาย “ตรวจรักษา” แตกต่างจาก มโนทัศน์ในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ ประธานเป็น มนุษย์ที่มีบทบาทเป็นผู้ตรวจวินิจฉัยหาสาเหตุของโรค หรือผู้ที่เข้ารับการตรวจรักษาโรค ส่วนกรรมเป็น อาการป่วยต่างๆ ของโรคเป็นหลัก	ผ่าน
เกณฑ์ไวยากรณ์	โครงสร้างในความหมาย “ตรวจรักษา” เหมือนกันกับ โครงสร้างในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธาน และหลังคำกริยา kàn “ดู” มีกรรม เหมือนกัน	ไม่ผ่าน

จากตารางที่ 3.5 จะเห็นได้ว่า ความหมาย “ตรวจรักษา” แม้ว่าผ่านเกณฑ์
2 ใน 3 เกณฑ์ คือ เกณฑ์ความหมายและเกณฑ์มโนทัศน์ ก็ถือว่าความหมาย “ตรวจรักษา” เป็น
ความหมายใหม่อีกความหมายหนึ่งที่ย้ายจากความหมายพื้นฐานตามทฤษฎีคำหลายความหมาย
อย่างมีหลักการของไทเลอร์และอีแวนส์

**3.2.2.6 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” มีผังภูมิ
วากยสัมพันธ์และตัวอย่างประโยค ดังนี้**

ประโยคย่อย₁ [เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง] , ประโยคย่อย₂ [(ประธาน_[มนุษย์]) +
看 kàn “ดู” + กรรม[สิ่งที่เป็นามธรรม]

(31) 一个人的行为美不美，首先要看行为的社会效果。

Yī gè rén de xíngwéi měibùměi, shǒuxiān yào kàn
xíngwéi de shèhuì xiàoguǒ.

พฤติกรรมของคนคนหนึ่งจะดีงามหรือไม่ อันดับแรกต้องดูผลทาง
สังคมของพฤติกรรม

(32) 现在报考学校，经常要看学校的名声。

Xiànzài bàokǎo xuéxiào, jīngcháng yào kàn
xuéxiào de míngshēng.

ปัจจุบันการสมัครเข้าโรงเรียนมักจะต้องดูชื่อเสียงของโรงเรียน

(33) 中国企业到外国发展，事先一定要看发展方向。

Zhōngguó qīyè dào wàiguó fāzhǎn, shì xiān
yīdìng yào kàn fāzhǎn fāngxiàng.

ธุรกิจของประเทศจีนไปพัฒนายังต่างประเทศ เรื่องแรกที่ต้องดู คือ
ทิศทางของการพัฒนา

จากตัวอย่างประโยค (31) ถึง (33) ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” นั้น มีประโยคย่อย₁ เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง คือ 一个人的行为美不美 yī gè rén de xíngwéi měibùměi “พฤติกรรมของคนคนหนึ่งจะดีงามหรือไม่” 现在报考学校 xiànzài bàokǎo xuéxiào “ปัจจุบันการสมัครเข้าโรงเรียน” 中国企业到外国发展 Zhōngguó qīyè dào wàiguó fāzhǎn “ธุรกิจของประเทศจีนไปพัฒนายังต่างประเทศ” ตามลำดับ และประโยคย่อย₂ ประกอบด้วย หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธานที่สามารถอนุมานได้ว่าเป็นมนุษย์เท่านั้น⁶ ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง เพื่อค้นหาข้อสรุปหรือข้อเท็จจริงของเหตุการณ์อย่างละเอียดรอบคอบด้วยความตั้งใจก่อนตัดสินใจในเหตุการณ์นั้น ซึ่งประธานที่เป็นมนุษย์นี้มักจะไม่ปรากฏในประโยคคำกริยา kàn “ดู” แสดงถึงการกระทำของผู้ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำกริยา kàn “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งที่เป็นามธรรม คือ 行为的社会效果 xíngwéi de shèhuì xiàoguǒ “ผลทางสังคมของพฤติกรรม” 学校的名声 xuéxiào de míngshēng “ชื่อเสียงของโรงเรียน” และ 发展方向 fāzhǎn fāngxiàng “ทิศทางของการพัฒนา” ตามลำดับ ในที่นี้สิ่งที่เป็นามธรรม คือ ข้อสรุปหรือข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ได้จากการพิจารณาพิเคราะห์ก่อนตัดสินใจ ดังนั้น เมื่อประโยค (31) ถึง (33) ไม่ปรากฏประธานในประโยค แต่ก็สามารถอนุมานได้ว่าเป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง เพื่อค้นหาข้อสรุปหรือข้อเท็จจริงของเหตุการณ์เหล่านั้นอย่างละเอียดรอบคอบด้วยความตั้งใจก่อนที่จะมีการตัดสินใจ จึงทำให้อนุมานได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (31) ถึง (33) สื่อความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ”

อนึ่ง ตัวอย่างประโยค (31) ถึง (33) คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” นั้น มีโครงสร้างประโยคและลักษณะทางความหมายแตกต่างกันกับคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” กล่าวคือ คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” นั้น มีโครงสร้างประโยคเป็น ประโยคย่อย₁ , ประโยคย่อย₂

⁶ การที่คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” ไม่ปรากฏประธาน (ผู้ดู) แต่สามารถอนุมานได้ว่าเป็นมนุษย์เท่านั้น เนื่องจากมีเพียงมนุษย์ที่สามารถใช้สายตารับรู้และพิจารณาไตร่ตรองเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นได้

[(ประธาน) + 看 kàn “ดู” + กรรม] และมีลักษณะทางความหมายที่ประโยชน์ย่อย₁ เป็นเหตุการณ์ใด เหตุการณ์หนึ่ง ประโยคย่อย₂ มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง เพื่อค้นหาข้อสรุปหรือข้อเท็จจริงของเหตุการณ์อย่างละเอียดรอบคอบด้วยความตั้งใจก่อน ตัดสินใจในเหตุการณ์นั้น ซึ่งประธานที่เป็นมนุษย์นี้มักจะไม่ปรากฏในประโยค และมีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นข้อสรุปหรือข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ได้จากการพิจารณาอย่างละเอียด รอบคอบก่อนตัดสินใจ ในขณะที่คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” มีโครงสร้างประโยคเป็น ประธาน + 看 kàn “ดู” + กรรม และมีลักษณะทางความหมายที่ประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์หรือสัตว์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายที่อยู่เบื้องหน้า และมีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นมนุษย์ สัตว์หรือสิ่งของที่มองเห็นได้ด้วยตาในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” แตกต่างกับลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง”

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางในตัวอย่าง ประโยค (31) ถึง (33) ตามทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการของไทเลอร์และอีแวนส์แล้ว จะเห็นว่า ความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” ก็เป็นอีกหนึ่งความหมายที่ขยายออกจากความหมายพื้นฐาน ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 3.6

ตารางที่ 3.6 แสดงคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ”

ประเภทของเกณฑ์	คำอธิบาย	คุณสมบัติการผ่านเกณฑ์
เกณฑ์ความหมาย	ความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” แตกต่างจากความหมายในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ ความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” ไม่ได้จำกัดภายใต้ภาพเหตุการณ์ “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” เพียงอย่างเดียว แต่มีความหมายพิเศษที่เพิ่มเติมเข้ามา คือ ความตั้งใจเพื่อค้นหาข้อสรุปหรือข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ก่อนตัดสินใจ	ผ่าน
เกณฑ์มโนทัศน์	มโนทัศน์ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” แตกต่างจากมโนทัศน์ในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ ประธานเป็นมนุษย์ที่มีบทบาทเป็นผู้ดูเท่านั้น ส่วนกรรม เป็นสิ่งที่เป็นนามธรรมที่เป็นข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ได้จากการพิจารณาก่อนตัดสินใจ	ผ่าน

ตารางที่ 3.6 แสดงคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ”

ประเภทของเกณฑ์	คำอธิบาย	คุณสมบัติ การผ่านเกณฑ์
เกณฑ์ไวยากรณ์	โครงสร้างในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” แตกต่างจากโครงสร้างในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ มีประโยคย่อย ₁ เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งเพิ่มเติม เข้ามา และมีประโยคย่อย ₂ ที่มักจะไมปรากฏประธานใน ประโยค	ผ่าน

จากตารางที่ 3.6 จะเห็นได้ว่า ความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” ผ่านเกณฑ์ครบทั้ง 3 เกณฑ์ คือ เกณฑ์ความหมาย เกณฑ์มโนทัศน์ และเกณฑ์ไวยากรณ์ จึงทำให้ ความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” เป็นความหมายใหม่อีกความหมายหนึ่งที่ขยายจากความหมาย พื้นฐานตามทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการของไทเลอร์และอีแวนส์

3.2.2.7 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “คิดว่า” มีผังภูมิกายสัมพันธ์และ ตัวอย่างประโยค ดังนี้

ประธาน_[มนุษย์] + 看 kàn “ดู” + อนุประโยค_[ผลจากการดูเป้าหมาย]

(34) 你看娄师德这人怎么样?

Nǐ kàn Lóu Shīdé zhè rén zěnmeyàng?

เธอดูโหลวซือเต๋อคนนี้เป็นคนอย่างไร

(35) 你看那个是北京饭店还是长富宫大酒店?

Nǐ kàn nà gè shì Běijīng fàndiàn háishì

Chángfùgōng dà jiǔdiàn?

เธอดูว่าสิ่งนั้นเป็นโรงแรมปักกิ่งหรือโรงแรมฉางฟูกง

(36) 上海人看外地人都是乡下人; 广州人看外地人都是北方人。

Shànghǎi rén kàn wàidìrén dōu shì xiāngxià rén;

Guǎngzhōu rén kàn wàidìrén dōu shì Běifāng rén.

คนเซี่ยงไฮ้ดูคนต่างถิ่นล้วนเป็นคนชนบท ส่วนคนกว่างโจวดูคนต่างถิ่น ล้วนเป็นคนทางเหนือ

(37) 我看这件事也不能再瞒他了。

Wǒ kàn zhè jiàn shì yě bùnéng zài mán tā le.

ฉันดูว่าเรื่องนี้ไม่อาจปกปิดเขาได้อีกแล้ว

(38) 李丽看中国有很多事情很好。

Lǐ Lì kàn Zhōngguó yǒu hěnduō shìqíng hěn hǎo.
หลี่ลี่ดูประเทศจีนมีเรื่องราวมากมายที่ดีมาก

จากตัวอย่างประโยค (34) ถึง (38) ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “คิดว่า” นั้น หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ คือ 你 nǐ “เธอ” 你 nǐ “เธอ” 上海人 Shànghǎi rén “คนเซี่ยงไฮ้” กับ 广州人 Guǎngzhōu rén “คนกว่างโจว” 我 wǒ “ฉัน” และ 李丽 Lǐ Lì “หลี่ลี่”⁷ ตามลำดับ ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นแล้วเกิดความรู้สึกต่อเหตุการณ์นั้น คำกริยา kàn “ดู” แสดงถึงการกระทำของผู้ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำกริยา kàn “ดู” มีอนุประโยคทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค คือ 娄师德这人怎么样 Lóu Shīdé zhè rén zěnmeyàng “โหลวซือเต๋อคนนี้เป็นคนอย่างไร” 那个是北京饭店还是长富宫大酒店 nà gè shì Běijīng fàndiàn háishì Chángfùgōng dà jiǔdiàn “สิ่งนั้นเป็นโรงแรมปักกิ่งหรือโรงแรมฉางฟูกง” 外地人都是乡下人 wàidìrén dōu shì xiāngxià rén “คนต่างถิ่นล้วนเป็นคนชนบท” กับ 外地人都是北方人 wàidìrén dōu shì Běifāng rén “คนต่างถิ่นล้วนเป็นคนทางเหนือ” 这件事不能再瞒他了 zhè jiàn shì bùnéng zài mán tā le “เรื่องนี้ไม่อาจปกปิดเขาได้อีกแล้ว” และ 中国有很多事情很好 Zhōngguó yǒu hěnduō shìqíng hěn hǎo “ประเทศจีนมีเรื่องราวมากมายที่ดีมาก” ตามลำดับ ในที่นี้อนุประโยค คือ ผลที่ได้จากการรับรู้ในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น และในอนุประโยคยังปรากฏเป้าหมายของสายตาที่เป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือสิ่งที่เป็นนามธรรม คือ 娄师德 Lóu Shīdé “โหลวซือเต๋อ” 那个 nà gè “สิ่งนั้น” 外地人 wàidìrén “คนต่างถิ่น” 这件事 zhè jiàn shì “เรื่องนี้” และ 中国 Zhōngguó “ประเทศจีน” ตามลำดับ ดังนั้น เมื่อผู้ดูในประโยค (34) ถึง (38) เป็นบุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้ในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นแล้วเกิดความรู้สึกต่อเหตุการณ์เหล่านั้นและแสดงความรู้สึกนึกคิดออกมาให้บุคคลอื่นรับรู้ จึงทำให้อนุมานได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (34) ถึง (38) สื่อความหมาย “คิดว่า”

อนึ่ง ตัวอย่างประโยค (34) ถึง (38) คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “คิดว่า” นั้น มีโครงสร้างประโยคและลักษณะทางความหมายแตกต่างกันกับคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” กล่าวคือ คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “คิดว่า” มีโครงสร้างประโยคเป็น ประธาน + 看 kàn “ดู” + อนุประโยค⁸ และมีลักษณะทางความหมายที่ประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นแล้วเกิดความรู้สึกต่อเหตุการณ์นั้น และมีอนุประโยคเป็นผลที่ได้จากการรับรู้ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในขณะที่คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” นั้นมีโครงสร้างประโยคเป็น ประธาน + 看 kàn “ดู” + กรรม และมีลักษณะทางความหมายที่ประธาน (ผู้ดู) เป็น

⁷ ประธานเป็นสรรพนามบุรุษที่ 3 มักจะนำมาใช้น้อย

⁸ ประธาน + 看 kàn “ดู” สามารถวางอยู่ข้างหลังอนุประโยคได้เช่น 这跟赌钱差不多，我看。zhè gēn dǔ qián chà bù duō, wǒ kàn. นี้ใกล้เคียงกับการเล่นการพนัน ฉันดูว่า (ฉันคิดว่า)

มนุษย์หรือสัตว์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายที่อยู่เบื้องหน้า และมีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นมนุษย์ สัตว์หรือสิ่งของที่มองเห็นได้ด้วยตาในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “คิดว่า” แตกต่างกับกับลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง”

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางในตัวอย่างประโยค (34) ถึง (38) ตามทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการของไทเลอร์และอีแวนส์แล้ว จะเห็นว่า ความหมาย “คิดว่า” ก็เป็นอีกหนึ่งความหมายที่ขยายออกจากความหมายพื้นฐาน ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 3.7

ตารางที่ 3.7 แสดงคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “คิดว่า”

ประเภทของเกณฑ์	คำอธิบาย	คุณสมบัติการผ่านเกณฑ์
เกณฑ์ความหมาย	ความหมาย “คิดว่า” แตกต่างจากความหมายในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ ความหมาย “คิดว่า” ไม่ได้จำกัดภายใต้ภาพเหตุการณ์ “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” เพียงอย่างเดียว แต่มีความหมายพิเศษที่เพิ่มเติมเข้ามา คือ ความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งแล้วแสดงความรู้สึกนึกคิดนั้นออกมาให้บุคคลอื่นรับรู้	ผ่าน
เกณฑ์มโนทัศน์	มโนทัศน์ในความหมาย “คิดว่า” แตกต่างจากมโนทัศน์ในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ ประธานเป็นมนุษย์ที่มีการรับรู้ในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งแล้วเกิดความรู้สึกต่อเหตุการณ์นั้น และอนุประโยคที่ทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยคนั้นเป็นผลที่เกิดจากการรับรู้ในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น	ผ่าน
เกณฑ์ไวยากรณ์	โครงสร้างในความหมาย “คิดว่า” แตกต่างจากโครงสร้างในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ มีอนุประโยคเข้ามาทำหน้าที่เป็นบทกรรมในประโยค	ผ่าน

จากตารางที่ 3.7 จะเห็นได้ว่า ความหมาย “คิดว่า” ผ่านเกณฑ์ครบทั้ง 3 เกณฑ์ คือ เกณฑ์ความหมาย เกณฑ์มโนทัศน์ และเกณฑ์ไวยากรณ์ จึงทำให้ความหมาย “คิดว่า” เป็นความหมายใหม่อีกความหมายหนึ่งที่ขยายจากความหมายพื้นฐานตามทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการของไทเลอร์และอีแวนส์

3.2.2.8 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” มีผังภูมิ
วากยสัมพันธ์และตัวอย่างประโยค ดังนี้

ประโยคย่อย₁ [เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เป็นข้อสงสัย] , ประโยคย่อย₂ [(ประธาน[มนุษย์])
+ 看 kàn “ดู” + กรรม[ผลจากการดูเป้าหมาย]]

(39) 你的政绩水平高低，就看你能把经济搞上去。

Nǐ de zhèngjì shuǐpíng gāodī, jiù kàn nǐ néng bǎ
jīngjì gǎo shàngqu.

ผลงานการบริหารงานของเธออยู่ระดับสูงหรือระดับต่ำ ต้องดูที่ว่าเธอ
สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจให้ดีขึ้นได้

(40) 企业搞得好不好，主要是看主管者的素质。

Qǐyè gǎo de hǎo bù hǎo, zhǔyào shì kàn
zhǔguǎnzhe de sùzhì.

การประกอบธุรกิจจะทำได้ดีหรือไม่ หลักสำคัญดูที่คุณสมบัติของ
ผู้บริหารระดับสูง

(41) 一个民族能否在世界立住脚，主要看你的实力。

Yī gè mínzú néng fǒu zài shìjiè lìzhùjiǎo,
zhǔyào kàn nǐ de shílì.

ชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งจะสร้างรากฐานที่มั่นคงในโลกได้หรือไม่
หลักสำคัญดูที่กำลังความสามารถของเธอ

(42) 群众的积极性能不能保护好，关键看领导的能力。

Qúnzhòng de jījìxìng néng bù néng bǎohù hǎo,
guānjiàn kàn lǐngdǎo de nénglì.

ความกระตือรือร้นของมวลชนจะสามารถรักษาให้คงอยู่ได้ดีหรือไม่
ปัจจัยสำคัญดูที่ความสามารถของผู้นำ

(43) 一个企业能不能真正活起来，关键是看新产品适销对路。

Yī gè qǐyè néng bù néng zhēnzhèng huó qǐlai,
guānjiàn shì kàn xīn chǎnpǐn shìxiāo duìlù.

ธุรกิจๆ หนึ่งจะสามารถเติบโตขึ้นมาได้จริงหรือไม่ ปัจจัยสำคัญต้องดู
ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่จำหน่ายได้

จากตัวอย่างประโยค (39) ถึง (43) ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” นั้น มีประโยคย่อย₁ เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เป็นข้อสงสัย คือ 你的政绩水平高低 nǐ de zhèngjì shuǐpíng gāodī “ผลงานการบริหารงานของเธออยู่ระดับสูงหรือระดับต่ำ” 企业搞得好不好 qǐyè gǎo de hǎo bù hǎo “การประกอบธุรกิจจะทำได้ดีหรือไม่” 一个民族能否在世界立住脚 yī gè mínzú néng fōu zài shìjiè lìzhùjiǎo “ชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งจะสร้างรากฐานที่มั่นคงในโลกได้หรือไม่” 群众的积极性能不能保护好 qúnzhòng de jījìxìng néng bù néng bǎohù hǎo “ความกระตือรือร้นของมวลชนสามารถรักษาให้คงอยู่ได้ดีหรือไม่” และ 一个企业能不能真正活起来 yī gè qǐyè néng bù néng zhēnzhèng huó qǐlai “ธุรกิจๆ หนึ่งสามารถเติบโตขึ้นมาได้จริงหรือไม่” ตามลำดับ และประโยคย่อย₂ ประกอบด้วย หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธานที่สามารถอนุมานได้ว่า เป็นมนุษย์เท่านั้น⁹ ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เป็นข้อสงสัยแล้วมีการคิดพิจารณาไตร่ตรองและตัดสินใจต่อเหตุการณ์เหล่านั้นเพื่อหาข้อสรุปของเหตุการณ์ที่เป็นข้อสงสัยนั้น ซึ่งประธานเหล่านี้มักจะไม่ปรากฏในประโยค คำกริยา kàn “ดู” แสดงถึงการกระทำของผู้ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำกริยา kàn “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งที่ เป็นนามธรรม คือ 你能把经济搞上去 nǐ néng bǎ jīngjì gǎo shàngqu “เธอสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจให้ดีขึ้นได้” 主管者的素质 zhǔguǎnzhe de sùzhì “คุณสมบัติของผู้บริหารระดับสูง” 你的实力 nǐ de shíli “กำลังความสามารถของเธอ” 领导的能力 lǐngdǎo de nénglì “ความสามารถผู้นำ” และ 新产品适销对路 xīn chǎnpǐn shìxiāo duìlù “ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่จำหน่ายได้” (ในที่นี้ xīn chǎnpǐn คือ คุณภาพ ราคา) ตามลำดับ ในที่นี้กรรม คือ ผลที่ได้จากการพิจารณาไตร่ตรองและการตัดสินใจต่อเหตุการณ์ที่เป็นข้อสงสัย ดังนั้น เมื่อประโยค (39) ถึง (43) ไม่ปรากฏประธานในประโยค แต่ก็สามารถอนุมานได้ว่าเป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เป็นข้อสงสัยแล้วมีการคิดพิจารณาไตร่ตรองและตัดสินใจต่อเหตุการณ์เหล่านั้นเพื่อหาข้อสรุป จึงทำให้อนุมานได้ว่าคำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (39) ถึง (43) สื่อความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ”

อนึ่ง ตัวอย่างประโยค (39) ถึง (43) คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” นั้น มีโครงสร้างประโยคและลักษณะทางความหมายแตกต่างกันกับคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” กล่าวคือ คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” มีโครงสร้างประโยคเป็น ประโยคย่อย₁, ประโยคย่อย₂ [(ประธาน) + 看 kàn “ดู” + กรรม] และมีลักษณะทางความหมายที่ประโยคย่อย₁ เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เป็นข้อสงสัย ประโยคย่อย₂ มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เป็นข้อสงสัยแล้วมีการคิดพิจารณาไตร่ตรองและตัดสินใจต่อเหตุการณ์เหล่านั้น เพื่อหาข้อสรุปของเหตุการณ์ที่เป็นข้อสงสัย ซึ่งประธานที่เป็นมนุษย์นี้มักจะไม่ปรากฏในประโยค และมีกรรมเป็นผลที่ได้จากการพิจารณาไตร่ตรองและการตัดสินใจต่อเหตุการณ์ที่เป็นข้อสงสัย ในขณะที่คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” นั้น

⁹ การที่คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” ไม่ปรากฏประธาน (ผู้ดู) แต่สามารถอนุมานได้ว่าเป็นมนุษย์เท่านั้น เนื่องจากมีเพียงมนุษย์ที่สามารถรับรู้และตัดสินใจพิจารณาไตร่ตรองในเหตุการณ์ที่เป็นข้อสงสัยได้

มีโครงสร้างประโยคเป็น ประธาน + 看 kàn “ดู” + กรรม และมีลักษณะทางความหมายที่ประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์หรือสัตว์ ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายที่อยู่เบื้องหน้า และมีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นมนุษย์ สัตว์หรือสิ่งของที่มองเห็นได้ด้วยตาในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” แตกต่างกับ ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง”

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางในตัวอย่าง ประโยค (39) ถึง (43) ตามทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการของไทเลอร์และอีแวนส์แล้ว จะเห็นว่า ความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” ก็เป็นอีกหนึ่งความหมายที่ขยายออกจากความหมายพื้นฐาน ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 3.8

ตารางที่ 3.8 แสดงคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ”

ประเภทของเกณฑ์	คำอธิบาย	คุณสมบัติการผ่านเกณฑ์
เกณฑ์ความหมาย	ความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” แตกต่างจากความหมายในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ ความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” ไม่ได้จำกัดภายใต้ภาพเหตุการณ์ “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” เพียงอย่างเดียว แต่มีความหมายพิเศษที่เพิ่มเติมเข้ามา คือ การคิดพิจารณาไตร่ตรองและการตัดสินใจต่อเหตุการณ์ที่เป็นข้อสงสัยเพื่อหาข้อสรุปของเหตุการณ์เหล่านั้น	ผ่าน
เกณฑ์มโนทัศน์	มโนทัศน์ในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” แตกต่างจากมโนทัศน์ในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ ประธานเป็นมนุษย์ที่มีบทบาทเป็นผู้ดู และกรรมเป็นผลที่ได้จากการรับรู้ในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เป็นข้อสงสัย	ผ่าน
เกณฑ์ไวยากรณ์	โครงสร้างในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” แตกต่างจากโครงสร้างในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ มีประโยคย่อย ₁ ที่เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เป็นข้อสงสัยเพิ่มเติมเข้ามา และมีประโยคย่อย ₂ ที่มักจะไม่มีปรากฏประธานในประโยค	ผ่าน

จากตารางที่ 3.8 จะเห็นได้ว่า ความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” ผ่านเกณฑ์ครบทั้ง 3 เกณฑ์ คือ เกณฑ์ความหมาย เกณฑ์มโนทัศน์ และเกณฑ์ไวยากรณ์ จึงทำให้ความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” เป็นความหมายใหม่อีกความหมายหนึ่งที่ขยายจากความหมายพื้นฐานตามทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการของไทเลอร์และอีแวนส์

3.2.2.9 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ทำนาย” มีผังภูมิกายสัมพันธ์และตัวอย่างประโยค ดังนี้

ประธาน_[มนุษย์] + 看 kàn “ดู” + กรรม_[สิ่งที่เห็นรูปธรรม]

(44) 您看了他的手相，他的生活是怎么样，他能活着到八十五岁吗？

Nín kànle tā de shǒuxiàng, tā de shēnghuó shì zěnmeyàng, tā néng huózhe dào bāshíwǔ suì ma?
ท่านดูลายมือเขาแล้ว ชีวิตของเขาเป็นอย่างไร เขาจะมีชีวิตอยู่ได้ถึง 85 ปีไหม

(45) 算命先生看他面相就知道他是一个老实人。

Suànmìng xiānshēng kàn tā miànxiàng jiù zhīdao tā shì yī gè lǎoshíren.

หมอดูดูลักษณะใบหน้าของเขาก็รู้ว่าเขาเป็นคนซื่อสัตย์คนหนึ่ง

(46) 他看(算)八字¹⁰，就了解人的未来了。

Tā kàn (suàn) bāzì, jiù liǎojiě rén de wèilái le.
เขาดู (คำนวณ) ปาจี่ก็รู้อนาคตของคนแล้ว

จากตัวอย่างประโยค (44) ถึง (46) ลักษณะทางกายสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ทำนาย” นั้น หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ คือ 您 nín “ท่าน” 算命先生 suànmìng xiānshēng “หมอดู” และ 他 tā “เขา” ตามลำดับ ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วสามารถนำสิ่งนั้นมาคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าได้ด้วยความปลอดภัย คำกริยา kàn “ดู” เป็นคำกริยาที่แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำกริยา kàn “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งที่เห็นรูปธรรม คือ 手相 shǒuxiàng “ลายมือ” 面相 miànxiàng “ลักษณะใบหน้า” และ 八字 bāzì “ปาจี่” ตามลำดับ ในที่นี้สิ่งที่เห็นรูปธรรม คือ สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่นำมาคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าได้ ดังนั้น เมื่อผู้ดูในประโยค (44) ถึง (46) เป็นบุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วสามารถนำสิ่งนั้นมาคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าด้วยความปลอดภัย ทำให้อนุมานได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (44) ถึง (46) สื่อความหมาย “ทำนาย”

จากตัวอย่างประโยค (46) นั้น คำกริยา kàn “ดู” ยังสามารถแทนด้วย คำกริยา 算 suàn “คำนวณ” ได้ เนื่องจากคำกริยาทั้งสองคำนี้มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวเลข คือ 八字 bāzì “ปาจี่” (bāzì “ปาจี่” แปลว่า “แปดตัวอักษร”) ในที่นี้

¹⁰ 八字 bāzì เป็นลักษณะการทำนายดวงชะตาของประเทศไทย

bāzì “ปาจื้อ” คือ การนำตัวเลขวันเดือนปีเกิดมาแทนด้วยตัวอักษรแปดตัวแล้วนำมาคำนวณเพื่อคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าด้วยความปรารถนาดี ทั้งนี้คำกริยา 算 suàn “คำนวณ” เน้นที่การคำนวณเป้าหมาย ในขณะที่คำกริยา kàn “ดู” เน้นที่การใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย ดังนั้นในตัวอย่างประโยค (46) จึงสามารถใช้ได้ทั้งคำกริยา kàn “ดู” กับคำกริยา 算 suàn “คำนวณ”

อนึ่ง ตัวอย่างประโยค (44) ถึง (46) คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ทำนาย” นั้น มีโครงสร้างประโยคเป็น ประธาน + 看 kàn “ดู” + กรรม เหมือนกันกับคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” หากแต่มีลักษณะทางความหมายแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละสถานการณ์ กล่าวคือ คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ทำนาย” เป็นความหมายที่ใช้เฉพาะกับประธาน (ผู้ดู) ที่เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วสามารถนำสิ่งนั้นมาคาดการณ์ล่วงหน้าได้ด้วยความปรารถนาดี และมีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่นำมาคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าได้ ในขณะที่คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” เป็นความหมายที่ใช้กับประธาน (ผู้ดู) ที่เป็นมนุษย์หรือสัตว์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายที่อยู่เบื้องหน้า และมีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นมนุษย์ สัตว์หรือสิ่งของที่มองเห็นได้ด้วยตาในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ทำนาย” คล้ายคลึงกันกับลักษณะทางวากยสัมพันธ์คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง”

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางในตัวอย่างประโยค (44) ถึง (46) ตามทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการของไทเลอร์และอีแวนส์แล้ว จะเห็นว่า ความหมาย “ทำนาย” ก็เป็นอีกหนึ่งความหมายที่ขยายออกจากความหมายพื้นฐาน ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 3.9

ตารางที่ 3.9 แสดงคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ทำนาย”

ประเภทของเกณฑ์	คำอธิบาย	คุณสมบัติการผ่านเกณฑ์
เกณฑ์ความหมาย	ความหมาย “ทำนาย” แตกต่างจากความหมาย ในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ ความหมาย “ทำนาย” ไม่ได้จำกัดภายใต้ภาพเหตุการณ์ “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” เพียงอย่างเดียว แต่มีความหมายพิเศษที่เพิ่มเติมเข้ามา คือ การคาดการณ์เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	ผ่าน

ตารางที่ 3.9 แสดงคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ทำนาย”

ประเภทของเกณฑ์	คำอธิบาย	คุณสมบัติ การผ่านเกณฑ์
เกณฑ์มโนทัศน์	มโนทัศน์ในความหมาย “ทำนาย” แตกต่างจากมโนทัศน์ ในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ ประธานเป็นมนุษย์ที่มี บทบาทเป็นผู้ดูเท่านั้น ส่วนกรรมเป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่น่ามา คาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าได้	ผ่าน
เกณฑ์ไวยากรณ์	โครงสร้างในความหมาย “ทำนาย” เหมือนกันกับ โครงสร้างในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธานและหลังคำกริยา kàn “ดู” มีกรรม เหมือนกัน	ไม่ผ่าน

จากตารางที่ 3.9 จะเห็นได้ว่า ความหมาย “ทำนาย” แม้ว่าผ่านเกณฑ์ 2 ใน 3 เกณฑ์ คือ เกณฑ์ความหมายและเกณฑ์มโนทัศน์ ก็ถือว่าความหมาย “ทำนาย” เป็นความหมายใหม่อีกความหมายหนึ่งที่ย้ายจากความหมายพื้นฐานตามทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการของไทเลอร์และอีแวนส์

3.2.2.10 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “บอกหรือเตือน” มีผังภูมิลักษณ์วากยสัมพันธ์ 3 รูปแบบ ดังนี้

1) รูปแบบ ก. มีผังภูมิลักษณ์วากยสัมพันธ์และตัวอย่างประโยค ดังนี้

看 kàn “ดู” + กรรม[สิ่งของ]

(47) 老张! 看刀!

Lǎo Zhāng kàn dāo!

เหล่าจาง ดูมีด

(48) 你! 看剑刺入你!

Nǐ! kàn jiàn cì rù nǐ!

เธอ! ดูดาบจะแทงเธอ

(49) 您! 您! 看棍上面!

Nín! nín! kàn gùn shàngmiàn!

ท่าน ท่านดูกระบองด้านบน

จากตัวอย่างประโยค (47) ถึง (49) ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของ คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “บอกหรือเตือน” นั้น คำกริยา kàn “ดู” แสดงถึงการกระทำของผู้พูดที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำกริยา kàn “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งของ คือ 刀 dāo “มีด” 剑 jiàn “ดาบ” และ 棍 gùn “กระบอง” ตามลำดับ ในที่นี้สิ่งของ คือ วัตถุที่อาจก่อให้เกิดอันตราย ” สำหรับ 老张 Lǎo zhāng “เหล่าจาง” 你 nǐ “เธอ” และ 您 nín “ท่าน” ตามลำดับ ที่ปรากฏในตัวอย่างประโยค (47) ถึง (49) ไม่ถือว่าเป็นประธาน (ผู้ดู) ของประโยค เนื่องจากเป็นเพียงผู้ฟังที่รับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นจากผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ และเหตุการณ์ที่ผู้ฟังได้รับรู้นี้แฝงไปด้วยความปรารถนาดีจากผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ ดังนั้น เมื่อผู้พูดใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายที่เป็นวัตถุที่อาจก่อให้เกิดอันตรายจากเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นในประโยค (47) ถึง (49) แล้วเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อเหตุการณ์เหล่านั้น ทำให้ผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ แสดงความปรารถนาดีให้ผู้ฟังรับรู้ถึงเหตุการณ์นั้น เพื่อให้ผู้ฟังระมัดระวัง จึงทำให้อนุมานได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (47) ถึง (49) สื่อความหมาย “บอกหรือเตือน

2) รูปแบบ ข. มีผังภูมิวากยสัมพันธ์และตัวอย่างประโยค ดังนี้

你看 nǐ kàn “เธอดู” / 您看 nín kàn “ท่านดู”,

ประโยค [ผลจากการดูเป้าหมาย]

(50) 你看, 彭眉胥先生, 他让我一生中遇到不好的事啊。

Nǐ kàn, Péng Méixū xiānshēng, tā ràng wǒ
yīshēng zhōng yùdào bù hǎo de shì ā.

เธอดูคุณเผิงเหมยซวี เขาทำให้ฉันพบแต่เรื่องที่ไม่ดีตลอดชีวิต

(51) 你看, 你衣服都打湿了, 快换新套的, 不要着凉了。

Nǐ kàn, nǐ yīfu dōu dǎshī le, kuài huàn xīn tào
de, bù yào zháo liáng le.

เธอดูสิ เสื้อเธอเปียกหมดแล้ว รีบเปลี่ยนชุดใหม่เถอะ จะได้ไม่ต้อง
เป็นหวัด

(52) 您看, 天气很潮湿, 快休息休息吧。

Nín kàn, tiānqì hěn cháo shī, kuài xiūxi
xiūxi ba.

ท่านดูสิ อากาศชื้นมาก รีบพักผ่อนเถอะ

จากตัวอย่างประโยค (50) ถึง (52) ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของ คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “บอกหรือเตือน” นั้น มี 你看 nǐ kàn “เธอดู” และ 您看 nín kàn “ท่านดู” เป็นคำพูดที่ผู้พูดดึงความสนใจให้ผู้ฟังรับรู้ถึงเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นและ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้แฝงไปด้วยความปรารถนาดีจากผู้พูด ตามด้วยประโยค 彭眉胥先生，他让我一生中遇到不好的事 Péng Méixū xiānshēng, tā ràng wǒ yīshēng zhōng yùdào bù hǎo de shì “คุณเผิงเหมยซวี เขาทำให้ฉันพบแต่เรื่องที่ไม่ดีตลอดชีวิต” 你衣服都打湿了，快换新套的，不要着凉了 nǐ yīfu dōu dǎshī le, kuài huàn xīn tào de, bù yào zháoliáng le “เสื้อเธอเปียกหมดแล้ว รีบเปลี่ยนชุดใหม่เถอะจะได้ไม่ต้องเป็นหวัด” และ 天气很潮湿，快休息休息吧 tiānqì hěn cháoshī, kuài xiūxi xiūxi ba “อากาศชื้นมากรีบพักผ่อนเถอะ” ตามลำดับ ในที่นี้ประโยค คือ ผลที่ผู้พูดใช้สายตาสัมผัสรับรู้ใน เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น และในประโยคยังปรากฏเป้าหมายของสายตา ซึ่งเป้าหมายของ สายตาที่ปรากฏนั้นเป็นสิ่งที่ เป็นรูปธรรมหรือสิ่งที่ เป็นนามธรรม คือ 彭眉胥先生 Péng Méixū xiānshēng “คุณเผิงเหมยซวี” 你衣服都打湿了 nǐ yīfu dōu dǎshī le “เสื้อเธอเปียก หมดแล้ว” และ 天气很潮湿 tiānqì hěn cháoshī “อากาศชื้นมาก” ตามลำดับ ดังนั้น เมื่อ ผู้พูดใช้สายตาสัมผัสรับรู้กับเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นในประโยค (50) ถึง (52) แล้ว ผู้พูด เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อเหตุการณ์เหล่านั้น ทำให้ผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่แสดงความปรารถนาดีให้ผู้ฟัง รับรู้ถึงเหตุการณ์นั้น เพื่อให้ผู้ฟังระมัดระวัง จึงทำให้อนุมานได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (50) ถึง (52) สื่อความหมาย “บอกหรือเตือน”

3) รูปแบบ ค. มีผังภูมิวากยสัมพันธ์และตัวอย่างประโยค ดังนี้

ประโยคย่อย₁ [(ประธาน_[มนุษย์]) + 看 kàn “ดู” + กรรม_[มนุษย์]],
 ประโยคย่อย₂[เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น]

(53) 你看你女儿，去搭那些陌生人的车，你怎么也不管管!
 Nǐ kàn nǐ nǚ'ér, qù dā nàxiē mòshēngrén de chē,
 nǐ zěnmē yě bù guǎnguǎn!
 เธอดูลูกสาวเธอสิ ไปนั่งรถคนแปลกหน้าพวกนั้น ทำไมเธอถึงไม่ไป
 เตือนๆ สักหน่อย

(54) 你看你哥哥，我给他写了好多信，他自己不回信，还说
 我老不写信。

Nǐ kàn nǐ gēge, wǒ gěi tā xiěle hǎo duō xìn,
 tā zìjǐ bù huí xìn, hái shuō wǒ lǎo bù xiě xìn.
 เธอดูพี่ชายเธอสิ ฉันเขียนจดหมายให้เขาหลายฉบับแล้ว
 เขาไม่ตอบกลับแล้วยังมาหาว่าฉันไม่ชอบเขียนจดหมายอีก

(55) 看你，这么不小心，吃饭就像个孩子似的。

Kàn nǐ, zhème bù xiǎoxīn, chī fàn jiù xiàng gè háizi sìde.

ดูเธอสิ ทำไมไม่ระวังอย่างนี้ กินข้าวก็เหมือนเด็ก

จากตัวอย่างประโยค (53) ถึง (55) ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของ คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “บอกหรือเตือน” นั้น มีประโยคย่อย₁ ประกอบด้วย หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธาน¹¹ (ผู้ฟัง) เป็นมนุษย์ คือ 你 nǐ “เธอ” ในที่นี้มนุษย์ คือ ผู้ฟังที่รับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นจากผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ และเหตุการณ์ที่ผู้ฟังได้รับรู้นี้แฝงไปด้วยการ ตักเตือนจากผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ คำกริยา kàn “ดู” แสดงถึงการกระทำของผู้พูดที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย หลังคำกริยา kàn “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นมนุษย์ คือ 你女儿 nǐ nǚ’ér “ลูกสาวเธอ” 你哥哥 nǐ gēge “พี่ชายเธอ” และ 你 nǐ “เธอ” ตามลำดับ ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นและได้กระทำการบางอย่างออกมาแล้วทำให้ ผู้พูด ซึ่งดูเหตุการณ์อยู่รับรู้ถึงเหตุการณ์ดังกล่าวนั้น และประโยคย่อย₂ เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น คือ 去搭那些陌生人的车, 你怎么也不管管 qù dā nàxiē mòshēngrén de chē, nǐ zěnmeyě bù guǎnguǎn “นั่งรถคนแปลกหน้าพวกนั้น ทำไมเธอลังไม่ไปเตือนๆ สักหน่อย” 我给他写了好多信, 他自己不回信, 还说我不写信 wǒ gěi tā xiěle hǎo duō xìn, tā zìjǐ bù huí xìn, hái shuō wǒ lǎo bù xiě xìn “ฉันเขียนจดหมายให้เขาหลายฉบับแล้ว เขาไม่ตอบกลับแล้วยังมาหาว่าฉันไม่ชอบเขียนจดหมายอีก” และ 这么不小心, 吃饭就像个孩子似的 zhème bù xiǎoxīn, chī fàn jiù xiàng gè háizi sìde “ทำไมไม่ระวังอย่างนี้ กินข้าวก็เหมือนเด็ก” ตามลำดับ ดังนั้น เมื่อผู้พูดใช้สายตาสัมผัสรับรู้กับเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นในประโยค (53) ถึง (55) แล้ว ผู้พูดเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อเหตุการณ์เหล่านั้น ทำให้ผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ตักเตือนผู้ฟังให้รับรู้ถึงเหตุการณ์เหล่านั้น เพื่อให้ผู้ฟังระมัดระวัง จึงทำให้อนุมานได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (53) ถึง (55) สื่อความหมาย “บอกหรือเตือน”

อนึ่ง ตัวอย่างประโยค (47) ถึง (55) คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “บอกหรือเตือน” มี 3 รูปแบบ ซึ่งรูปแบบทั้ง 3 รูปแบบนี้มีโครงสร้างประโยคและลักษณะทางความหมายแตกต่างกันกับคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” กล่าวคือ รูปแบบ ก. มีโครงสร้างประโยคเป็น 看 kàn “ดู” + กรรม และมีลักษณะทางความหมายที่คำกริยา kàn “ดู” เป็นการกระทำของผู้พูดที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และมีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นวัตถุที่อาจก่อให้เกิดอันตราย สำหรับโครงสร้างนี้ไม่ปรากฏประธาน (ผู้ดู) ปรากฏเพียงผู้ฟังที่รับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นจากผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ และเหตุการณ์ที่ผู้ฟังได้รับรู้นี้แฝงไปด้วยความปรารถนาดีจากผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ ส่วนรูปแบบ ข. 你看 nǐ kàn “เธอดู/您看 nín kàn “ท่านดู”, ประโยค_[ผลจากการดูเป้าหมาย] โดยมี 你看 nǐ kàn “เธอดู” และ 您看 nín kàn “ท่านดู” เป็นคำพูดที่ผู้พูดดึงความสนใจให้ผู้ฟังรับรู้ถึงเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง

¹¹ อาจปรากฏหรือไม่ปรากฏในประโยคก็ได้

ที่เกิดขึ้นและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้แฝงไปด้วยความปรารถนาดีจากผู้พูด ตามด้วยประโยคที่มีลักษณะทางความหมายเป็นผลที่ผู้พูดใช้สายตาสัมผัสรับรู้ในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นสำหรับรูปแบบ ค. มีโครงสร้างประโยคเป็น ประโยคย่อย₁[(ประธาน) + 看 kàn “ดู” + กรรม], ประโยคย่อย₂ และมีลักษณะทางความหมายที่ประโยคย่อย₁ ประธาน (ผู้ฟัง) เป็นมนุษย์รับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นจากผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ และเหตุการณ์ที่ผู้ฟังได้รับรู้นี้แฝงไปด้วยการตกเตือนจากผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ ซึ่งประธานที่เป็นมนุษย์นี้มักจะไม่ปรากฏในประโยคมีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นมนุษย์ที่อยู่ในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นและได้กระทำการบางอย่างออกมาแล้วทำให้ผู้พูดรับรู้ถึงเหตุการณ์ดังกล่าวนั้น และมีประโยคย่อย₂ เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น ในขณะที่คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” นั้น มีโครงสร้างประโยคเป็น ประธาน + 看 kàn “ดู” + กรรม และมีลักษณะทางความหมายที่ประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์หรือสัตว์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายที่อยู่เบื้องหน้า และมีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นมนุษย์ สัตว์หรือสิ่งของที่มองเห็นได้ด้วยตาในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “บอกหรือเตือน” แตกต่างกับลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง”

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางในตัวอย่างประโยค (47) ถึง (55) ตามทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการของไทเลอร์และอีแวนส์แล้ว จะเห็นว่า ความหมาย “บอกหรือเตือน” ก็เป็นอีกหนึ่งความหมายที่ขยายออกจากความหมายพื้นฐานซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 3.10

ตารางที่ 3.10 แสดงคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “บอกหรือเตือน”

ประเภทของเกณฑ์	คำอธิบาย	คุณสมบัติการผ่านเกณฑ์
เกณฑ์ความหมาย	ความหมาย “บอกหรือเตือน” มี 3 รูปแบบ ซึ่งแตกต่างจากความหมายในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ ความหมาย “บอกหรือเตือน” ทั้ง 3 รูปแบบไม่ได้จำกัดภายใต้ภาพเหตุการณ์ “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” เพียงอย่างเดียว แต่มีความหมายพิเศษที่เพิ่มเติมเข้ามา คือ ความรู้สึกปรารถนาดีหรือการตกเตือนจากผู้พูดเพื่อให้ผู้ฟังรับรู้และระวังอันตรายที่อาจเกิดขึ้น	ผ่าน

ตารางที่ 3.10 แสดงคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “บอกหรือเตือน”

ประเภทของเกณฑ์	คำอธิบาย	คุณสมบัติ การผ่านเกณฑ์
เกณฑ์มโนทัศน์	มโนทัศน์ในความหมาย “บอกหรือเตือน” มี 3 รูปแบบ ซึ่งแตกต่างจากมโนทัศน์ในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ 1. มโนทัศน์ของทั้ง 3 รูปแบบไม่ปรากฏผู้ดู ปรากฏเพียงผู้ฟังเท่านั้น 2. มโนทัศน์ในรูปแบบ ก. และรูปแบบ ค. มีกรรมเป็นผลที่ได้จากการรับรู้ในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น ส่วนมโนทัศน์ในรูปแบบ ข. มีประโยคเป็นผลที่ได้จากการรับรู้ในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น	ผ่าน
เกณฑ์ไวยากรณ์	โครงสร้างในความหมาย “บอกหรือเตือน” มี 3 รูปแบบ ซึ่งแตกต่างจากโครงสร้างในความหมายพื้นฐาน กล่าวคือ 1. โครงสร้างในรูปแบบ ก. ไม่ปรากฏประธาน (ผู้ดู) ในประโยค ปรากฏเพียงคำกริยา kàn และกรรม 2. โครงสร้างในรูปแบบ ข. มีคำพูดที่เชื่อมความเพิ่มเติมเข้ามา 3. โครงสร้างในรูปแบบ ค. มีประโยคย่อย₁ ที่อาจจะปรากฏหรือไม่ปรากฏประธานในประโยคก็ได้ และมีประโยคย่อย₂ เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นเพิ่มเติมเข้ามา	ผ่าน

จากตารางที่ 3.10 จะเห็นได้ว่า ความหมาย “บอกหรือเตือน” ทั้ง 3 รูปแบบ ผ่านเกณฑ์ครบทั้ง 3 เกณฑ์ คือ เกณฑ์ความหมาย เกณฑ์มโนทัศน์ และเกณฑ์ไวยากรณ์ จึงทำให้ความหมาย “บอกหรือเตือน” เป็นความหมายใหม่อีกความหมายหนึ่งที่ขยายจากความหมายพื้นฐานตามทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการของไทเลอร์และอีแวนส์

3.3 การขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางจากความหมายพื้นฐานไปสู่ความหมายอื่นๆ

จากการวิเคราะห์การขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง พบว่าการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางมีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์จากความหมายพื้นฐานไปสู่ความหมาย “อ่าน” “ชม” “ดูแลเอาใจใส่” “เยี่ยมเยียน” “ตรวจรักษา”

“สังเกตหรือตรวจสอบ” “คิดว่า” “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” “ทำนาย” และ “บอกหรือเตือน” โดยผ่านกระบวนการทางปริชาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้.

3.3.1 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “อ่าน”

คำกริยา kàn “ดู” เมื่อผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย ทำให้ความหมายพื้นฐานของคำกริยา kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “อ่าน” โดยพิจารณาจากตัวอย่างประโยค (5) และ (6) ดังนี้

(5) 大家天天看书。

Dàjiā tiāntiān kàn shū.

ทุกคนดูหนังสือทุกวัน

(6) 我躺在床上看杂志。

Wǒ tǎng zài chuángshàng kàn zázhì.

ฉันนอนดูนิตยสารอยู่บนเตียง

จากตัวอย่างประโยค (5) และ (6) คำกริยา kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “อ่าน” ได้นั้นต้องผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย เนื่องจากคำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (5) และ (6) มีประธาน (大家 dàjiā “ทุกคน” และ 我 wǒ “ฉัน”) เป็นมนุษย์ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (书 shū “หนังสือ” และ 杂志 zázhì “นิตยสาร”) ที่เป็นสิ่งของที่มีเนื้อหาหรือข้อความในรูปตัวอักษรเป็นหลัก ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้แสดงถึงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” แต่ทว่าในเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” นี้ นอกจากมนุษย์ (大家 dàjiā “ทุกคน” และ 我 wǒ “ฉัน”) แสดงออกปฏิบัติการใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (书 shū “หนังสือ” และ 杂志 zázhì “นิตยสาร”) แล้วก็ยังมีความรู้และความเข้าใจในการตีความเนื้อหาหรือข้อความต่างๆ ในรูปตัวอักษร ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้แสดงถึงเหตุการณ์ “ความรู้” และ “ความเข้าใจ” โดยเหตุการณ์ “ความรู้” และ “ความเข้าใจ” ที่เกิดขึ้นนี้ต่อเนื่องมาจากเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดและเกิดขึ้นพร้อมกันในเวลาเดียวกัน จึงอนุมานได้ว่า เหตุการณ์ “ความรู้” และ “ความเข้าใจ” นี้เป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่ถูกนำมาใช้เป็นความหมายหลัก และเหตุการณ์ “ความรู้” และ “ความเข้าใจ” นี้ยังถูกนำมาแทนที่ความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ที่เป็นความหมายเดิม ซึ่งการแทนที่ในลักษณะดังกล่าวนี้ทำให้ความหมาย “อ่าน” เป็นความหมายใหม่ที่ขยายออกจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของไรเมอร์¹²

¹²ไรเมอร์ (Riemer, 2006) กล่าวว่า กระบวนการนามนัยแบบเน้นส่วนประกอบย่อยเป็นการนำเอาส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยานั้นๆ มาใช้เป็นความหมายหลักแทนที่ความหมายเดิมและทำให้เกิดความหมายใหม่

3.3.2 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ชม”

คำกริยา kàn “ดู” เมื่อผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย ทำให้ความหมายพื้นฐานของคำกริยา kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “ชม” โดยพิจารณาจากตัวอย่างประโยค (10) และ (13) ดังนี้

(10) 妹妹看儿童电视剧。

Mèimei kàn értóng diànshìjù.

น้องสาวดูละครเด็ก

(13) 她到剧院看芭蕾舞演出。

Tā dào jùyuàn kàn bālěiwǔ yǎnchū.

หล่อนไปดูการแสดงบัลเล่ต์ที่โรงละคร

จากตัวอย่างประโยค (10) และ (13) คำกริยา kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “ชม” ได้นั้นต้องผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย เนื่องจากคำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (10) และ (13) มีประธาน (妹妹 mèimei “น้องสาว” และ 她 tā “หล่อน”) เป็นมนุษย์ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (电视剧 diànshìjù “ละคร” และ 演出 yǎnchū “การแสดง”) ที่เป็นภาพเคลื่อนไหว ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้แสดงถึงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” แต่ทำไมในเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” นี้ มนุษย์ (妹妹 mèimei “น้องสาว” และ 她 tā “หล่อน”) ก็ยังมี “ความสนใจ” ต่อเป้าหมาย (电视剧 diànshìjù “ละคร” และ 演出 yǎnchū “การแสดง”) ที่เป็นภาพเคลื่อนไหวแล้ว เกิด “ความบันเทิง” ไปตามเนื้อหาหรือเรื่องราวต่างๆ ที่สอดแทรกอยู่ในภาพเคลื่อนไหวเหล่านั้น ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้แสดงถึงเหตุการณ์ “ความสนใจ” และ “ความบันเทิง” โดยเหตุการณ์ “ความสนใจ” และ “ความบันเทิง” ที่เกิดขึ้นนี้ต่อเนื่องมาจากเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดและเกิดขึ้นพร้อมกันในเวลาเดียวกัน จึงอนุมานได้ว่า เหตุการณ์ “ความสนใจ” และ “ความบันเทิง” นี้เป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่ถูกนำมาใช้เป็นความหมายหลัก และเหตุการณ์ “ความสนใจ” และ “ความบันเทิง” นี้ยังถูกนำมาแทนที่ความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ที่เป็นความหมายเดิม ซึ่งการแทนที่ในลักษณะดังกล่าวนี้ ทำให้ความหมาย “ชม” เป็นความหมายใหม่ที่ขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของไรเมอร์

3.3.3 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ดูแลเอาใจใส่”

คำกริยา kàn “ดู” เมื่อผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย ทำให้ความหมายพื้นฐานของคำกริยา kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “ดูแลเอาใจใส่” โดยพิจารณาจากตัวอย่างประโยค (17) และ (19) ดังนี้

(17) 周末他与妻子在家上班，做饭看孩子。

Zhōumò tā yǔ qīzi zài jiā shàngbān, zuò fàn kàn hái zi.
วันหยุดสุดสัปดาห์เขากับภรรยาทำงานอยู่บ้าน ทำอาหารและดูลูก

(19) 曹大元始终耐心细致地看着病在床上的妻子。

Cáo Dàyuán shǐzhōng nàixīn xìzhì de kàn zhe bìng zài chuángshàng de qīzi.

เฉาต้าเหวียนดูภรรยาที่ป่วยอยู่บนเตียงอย่างอดทนตั้งแต่เธอเริ่มป่วย
จนวาระสุดท้าย

จากตัวอย่างประโยค (17) และ (19) คำกริยา kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “ดูแลเอาใจใส่” ได้นั้นต้องผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย เนื่องจากคำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (17) และ (19) มีประธาน (他与妻子 tā yǔ qīzi “เขากับภรรยา” และ 曹大元 Cáo Dàyuán “เฉาต้าเหวียน”) เป็นมนุษย์ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (孩子 hái zi “ลูก” และ 妻子 qī zi “ภรรยา”) ที่เป็นบุคคลที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับตนเอง ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้แสดงถึงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” แต่ทว่าในเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” นี้ มนุษย์ (他与妻子 tā yǔ qī zi “เขากับภรรยา” และ 曹大元 Cáo Dàyuán “เฉาต้าเหวียน”) ยังมี “ความสนใจ” ต่อเป้าหมาย (孩子 hái zi “ลูก” และ 妻子 qī zi “ภรรยา”) ที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับตนเองแล้วแสดง “ความรักความห่วงใย” ต่อบุคคลเหล่านั้นเป็นระยะเวลาที่ต่อเนื่องยาวนาน ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้แสดงถึงเหตุการณ์ “ความสนใจ” และ “ความรักความห่วงใย” โดยเหตุการณ์ “ความสนใจ” และ “ความรักความห่วงใย” ที่เกิดขึ้นนี้ต่อเนื่องมาจากเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดและเกิดขึ้นพร้อมกันในเวลาเดียวกัน จึงอนุมานได้ว่า เหตุการณ์ “ความสนใจ” และ “ความรักความห่วงใย” นี้เป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่ถูกนำมาใช้เป็นความหมายหลัก และเหตุการณ์ “ความสนใจ” และ “ความรักความห่วงใย” นี้ยังถูกนำมาแทนที่ความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ที่เป็นความหมายเดิม ซึ่งการแทนที่ในลักษณะดังกล่าวนี้ ทำให้ความหมาย “ดูแลเอาใจใส่” เป็นความหมายใหม่ที่ขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของไรเมอร์

3.3.4 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “เยี่ยมเยียน”

คำกริยา kàn “ดู” เมื่อผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย ทำให้ความหมายพื้นฐานของคำกริยา kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “เยี่ยมเยียน” โดยพิจารณาจากตัวอย่างประโยค (23) และ (24) ดังนี้

(23) 墨西才有时间回家去看父母。

Mò Xī cái yǒu shíjiān huíjiā qù kàn fùmǔ.

ม่อซีเพิ่งมีเวลากลับบ้านไปดูพ่อกับแม่

(24) 每到端午、中秋，学生提着粽子、月饼，走几十里山路来看老师。

Měi dào Duānwǔ、Zhōngqiū, xuésheng tízhe zòngzi、

yuèbǐng, zǒu jǐ shí lǐ shānlù lái kàn lǎoshī.

ทุกครั้งเมื่อถึงเทศกาลตวันอู่และเทศกาลวันไหว้พระจันทร์ นักเรียนก็จะถือ

บะจ่างและขนมไหว้พระจันทร์ เดินเท้ากว่า 10 เมตรตามทางบนภูเขามาคูดุคุณครู

จากตัวอย่างประโยค (23) และ (24) คำกริยา kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “เยี่ยมเยียน” ได้นั้นต้องผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย เนื่องจากคำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (23) และ (24) มีประธาน (墨西 mò xī “ม่อซี” และ 学生 xuésheng “นักเรียน”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (父母 fùmǔ “พ่อแม่” และ 老师 lǎoshī “คุณครู”) ที่เป็นบุคคลที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับตนเอง ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้แสดงถึงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” แต่ทว่าในเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” นี้ มนุษย์ (墨西 mò xī “ม่อซี” และ 学生 xuésheng “นักเรียน”) ยังมี “ความตั้งใจ” ที่จะไปมาหาสู่กันกับเป้าหมาย (父母 fùmǔ “พ่อแม่” และ 老师 lǎoshī “คุณครู”) ที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับตนเองในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพื่อถามข่าวคราวด้วย “ความรู้สึกผูกพัน” ต่อบุคคลเหล่านั้น ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้แสดงถึงเหตุการณ์ “ความตั้งใจ” และ “ความรู้สึกผูกพัน” โดยเหตุการณ์ “ความตั้งใจ” และ “ความรู้สึกผูกพัน” ที่เกิดขึ้นนี้ต่อเนื่องมาจากเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดและเกิดขึ้นพร้อมกันในเวลาเดียวกัน จึงอนุมานได้ว่า เหตุการณ์ “ความตั้งใจ” และ “ความรู้สึกผูกพัน” นี้เป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่ถูกนำมาใช้เป็นความหมายหลัก และเหตุการณ์ “ความตั้งใจ” และ “ความรู้สึกผูกพัน” นี้ยังถูกนำมาแทนที่ความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ที่เป็นความหมายเดิม ซึ่งการแทนที่ในลักษณะดังกล่าวนี้ทำให้ความหมาย “เยี่ยมเยียน” เป็นความหมายใหม่ที่ขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของไรเมอร์

3.3.5 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ตรวจรักษา”

คำกริยา kàn “ดู” เมื่อผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น (ความหมายพื้นฐาน) และกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย ทำให้ความหมายพื้นฐานของคำกริยา kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “ตรวจรักษา” โดยพิจารณาจากตัวอย่างประโยค (3) และ (27) ดังนี้

(3) 牛顿看苹果从树上掉下来。

Niúdùn kàn píngguǒ cóng shùshàng diào xiàlái.
นิวตันดูผลแอปเปิ้ลหล่นลงมาจากต้นไม้

(27) 一位女医人不会接生，只会看内科。

Yī wèi nǚ yīrén bù huì jiēshēng, zhǐ huì kàn nèikē.
แพทย์หญิงท่านหนึ่งทำคลอดไม่เป็น ดูได้เพียงด้านอายุรกรรมเท่านั้น

จากตัวอย่างประโยค (3) และ (27) คำกริยา kàn “ดู” แสดงความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ที่เป็นความหมายพื้นฐานเหมือนกัน แต่มีรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแตกต่างกัน กล่าวคือ คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (3) นั้น แสดงถึงการกระทำที่ประธาน (牛顿 Niúdùn “นิวตัน”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (苹果 píngguǒ “แอปเปิ้ล”) ที่เป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรมสามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (3) สิ่งที่มีมนุษย์ (牛顿 Niúdùn “นิวตัน”) กล่าวอ้างถึง (苹果 píngguǒ “แอปเปิ้ล”) เป็นสิ่งที่สามารถรับรู้ได้ด้วยตา ซึ่งเป็นเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ในขณะที่คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (27) แสดงถึงการกระทำที่ประธาน (女医人 nǚ yīrén “แพทย์หญิง”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (内科 nèikē “อายุรกรรม” ในที่นี้ nèikē คือ อาการป่วยทางอายุรกรรม) ที่เป็นสิ่งที่เป็นนามธรรมไม่สามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (27) สิ่งที่มีมนุษย์ (女医人 nǚ yīrén “แพทย์หญิง”) กล่าวอ้างถึง (内科 nèikē “อายุรกรรม”) เป็นสิ่งที่ไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยตา ซึ่งเป็นเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชาน” จากการทำเป้าหมายของสายตาที่มีการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมในประโยค (3) ไปยังสิ่งที่เป็นนามธรรมในประโยค (27) นั้น เนื่องจากเป็นการเชื่อมโยงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” เข้ากับเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชาน” ผ่านกระบวนการอุปักษ์ณ์ที่ความหมายแก่น และการเชื่อมโยงในลักษณะดังกล่าวนี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดจากประสบการณ์ทางร่างกายของมนุษย์ที่มนุษย์ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นซ้ำๆ เมื่อมนุษย์ได้รับรู้ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำๆ ก็จะทำให้มนุษย์เกิดภาพในความคิดขึ้นมา เมื่อมนุษย์เกิดภาพในความคิด มนุษย์ก็จะเชื่อมโยงประสบการณ์ทางร่างกายของตนเองเข้ากับความคิดที่เกิดขึ้นนั้น ทำให้มนุษย์มีความเข้าใจในเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งการเชื่อมโยงเหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าวนี้ยังคงเป็นความหมายเดิมไม่มีการขยายความหมายไปสู่ความหมายใหม่ ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” เมื่อผ่านกระบวนการอุปักษ์ณ์ที่ความหมายแก่น ไม่ได้ทำให้เกิดการขยายความหมายเป็นความหมายใหม่ เนื่องจากความหมายของคำกริยานี้เป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างการสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรงกับการสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชานเข้าด้วยกัน ภายใต้ความหมายที่เป็นความหมายพื้นฐานเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของไรเมอร์¹³

¹³ไรเมอร์ (Riemer, 2006) กล่าวว่า กระบวนการอุปักษ์ณ์ที่ความหมายแก่นเป็นกระบวนการเชื่อมโยงความหมายระหว่างความหมายแก่นของคำกริยานั้นๆ กับความหมายที่ไม่อยู่ในลักษณะเดียวกันกับความหมายแก่นเข้าด้วยกัน ซึ่งการเชื่อมโยงในลักษณะดังกล่าวนี้ยังคงเป็นความหมายเดิมไม่มีการขยายความหมายไปสู่ความหมายใหม่

อย่างไรก็ตาม กระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นไม่ทำให้คำกริยา kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “ตรวจรักษา” ได้ แต่การที่คำกริยา kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “ตรวจรักษา” ได้นั้นต้องผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย เนื่องจากคำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (27) มีประธาน (女医人 nǚ yīrén “แพทย์หญิง”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (内科 nèikē “อายุรกรรม”) ที่เป็นอาการป่วยของโรค ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ไม่ได้แสดงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ให้เห็นอย่างชัดเจน หากแต่การใช้สายตาของมนุษย์ (女医人 nǚ yīrén “แพทย์หญิง”) นี้เป็นการใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (内科 nèikē “อายุรกรรม”) ที่เป็นอาการป่วยของโรคผ่านกระบวนการทางความคิด เมื่อมนุษย์ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายที่เป็นอาการป่วยของโรคผ่านกระบวนการทางความคิดแล้ว มนุษย์ก็จะมีความมุ่งหมายและความรับผิดชอบในการตรวจวินิจฉัยหาสาเหตุอาการป่วยของโรคนั้น เพื่อรักษาอาการป่วยให้หาย ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้แสดงถึงเหตุการณ์ “ความมุ่งหมายและความรับผิดชอบ” โดยเหตุการณ์ “ความมุ่งหมายและความรับผิดชอบ” ที่เกิดขึ้นนี้ต่อเนื่องมาจากเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดและเกิดขึ้นพร้อมกันในเวลาเดียวกัน จึงอนุมานได้ว่า เหตุการณ์ “ความมุ่งหมายและความรับผิดชอบ” นี้เป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่ถูกนำมาใช้เป็นความหมายหลัก และเหตุการณ์ “ความมุ่งหมายและความรับผิดชอบ” นี้ยังถูกนำมาแทนที่ความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ที่เป็นความหมายเดิม ซึ่งการแทนที่ในลักษณะดังกล่าวนี้ ทำให้ความหมาย “ตรวจรักษา” เป็นความหมายใหม่ที่ขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของโรเมอร์

3.3.6 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ”

คำกริยา kàn “ดู” เมื่อผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นและกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย ทำให้ความหมายพื้นฐานของคำกริยา kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” โดยพิจารณาจากตัวอย่างประโยค (3) และ (31) ดังนี้

(3) 牛顿看苹果从树上掉下来。

Niúdùn kàn píngguǒ cóng shùshàng diào xiàlai.

นิวตันดูผลแอปเปิ้ลหล่นลงมาจากต้นไม้

(31) 一个人的行为美不美，首先要看行为的社会效果。

Yī gè rén de xíngwéi měibùměi, shǒuxiān yào kàn xíngwéi de shèhuì xiàoguǒ.

พฤติกรรมของคนคนหนึ่งจะดีงามหรือไม่ อันดับแรกต้องดูผลทางสังคมของพฤติกรรม

จากตัวอย่างประโยค (3) และ (31) คำกริยา kàn “ดู” แสดงความหมาย “ใช้สายตา สัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ที่เป็นความหมายพื้นฐานเหมือนกัน แต่มีรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแตกต่างกัน กล่าวคือ คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (3) นั้น แสดงถึงการกระทำที่ประธาน (牛頓 Niúdùn “นิวตัน”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (苹果 píngguǒ “แอปเปิ้ล”) ที่เป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรมสามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (3) สิ่งที่มีมนุษย์ (牛頓 Niúdùn “นิวตัน”) กล่าวอ้างถึง (苹果 píngguǒ “แอปเปิ้ล”) เป็นสิ่งที่สามารถรับรู้ได้ด้วยตา ซึ่งเป็นเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ในขณะที่คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (31) แสดงถึงการกระทำที่ประธาน (ประธานของประโยคนี้นี้จะไม่ปรากฏในประโยค แต่สามารถอนุมานได้ว่าเป็นมนุษย์เท่านั้น) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (行为的社会效果 xíngwéi de shèhuì xiàoguǒ “ผลทางสังคมของพฤติกรรม”) ที่เป็นสิ่งที่เป็นนามธรรมไม่สามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (31) สิ่งที่มีมนุษย์กล่าวอ้างถึง (行为的社会效果 xíngwéi de shèhuì xiàoguǒ “ผลทางสังคมของพฤติกรรม”) เป็นสิ่งที่ไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยตา ซึ่งเป็นเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชาน” จากการทำเป้าหมายของสายตามีการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมในประโยค (3) ไปยังสิ่งที่เป็นนามธรรมในประโยค (31) นั้น เนื่องจากการเชื่อมโยงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” เข้ากับเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชาน” ผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น และการเชื่อมโยงในลักษณะดังกล่าวนี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดจากประสบการณ์ทางร่างกายของมนุษย์ที่มนุษย์ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นซ้ำๆ เมื่อมนุษย์ได้รับรู้ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำๆ ก็จะทำให้มนุษย์เกิดภาพในความคิดขึ้นมา เมื่อมนุษย์เกิดภาพในความคิดมนุษย์ก็จะเชื่อมโยงประสบการณ์ทางร่างกายของตนเองเข้ากับความคิดที่เกิดขึ้นนั้น ทำให้มนุษย์มีความเข้าใจในเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งการเชื่อมโยงเหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าวนี้ยังคงเป็นความหมายเดิมไม่มีการขยายความหมายไปสู่ความหมายใหม่ ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” เมื่อผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นไม่ได้ทำให้เกิดการขยายความหมายเป็นความหมายใหม่ เนื่องจากความหมายของคำกริยานี้เป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างการสัมผัสรับรู้เป้าหมาย ด้วยตาโดยตรงกับการสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชานเข้าด้วยกันภายใต้ความหมายที่เป็นความหมายพื้นฐานเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของโรเมอร์

อย่างไรก็ตาม กระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นไม่ทำให้คำกริยา kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” ได้ แต่การที่คำกริยา kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” ได้นั้นต้องผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย เนื่องจากคำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (31) มีประธาน (มักจะไม่ปรากฏในประโยค แต่สามารถอนุมานได้ว่าเป็นมนุษย์เท่านั้น) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (行为的社会效果 xíngwéi de shèhuì xiàoguǒ “ผลทางสังคมของพฤติกรรม”) ที่เป็นข้อสรุปหรือข้อเท็จจริงที่ได้จากเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง (一个人的行为美不美 yī gè rén de xíngwéi měibùměi “พฤติกรรมของคนคนหนึ่งจะดีงามหรือไม่”) ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ไม่ได้แสดงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ให้เห็นอย่างชัดเจน หากแต่การใช้สายตาของมนุษย์นี้เป็นการใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (行为的社会效果 xíngwéi de

shèhuì xiàoguǒ “ผลทางสังคมของพฤติกรรม”) ผ่านกระบวนการทางความคิด เมื่อมนุษย์ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายผ่านกระบวนการทางความคิดแล้ว มนุษย์ก็จะค้นหาข้อสรุปหรือข้อเท็จจริงจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเหล่านั้นด้วยความตั้งใจ จากนั้นมนุษย์ก็มีการตัดสินใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างละเอียดรอบคอบ ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้แสดงถึงเหตุการณ์ “ความตั้งใจ” และ “การตัดสินใจ” โดยเหตุการณ์ “ความตั้งใจ” และ “การตัดสินใจ” ที่เกิดขึ้นนี้ต่อเนื่องมาจากเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดและเกิดขึ้นพร้อมกันในเวลาเดียวกัน จึงอนุมานได้ว่า เหตุการณ์ “ความตั้งใจ” และ “การตัดสินใจ” นี้เป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่ถูกนำมาใช้เป็นความหมายหลัก และเหตุการณ์ “ความตั้งใจ” และ “การตัดสินใจ” นี้ยังถูกนำมาแทนที่ความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ที่เป็นความหมายเดิม ซึ่งการแทนที่ในลักษณะดังกล่าวนี้ ทำให้ความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” เป็นความหมายใหม่ที่ขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อยซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของโรเมอร์

3.3.7 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “คิดว่า”

คำกริยา kàn “ดู” เมื่อผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นและกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ ทำให้ความหมายพื้นฐานของคำกริยา kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “คิดว่า” โดยพิจารณาจากตัวอย่างประโยค (3) และ (37) ดังนี้

(3) 牛顿看苹果从树上掉下来。

Niúdùn kàn píngguǒ cóng shùshàng diào xiàlái.

นิวตันดูผลแอปเปิ้ลหล่นลงมาจากต้นไม้

(37) 我看这件事也不能再瞒他了。

Wǒ kàn zhè jiàn shì yě bùnéng zài mán tā le.

ฉันดูว่าเรื่องนี้ไม่อาจปกปิดเขาได้อีกแล้ว

จากตัวอย่างประโยค (3) และ (37) คำกริยา kàn “ดู” แสดงความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ที่เป็นความหมายพื้นฐานเหมือนกัน แต่มีรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแตกต่างกัน กล่าวคือ คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (3) นั้น แสดงถึงการกระทำที่ประธาน (牛顿 Niúdùn “นิวตัน”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (苹果 píngguǒ “แอปเปิ้ล”) ที่เป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรมสามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (3) สิ่งที่มีมนุษย์ (牛顿 Niúdùn “นิวตัน”) กล่าวอ้างถึง (苹果 píngguǒ “แอปเปิ้ล”) เป็นสิ่งที่สามารถรับรู้ได้ด้วยตา ซึ่งเป็นเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ในขณะที่คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (37) แสดงถึงการกระทำที่ประธาน (我 wǒ “ฉัน”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (这件事 zhè jiàn shì “เรื่องนี้”) ที่เป็นสิ่งที่เป็นนามธรรมไม่สามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (37) สิ่งที่มีมนุษย์ (我 wǒ “ฉัน”) กล่าวอ้างถึง (这件事 zhè jiàn

shì “เรื่องนี้”) เป็นสิ่งที่ไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยตา ซึ่งเป็นเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชาน” จากการที่เป้าหมายของสายตามีการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมในประโยค (3) ไปยังสิ่งที่เป็นนามธรรมในประโยค (37) นั้น เนื่องจากการเชื่อมโยงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” เข้ากับเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชาน” ผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นและการเชื่อมโยงในลักษณะดังกล่าวนี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดจากประสบการณ์ทางร่างกายของมนุษย์ที่มนุษย์ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นซ้ำๆ เมื่อมนุษย์ได้รับรู้ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำๆ ก็จะทำให้มนุษย์เกิดภาพในความคิดขึ้นมา เมื่อมนุษย์เกิดภาพในความคิด มนุษย์ก็จะเชื่อมโยงประสบการณ์ทางร่างกายของตนเองเข้ากับความคิดที่เกิดขึ้นนั้น ทำให้มนุษย์มีความเข้าใจในเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งการเชื่อมโยงเหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าวนี้ยังคงเป็นความหมายเดิมไม่มีการขยายความหมายไปสู่ความหมายใหม่ ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” เมื่อผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นไม่ได้ทำให้เกิดการขยายความหมายเป็นความหมายใหม่ เนื่องจากความหมายของคำกริยานี้เป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างการสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรงกับการสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชานเข้าด้วยกัน ภายใต้ความหมายที่เป็นความหมายพื้นฐานเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภท ของคำหลายความหมายของไรเมอร์

อย่างไรก็ตาม กระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นไม่ทำให้คำกริยา kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “คิดว่า” ได้ แต่การที่คำกริยา kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “คิดว่า” ได้นั้นต้องผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ เนื่องจากคำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (37) มีประธาน (我 wǒ “ฉัน”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (这件事 zhè jiàn shì “เรื่องนี้”) ที่เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ไม่ได้แสดงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ให้เห็นอย่างชัดเจน หากแต่การใช้สายตาของมนุษย์ (我 wǒ “ฉัน”) นี้เป็นการใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (这件事 zhè jiàn shì “เรื่องนี้”) ที่เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นผ่านกระบวนการทางความคิด เมื่อมนุษย์ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายที่เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นผ่านกระบวนการทางความคิดแล้ว มนุษย์ก็จะเกิดความรู้สึกรู้สึกต่อเหตุการณ์เหล่านั้น จากนั้นมนุษย์ก็จะถ่ายทอดความรู้สึก (不能再瞒他了 bùnéng zài mán tā le “ไม่อาจปกปิดเขาได้อีกแล้ว”) ออกมาให้บุคคลอื่นรับรู้ถึงความรู้สึกนึกคิดของตนเองที่มีต่อเหตุการณ์เหล่านั้น ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้แสดงถึงเหตุการณ์ “ความรู้สึกนึกคิด” โดยเหตุการณ์ “ความรู้สึกนึกคิด” ที่เกิดขึ้นนี้เป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่ต่อเนื่องมาจากเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดและเกิดขึ้นพร้อมกันในเวลาเดียวกัน จึงอนุมานได้ว่า เหตุการณ์ “ความรู้สึกนึกคิด” เป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่ขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” และผลลัพธ์สุดท้าย “ความรู้สึกนึกคิด” จะถูกดึงมาเป็นส่วนหนึ่งของความหมายใหม่ คือ ความหมาย “คิดว่า” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของความหมายของไรเมอร์¹⁴

¹⁴ไรเมอร์ (Riemer, 2006) กล่าวว่า กระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์เป็นการดึงส่วนที่เป็นผลลัพธ์ที่ได้จากการกระทำของคำกริยานั้นๆ มาเป็นส่วนหนึ่งของความหมายที่ขยายออกไป แทนที่จะเน้นไปที่ลักษณะเหตุการณ์ของการกระทำดังกล่าว

3.3.8 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ”

คำกริยา kàn “ดู” เมื่อผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นและกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ ทำให้ความหมายพื้นฐานของคำกริยา kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” โดยพิจารณาจากตัวอย่างประโยค (3) และ (41) ดังนี้

(3) 牛顿看苹果从树上掉下来。

Niúdùn kàn píngguǒ cóng shùshàng diào xiàlái.

นิวตันดูผลแอปเปิ้ลหล่นลงมาจากต้นไม้

(41) 一个民族能否在世界立住脚，主要看你的实力。

Yī gè mínzú néng fǒu zài shìjiè lìzhùjiǎo, zhǔyào kàn

nǐ de shí lì.

ชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งจะสร้างรากฐานที่มั่นคงในโลกได้หรือไม่ หลักสำคัญ
ดูที่กำลังความสามารถของเธอ

จากตัวอย่างประโยค (3) และ (41) คำกริยา kàn “ดู” แสดงความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ที่เป็นความหมายพื้นฐานเหมือนกัน แต่มีรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแตกต่างกัน กล่าวคือ คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (3) นั้น แสดงถึงการกระทำที่ประธาน (牛顿 Niúdùn “นิวตัน”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (苹果 píngguǒ “แอปเปิ้ล”) ที่เป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรมสามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (3) สิ่งที่มีมนุษย์ (牛顿 Niúdùn “นิวตัน”) กล่าวอ้างถึง (苹果 píngguǒ “แอปเปิ้ล”) เป็นสิ่งที่สามารถรับรู้ได้ด้วยตา ซึ่งเป็นเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ในขณะที่คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (41) แสดงถึงการกระทำที่ประธาน (ประธานของประโยคนี้นี้มักจะไม่ปรากฏในประโยค แต่สามารถอนุมานได้ว่าเป็นมนุษย์เท่านั้น) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (你的实力 nǐ de shí lì “กำลังความสามารถของเธอ”) ที่เป็นสิ่งที่เป็นนามธรรมไม่สามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (41) สิ่งที่มีมนุษย์กล่าวอ้างถึง (你的实力 nǐ de shí lì “กำลังความสามารถของเธอ”) เป็นสิ่งที่ไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยตา ซึ่งเป็นเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชาน” จากการที่เป้าหมายของสายตามีการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมในประโยค (3) ไปยังสิ่งที่เป็นนามธรรมในประโยค (41) นั้น เนื่องจากการเชื่อมโยงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” เข้ากับเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชาน” ผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น และการเชื่อมโยงในลักษณะดังกล่าวนี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดจากประสบการณ์ทางร่างกายของมนุษย์ที่มนุษย์ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นซ้ำๆ เมื่อมนุษย์ได้รับรู้ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำๆ ก็จะทำให้มนุษย์เกิดภาพในความคิดขึ้นมา เมื่อมนุษย์เกิดภาพในความคิด มนุษย์ก็จะเชื่อมโยงประสบการณ์ทางร่างกายของตนเองเข้ากับความคิดที่เกิดขึ้นนั้น ทำให้มนุษย์มีความเข้าใจในเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งการเชื่อมโยงเหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าวนี้ยังคงเป็นความหมายเดิมไม่มีการขยายความหมายไปสู่ความหมาย

ใหม่ ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” เมื่อผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น ไม่ได้ทำให้เกิดการขยายความหมายเป็นความหมายใหม่ เนื่องจากความหมายของคำกริยานี้เป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างการสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรงกับการสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชานเข้าด้วยกัน ภายใต้ความหมายที่เป็นความหมายพื้นฐานเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของไรเมอร์

อย่างไรก็ตาม กระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นไม่ทำให้คำกริยา kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” ได้ แต่การที่คำกริยา kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” ได้นั้นต้องผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ เนื่องจากคำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (41) ประธาน (มักจะไม่สามารถปรากฏในประโยค แต่สามารถอนุมานได้ว่าเป็นมนุษย์เท่านั้น) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (你的实力 nǐ de shí lì “กำลังความสามารถของเธอ”) ที่เป็นสิ่งที่ได้จากการรับรู้ในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เป็นข้อสงสัย (一个民族能否在世界立住脚 yī gè mínzú néng fǒu zài shìjiè lìzhùjiǎo “ชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งจะสร้างรากฐานที่มั่นคงในโลกได้หรือไม่”) ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ไม่ได้แสดงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ให้เห็นอย่างชัดเจน หากแต่การใช้สายตาของมนุษย์นี้เป็นการใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (你的实力 nǐ de shí lì “กำลังความสามารถของเธอ”) ผ่านกระบวนการทางความคิด เมื่อมนุษย์ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายผ่านกระบวนการทางความคิดแล้ว มนุษย์ก็จะมีารคิดพิจารณาไตร่ตรองและตัดสินใจเหตุการณ์เหล่านั้น เพื่อหาข้อสรุปของเหตุการณ์ที่เป็นข้อสงสัย จากนั้นมนุษย์ก็จะถ่ายทอดการคิดพิจารณาไตร่ตรองและการตัดสินใจออกมาให้บุคคลอื่นรับรู้ถึงผลจากการคิดพิจารณาไตร่ตรอง และการตัดสินใจของตนที่มีต่อเหตุการณ์เหล่านั้นด้วยความมั่นใจ ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้แสดงถึงเหตุการณ์ “ความมั่นใจ” โดยเหตุการณ์ “ความมั่นใจ” ที่เกิดขึ้นนี้เป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่ต่อเนื่องมาจากเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดและเกิดขึ้นพร้อมกันในเวลาเดียวกัน จึงอนุมานได้ว่า เหตุการณ์ “ความมั่นใจ” เป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่ขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” และผลลัพธ์สุดท้าย “ความมั่นใจ” จะถูกดึงมาเป็นส่วนหนึ่งของความหมายใหม่ คือ ความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของไรเมอร์

3.3.9 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “ทำนาย”

คำกริยา kàn “ดู” เมื่อผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ ทำให้ความหมายพื้นฐานของคำกริยา kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “ทำนาย” โดยพิจารณาจากตัวอย่างประโยค (44) และ (45) ดังนี้

(44) 您看了他的手相，他的生活是怎么样，他能活着到八十五岁吗？

Nín kànle tā de shǒuxiàng, tā de shēnghuó shì
zěnmeyàng, tā néng huózhè dào bāshíwǔ suì ma?

ท่านดูลายมือเขาแล้ว ชีวิตของเขาเป็นอย่างไร เขาจะมีชีวิตอยู่ได้ถึง 85 ปีไหม

(45) 算命先生看他面相就知道他是一个老实人。

Suànmìng xiānshēng kàn tā miànxiàng jiù zhīdào tā shì yī gè lǎoshíren.

หมอดูดูลักษณะใบหน้าของเขาก็รู้ว่าเขาเป็นคนซื่อสัตย์คนหนึ่ง

จากตัวอย่างประโยค (44) และ (45) คำกริยา kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “ทำนาย” ได้นั้นต้องผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ เนื่องจากคำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (44) และ (45) มีประธาน (您 nín “ท่าน” และ 算命先生 suànmìng xiānshēng “หมอดู”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (手相 shǒuxiàng “ลายมือ” และ 面相 miànxiàng “ลักษณะใบหน้า”) ที่เป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่นำมาคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้า ซึ่งเหตุการณ์นี้แสดงถึงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” แต่ทว่าเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” นี้ มนุษย์ยังมีการใช้สายตาผ่านสัมผัสรับรู้เป้าหมาย กระบวนการทางความคิด เมื่อมนุษย์ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายผ่านกระบวนการทางความคิด แล้ว มนุษย์ก็จะใช้ความรู้สึกและไหวพริบปฏิภาณในการพิจารณาวิเคราะห์เป้าหมาย (手相 shǒuxiàng “ลายมือ” และ 面相 miànxiàng “ลักษณะใบหน้า”) ที่เป็นสิ่งที่นำมาคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้า จากนั้นมนุษย์ก็จะถ่ายทอดความรู้สึกที่ได้จากการพิจารณาวิเคราะห์นั้นออกมาให้บุคคลอื่นรับรู้ถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วยความปรารถนาดี ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้แสดงถึงเหตุการณ์ “ความปรารถนาดี” โดยเหตุการณ์ “ความปรารถนาดี” ที่เกิดขึ้นนี้เป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่ต่อเนื่องมาจากเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดและเกิดขึ้นพร้อมกันในเวลาเดียวกัน จึงอนุมานได้ว่า เหตุการณ์ “ความปรารถนาดี” เป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่ขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” และผลลัพธ์สุดท้าย “ความปรารถนาดี” จะถูกดึงมาเป็นส่วนหนึ่งของความหมายใหม่ คือ ความหมาย “ทำนาย” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของไรเมอร์

3.3.10 คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “บอกหรือเตือน”

คำกริยา kàn “ดู” เมื่อผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นและกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ ทำให้ความหมายพื้นฐานของคำกริยา kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “บอกหรือเตือน” โดยพิจารณาจากตัวอย่างประโยค (3) (52) และ (53) ดังนี้

(3) 牛顿看苹果从树上掉下来。

Niúdùn kàn píngguǒ cóng shùshàng diào xiàlai.

นิวตันดูผลแอปเปิ้ลหล่นลงมาจากต้นไม้

(52) 您看，天气很潮湿，快休息休息吧。

Nín kàn, tiānqì hěn cháoshī, kuài xiūxi xiūxi ba.
ท่านดูสิ อากาศชื้นมาก รีบพักผ่อนเถอะ

(53) 你看你女儿，去搭那些陌生人的车，你怎么也不管管!

Nǐ kàn nǐ nǚ'ér, qù dā nàxiē mòshēngrén de chē, nǐ
zěnme yě bù guǎnguǎn!
เธอดูลูกสาวเธอสิ ไปนั่งรถคนแปลกหน้าพวกนั้น ทำไมเธอถึงไม่ไปเตือนๆ
สักหน่อย

จากตัวอย่างประโยค (3) (52) และ (53) คำกริยา kàn “ดู” แสดงความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ที่เป็นความหมายพื้นฐานเหมือนกัน แต่มีรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแตกต่างกัน กล่าวคือ คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (3) นั้น แสดงถึงการกระทำที่ประธาน (牛頓 Niúdùn “นิวตัน”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (苹果 píngguǒ “แอปเปิ้ล”) ที่เป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรมสามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (3) สิ่งที่เป็นมนุษย์ (牛頓 Niúdùn “นิวตัน”) กล่าวอ้างถึง (苹果 píngguǒ “แอปเปิ้ล”) เป็นสิ่งที่สามารถรับรู้ได้ด้วยตา ซึ่งเป็นเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ในขณะที่คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (52) และ (53) แสดงถึงการกระทำของผู้พูดที่ดึงความสนใจให้ผู้ฟังรับรู้เป้าหมาย (天气很潮湿 tiānqì hěn cháoshī “อากาศชื้นมาก” และ 你女儿，去搭那些陌生人的车 nǐ nǚ'ér, qù dā nàxiē mòshēngrén de chē “ลูกสาวเธอนั่งรถคนแปลกหน้าพวกนั้น”) ที่เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นจากผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเหล่านั้นเป็นสิ่งที่เป็นามธรรมไม่สามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (52) และ (53) สิ่งที่คุณพูดกล่าวอ้างถึง (天气很潮湿 tiānqì hěn cháoshī “อากาศชื้นมาก” และ 你女儿，去搭那些陌生人的车 nǐ nǚ'ér, qù dā nàxiē mòshēngrén de chē “ลูกสาวเธอนั่งรถคนแปลกหน้าพวกนั้น”) เป็นสิ่งที่ไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยตา ซึ่งเป็นเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชาน” จากการทำเป้าหมายของสายตามีการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่เป็นรูปธรรม ในประโยค (3) ไปยังสิ่งที่เป็นนามธรรมในประโยค (52) และ (53) นั้น เนื่องจากเป็นการเชื่อมโยงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” เข้ากับเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชาน” ผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น และการเชื่อมโยงในลักษณะดังกล่าวนี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดจากประสบการณ์ทางร่างกายของมนุษย์ที่มนุษย์ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นซ้ำๆ เมื่อมนุษย์ได้รับรู้ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำๆ ก็จะทำให้มนุษย์เกิดภาพในความคิดขึ้นมา เมื่อมนุษย์เกิดภาพในความคิด มนุษย์ก็จะเชื่อมโยงประสบการณ์ทางร่างกายของตนเองเข้ากับความคิดที่เกิดขึ้นนั้น ทำให้มนุษย์มีความเข้าใจในเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งการเชื่อมโยงเหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าวนี้ยังคงเป็นความหมายเดิมไม่มีการขยายความหมายไปสู่ความหมายใหม่ ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” เมื่อผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นไม่ได้ทำให้เกิดการขยายความหมายเป็นความหมายใหม่ เนื่องจากความหมายของคำกริยานี้เป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างการสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตา

โดยตรงกับการสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชานเข้าด้วยกันภายใต้ความหมายที่เป็นความหมายพื้นฐานเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของโรเมอร์

อย่างไรก็ตาม กระบวนการอุปปลักษณ์ที่ความหมายแก่นไม่ทำให้คำกริยา kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “บอกหรือเตือน” ได้ แต่การที่คำกริยา kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “บอกหรือเตือน” ได้นั้นต้องผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ เนื่องจากคำกริยา kàn “ดู” ในประโยค (52) และ (53) ผู้ฟังได้รับรู้เป้าหมาย (天气很潮湿 tiānqì hěn cháoshī “อากาศชื้นมาก” และ 你女儿, 去搭那些陌生人的车 nǐ nǚ’ér, qù dā nàxiē mòshēngrén de chē “ลูกสาวเธอนั่งรถคนแปลกหน้าพวกนั้น”) ที่เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นจากผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ โดยเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ไม่ได้แสดงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ให้เห็นอย่างชัดเจนจากผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ หากแต่การใช้สายตาของผู้พูดนี้เป็นการใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (天气很潮湿 tiānqì hěn cháoshī “อากาศชื้นมาก” และ 你女儿, 去搭那些陌生人的车 nǐ nǚ’ér, qù dā nàxiē mòshēngrén de chē “ลูกสาวเธอนั่งรถคนแปลกหน้าพวกนั้น”) ผ่านกระบวนการทางความคิด เมื่อผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ในประโยค (52) ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (天气很潮湿 tiānqì hěn cháoshī “อากาศชื้นมาก”) ผ่านกระบวนการทางความคิดแล้ว ผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ก็จะมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อเหตุการณ์เหล่านั้น จากนั้นผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ก็จะถ่ายทอดความปรารถนาดี (快休息休息吧 kuài xiūxi xiūxi ba “รีบพักผ่อนเถอะ”) ออกมาให้ผู้ฟังรับรู้ถึงเหตุการณ์เหล่านั้น เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความระมัดระวัง ส่วนผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ในประโยค (53) ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (你女儿, 去搭那些陌生人的车 nǐ nǚ’ér, qù dā nàxiē mòshēngrén de chē “ลูกสาวเธอนั่งรถคนแปลกหน้าพวกนั้น”) ผ่านกระบวนการทางความคิดแล้วผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ก็จะมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อเหตุการณ์เหล่านั้น จากนั้นผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ ก็จะตักเตือน (你怎么也不管管 nǐ zěnmě yě bù guǎnguǎn “ทำไมเธอถึงไม่ไปเตือนๆ สักหน่อย”) ให้ผู้ฟังรับรู้ถึงเหตุการณ์เหล่านั้น เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความระมัดระวัง ซึ่งเหตุการณ์ทั้งสองเหตุการณ์ดังกล่าวนี้แสดงถึงเหตุการณ์ “ความปรารถนาดี” และ “การตักเตือน” ทั้งนี้เหตุการณ์ “ความปรารถนาดี” และ “การตักเตือน” ที่เกิดขึ้นนี้เป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่ต่อเนื่องมาจากเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดและเกิดขึ้นพร้อมกันในเวลาเดียวกัน จึงอนุมานได้ว่า เหตุการณ์ “ความปรารถนาดี” และ “การตักเตือน” เป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่ขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” และผลลัพธ์สุดท้าย “ความปรารถนาดี” และ “การตักเตือน” จะถูกดึงมาเป็นส่วนหนึ่งของความหมายใหม่ คือ ความหมาย “บอกหรือเตือน” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของโรเมอร์

จากการที่ผู้วิจัยวิเคราะห์ความหมายและลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง อีกทั้งจำแนกคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง โดยใช้ทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการของไทเลอร์และอีแวนส์ และวิเคราะห์การขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง โดยใช้ทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของโรเมอร์แล้วนั้น ผู้วิจัยยังสนใจวิเคราะห์การเปรียบเทียบคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ซึ่งจะกล่าวในบทต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 4

การเปรียบเทียบคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย

ในบทนี้ผู้วิจัยนำคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางที่วิเคราะห์ในบทที่ 3 ในด้าน ความหมาย ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ และการขยายความหมายมาเปรียบเทียบกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย โดยตัวอย่างประโยคในภาษาจีนกลางนำมาจากคลังข้อมูลภาษาจีนกลางของ มหาวิทยาลัยปักกิ่ง และตัวอย่างประโยคในภาษาไทยนำมาจากคลังข้อมูลของภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.1 เปรียบเทียบความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย

จากการวิเคราะห์ตัวอย่างประโยคของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับตัวอย่าง ประโยคของคำว่า “ดู” ในภาษาไทย พบว่า คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ใน ภาษาไทยมีความหมายเหมือนกัน 10 ความหมาย และมีความหมายที่แตกต่างกัน 3 ความหมาย มีรายละเอียดดังนี้

4.1.1 ความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางเหมือนกันกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย 10 ความหมาย ดังนี้

1. ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง
2. อ่าน
3. ชม
4. ดูแลเอาใจใส่
5. เยี่ยมเยียน
6. ตรวจสอบรักษา
7. สังเกตหรือตรวจสอบ
8. คิดว่า
9. อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ
10. ทำนาย

4.1.2 ความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางแตกต่างกันกับความหมายของคำว่า “ดู” ในภาษาไทย 3 ความหมาย ดังนี้

1. บอกหรือเตือน
2. เห็นจะ
3. ศึกษา

4.2 เปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย

ความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางเหมือนกันกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย 10 ความหมาย คือ ความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” “อ่าน” “ชม” “ดูแลเอาใจใส่” “เยี่ยมเยียน” “ตรวจรักษา” “สังเกตหรือตรวจสอบ” “คิดว่า” “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” และ “ทำนาย” และมีความหมายแตกต่างกัน 3 ความหมาย คือ ความหมาย “บอกหรือเตือน” “เห็นจะ” และ “ศึกษา” ซึ่งความหมายเหล่านี้มีลักษณะทางวากยสัมพันธ์ ดังนี้

4.2.1 ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางเหมือนกันกับลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ดังนี้

4.2.1.1 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” รายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง”

ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง”	
ภาษาจีนกลาง	ภาษาไทย
ประธาน _[มนุษย์/สัตว์] + 看 kàn “ดู” + กรรม _[มนุษย์/สัตว์/สิ่งของ]	ประธาน _[มนุษย์/สัตว์] + “ดู” + กรรม _[มนุษย์/สัตว์/สิ่งของ]
他看了我一眼。 Tā kànle wǒ yī yǎn. เขา <u>ดู</u> ฉัน <u>แวบ</u> หนึ่ง	ผม <u>เหลือบตา</u> คุณที่ <u>มา</u> ใหม่ เจ้าหน้าที่ <u>ขอ</u> ดู <u>พาสปอร์ต</u> ของผม

ตารางที่ 4.1 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง”

ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง	
กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง”	
ภาษาจีนกลาง	ภาษาไทย
小孩子在看小狗吃饭。 Xiǎo háizi zài kàn xiǎo gǒu chīfàn. เด็กน้อยกำลังดูลูกสุนัขกินข้าว	เขาเงยหน้าขึ้นไปดูนกบนต้นไม้ ลูกเปิดซีดีให้ดูเงาตัวเองในน้ำ
一只猴子看一根香蕉。 Yī zhī hóuzi kàn yī gēn xiāngjiāo. ลิงตัวหนึ่งดูกล้วยลูกหนึ่ง	

จากตารางที่ 4.1 เมื่อนำคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” มาเปรียบเทียบกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับภาษาจีนกลางนี้ พบว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” นั้น หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์หรือสัตว์ คือ 他 tā “เขา” 小孩子 xiǎo háizi “เด็กน้อย” และ 猴子 hóuzi “ลิง” ตามลำดับ ในที่นี้มนุษย์หรือสัตว์ คือ สิ่งมีชีวิตที่มีตาสามารถสัมผัสรับรู้เป้าหมายเบื้องต้น มีคำกริยา kàn “ดู” แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำกริยา kàn “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นมนุษย์ สัตว์หรือสิ่งของ คือ 我 wǒ “ฉัน” 小狗 xiǎo gǒu “ลูกสุนัข” และ 香蕉 xiāngjiāo “กล้วย” ตามลำดับ ในที่นี้มนุษย์ สัตว์หรือสิ่งของ คือ สิ่งที่มีมนุษย์หรือสัตว์สามารถมองเห็นได้ด้วยตาในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ส่วนลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” นั้น หน้าคำว่า “ดู” มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์หรือสัตว์ คือ “ผม” “เจ้าหน้าที่” “เขา” และ “ลูกเปิดซีดีให้” ตามลำดับ ในที่นี้มนุษย์หรือสัตว์ คือ สิ่งมีชีวิตที่มีตาสามารถสัมผัสรับรู้เป้าหมายเบื้องต้น มีคำว่า “ดู” เป็นคำกริยาที่แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำว่า “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นมนุษย์ สัตว์หรือสิ่งของ คือ “คน” “พาสปอร์ต” “นก” และ “เงาตัวเอง” ตามลำดับ ในที่นี้มนุษย์ สัตว์หรือสิ่งของ คือ สิ่งที่มีมนุษย์หรือสัตว์สามารถมองเห็นได้ด้วยตาในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง จะเห็นได้ว่า ทั้งสองภาษามีโครงสร้างประโยคและลักษณะทางความหมายเหมือนกัน กล่าวคือ ทั้งสองภาษาต่างก็มีโครงสร้างประโยคเป็น ประธาน + 看 kàn “ดู” + กรรม และมีลักษณะทางความหมายที่ประธานเป็นมนุษย์หรือสัตว์ที่มีตาสามารถสัมผัสรับรู้เป้าหมายเบื้องต้น มีคำกริยาที่แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และมีกรรมเป็นได้ทั้งมนุษย์ สัตว์หรือสิ่งของที่มองเห็นได้ด้วยตาในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า

ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” เหมือนกันกับลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับภาษาจีนกลาง

4.2.1.2 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “อ่าน” รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “อ่าน”

ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “อ่าน”	
ภาษาจีนกลาง	ภาษาไทย
ประธาน _[มนุษย์] + 看 kàn “ดู” + กรรม _[สิ่งของ]	ประธาน _[มนุษย์] + “ดู” + กรรม _[สิ่งของ]
大家天天看书。 Dàjiā tiāntiān kàn shū. ทุกคนดูหนังสือทุกวัน	เขาดูหนังสืออยู่ในห้องสมุด
我躺在床上看杂志。 Wǒ tǎng zài chuángshàng kàn zázhì. ฉันนอนดูนิตยสารอยู่บนเตียง	ผมตื่นเช้าขึ้นมาก็ดูหนังสือพิมพ์ในห้องนอน ก่อนเลย

จากตารางที่ 4.2 เมื่อนำคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “อ่าน” มาเปรียบเทียบกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับภาษาจีนกลางนี้ พบว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “อ่าน” นั้น หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ คือ 大家 dàjiā “ทุกคน” และ 我 wǒ “ฉัน” ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้และตีความเนื้อหาหรือข้อความต่างๆ ด้วยความรู้และความเข้าใจ มีคำกริยา kàn “ดู” แสดงถึงการกระทำของผู้ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำกริยา kàn “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งของ คือ 书 shū “หนังสือ” และ 杂志 zázhì “นิตยสาร” ในที่นี้สิ่งของ คือ หนังสือ และนิตยสารที่มีเนื้อหาหรือข้อความในรูปของตัวอักษรเป็นหลัก ส่วนลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “อ่าน” นั้น หน้าคำว่า “ดู” มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ คือ “เขา” และ “ผม” ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้และตีความเนื้อหาหรือข้อความต่างๆ ด้วยความรู้และความเข้าใจ มีคำว่า “ดู” เป็นคำกริยาที่แสดงถึงการกระทำของผู้ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำว่า “ดู” มีกรรม

(เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งของ คือ “หนังสือ” และ “หนังสือพิมพ์” ในที่นี้สิ่งของ คือ หนังสือและหนังสือพิมพ์ที่มีเนื้อหาหรือข้อความในรูปของตัวอักษรเป็นหลัก จะเห็นได้ว่า ทั้งสองภาษามีโครงสร้างประโยคและลักษณะทางความหมายเหมือนกัน กล่าวคือ ทั้งสองภาษาต่างก็มีโครงสร้างประโยคเป็น ประธาน + 看 kàn “ดู” + กรรม และมีลักษณะทางความหมายที่ประธานเป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้และตีความเนื้อหาหรือข้อความต่างๆ ด้วยความรู้และความเข้าใจ มีคำกริยาที่แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และมีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งของประเภทหนังสือ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ที่มีเนื้อหาหรือข้อความในรูปตัวอักษรเป็นหลัก ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “อ่าน” เหมือนกันกับลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับภาษาจีนกลาง

4.2.1.3 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ชม” รายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ชม”

ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ชม”	
ภาษาจีนกลาง	ภาษาไทย
ประธาน _[มนุษย์] + 看 kàn “ดู” + กรรม _[สิ่งที่เป็รูปธรรม]	ประธาน _[มนุษย์] + “ดู” + กรรม _[สิ่งที่เป็รูปธรรม]
妹妹看儿童电视剧。 Mèimei kàn értóng diànshìjù. น้องสาวดูละครเด็ก	ผมเคยไปดูการแสดงละครที่ต่างประเทศ เราได้ดูภาพยนตร์ทางประวัติศาสตร์ เช่น กษัตริยาศึกบางระจัน
国内所有人都看这场比赛。 Guónèi suǒyǒu rén dōu kàn zhè chǎng bǐsài. ทุกคนในประเทศล้วนดูการแข่งขันในครั้งนี้	

ตารางที่ 4.3 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ชม”

ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ชม”	
ภาษาจีนกลาง	ภาษาไทย
游客坐在舱中间的桌旁，边吃边聊边看风景，十分惬意。 Yóukè zuò zài cāng zhōngjiān de zhuō páng, biān chī biān liáo biān kàn fēngjǐng, shífèn qièyì. นักท่องเที่ยวนั่งอยู่ข้างโต๊ะตรงกลางของเรือ กินไป พูดคุยไป ดูทิวทัศน์ไปอย่างเบิกบานใจ	จับแฉงตะเกียบตะกายขึ้นไปดูทิวทัศน์

จากตารางที่ 4.3 เมื่อนำคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “ชม” มาเปรียบเทียบกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับภาษาจีนกลางนี้ พบว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “ชม” นั้น หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ คือ 妹妹 mèimei “น้องสาว” 所有人 suǒyǒu rén “ทุกคน” และ 游客 yóukè “นักท่องเที่ยว” ตามลำดับ ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายแล้วเกิดความสนใจและความบันเทิงไปตามเนื้อหาหรือเรื่องราวต่างๆ ที่ได้ดู มีคำกริยา kàn “ดู” แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำกริยา kàn “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรม คือ 电视剧 diànshìjù “ละคร” 比赛 bǐsài “การแข่งขัน” และ 风景 fēngjǐng “ทิวทัศน์” ตามลำดับ ในที่นี้สิ่งที่เป็นรูปธรรม คือ ภาพเคลื่อนไหวประเภทละคร การแข่งขัน และภาพนิ่งประเภททิวทัศน์ ส่วนลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ชม” นั้น หน้าคำว่า “ดู” มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ คือ “ผม” “จับแฉง (ชื่อคน)” และ “เรา” ตามลำดับ ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายแล้วเกิดความสนใจและความบันเทิงไปตามเนื้อหาหรือเรื่องราวต่างๆ ที่ได้ดู มีคำว่า “ดู” เป็นคำกริยาที่แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำว่า “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรม คือ “การแสดงละคร” “ภาพยนตร์” และ “ทิวทัศน์” ตามลำดับ ในที่นี้สิ่งที่เป็นรูปธรรม คือ ภาพเคลื่อนไหวประเภทละคร ภาพยนตร์และภาพนิ่งประเภททิวทัศน์ จะเห็นได้ว่า ทั้งสองภาษามีโครงสร้างประโยคและลักษณะทางความหมายเหมือนกัน กล่าวคือ ทั้งสองภาษาต่างก็มีโครงสร้างประโยคเป็น ประธาน + 看 kàn “ดู” + กรรม และมีลักษณะทางความหมายที่ประธานแสดงถึงมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้ภาพเคลื่อนไหวและภาพนิ่งแล้วทำให้เกิดความสนใจและความบันเทิงไปกับเนื้อหาหรือเรื่องราวต่างๆ มีคำกริยาที่

แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และมีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นภาพเคลื่อนไหวและภาพนิ่งที่เป็นสิ่งรูปธรรมประเภทละคร ภาพยนตร์ การแข่งขัน หรือทีวีทัศน์เป็นหลัก ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “ชม” เหมือนกันกับลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับภาษาจีนกลาง

4.2.1.4 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ดูแลเอาใจใส่” รายละเอียดดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ดูแลเอาใจใส่”

ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ดูแลเอาใจใส่”	
ภาษาจีนกลาง	ภาษาไทย
ประธาน _[มนุษย์] + 看 kàn “ดู” + กรรม _[มนุษย์]	ประธาน _[มนุษย์] + “ดู” + กรรม _[มนุษย์]
几年前母亲退休了，在家忙着看我儿子。 Jǐ nián qián mǔqīn tuìxiū le, zài jiā mángzhe kàn wǒ érzi. แม่เกษียณเมื่อสองสามปีก่อน จึงวุ่นๆ อยู่ที่บ้าน ดูลูกชายของฉัน	ลูกชายคนโตนั่งเฝ้าดูน้อง ส่วนเขาได้ออกไป ซักผ้าอ้อมและล้างจานอยู่หลังบ้าน แม่ใช้เวลาดูลูกคนเล็กมาก จนลืมลูกคนโต เขาต้องดูพ่อที่เป็นอัมพาต
老妇人看了汤姆好几个月。但不久， 她也不得不离家出走。 Lǎo fùrén kànle Tāng mǔ hǎo jǐ gè yuè. dàn bù jiǔ, tā yě bùdé bù lí jiā chū zǒu. หญิงชราดูทอมอยู่หลายเดือน แต่ไม่นานหล่อน ก็จำต้องจากบ้านไป	

จากตารางที่ 4.4 เมื่อนำคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “ดูแลเอาใจใส่” มาเปรียบเทียบกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับภาษาจีนกลางนี้ พบว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “ดูแลเอาใจใส่” นั้น หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ คือ 母亲 mǔqīn “แม่” และ 老妇人 lǎo fùrén “หญิงชรา” ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่ใช้สายตาสัมผัส

รับรู้และแสดงความรักความห่วงใยต่อผู้อื่นเป็นระยะเวลาที่ต่อเนื่องยาวนาน มีคำกริยา kàn “ดู” แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำกริยา kàn “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นมนุษย์ คือ 我儿子 wǒ érzi “ลูกชายของฉัน” และ 汤姆 Tāng mǔ “ทอม” ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับผู้ดู ส่วนลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ดูแลเอาใจใส่” นั้น หน้าคำว่า “ดู” มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ คือ “ลูกชายคนโต” “แม่” และ “เขา” ตามลำดับ ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้และแสดงความรักความห่วงใยต่อผู้อื่นเป็นระยะเวลาที่ต่อเนื่องยาวนาน มีคำว่า “ดู” เป็นคำกริยาที่แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำว่า “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นมนุษย์ คือ “น้อง” “ลูกคนเล็ก” และ “พ่อ” ตามลำดับ ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับผู้ดู จะเห็นได้ว่า ทั้งสองภาษามีโครงสร้างประโยคและลักษณะทางความหมายเหมือนกัน กล่าวคือ ทั้งสองภาษาต่างก็มีโครงสร้างประโยคเป็น ประธาน + 看 kàn “ดู” + กรรม และมีลักษณะทางความหมายที่ประธานเป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้ และแสดงความรักความห่วงใยต่อผู้อื่นเป็นระยะเวลาที่ต่อเนื่องยาวนาน มีคำกริยาที่แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และมีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นมนุษย์ที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับผู้ดูเป็นหลัก ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “ดูแลเอาใจใส่” เหมือนกันกับลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของ คำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับภาษาจีนกลาง

4.2.1.5 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย

ในความหมาย “เยี่ยมเยียน” รายละเอียดดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “เยี่ยมเยียน”

ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “เยี่ยมเยียน”	
ภาษาจีนกลาง	ภาษาไทย
ประธาน _[มนุษย์] + 来 lái “มา”/去 qù “ไป” + 看 kàn “ดู” + กรรม _[มนุษย์]	ประธาน _[มนุษย์] + มา / ไป + “ดู” + กรรม _[มนุษย์]

ตารางที่ 4.5 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “เยี่ยมเยียน”

ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “เยี่ยมเยียน”	
ภาษาจีนกลาง	ภาษาไทย
爷爷奶奶住得不远，每个周日只要有时间我就去看他们。 Yéye nǎinai zhù de bù yuǎn, měi gè zhōurì zhīyào yǒu shíjiān wǒ jiù qù kàn tāmen. คุณปู่คุณย่าอาศัยอยู่ไม่ไกลนัก ทุกๆ วันอาทิตย์ ขอเพียงแค่วันมีเวลาก็จะไปดูพวกเขา 我不管，我反正等你，你常常来看我，我就满足了，我离不开你。 Wǒ.bùguǎn, wǒ fǎnzhèng děng nǐ, nǐ chángcháng lái kàn wǒ, wǒ jiù mǎnzú le, wǒ líbùkāi nǐ. ฉันไม่สนใจ ยิ่งไงๆ ฉันก็จะรอเธอ ขอแค่เธอมาดูฉันบ่อยๆ ฉันก็พอใจแล้ว ฉันไม่อาจจากเธอไปได้	เจ้าแกละไม่แวะมาดูหนูบ่อยสักที แม่แวะมาดูกรรมแล้วรู้สึกแปลกใจที่เขาสงบลง พรุ่งนี้เขาจะไปดูเด็กที่บ้านชะหน่อย จะได้สบายใจ ตีกว่าไม่ได้ไปแล้วต้องมานั่งปวดกะโหลกอยู่อย่างนี้

จากตารางที่ 4.5 เมื่อนำคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “เยี่ยมเยียน” มาเปรียบเทียบกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับภาษาจีนกลางนี้ พบว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “เยี่ยมเยียน” นั้น หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ คือ 我 wǒ “ฉัน” และ 你 nǐ “เธอ” ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่มีความมุ่งหมายในการไปมาหาสู่กันและมีการใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพื่อถามข่าวคราว ตามด้วยคำกริยาบอกทิศทาง 来 lái “มา” หรือ 去 qù “ไป” ในที่นี้คำกริยาบอกทิศทาง คือ คำที่ชี้ให้เห็นถึงทิศทางที่ผู้ดูต้องไปดูเป้าหมายด้วยตนเอง มีคำกริยา kàn “ดู” แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำกริยา kàn “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นมนุษย์ คือ 他们 tāmen และ 我 wǒ “ฉัน” ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับผู้ดู ส่วนลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “เยี่ยมเยียน” นั้น หน้าคำว่า “ดู” มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ คือ “เจ้าแกละ (ชื่อคน)” “แม่” และ “เขา” ตามลำดับ ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่มีความมุ่งหมายในการไปมาหาสู่กันและมีการใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพื่อถาม

ข่าวคราว ตามด้วยคำกริยาบอกทิศทาง “มา” หรือ “ไป” ในที่นี้คำกริยาบอกทิศทาง คือ คำที่ชี้ให้เห็นถึงทิศทางที่ผู้ดูต้องไปดูเป้าหมายด้วยตนเอง มีคำว่า “ดู” เป็นคำกริยาที่แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำว่า “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นมนุษย์ คือ “หนูมู๋ย (ชื่อคน)” “กรรม (ชื่อคน)” และ “เด็ก” ตามลำดับ ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับผู้ดู จะเห็นได้ว่า ทั้งสองภาษามีโครงสร้างประโยคและลักษณะทางความหมายเหมือนกัน กล่าวคือ ทั้งสองภาษาต่างก็มีโครงสร้าง ประโยคเป็น ประธาน + 来 lái “มา”/去 qù “ไป” + 看 kàn “ดู” + กรรม และมีลักษณะทางความหมายที่ประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ที่มีความมุ่งหมายในการไปมาหาสู่กันและมีการใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายที่เป็นบุคคลที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับตนเองในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพื่อถามข่าวคราว มีคำกริยาบอกทิศทาง 来 lái “มา” หรือ 去 qù “ไป” ที่ชี้ให้เห็นถึงทิศทางที่ผู้ดูต้องไปดูเป้าหมายด้วยตนเอง มีคำกริยาที่แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และมีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นมนุษย์ที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับผู้ดู ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “เยี่ยมเยียน” เหมือนกันกับลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับภาษาจีนกลาง

4.2.1.6 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ตรวจรักษา” รายละเอียดดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ตรวจรักษา”

ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ตรวจรักษา”	
ภาษาจีนกลาง	ภาษาไทย
ประธาน _[มนุษย์] + 看 kàn “ดู” + กรรม _[สิ่งที่เป็นามธรรม]	ประธาน _[มนุษย์] + “ดู” + กรรม _[สิ่งที่เป็นามธรรม]
大夫看了病在床上的奶奶，就走了。 Dàifū kànle bìng zài chuángshàng de nǎinai, jiù zǒu le. หมอคุณยายที่ป่วยอยู่บนเตียงเสร็จแล้วก็เดินออกไป	แพทย์ดูอาการป่วยแล้วเธอไม่เป็นอะไรเลย หมอมาดูอาการเจ็บหลังของฉันก่อนจะลงแข่งขัน ในรายการอื่นๆ

ตารางที่ 4.6 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ตรวจรักษา”

ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ตรวจรักษา”	
ภาษาจีนกลาง	ภาษาไทย
一位女医人不会接生，只会看内科。 Yī wèi nǚ yīrén bù huì jiēshēng, zhǐ huì kàn nèikē. แพทย์หญิงท่านหนึ่งทำคลอดไม่เป็น ดูได้เพียง ด้านอายุรกรรมเท่านั้น	หมอหญิงดูตาเธอแล้วสรุปสั้นๆ ง่ายๆ สาเหตุที่ เธอปวดหัวปวดตมาจกสายตาเธอเปลี่ยนไป

จากตารางที่ 4.6 เมื่อนำคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “ตรวจรักษา” มาเปรียบเทียบกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับภาษาจีนกลางนี้ พบว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “ตรวจรักษา” นั้น หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ คือ 大夫 dàifū “หมอ” และ 女医人 nǚ yīrén “แพทย์หญิง” ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่สามารถใช้สายตาสัมผัสรับรู้และตรวจวินิจฉัยหาสาเหตุของโรคด้วยความมุ่งหมายและความรับผิดชอบ เพื่อรักษาอาการป่วยของโรค มีคำกริยา kàn “ดู” แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำกริยา kàn “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งที่เป็นนามธรรม คือ 奶奶 nǎinai “คุณยาย” (ในที่นี้เป้าหมาย คือ อาการป่วยของคุณยาย) และ 内科 nèikē “อายุรกรรม” (ในที่นี้ nèikē คือ อาการป่วยทางอายุรกรรม) ในที่นี้สิ่งที่เป็นนามธรรม คือ อาการป่วยต่างๆ ของโรค ส่วนลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ตรวจรักษา” นั้น หน้าคำว่า “ดู” มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ คือ “แพทย์” “หมอ” และ “หมอหญิง” ตามลำดับ ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่สามารถใช้สายตาสัมผัสรับรู้และตรวจวินิจฉัยหาสาเหตุของโรคด้วยความมุ่งหมายและความรับผิดชอบ เพื่อรักษาอาการป่วยของโรค มีคำว่า “ดู” เป็นคำกริยาที่แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำว่า “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งที่เป็นนามธรรม คือ “อาการป่วย” “อาการเจ็บหลัง” และ “ตา” (ในที่นี้ตา คือ อาการที่ทำให้ปวดหัว ปวดตา) ตามลำดับ ในที่นี้สิ่งที่เป็นนามธรรม คือ อาการป่วยต่างๆ ของโรค จะเห็นได้ว่า ทั้งสองภาษามีโครงสร้างประโยคและลักษณะทางความหมายเหมือนกัน กล่าวคือ ทั้งสองภาษาต่างก็มีโครงสร้างประโยคเป็น ประธาน + 看 kàn “ดู” + กรรม และมีลักษณะทางความหมายที่ประธานเป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้และตรวจวินิจฉัยหาสาเหตุของโรค เพื่อรักษาอาการป่วย มีคำกริยาที่แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และมีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นอาการป่วยต่างๆ ของโรคเป็นหลัก ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “ตรวจรักษา” เหมือนกัน

กับลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับ
ภาษาจีนกลาง

**4.2.1.7 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย
ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ”** รายละเอียดดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง
กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ”

ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ”	ภาษาจีนกลาง	ภาษาไทย
	ประโยคย่อย ₁ [เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง] , ประโยคย่อย ₂ [(ประธาน _[มนุษย์]) + 看 kàn “ดู” + กรรม _[สิ่งที่เป็นามธรรม]]	ประโยคย่อย ₁ [เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง] , ประโยคย่อย ₂ [(ประธาน _[มนุษย์]) + “ดู” + กรรม _[สิ่งที่เป็นามธรรม]]
<u>一个人的行为美不美，首先要看行为的社会效果。</u> Yī gè rén de xíngwéi měibùměi, shǒuxiān yào kàn xíngwéi de shèhuì xiàoguǒ.	<u>นักเทนนิสคนนี้มีโอกาสพัฒนาผลงานได้มาก ดูได้จากผลงานในระดับจูเนียร์ของรายการ แกรนด์สแลม</u>	
<u>พฤติกรรมของคนคนหนึ่งจะดีงามหรือไม่ อันดับแรกต้องดูผลทางสังคมของพฤติกรรม</u>	<u>ภาวะเงินฝืดตามมาตรฐานสากลไม่มีใครบอก ได้ชัดว่าเกิดจากอะไร แต่ดูได้จากเงินเพื่อ พื้นฐาน</u>	
<u>中国企业到外国发展，事先一定要看方向发展。</u> Zhōngguó qǐyè dào wàiguó fāzhǎn, shì xiān yīdìng yào kàn fāzhǎn fāngxiàng. <u>ธุรกิจของประเทศจีนไปพัฒนายังต่างประเทศ เรื่องแรกที่ต้องดู คือ ทิศทางของการพัฒนา</u>		

จากตารางที่ 4.7 เมื่อนำคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” มาเปรียบเทียบกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับภาษาจีนกลางนี้ พบว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” นั้น มีประโยคย่อย₁ เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง คือ 一个人的行为美不美 yī gè rén de xíngwéi měibùměi “พฤติกรรมของคนคนหนึ่งจะดีงามหรือไม่” และ 中国企业到外国发展 Zhōngguó qǐyè dào wàiguó fāzhǎn “ธุรกิจของประเทศจีนไปพัฒนายังต่างประเทศ” และประโยคย่อย₂ ประกอบด้วย หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธานที่สามารถอนุมานได้ว่าเป็นมนุษย์เท่านั้น¹ ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้ เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง เพื่อค้นหาข้อสรุปหรือข้อเท็จจริงของเหตุการณ์อย่างละเอียดรอบคอบด้วยความตั้งใจก่อนตัดสินใจในเหตุการณ์นั้น ซึ่งประธานที่เป็นมนุษย์นี้มักจะไม่ปรากฏในประโยค มีคำกริยา kàn “ดู” แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำกริยา kàn “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งที่ เป็นนามธรรม คือ 行为的社会效果 xíngwéi de shèhuì xiàoguǒ “ผลทางสังคมของพฤติกรรม” และ 发展方向 fāzhǎn fāngxiàng “ทิศทางของการพัฒนา” ในที่นี้สิ่งที่ เป็นนามธรรม คือ ข้อสรุปหรือข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ได้จากการพิจารณาก่อนตัดสินใจ ส่วนลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำว่า “ดู” ในภาษาไทยในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” นั้นก็มีประโยคย่อย₁ เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง คือ “นักเทนนิสคนนี้มีโอกาสพัฒนาผลงานได้มาก” และ “ภาวะเงินฝืดตามมาตรฐานสากลไม่มีใครบอกได้ชัดว่าเกิดจากอะไร” และประโยคย่อย₂ ประกอบด้วย หน้าคำว่า “ดู” มีประธานที่สามารถอนุมานได้ว่าเป็นมนุษย์เท่านั้น ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง เพื่อค้นหาข้อสรุปหรือข้อเท็จจริงของเหตุการณ์อย่างละเอียดรอบคอบด้วยความตั้งใจก่อนตัดสินใจในเหตุการณ์นั้น ซึ่งประธานที่เป็นมนุษย์นี้มักจะไม่ปรากฏในประโยค มีคำว่า “ดู” เป็นคำกริยาที่แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำว่า “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งที่ เป็นนามธรรม คือ “ผลงานในระดับจูเนียร์” และ “เงินเพื่อพื้นฐาน” ในที่นี้สิ่งที่ เป็นนามธรรม คือ ข้อสรุปหรือข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ได้จากการพิจารณาก่อนตัดสินใจ จะเห็นได้ว่า ทั้งสองภาษามีโครงสร้างประโยคและลักษณะทางความหมายเหมือนกัน กล่าวคือ ทั้งสองภาษาต่างก็มีโครงสร้างประโยคเป็นประโยคย่อย₁ , ประโยคย่อย₂ [(ประธาน) + 看 kàn “ดู” + กรรม] และมีลักษณะทางความหมายที่ประโยคย่อย₁ เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ประโยคย่อย₂ มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง เพื่อค้นหาข้อสรุปหรือข้อเท็จจริงของเหตุการณ์อย่างละเอียดรอบคอบด้วยความตั้งใจก่อนตัดสินใจในเหตุการณ์นั้น ซึ่งประธานที่เป็นมนุษย์นี้มักจะไม่ปรากฏในประโยค มีคำกริยาที่แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และมีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นข้อสรุปหรือข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ได้จากการพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบก่อนตัดสินใจ ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” เหมือนกันกับลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับภาษาจีนกลาง

¹ การที่คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” ไม่ปรากฏประธาน (ผู้ดู) แต่สามารถอนุมานได้ว่าเป็นมนุษย์เท่านั้น เนื่องจากมีเพียงมนุษย์ที่สามารถใช้สายตารับรู้และพิจารณาไตร่ตรองเหตุการณ์ใดเหตุการณ์ได้

4.2.1.8 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย
 ในความหมาย “คิดว่า” รายละเอียดดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง
 กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “คิดว่า”

ภาษาจีนกลาง	ภาษาไทย
ประธาน _[มนุษย์] + 看 kàn “ดู” + อนุประโยค _[ผลจากการดูเป้าหมาย]	ประธาน _[มนุษย์] + “ดู” + อนุประโยค _[ผลจากการดูเป้าหมาย]
你看娄师德这人怎么样? Nǐ kàn Lóu Shīdé zhè rén zěnmeyàng? เธอดูไหลวชื่อต่อคนนี้เป็นคนอย่างไร	ผมดูเธอเป็นเพียงผู้หญิงธรรมดาคนหนึ่ง ที่รักและเข้าใจผมที่สุด ฉันดูว่าป๊อเป็นเมืองนอกแตกแน่ๆ
上海人看外地人都是乡下人; 广州人看外地人都是北方人。 Shànghǎi rén kàn wàidìrén dōu shì xiāngxià rén; Guǎngzhōu rén kàn wàidìrén dōu shì Běifāng rén. คนเซี่ยงไฮ้ดูคนต่างถิ่นล้วนเป็นคนชนบท ส่วน คนกว่างโจวดูคนต่างถิ่นล้วนเป็นคนทางเหนือ	เธอดูว่าปัญหาในส่วนของตัวเราจะแก้ไขได้ไหม แก้แล้วฝึใจมากไหม และเขาจะกลับมาไหม
我看这件事也不能再瞒他了。 Wǒ kàn zhè jiàn shì yě bùnéng zài mán tā le. ฉันดูว่าเรื่องนี้ไม่อาจปกปิดเขาได้อีกแล้ว	

จากตารางที่ 4.8 เมื่อนำคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “คิดว่า”
 มาเปรียบเทียบกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับภาษาจีนกลางนี้
 พบว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “คิดว่า”
 นั้น หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ คือ 你 nǐ “เธอ” 上海人 Shànghǎi
 rén “คนเซี่ยงไฮ้” กับ 广州人 Guǎngzhōu rén “คนกว่างโจว” และ 我 wǒ “ฉัน” ตามลำดับ

ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นแล้วเกิดความรู้สึกต่อเหตุการณ์นั้น มีคำกริยา kàn “ดู” แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำกริยา kàn “ดู” มีอนุประโยคทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค คือ 娄师德这人怎么样 Lóu Shīdé zhè rén zěnmeyàng “ไหลวซือเต๋อคนนี้เป็นคนอย่างไร” 外地人都是乡下人 wàidìrén dōu shì xiāngxià rén “คนต่างถิ่นล้วนเป็นคนชนบท” กับ 外地人都是北方人 wàidìrén dōu shì běifāng rén “คนต่างถิ่นล้วนเป็นคนทางเหนือ” และ 这件事不能再瞒他了 zhè jiàn shì bùnéng zài mán tā le “เรื่องนี้ไม่อาจปกปิดเขาได้อีกแล้ว” ตามลำดับ ในที่นี้อนุประโยค คือ ผลที่ได้จากการรับรู้ในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น และในอนุประโยคยังปรากฏเป้าหมายของสายตาที่เป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือสิ่งที่เป็นนามธรรม คือ 娄师德 Lóu Shīdé “ไหลวซือเต๋อ” 外地人 wàidìrén “คนต่างถิ่น” และ 这件事 zhè jiàn shì “เรื่องนี้” ตามลำดับ ส่วนลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของ คำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “คิดว่า” นั้น หน้าคำว่า “ดู” มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ คือ “ผม” “ฉัน” และ “เธอ” ตามลำดับ ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นแล้วเกิดความรู้สึกต่อเหตุการณ์นั้น มีคำว่า “ดู” เป็นคำกริยาที่แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำว่า “ดู” มีอนุประโยคทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค คือ “เธอเป็นเพียงผู้หญิงธรรมดาคนหนึ่งที่รักและเข้าใจผมที่สุด” “ป๊อซ่าเป็นเมืองอกแตกแน่ๆ” และ “ปัญหาในส่วนของตัวเราจะแก้ไขได้ไหม แก้แล้วผิใจมากไหม และเขาจะกลับมาไหม” ตามลำดับ ในที่นี้อนุประโยค คือ ผลที่ได้จากการรับรู้ในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น และในอนุประโยคยังปรากฏเป้าหมายของสายตาที่เป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือสิ่งที่เป็นนามธรรม คือ “เธอ” “ป๊อซ่า (ชื่อเมือง)” และ “ปัญหาในส่วนของตัวเรา” ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า ทั้งสองภาษามีโครงสร้างประโยคและ ลักษณะทางความหมายเหมือนกัน กล่าวคือ ทั้งสองภาษาต่างก็มีโครงสร้างประโยคเป็น ประธาน + 看 kàn “ดู” + อนุประโยค และมีลักษณะทางความหมายที่ประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นแล้วเกิดความรู้สึกต่อเหตุการณ์นั้น มีคำกริยาที่แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และมีอนุประโยคเป็นผลที่ได้จากการรับรู้ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น อีกทั้งยังมีเป้าหมายของสายตาปรากฏอยู่ในอนุประโยคด้วย ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “คิดว่า” เหมือนกันกับลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของ คำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับภาษาจีนกลาง

4.2.1.9 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย

ในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” รายละเอียดดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ”

ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ”	ภาษาจีนกลาง	ภาษาไทย
ประโยคย่อย₁ [เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เป็นข้อสงสัย] , ประโยคย่อย₂ [(ประธาน_[มนุษย์]) + 看 kàn “ดู” + กรรม_[ผลจากการดูเป้าหมาย]] <u>你的政绩水平高低，就看你能把经济搞上去。</u> Nǐ de zhèngjì shuǐpíng gāodī, jiù kàn nǐ néng bǎjīngjì gǎo shàngqu. <u>ผลงานการบริหารงานของเธออยู่ระดับสูงหรือระดับต่ำต้องดูที่ว่าเธอสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจให้ดีขึ้นได้</u> <u>群众的积极性能不能保护好，关键看领导的能力。</u> Qúnzhòng de jījìxìng néng bù néng bǎohù hǎo, guānjiàn kàn lǐngdǎo de nénglì. <u>ความกระตือรือร้นของมวลชนจะสามารถรักษาให้คงอยู่ได้ดีหรือไม่ ปัจจัยสำคัญคือความสามารถผู้นำ</u>	ประโยคย่อย₁ [เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เป็นข้อสงสัย] , ประโยคย่อย₂ [(ประธาน_[มนุษย์]) + “ดู” + กรรม_[ผลจากการดูเป้าหมาย]] <u>วงจรชีวิตของหิ่งห้อยนั้นจะช้าหรือเร็วต้องดูปัจจัยหลายอย่าง</u> การจะเลือกทั้ง 3 กลุ่มทฤษฎีนี้ไปใช้วิเคราะห์นั้น น่าจะดูที่สถานการณ์ที่เป็นจริงขององค์กร <u>คุณภาพดีหรือไม่ดีของนักจิตวิทยาการปรึกษาที่นักจิตวิทยาการปรึกษานั้นต้องรู้จักรักษาความลับของผู้อื่นได้ดีและไม่นำความลับนั้นไปเปิดเผย</u>	

จากตารางที่ 4.9 เมื่อนำคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” มาเปรียบเทียบกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับภาษาจีนกลางนี้ พบว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” นั้น มีประโยคย่อย₁ เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เป็นข้อสงสัย คือ 你的政绩水平高低 nǐ de zhèngjì shuǐpíng gāodī “ผลงานการบริหารงานของเธออยู่ระดับสูงหรือระดับต่ำ” และ 群众的积极性能不能保护好 qúnzhòng de jījìxìng néng bù néng bǎohù hǎo “ความกระตือรือร้นของมวลชนสามารถรักษาให้คงอยู่ได้ดีหรือไม่” และประโยคย่อย₂ ประกอบด้วย หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธานที่สามารถอนุมานได้ว่าเป็นมนุษย์

เท่านั้น² ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เป็นข้อสงสัยแล้ว มีการคิดพิจารณาไตร่ตรองและตัดสินใจต่อเหตุการณ์เหล่านั้น เพื่อหาข้อสรุปของเหตุการณ์ที่เป็นข้อสงสัยนั้น ซึ่งประธานเหล่านี้มักจะไม่ปรากฏในประโยค มีคำกริยา kàn “ดู” แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำกริยา kàn “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งที่ประธานนามธรรม คือ 你能把经济搞上去 nǐ néng bǎ jīngjì gǎo shàngqu “เธอสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจให้ดีขึ้นได้” และ 领导的能力 lǐngdǎo de nénglì “ความสามารถผู้นำ” ในที่นี้กรรม คือ ผลที่ได้จากการพิจารณาไตร่ตรองและการตัดสินใจต่อเหตุการณ์ที่เป็นข้อสงสัย ส่วนลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” นั้นก็มีประโยคย่อย₁ เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เป็นข้อสงสัย คือ “วงจรชีวิตของหิ่งห้อยนั้นจะช้าหรือเร็ว” “การจะเลือกทั้ง 3 กลุ่มทฤษฎีนี้ไปใช้วิเคราะห์” และ “คุณภาพดีหรือไม่ดีของนักจิตวิทยาการปรึกษา” ตามลำดับ และประโยคย่อย₂ ประกอบด้วย หน้าคำว่า “ดู” มีประธานที่สามารถอนุมานได้ว่าเป็นมนุษย์เท่านั้น ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เป็นข้อสงสัยแล้วมีการคิดพิจารณาไตร่ตรองและตัดสินใจต่อเหตุการณ์เหล่านั้น เพื่อหาข้อสรุปของเหตุการณ์ที่เป็นข้อสงสัยนั้น ซึ่งประธานเหล่านี้มักจะไม่ปรากฏในประโยค มีคำว่า “ดู” เป็นคำกริยาที่แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำว่า “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งที่ประธานนามธรรม คือ “ปัจจัยหลายอย่าง” “สถานการณ์ที่เป็นจริงขององค์กร” และ “นักจิตวิทยาการปรึกษาคณันต้องรู้จักรักษาความลับของผู้อื่นได้ดีและไม่นำความลับนั้นไปเปิดเผย (ในที่นี้นักจิตวิทยาการปรึกษา คือ ลักษณะพฤติกรรมของนักจิตวิทยาการปรึกษา)” ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า ทั้งสองภาษามีโครงสร้างประโยคและลักษณะทางความหมายเหมือนกัน กล่าวคือ ทั้งสองภาษาต่างก็มีโครงสร้างประโยคเป็น ประโยคย่อย₁ , ประโยคย่อย₂ [(ประธาน) + 看 kàn “ดู” + กรรม] และมีลักษณะทางความหมายที่ประโยคย่อย₁ เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เป็นข้อสงสัย ประโยค₂ มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เป็นข้อสงสัยแล้วมีการคิดพิจารณาไตร่ตรองและการตัดสินใจต่อเหตุการณ์เหล่านั้น เพื่อหาข้อสรุปของเหตุการณ์ที่เป็นข้อสงสัยนั้น ซึ่งประธานที่เป็นมนุษย์นี้มักจะไม่ปรากฏในประโยค มีคำกริยาที่แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และมีกรรมเป็นผลที่ได้จากการพิจารณาไตร่ตรองและการตัดสินใจต่อเหตุการณ์ที่เป็นข้อสงสัย ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” เหมือนกันกับลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับภาษาจีนกลาง

² การที่คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” ไม่ปรากฏประธาน (ผู้ดู) แต่สามารถอนุมานได้ว่าเป็นมนุษย์เท่านั้น เนื่องจากมีเพียงมนุษย์ที่สามารถรับรู้และตัดสินใจพิจารณาไตร่ตรองในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้

4.2.1.10 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย
 ในความหมาย “ทำนาย” รายละเอียดดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง
 กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ทำนาย”

ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ทำนาย”	
ภาษาจีนกลาง	ภาษาไทย
ประธาน _[มนุษย์] + 看 kàn “ดู” + กรรม _[สิ่งที่เป็รูปธรรม]	ประธาน _[มนุษย์] + “ดู” + กรรม _[สิ่งที่เป็รูปธรรม]
您看了他的手相，他的生活是怎样，他能活着到八十五岁吗？ Nín kànle tā de shǒuxiàng, tā de shēnghuó shì zěnmeyàng, tā néng huózhè dào bāshíwǔ suì ma? ท่านดูลายมือเขาแล้ว ชีวิตของเขาเป็นอย่างไร เขาจะมีชีวิตอยู่ได้ถึง 85 ปีไหม	แม่หมอ <u>ดูดวงชะตา</u> ของนิต ถ้ามีบุตรมีเกณฑ์ ได้ลูกสาว เขา <u>ดูโหงวเฮ้ง</u> ของผมแล้วพูดเลยว่าดวงอย่างนี้ อนาคตจะร่ำรวย หมอ <u>ดู</u> ที่ตายไว้วางใจมาตลอดชีวิตได้ <u>ดูฤกษ์ยาม</u> ที่เหมาะสมในการทำงานต่างๆ ให้กับฉัน
算命先生看他面相就知道他是一个老实人。 Suànmìng xiānshēng kàn tā miànxiàng jiù zhīdao tā shì yīgè lǎoshíren. หมอ <u>ดู</u> ลักษณะใบหน้าของเขาก็รู้ว่าเขาเป็น คนซื่อสัตย์คนหนึ่ง	ซินแส <u>ดูฮวงจุ้ย</u> บ้านของฉันแล้วให้ชุดสระน้ำ หน้าบ้าน เพื่อให้เงินทองไหลมา

จากตารางที่ 4.10 เมื่อนำคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “ทำนาย” มาเปรียบเทียบกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับ ภาษาจีนกลางนี้ พบว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “ทำนาย” นั้น มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ คือ 您 nín “ท่าน” และ 算命先生 suànmìng xiānshēng “หมอดู” ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว สามารถนำสิ่งนั้นมาคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าได้ด้วยความปรารถนาดี คำกริยา kàn “ดู” เป็น คำกริยาที่แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำกริยา kàn “ดู”

มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งที่ป็นรูปธรรม คือ 手相 shǒuxiàng “ลายมือ” และ 面相 miànxiàng “ลักษณะใบหน้า” ในที่นี้สิ่งที่ป็นรูปธรรม คือ สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่นำมาคาดการณ์ เหตุการณ์ล่วงหน้าได้ ส่วนลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของ คำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ทำนาย” นั้นก็มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ คือ “แม่หมอ” “เขา” “หมอดู” และ “ซินแส” ตามลำดับ ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วสามารถนำสิ่งนั้นมาคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าได้ด้วยความปรารถนาดี คำว่า “ดู” เป็นคำกริยาที่แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำว่า “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งที่ป็นรูปธรรม คือ “ดวงชะตา” “โหงวเฮ้ง” “ฤกษ์ยาม” และ “ฮวงจุ้ย” ตามลำดับ ในที่นี้สิ่งที่ป็นรูปธรรม คือ สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่นำมาคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าได้ จะเห็นได้ว่า ทั้งสองภาษามีโครงสร้างประโยคและลักษณะทางความหมายเหมือนกัน กล่าวคือ ทั้งสองภาษาต่างก็มีโครงสร้างประโยคเป็น ประธาน + 看 kàn “ดู” + กรรม และมีลักษณะทางความหมายที่ประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วสามารถนำสิ่งนั้นมาคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าได้ด้วยความปรารถนาดี มีคำกริยาที่แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และมีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่นำมาคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าได้ ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “ทำนาย” เหมือนกันกับลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับภาษาจีนกลาง

4.2.2 ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางแตกต่างกับลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ดังนี้

4.2.2.1 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “บอกหรือเตือน” รายละเอียดดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “บอกหรือเตือน”

ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “บอกหรือเตือน”	
ภาษาจีนกลาง	ภาษาไทย
ก. 看 kàn “ดู” + กรรม _[สิ่งของ]	ไม่ปรากฏผังภูมิทางวากยสัมพันธ์ จึงไม่ปรากฏตัวอย่างประโยค ³

³ คำว่า “ดู” ในภาษาไทย มีความหมาย “บอกหรือเตือน” แต่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมตัวอย่างประโยคมาจากคลังข้อมูล Thai concordance ของภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งในคลังข้อมูลดังกล่าวนี้ไม่ปรากฏตัวอย่างประโยคของคำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายว่า “บอกหรือเตือน”

ตารางที่ 4.11 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “บอกหรือเตือน”

ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “บอกหรือเตือน”	
ภาษาจีนกลาง	ภาษาไทย
老张! 看刀! Lǎo Zhāng kàn dāo! เหล่าจาง ดูมีด	
ข. 你看 nǐ kàn “เธอดู” / 您看 nín kàn “ท่านดู”, ประโยค_[ผลจากการดูเป้าหมาย] 你看, 彭眉胥先生, 他让我一生中 遇到不好的事啊。 Nǐ kàn, Péng Méixū xiānshēng, tā ràng wǒ yīshēng zhōng yùdào bù hǎo de shì ā. เธอดูคุณเผิงเหมยซวี เขาทำให้ฉันพบแต่เรื่อง ที่ไม่ดีตลอดชีวิต 您看, 天气很潮湿, 快休息休息吧。 Nín kàn, tiānqì hěn cháoshī, kuài xiūxi xiūxi ba. ท่านดูสิ อากาศชื้นมาก รีบพักผ่อนเถอะ	ไม่ปรากฏฟังก์ชันทางวากยสัมพันธ์ จึงไม่ปรากฏตัวอย่างประโยค
ค. ประโยคย่อย₁ [(ประธาน_[มนุษย์]) + 看 kàn “ดู” + กรรม_[มนุษย์]], ประโยคย่อย₂ _[เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น]	ไม่ปรากฏฟังก์ชันทางวากยสัมพันธ์ จึงไม่ปรากฏตัวอย่างประโยค

ตารางที่ 4.11 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “บอกหรือเตือน”

ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “บอกหรือเตือน”	ภาษาจีนกลาง	ภาษาไทย
<u>你看你女儿，去搭那些陌生人的车，</u> <u>你怎么也不管管!</u> Nǐ kàn nǐ nǚ'ér, qù dā nàxiē mòshēngrén de chē, nǐ zěnmē yě bù guǎnguǎn! <u>เธอดูลูกสาวเธอสิ ไปนั่งรถคนแปลกหน้า</u> <u>พวกนั้น ทำไมเธอถึงไม่ไปเตือนๆ สักหน่อย</u> <u>看你，这么不小心，吃饭就像个孩子</u> <u>似的。</u> Kàn nǐ, zhème bù xiǎoxīn, chī fàn jiù xiàng gè háizi sìde. <u>ดูเธอสิ ทำไมไม่ระวังอย่างนี้ กินข้าว</u> <u>ก็เหมือนเด็ก</u>		

จากตารางที่ 4.11 เมื่อนำคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “บอกหรือเตือน” มาเปรียบเทียบกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับ ภาษาจีนกลางนี้ พบว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ใน ความหมาย “บอกหรือเตือน” มี 3 รูปแบบ โดยลักษณะทางวากยสัมพันธ์รูปแบบ ก. นั้น มีคำกริยา kàn “ดู” แสดงถึงการกระทำของผู้พูดที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำกริยา kàn “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งของ คือ 刀 dāo “มีด” ในที่นี้สิ่งของ คือ วัตถุที่อาจก่อให้เกิด อันตราย” สำหรับ 老张 Lǎo Zhāng “เหล่าจาง” ที่ปรากฏในตัวอย่างประโยคแบบ ก. ไม่ถือว่าเป็น ประธาน (ผู้ดู) ของประโยค เนื่องจากเป็นเพียงผู้ฟังที่รับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น จากผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ และเหตุการณ์ที่ผู้ฟังได้รับรู้นี้แฝงไปด้วยความปรารถนาดีจากผู้พูดซึ่งดู เหตุการณ์อยู่ ส่วนลักษณะทางวากยสัมพันธ์รูปแบบ ข. มี 你看 nǐ kàn “เธอดู” และ 您看 nín kàn “ท่านดู” เป็นคำพูดที่ผู้พูดดึงความสนใจให้ผู้ฟังรับรู้ถึงเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นและ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้แฝงไปด้วยความปรารถนาดีจากผู้พูด ตามด้วยประโยค 彭眉胥先生，他让我 一生中遇到不好的事 Péng Méixū xiānshēng, tā ràng wǒ yīshēng zhōng yùdào bù hǎo de shì “คุณเผิงเหมยซวี เขาทำให้ฉันพบแต่เรื่องที่ไม่ดีตลอดชีวิต” และ 天气很 潮湿，快休息 休息吧 tiānqì hěn cháoshī, kuài xiūxi xiūxi ba “อากาศชื้นมาก

รับพักผ่อนเออะ” ในที่นี้ประโยค คือ ผลที่ผู้พูดใช้สายตาสัมผัสรับรู้ในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น และในประโยคยังปรากฏเป้าหมายของสายตาที่เป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือสิ่งที่เป็นนามธรรม คือ 彭眉胥先生 Péng Méixū xiānshēng “คุณเผิงเหมยซวี” และ “天气很潮湿 tiānqì hěn cháoshī “อากาศชื้นมาก” สำหรับลักษณะทางวากยสัมพันธ์รูปแบบ ค. นั้น มีประโยคย่อย₁ ประกอบด้วย หน้าคำกริยา kàn “ดู” มีประธาน⁴ (ผู้ฟัง) เป็นมนุษย์ คือ 你 nǐ “เธอ” ในที่นี้มนุษย์ คือ ผู้ฟังที่รับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นจากผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ และเหตุการณ์ที่ผู้ฟังได้รับรู้นี้แฝงไปด้วยการตัดเตือนจากผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ คำกริยา kàn “ดู” แสดงถึงการกระทำของผู้พูดที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย หลังคำกริยา kàn “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นมนุษย์ คือ 你女儿 nǐ nǚ’ér “ลูกสาวเธอ” และ 你 nǐ “เธอ” ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นและได้กระทำการบางอย่างออกมาแล้วทำให้ผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่รับรู้ถึงเหตุการณ์ดังกล่าวนั้น และประโยคย่อย₂ เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น คือ 去搭那些陌生人的车, 你怎么也不管管 qù dā nàxiē mòshēngrén de chē, nǐ zěnmē yě bù guǎnguǎn “นั่งรถคนแปลกหน้าพวกนั้น ทำไมเธอลังไม่ไปเตือนๆ สักหน่อย” และ 这么不小心, 吃饭就像个孩子 似的 zhème bù xiǎoxīn, chīfàn jiù xiàng gè háizi sìde “ทำไมไม่ระวังอย่างนี้ กินข้าวก็เหมือนเด็ก” จะเห็นได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “บอกหรือเตือน” นั้น ปรากฏโครงสร้างประโยคทั้งหมด 3 รูปแบบ คือ รูปแบบ ก. ปรากฏโครงสร้างประโยคเป็น 看 kàn “ดู” + กรรม และมีลักษณะทางความหมายที่คำกริยา kàn “ดู” เป็นการกระทำของผู้พูดที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และมีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นวัตถุที่อาจก่อให้เกิดอันตราย สำหรับโครงสร้างนี้ไม่ปรากฏประธาน (ผู้ดู) ปรากฏเพียงผู้ฟังที่รับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นจากผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ และเหตุการณ์ที่ผู้ฟังได้รับรู้นี้แฝงไปด้วยความปรารถนาดีจากผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ ส่วนรูปแบบ ข. ปรากฏโครงสร้างประโยคเป็น 你看 nǐ kàn “เธอดู” / 您看 nín kàn “ท่านดู”, ประโยค โดยมี 你看 nǐ kàn “เธอดู” และ 您看 nín kàn “ท่านดู” เป็นคำพูดที่ผู้พูดดึงความสนใจให้ผู้ฟังรับรู้ถึงเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้แฝงไปด้วยความปรารถนาดีจากผู้พูด ตามด้วยประโยคที่มีลักษณะทางความหมายเป็นผลที่ผู้พูดใช้สายตาสัมผัสรับรู้ในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น สำหรับรูปแบบ ค. ปรากฏโครงสร้างประโยคเป็น ประโยคย่อย₁ [(ประธาน) + 看 kàn “ดู” + กรรม] , ประโยคย่อย₂ และมีลักษณะทางความหมายที่ประโยคย่อย₁ มีประธาน (ผู้ฟัง) เป็นมนุษย์ ที่รับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นจากผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ และเหตุการณ์ที่ผู้ฟังได้รับรู้นี้แฝงไปด้วยการตัดเตือนจากผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ ซึ่งประธานที่เป็นมนุษย์นี้มักจะไม่ปรากฏในประโยค มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นมนุษย์ที่อยู่ในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นและได้กระทำการบางอย่างออกมาแล้วทำให้ผู้พูดรับรู้ถึงเหตุการณ์ดังกล่าวนั้น และมีประโยคย่อย₂ เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น แต่ในขณะที่คำว่า “ดู” ในภาษาไทยนั้นไม่ปรากฏโครงสร้างประโยค และลักษณะทางความหมายทั้ง 3 รูปแบบ ในลักษณะเดียวกันกับภาษาจีนกลาง จึงทำให้คำว่า “ดู” ในภาษาไทยไม่ปรากฏความหมาย “บอกหรือเตือน” ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า ลักษณะทาง

⁴ อาจปรากฏหรือไม่ปรากฏในประโยคก็ได้

วากยสัมพันธ์ ในความหมาย “บอกหรือเตือน” ปรากฏเฉพาะในคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง เท่านั้น

4.2.2.2 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย

ในความหมาย “เห็นจะ” รายละเอียดดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “เห็นจะ”

ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “เห็นจะ”	
ภาษาจีนกลาง	ภาษาไทย
ไม่ปรากฏผังภูมิทางวากยสัมพันธ์ จึงไม่ปรากฏตัวอย่างประโยค ⁵	ประธาน _[มนุษย์] + “ดู” + กริยาแสดงสภาพ ⁶ <u>คุณแม่แก้วดูผม</u> เกินไปแล้วนะ กินเยอะๆ หน่อย <u>เธอดูสุดใส่น่ารัก</u> มากในงานสังสรรค์เมื่อคืนนี้ <u>หญิงสาวคนนั้นดูสวย</u> มากภายใต้ชุดสูทสีนวล

จากตารางที่ 4.12 เมื่อนำคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “เห็นจะ” มาเปรียบเทียบกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับภาษาจีนกลางนี้ พบว่า คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางไม่ปรากฏลักษณะทางวากยสัมพันธ์ในความหมาย “เห็นจะ” หากแต่ความหมายนี้จะปรากฏลักษณะทางวากยสัมพันธ์เฉพาะในภาษาไทยเท่านั้น เนื่องจากลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำว่า “ดู” ในภาษาไทยนั้น หน้าคำว่า “ดู” มีประธาน (ผู้ที่ถูกกล่าวถึง) เป็นมนุษย์ คือ “คุณแม่” “เธอ” และ “หญิงสาวคนนั้น” ตามลำดับ ในที่นี้มนุษย์คือ บุคคลที่ได้กระทำการบางอย่างออกมาแล้วทำให้ผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่รับรู้ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น มีคำว่า “ดู” เป็นคำกริยาที่แสดงถึงการกระทำของผู้พูดที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (ในที่นี้เป้าหมายของสายตา คือ เหตุการณ์ที่ผู้พูดดูอยู่) และหลังคำว่า “ดู” มีกริยาแสดงสภาพ คือ “ผม” “สุดใส่น่ารัก” และ “สวย” ตามลำดับ ในที่นี้กริยาแสดงสภาพ คือ คำกริยาที่บอกสภาพของผู้ที่ถูกกล่าวถึง จะเห็นได้ว่า คำว่า “ดู” ในความหมาย “เห็นจะ” นั้น ปรากฏโครงสร้างประโยคเป็น ประธาน + “ดู” + กริยาแสดงสภาพ และมีลักษณะทางความหมายที่ประธาน (ผู้ที่ถูกกล่าวถึง) เป็นมนุษย์ที่ได้กระทำการบางอย่างออกมาแล้วทำให้ผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่รับรู้ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

⁵ ในภาษาจีนกลางจะใช้คำว่า 看起来 kànqǐlái “เห็นจะ” แทนคำกริยา kàn “ดู”

⁶ คำกริยาแสดงสภาพ คือ คำกริยาที่มีความหมายแสดงสภาพของบุคคลหนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเป็นสภาพจิตใจหรือสภาพร่างกาย เช่น กลม แบน สวย ผอม ขาว เขียว เร็ว ช้า เป็นต้น (นวรรณ พินธุเมธา, 2554: 8-19)

นั่น มีคำว่า “ดู” เป็นคำกริยาที่แสดงถึงการกระทำของผู้พูดที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และมีกริยาแสดงสภาพเป็นคำกริยาที่บอกสภาพของผู้ที่ถูกกล่าวถึง และจากการที่คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางนั้นไม่ปรากฏโครงสร้างประโยคและลักษณะทางความหมายในลักษณะเดียวกันกับภาษาไทย จึงทำให้คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางไม่ปรากฏความหมาย “เห็นจะ” ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ในความหมาย “เห็นจะ” ปรากฏเฉพาะในคำว่า “ดู” ในภาษาไทยเท่านั้น

4.2.2.3 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ศึกษา” รายละเอียดดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ศึกษา”

ภาษาจีนกลาง	ภาษาไทย
ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ศึกษา”	
ไม่ปรากฏผังภูมิทางวากยสัมพันธ์ จึงไม่ปรากฏตัวอย่างประโยค ⁷	ประธาน _[มนุษย์] + ไป / มา + “ดู” + กรรม _[สิ่งที่เรียนรู้]
	<u>คนไทยไปดูงาน</u> ด้านการศึกษาที่ต่างประเทศ
	<u>ประชาชน</u> ในหลายเขตพื้นที่ <u>ขอเดินทางมาดูงาน</u> โรงไฟฟ้าถ่านหินแม่เมาะจังหวัดลำปางอย่าง ต่อเนื่อง
	<u>เจ้าหน้าที่ของประเทศญี่ปุ่น</u> มาดูงานที่สำนักงาน การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

จากตารางที่ 4.13 เมื่อนำคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “ศึกษา” มาเปรียบเทียบกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับภาษาจีนกลางนี้ พบว่า คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางไม่ปรากฏลักษณะทางวากยสัมพันธ์ในความหมาย “ศึกษา” หากแต่ความหมายนี้จะปรากฏลักษณะทางวากยสัมพันธ์เฉพาะในภาษาไทยเท่านั้น เนื่องจากลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำว่า “ดู” ในภาษาไทยนั้น หน้าคำว่า “ดู” มีประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ คือ “คนไทย” “ประชาชน” และ “เจ้าหน้าที่ของประเทศญี่ปุ่น” ตามลำดับ ในที่นี้มนุษย์ คือ บุคคลที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยความมุ่งมั่นเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ตามด้วย

⁷ในภาษาจีนกลางจะใช้คำว่า 学习 xuéxí “ศึกษา” แทนคำกริยา kàn “ดู”

คำกริยาบอกทิศทาง “มา” หรือ “ไป” ในที่นี้คำกริยาบอกทิศทาง คือ คำที่ชี้ให้เห็นถึงทิศทางที่ผู้ดูไปดูเป้าหมาย มีคำว่า “ดู” เป็นคำกริยาที่แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และหลังคำว่า “ดู” มีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งที่ป็นรูปธรรม คือ “งาน” (ในที่นี้ “งาน” คือ ผลงาน) ในที่นี้สิ่งที่ป็นรูปธรรม คือ สิ่งที่เป็นผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ จะเห็นได้ว่า คำว่า “ดู” ในความหมาย “ศึกษา” นั้น ปรากฏโครงสร้างประโยคเป็น ประธาน + มา / ไป + “ดู” + กรรม และมีลักษณะทางความหมายที่ประธาน (ผู้ดู) เป็นมนุษย์ที่มีการใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยความมุ่งมั่น มีคำว่า “ดู” เป็นคำกริยาที่แสดงถึงการกระทำของผู้ดูที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย และมีกรรม (เป้าหมายของสายตา) เป็นสิ่งที่ป็นผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ และจากการที่คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางนั้นไม่ปรากฏโครงสร้างประโยคและลักษณะทางความหมายในลักษณะเดียวกับภาษาไทย จึงทำให้คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางไม่ปรากฏความหมาย “ศึกษา” ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ในความหมาย “ศึกษา” ปรากฏเฉพาะในคำว่า “ดู” ในภาษาไทยเท่านั้น

4.3 เปรียบเทียบลักษณะการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย

จากการวิเคราะห์การขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย พบว่า การขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยนั้นมีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์จากความหมายพื้นฐานไปสู่ความหมายอื่นๆ โดยผ่านกระบวนการทางปริชานที่แตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละสถานการณ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.3.1 การขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางเหมือนกันกับการขยายความหมายของคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ดังนี้

4.3.1.1 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “อ่าน” รายละเอียดดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู”
ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “อ่าน”

ลักษณะการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “อ่าน”		
	ตัวอย่างประโยค	ลักษณะการขยายความหมาย
ภาษาจีนกลาง	大家天天看书。 Dàjiā tiāntiān kàn shū. ทุกคนดูหนังสือทุกวัน	กระบวนการนามนัย ที่เน้นส่วนประกอบย่อย
ภาษาไทย	เขาดูหนังสืออยู่ในห้องสมุด	กระบวนการนามนัย ที่เน้นส่วนประกอบย่อย

จากตารางที่ 4.14 เมื่อนำคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางมาเปรียบเทียบกับ คำว่า “ดู” ในภาษาไทย พบว่า คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยนั้น ปรากฏความหมาย “อ่าน” เหมือนกัน อีกทั้งความหมาย “อ่าน” ของทั้งสองภาษานี้ยังมีลักษณะ การขยายความหมายผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อยเหมือนกัน เนื่องจากตัวอย่าง ประโยคในภาษาจีนกลางนั้น มีประธาน (大家 dàjiā “ทุกคน”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้ เป้าหมาย (书 shū “หนังสือ”) ที่เป็นสิ่งของที่มีเนื้อหาหรือข้อความในรูปตัวอักษรเป็นหลัก เช่นเดียวกันกับตัวอย่างประโยคในภาษาไทยนั้นก็มิประธาน (เขา) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้ เป้าหมาย (หนังสือ) ที่เป็นสิ่งของที่มีเนื้อหาหรือข้อความต่างๆ ในรูปตัวอักษรเป็นหลัก ซึ่งเหตุการณ์ ของทั้งสองภาษานี้ต่างก็แสดงถึงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” แต่ทว่าใน เหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” นี้ นอกจากมนุษย์ (大家 dàjiā “ทุกคน” ในภาษาจีนกลาง และ “เขา” ในภาษาไทย) แสดงออกปฏิกิริยาการใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (书 shū “หนังสือ” ในภาษาจีนกลาง และ “หนังสือ” ในภาษาไทย) แล้วมนุษย์ยังมีความรู้และ ความเข้าใจในการตีความเนื้อหาหรือข้อความต่างๆ ในรูปตัวอักษร ซึ่งเหตุการณ์ของทั้งสองภาษานี้ เป็นเหตุการณ์ที่แสดงถึงเหตุการณ์ “ความรู้” และ “ความเข้าใจ” โดยเหตุการณ์ “ความรู้” และ “ความเข้าใจ” ของทั้งสองภาษาที่เกิดขึ้นนี้ต่อเนื่องมาจากเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วย ตาโดยตรง” ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดและเกิดขึ้นพร้อมกันในเวลาเดียวกัน จึงอนุมานได้ว่า เหตุการณ์ “ความรู้” และ “ความเข้าใจ” ของทั้งสองภาษานี้เป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ “การสัมผัส รับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่ถูกนำมาใช้เป็นความหมายหลัก และเหตุการณ์ “ความรู้” และ “ความเข้าใจ” ของทั้งสองภาษานี้ยังถูกนำมาแทนที่ความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้ เป้าหมายโดยตรง” ที่เป็นความหมายเดิม ซึ่งการแทนที่ในลักษณะดังกล่าวนี้ ทำให้ความหมาย “อ่าน” เป็นความหมายใหม่ที่ขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย โดยตรง” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อยเหมือนกัน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎี สี่ประเภทของคำหลายความหมายของไรเมอร์

4.3.1.2 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย

ในความหมาย “ชม” รายละเอียดดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 แสดงการเปรียบเทียบการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ชม”

การขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง		กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ชม”	
	ตัวอย่างประโยค		ลักษณะการขยายความหมาย
ภาษาจีนกลาง	妹妹看儿童电视剧。 Mèimei kàn értóng diànshìjù. น้องสาวดูละครเด็ก		กระบวนการนามนัย ที่เน้นส่วนประกอบย่อย
ภาษาไทย	ผมเคยไปดูการแสดงละครที่ ต่างประเทศ		กระบวนการนามนัย ที่เน้นส่วนประกอบย่อย

จากตารางที่ 4.15 เมื่อนำคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางมาเปรียบเทียบกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย พบว่า คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยนั้น ปรากฏความหมาย “ชม” เหมือนกัน อีกทั้งความหมาย “ชม” ของทั้งสองภาษานี้ยังมีลักษณะการขยายความหมายผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อยเหมือนกัน เนื่องจากตัวอย่างประโยคในภาษาจีนกลางนั้น มีประธาน (妹妹 mèimei “น้องสาว”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (电视剧 diànshìjù “ละคร”) ที่เป็นภาพเคลื่อนไหวเช่นเดียวกันกับตัวอย่างประโยคในภาษาไทยก็มีประธาน (ผม) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (การแสดงละคร) ที่เป็นภาพเคลื่อนไหว ซึ่งเหตุการณ์ของทั้งสองภาษาต่างก็แสดงถึงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” แต่ทว่าในเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” นี้ มนุษย์ (妹妹 mèimei “น้องสาว” ในภาษาจีนกลาง และ “ผม” ในภาษาไทย) ก็ยังมี “ความสนใจ” ต่อเป้าหมาย (电视剧 diànshìjù “ละคร” ในภาษาจีนกลาง และ “การแสดงละคร” ในภาษาไทย) ที่เป็นภาพเคลื่อนไหวแล้วเกิด “ความบันเทิง” ไปตามเนื้อหาหรือเรื่องราวต่างๆ ที่สอดแทรกอยู่ในภาพเคลื่อนไหวเหล่านั้น ซึ่งเหตุการณ์ของทั้งสองภาษานี้เป็นเหตุการณ์ที่แสดงถึงเหตุการณ์ “ความสนใจ” และ “ความบันเทิง” โดยเหตุการณ์ “ความสนใจ” และ “ความบันเทิง” ของทั้งสองภาษาที่เกิดขึ้นต่อเนื่องมาจากเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดและเกิดขึ้นพร้อมกันในเวลาเดียวกัน จึงอนุมานได้ว่า เหตุการณ์ “ความสนใจ” และ “ความบันเทิง” ของทั้งสองภาษานี้เป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่ถูกนำมาใช้เป็นความหมายหลัก และเหตุการณ์ “ความสนใจ” และ “ความบันเทิง” ของทั้งสองภาษานี้ยังถูกนำมาแทนที่ความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้

เป้าหมายโดยตรง” ที่เป็นความหมายเดิม ซึ่งการแทนที่ในลักษณะดังกล่าวนี้ ทำให้ความหมาย “ชม” เป็นความหมายใหม่ที่ขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อยเหมือนกัน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของโรเมอร์

4.3.1.3 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ดูแลเอาใจใส่” รายละเอียดดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 แสดงการเปรียบเทียบการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ดูแลเอาใจใส่”

การขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ดูแลเอาใจใส่”		
	ตัวอย่างประโยค	ลักษณะการขยายความหมาย
ภาษาจีนกลาง	周末他与妻子在家上班, 做饭看孩子。 Zhōumò tā yǔ qīzi zài jiā shàngbān, zuò fàn kàn hái zi. วันหยุดสุดสัปดาห์เขากับภรรยา ทำงานอยู่บ้าน ทำอาหารและดูลูก	กระบวนการนามนัย ที่เน้นส่วนประกอบย่อย
ภาษาไทย	แม่ใช้เวลาดูลูกคนเล็กมาก จนลืม ลูกคนโต	กระบวนการนามนัย ที่เน้นส่วนประกอบย่อย

จากตารางที่ 4.16 เมื่อนำคำกริยา kàn “ดู” ใน ภาษาจีนกลางมาเปรียบเทียบกับ คำว่า “ดู” ในภาษาไทย พบว่า คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยนั้น ปรากฏความหมาย “ดูแลเอาใจใส่” เหมือนกัน อีกทั้งความหมาย “ดูแลเอาใจใส่” ของทั้งสองภาษานี้ ยังมีลักษณะการขยายความหมายผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อยเหมือนกัน เนื่องจากตัวอย่างประโยคในภาษาจีนกลางนั้น มีประธาน (他与妻子 tā yǔ qīzi “เขากับภรรยา”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (孩子 hái zi “ลูก”) ที่เป็นบุคคลที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับตนเองเช่นเดียวกันกับตัวอย่างประโยคในภาษาไทยนั้นก็มีประธาน (แม่) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (ลูกคนเล็ก) ที่เป็นบุคคลที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับตนเอง ซึ่งเหตุการณ์ของทั้งสองภาษาต่างก็แสดงถึงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” แต่ทว่าในเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” นี้ มนุษย์ (他与妻子 tā yǔ qīzi “เขากับภรรยา” ในภาษาจีนกลาง และ “แม่” ในภาษาไทย) ยังมี “ความสนใจ” ต่อเป้าหมาย (孩子 hái zi “ลูก” ในภาษาจีนกลาง และ “ลูกคนเล็ก” ในภาษาไทย) ที่มี

ความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับตนเองแล้วแสดง “ความรักความห่วงใย” ต่อบุคคลเหล่านั้นเป็นระยะเวลาที่ต่อเนื่องยาวนาน ซึ่งเหตุการณ์ของทั้งสองภาษาดังกล่าวนี้เป็นเหตุการณ์ที่แสดงถึงเหตุการณ์ “ความสนใจ” และ “ความรักความห่วงใย” โดยเหตุการณ์ “ความสนใจ” และ “ความรักความห่วงใย” ของทั้งสองภาษาที่เกิดขึ้นต่อเนื่องมาจากเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดและเกิดขึ้นพร้อมกันในเวลาเดียวกัน จึงอนุมานได้ว่า เหตุการณ์ “ความสนใจ” และ “ความรักความห่วงใย” ของทั้งสองภาษานี้เป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่ถูกนำมาใช้เป็นความหมายหลัก และเหตุการณ์ “ความสนใจ” และ “ความรักความห่วงใย” ของทั้งสองภาษานี้ยังถูกนำมาแทนที่ความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ที่เป็นความหมายเดิม ซึ่งการแทนที่ในลักษณะดังกล่าวนี้ ทำให้ความหมาย “ดูแลเอาใจใส่” เป็นความหมายใหม่ที่ขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อยเหมือนกัน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของโรเมอร์

4.3.1.4 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “เยี่ยมเยียน” รายละเอียดดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 แสดงการเปรียบเทียบการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “เยี่ยมเยียน”

การขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “เยี่ยมเยียน”	
ตัวอย่างประโยค	ลักษณะการขยายความหมาย
爷爷奶奶住得不远，每个周日 只要有时间我就去看他们。 Yéye nǎinai zhù de bù yuǎn, měi gè zhōurì zhǐyào yǒu shíjiān wǒ jiù qù kàn tāmen. คุณปู่คุณย่าอาศัยอยู่ไม่ไกล ทุกๆ วัน อาทิตย์ขอเพียงแค่วันมีเวลาจะไปดู พวกท่าน	กระบวนการนามนัย ที่เน้นส่วนประกอบย่อย
ภาษาไทย	เจ้าแกละไม่แวะมาดูหนูๆสักที กระบวนการนามนัย ที่เน้นส่วนประกอบย่อย

จากตารางที่ 4.17 เมื่อนำคำกริยา kàn “ดู” ใน ภาษาจีนกลางมาเปรียบเทียบกับ คำว่า “ดู” ในภาษาไทย พบว่า คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยนั้น ปรากฏความหมาย “เยียมเยียน” เหมือนกัน อีกทั้งความหมาย “เยียมเยียน” ของทั้งสองภาษานี้ ยังมีลักษณะการขยายความหมายผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อยเหมือนกัน เนื่องจากตัวอย่างประโยคในภาษาจีนกลางนั้น มีประธาน (我 wǒ “ฉัน”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตา สัมผัสรับรู้เป้าหมาย (他们 tāmen “พวกเขา”) ที่เป็นบุคคลที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับตนเอง เช่นเดียวกันกับตัวอย่างประโยคในภาษาไทยนั้นก็ มีประธาน (เจ้าแกละ) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตา สัมผัสรับรู้เป้าหมาย (หนูมัย) ที่เป็นบุคคลที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับตนเอง ซึ่งเหตุการณ์ ของทั้งสองภาษาต่างก็แสดงถึงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” แต่ทว่าใน เหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” นี้ มนุษย์ (我 wǒ “ฉัน” ในภาษาจีนกลาง และ “เจ้าแกละ” ในภาษาไทย) ยังมี “ความตั้งใจ” ที่จะไปมาหาสู่กันกับเป้าหมาย (他们 tāmen “พวกเขา” ในภาษาจีนกลาง และ “หนูมัย” ในภาษาไทย) ที่มีความคุ้นเคยอย่างใกล้ชิดกับตนเอง ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพื่อถามข่าวคราวด้วย “ความรู้สึกผูกพัน” ต่อบุคคลเหล่านั้น ซึ่ง เหตุการณ์ของทั้งสองภาษานี้เป็นเหตุการณ์ที่แสดงถึงเหตุการณ์ “ความตั้งใจ” และ “ความรู้สึก ผูกพัน” โดยเหตุการณ์ “ความตั้งใจ” และ “ความรู้สึกผูกพัน” ของทั้งสองภาษาที่เกิดขึ้นต่อเนื่อง มาจากเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดและ เกิดขึ้นพร้อมกันในเวลาเดียวกัน จึงอนุมานได้ว่า เหตุการณ์ “ความตั้งใจ” และ “ความรู้สึกผูกพัน” ของทั้งสองภาษานี้เป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่ถูก นำมาใช้เป็นความหมายหลัก และเหตุการณ์ “ความตั้งใจ” และ “ความรู้สึกผูกพัน” ของทั้งสองภาษา นี้ยังถูกนำมาแทนที่ความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ที่เป็นความหมาย เดิม ซึ่งการแทนที่ในลักษณะดังกล่าวนี้ ทำให้ความหมาย “เยียมเยียน” เป็นความหมายใหม่ที่ขยาย ออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” โดยผ่านกระบวนการนามนัย ที่เน้นส่วนประกอบย่อยเหมือนกัน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของโรเมอร์

4.3.1.5 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ตรวจรักษา” รายละเอียดดังตารางที่ 4.18

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 4.18 แสดงการเปรียบเทียบการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ตรวจรักษา”

การขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง		กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ตรวจรักษา”	
	ตัวอย่างประโยค		ลักษณะการขยายความหมาย
ภาษาจีนกลาง	大夫看了病在床上的奶奶，就走了。 Dàifū kànle bìng zài chuáng shàng de nǎinai, jiù zǒu le. หมอคุณยายที่ป่วยอยู่บนเตียงเสร็จแล้วก็เดินออกไป		กระบวนการอุปลักษณะที่ความหมายแก่นและกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย
ภาษาไทย	แพทย์ดูอาการป่วยแล้วเธอไม่เป็นอะไรเลย		กระบวนการอุปลักษณะที่ความหมายแก่นและกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย

จากตารางที่ 4.18 เมื่อนำคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางมาเปรียบเทียบกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย พบว่า คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยนั้น ปรากฏความหมาย “ตรวจรักษา” เหมือนกัน อีกทั้งความหมาย “ตรวจรักษา” ของทั้งสองภาษานี้ ยังมีลักษณะการขยายความหมายผ่านกระบวนการอุปลักษณะที่ความหมายแก่นเหมือนกัน เนื่องจากตัวอย่างประโยคของทั้งสองภาษานั้น โดยปกติต่างก็มีเป้าหมายของสายตาเป็นสิ่งที่ป็นรูปธรรมสามารถจับต้องและรับรู้ด้วยตาได้เหมือนกัน ดังเช่นประโยคในความหมายพื้นฐานในภาษาจีนกลาง “牛顿看苹果从树上掉下来 Niúdùn kàn píngguǒ cóng shùshàng diào xiàlái นิวตันดูผลแอปเปิ้ลหล่นลงมาจากต้นไม้” มีประธาน (牛顿 Niúdùn “นิวตัน”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (苹果 píngguǒ “แอปเปิ้ล”) ที่เป็นสิ่งที่ป็นรูปธรรมสามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า สิ่งที่มีมนุษย์ (牛顿 Niúdùn “นิวตัน”) กล่าวอ้างถึง (苹果 píngguǒ “แอปเปิ้ล”) เป็นสิ่งที่สามารถรับรู้ได้ด้วยตาเช่นเดียวกับประโยคในความหมายพื้นฐานในภาษาไทย “เขาเงยหน้าขึ้นไปดูนกบนต้นไม้” ก็มีประธาน (เขา) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (นก) ที่เป็นสิ่งที่ป็นรูปธรรมสามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า สิ่งที่มีมนุษย์ (เขา) กล่าวอ้างถึง (นก) เป็นสิ่งที่สามารถรับรู้ได้ด้วยตา ซึ่งประโยคของทั้งสองภาษานี้ต่างก็แสดงถึงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” เหมือนกัน หากแต่ในตารางที่ 4.18 ตัวอย่างประโยคของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางนั้นมีประธาน (大夫 dàifū “หมอ”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (奶奶 nǎinai “คุณยาย” ในที่นี้เป้าหมาย คือ อาการป่วยของคุณยาย) ที่เป็นสิ่งที่ป็นนามธรรมไม่สามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยคภาษาจีนกลาง สิ่งที่มีมนุษย์ (大夫 dàifū

“หมอ”) กล่าวอ้างถึง (奶奶 nǎinai “คุณยาย” ในที่นี้เป้าหมาย คือ อาการป่วยของคุณยาย) เป็นสิ่งที่ไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยตาเช่นเดียวกันกับตัวอย่างประโยคของคำว่า “ดู” ในภาษาไทยนั้น ก็มีประธาน (แพทย์) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (อาการป่วย) ที่เป็นสิ่งที่ เป็นนามธรรมไม่สามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า คำว่า “ดู” ในประโยคภาษาไทยนั้น สิ่งที่มนุษย์ (แพทย์) กล่าวอ้างถึง (อาการป่วย) เป็นสิ่งที่ไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยตา ซึ่งประโยคของทั้งสองภาษานี้ต่างก็แสดงถึงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชาน” เหมือนกันจากการที่เป้าหมายของสายตาของทั้งสองภาษามีการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่เป็นรูปธรรม (ประโยคในความหมายพื้นฐาน) ไปยังสิ่งที่เป็นนามธรรม (ประโยคในตารางที่ 4.18) นั้น เนื่องจากการเชื่อมโยงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” เข้ากับเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชาน” ผ่านกระบวนการอุปักษ์ณ์ที่ความหมายแก่น และการเชื่อมโยงในลักษณะดังกล่าวนี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดจากประสบการณ์ทางร่างกายของมนุษย์ที่มนุษย์ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นซ้ำๆ เมื่อมนุษย์ได้รับรู้ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำๆ ก็จะทำให้มนุษย์เกิดภาพในความคิดขึ้นมา เมื่อมนุษย์เกิดภาพในความคิด มนุษย์ก็จะเชื่อมโยงประสบการณ์ทางร่างกายของตนเองเข้ากับความคิดที่เกิดขึ้นนั้น ทำให้มนุษย์มีความเข้าใจในเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งการเชื่อมโยงเหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าวนี้ยังคงเป็นความหมายเดิมไม่มีการขยายความหมายไปสู่ความหมายใหม่ ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า คำกริยาของทั้งสองภาษาเมื่อผ่านกระบวนการอุปักษ์ณ์ที่ความหมายแก่น ไม่ได้ทำให้เกิดการขยายความหมายเป็นความหมายใหม่ เนื่องจากความหมายของคำกริยาของทั้งสองภาษาเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างการสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรงกับการสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชานเข้าด้วยกันภายใต้ความหมายที่เป็นความหมายพื้นฐานเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของโรเมอร์

คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “ตรวจรักษา” กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับภาษาจีนกลางนี้ เมื่อผ่านกระบวนการอุปักษ์ณ์ที่ความหมายแก่นไม่ทำให้คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยเกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “ตรวจรักษา” ได้ แต่การที่คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยเกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “ตรวจรักษา” ได้นั้นต้องผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย เนื่องจากตัวอย่างประโยคในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “ตรวจรักษา” นั้น มีประธาน (大夫 dàifū “หมอ”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (奶奶 nǎinai “คุณยาย” ในที่นี้เป้าหมาย คือ อาการป่วยของคุณยาย) ที่เป็นอาการป่วยของโรคเช่นเดียวกันกับตัวอย่างประโยคในภาษาไทยนั้นก็มีประธาน (แพทย์) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (อาการป่วย) ที่เป็นอาการป่วยของโรค ซึ่งเหตุการณ์ของทั้งสองภาษาต่างก็ไม่ได้แสดงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ให้เห็นอย่างชัดเจน หากแต่การใช้สายตาของมนุษย์ (大夫 dàifū “หมอ” ในภาษาจีนกลาง และ “แพทย์” ในภาษาไทย) นี้เป็นการใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (奶奶 nǎinai “คุณยาย” ในภาษาจีนกลาง และ “อาการป่วย” ในภาษาไทย) ผ่านกระบวนการทางความคิด เมื่อมนุษย์ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายที่เป็นอาการป่วยของโรคผ่านกระบวนการทางความคิดแล้ว มนุษย์ก็จะมีความมุ่งหมายและความรับผิดชอบในการตรวจวินิจฉัยหาสาเหตุอาการป่วยของโรค เพื่อรักษาอาการป่วยของโรค ซึ่งเหตุการณ์ของทั้ง

สองภาษานี้เป็นเหตุการณ์ที่แสดงถึงเหตุการณ์ “ความมุ่งหมายและความรับผิดชอบ” โดยเหตุการณ์ “ความมุ่งหมายและความรับผิดชอบ” ของทั้งสองภาษาที่เกิดขึ้นต่อเนื่องมาจากเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดและเกิดขึ้นพร้อมกันในเวลาเดียวกัน จึงอนุมานได้ว่า เหตุการณ์ “ความมุ่งหมายและความรับผิดชอบ” ของทั้งสองภาษานี้เป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่ถูกนำมาใช้เป็นความหมายหลัก และเหตุการณ์ “ความมุ่งหมายและความรับผิดชอบ” ของทั้งสองภาษานี้ยังถูกนำมาแทนที่ความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ที่เป็นความหมายเดิม ซึ่งการแทนที่ในลักษณะดังกล่าวนี้ ทำให้ความหมาย “ตรวจรักษา” เป็นความหมายใหม่ที่ขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อยเหมือนกัน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของโรเมอร์

4.3.1.6 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” รายละเอียดดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 แสดงการเปรียบเทียบการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ”

การขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ”	
ตัวอย่างประโยค	ลักษณะการขยายความหมาย
中国企业到外国发展，事先一定要看发展方向。 Zhōngguó qǐyè dào wàiguó fāzhǎn, shì xiān yīdìng yào kàn fāzhǎn fāngxiàng. ธุรกิจของประเทศจีนไปพัฒนายังต่างประเทศ เรื่องแรกที่ต้องดูคือ ทิศทางของการพัฒนา	กระบวนการอุปลักษณะที่ความหมายแก่น และกระบวนการนามนัย ที่เน้นส่วนประกอบย่อย
ภาษาไทย	ภาวะเงินฝืดตามมาตราฐานสากลไม่มีใครบอกได้ชัดว่าเกิดจากอะไร แต่ดูได้จากเงินเพื่อพื้นฐาน
	กระบวนการอุปลักษณะที่ความหมายแก่น และกระบวนการนามนัย ที่เน้นส่วนประกอบย่อย

จากตารางที่ 4.19 เมื่อนำคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางมาเปรียบเทียบกับ คำว่า “ดู” ในภาษาไทย พบว่า คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยนั้น ปรากฏความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” เหมือนกัน อีกทั้งความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” ของทั้งสองภาษานี้ยังมีลักษณะการขยายความหมายผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น เหมือนกัน เนื่องจากตัวอย่างประโยคของทั้งสองภาษานั้น โดยปกติต่างก็มีเป้าหมายของสายตาเป็น สิ่งที่เป็นรูปธรรมสามารถจับต้องและรับรู้ด้วยตาได้เหมือนกัน ดังเช่นประโยคในความหมายพื้นฐาน ในภาษาจีนกลาง “牛顿看苹果从树上掉下来 Niúdùn kàn píngguǒ cóng shùshàng diào xiàlái นิวตันดูผลแอปเปิ้ลหล่นลงมาจากต้นไม้” มีประธาน (牛顿 Niúdùn “นิวตัน”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (苹果 píngguǒ “แอปเปิ้ล”) ที่เป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรม สามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า สิ่งที่มีมนุษย์ (牛顿 Niúdùn “นิวตัน”) กล่าวอ้างถึง (苹果 píngguǒ “แอปเปิ้ล”) เป็นสิ่งที่สามารถรับรู้ได้ด้วยตาเช่นเดียวกันกับประโยคในความหมาย พื้นฐานในภาษาไทย “เขาเงยหน้าขึ้นไปดูนกบนต้นไม้” ก็มีประธาน (เขา) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (นก) ที่เป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรมสามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า สิ่งที่มีมนุษย์ (เขา) กล่าวอ้างถึง (นก) เป็นสิ่งที่สามารถรับรู้ได้ด้วยตา ซึ่งประโยคของทั้งสองภาษานี้ต่างก็แสดงถึง เหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” เหมือนกัน หากแต่ในตารางที่ 4.19 ตัวอย่าง ประโยคของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางนั้นมีประธาน (ประธานของประโยคนี้นี้มักจะไม่ ปรากฏในประโยค แต่สามารถอนุมานได้ว่าเป็นมนุษย์เท่านั้น) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้ เป้าหมาย (发展方向 fāzhǎn fāngxiàng “ทิศทางของการพัฒนา”) ที่เป็นสิ่งที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยคภาษาจีนกลางนั้น สิ่งที่มีมนุษย์ กล่าวอ้างถึง (发展方向 fāzhǎn fāngxiàng “ทิศทางของการพัฒนา”) เป็นสิ่งที่ไม่สามารถ รับรู้ได้ด้วยตาเช่นเดียวกันกับตัวอย่างประโยคของคำว่า “ดู” ในภาษาไทยก็มีประธานเป็นมนุษย์ที่ใช้ สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (เงินเพื่อพื้นฐาน) ที่เป็นสิ่งที่เป็นนามธรรมไม่สามารถจับต้องได้ จะเห็น ได้ว่า คำว่า “ดู” ในประโยคภาษาไทยนั้นสิ่งที่มีมนุษย์กล่าวอ้างถึง (เงินเพื่อพื้นฐาน) เป็นสิ่งที่ไม่ สามารถรับรู้ได้ด้วยตา ซึ่งประโยคของทั้งสองภาษานี้เป็นเหตุการณ์ที่แสดงถึงเหตุการณ์ “การสัมผัส รับรู้เป้าหมายในทางปริชาน” เหมือนกัน จากการที่เป้าหมายของสายตาของทั้งสองภาษามีการ เปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่เป็นรูปธรรม (ประโยคในความหมายพื้นฐาน) ไปยังสิ่งที่เป็นนามธรรม (ประโยค ในตารางที่ 4.19) นั้น เนื่องจากเป็นการเชื่อมโยงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” เข้ากับเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชาน” ผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมาย แก่น และการเชื่อมโยงในลักษณะดังกล่าวนี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดจากประสบการณ์ทางร่างกายของ มนุษย์ที่มนุษย์ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นซ้ำๆ เมื่อมนุษย์ได้รับรู้ ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำๆ ก็จะทำให้มนุษย์เกิดภาพในความคิดขึ้นมา เมื่อมนุษย์เกิดภาพในความคิด มนุษย์ก็จะเชื่อมโยงประสบการณ์ทางร่างกายของตนเองเข้ากับความคิดที่เกิดขึ้นนั้น ทำให้มนุษย์มี ความเข้าใจในเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งการเชื่อมโยงเหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าวนี้ยังคงเป็น ความหมายเดิมไม่มีการขยายความหมายไปสู่ความหมายใหม่ ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า คำกริยาของ ทั้งสองภาษาเมื่อผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นไม่ได้ทำให้เกิดการขยายความหมาย เป็นความหมายใหม่ เนื่องจากความหมายของคำกริยาของทั้งสองภาษาเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์

ระหว่างการสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรงกับการสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชนเข้าด้วยกัน ภายใต้ความหมายที่เป็นความหมายพื้นฐานเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของโรเมอร์

คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” กับ คำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับภาษาจีนกลางนี้ เมื่อผ่านกระบวนการอุปลักษณะที่ความหมายแก่นไม่ทำให้คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยเกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” ได้ แต่การที่คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยเกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” ได้นั้นต้องผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย เนื่องจากตัวอย่างประโยคในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” นั้น มีประธานเป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (发展方向 fāzhǎn fāngxiàng “ทิศทางของการพัฒนา”) ที่เป็นข้อสรุปหรือข้อเท็จจริงที่ได้จากเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง (中国企业到外国发展 zhōngguó qǐyè dào wàiguó fāzhǎn “ธุรกิจของประเทศจีนไปพัฒนายังต่างประเทศ”) เช่นเดียวกันกับตัวอย่างประโยคในภาษานั้นก็มีประธานเป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (เงินเพื่อพื้นฐาน) ที่เป็นข้อเท็จจริงที่ได้จากเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง (ภาวะเงินฝืดตามมาตรฐานสากล) ซึ่งเหตุการณ์ของทั้งสองภาษานี้ต่างก็ไม่ได้แสดงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ให้เห็นอย่างชัดเจน หากแต่การใช้สายตาของมนุษย์นี้เป็นการใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (发展方向 fāzhǎn fāngxiàng “ทิศทางของการพัฒนา” ในภาษาจีนกลาง และ “เงินเพื่อพื้นฐาน” ในภาษาไทย) ผ่านกระบวนการทางความคิด เมื่อมนุษย์ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายผ่านกระบวนการทางความคิดแล้ว มนุษย์ก็จะค้นหาข้อสรุปหรือข้อเท็จจริงจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเหล่านั้นด้วยความตั้งใจ จากนั้นมนุษย์ก็มีการตัดสินใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างละเอียดรอบคอบ ซึ่งเหตุการณ์ของทั้งสองภาษานี้เป็นเหตุการณ์ที่แสดงถึงเหตุการณ์ “ความตั้งใจ” และ “การตัดสินใจ” โดยเหตุการณ์ “ความตั้งใจ” และ “การตัดสินใจ” ของทั้งสองภาษาที่เกิดขึ้นต่อเนื่องมาจากเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดและเกิดขึ้นพร้อมกันในเวลาเดียวกัน ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า เหตุการณ์ “ความตั้งใจ” และ “การตัดสินใจ” ของทั้งสองภาษานี้เป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่ถูกนำมาใช้เป็นความหมายหลัก และเหตุการณ์ “ความตั้งใจ” และ “การตัดสินใจ” ของทั้งสองภาษานี้ยังถูกนำมาแทนที่ความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ที่เป็นความหมายเดิม ซึ่งการแทนที่ในลักษณะดังกล่าวนี้ ทำให้ความหมาย “สังเกตหรือตรวจสอบ” เป็นความหมายใหม่ที่ขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อยเหมือนกัน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของโรเมอร์

4.3.1.7 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย
ในความหมาย “คิดว่า” รายละเอียดดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 แสดงการเปรียบเทียบการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง
กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “คิดว่า”

การขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง		กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “คิดว่า”	
	ตัวอย่างประโยค		ลักษณะการขยายความหมาย
ภาษาจีนกลาง	我看这件事也不能再瞒他了。 Wǒ kàn zhè jiàn shì yě bùnéng zài mán tā le. ฉันดูว่าเรื่องนี้ไม่อาจปกปิดเขาได้ อีกแล้ว		กระบวนการอุปลักษณะที่ความหมายแก่น และกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์
ภาษาไทย	เธอดูว่าปัญหาในส่วนของเรา จะแก้ไขได้ไหม แก้แล้วผิใจมาก ไหม และเขาจะกลับมาไหม		กระบวนการอุปลักษณะที่ความหมายแก่น และกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์

จากตารางที่ 4.20 เมื่อนำคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางมาเปรียบเทียบกับ คำว่า “ดู” ในภาษาไทย พบว่า คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยนั้น ปรากฏความหมาย “คิดว่า” เหมือนกัน อีกทั้งความหมาย “คิดว่า” ของทั้งสองภาษานี้ยังมีลักษณะ การขยายความหมายผ่านกระบวนการอุปลักษณะที่ความหมายแก่นเหมือนกัน เนื่องจากตัวอย่าง ประโยคของทั้งสองภาษานั้น โดยปกติต่างก็มีเป้าหมายของสายตาเป็นสิ่งที่ป็นรูปธรรมสามารถ จับต้องและรับรู้ด้วยตาได้เหมือนกัน ดังเช่นประโยคในความหมายพื้นฐานในภาษาจีนกลาง “牛顿看 苹果从树上掉下来 Niúdùn kàn píngguǒ cóng shùshàng diào xiàlái นิวตันดู ผลแอปเปิ้ลหล่นลงมาจากต้นไม้” มีประธาน (牛顿 Niúdùn “นิวตัน”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัส รับรู้เป้าหมาย (苹果 píngguǒ “แอปเปิ้ล”) ที่เป็นสิ่งที่ป็นรูปธรรมสามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า สิ่งที่มนุษย์ (牛顿 Niúdùn “นิวตัน”) กล่าวอ้างถึง (苹果 píngguǒ “แอปเปิ้ล”) เป็นสิ่งที่สามารถ รับรู้ได้ด้วยตาเช่นเดียวกันกับประโยคในความหมายพื้นฐานในภาษาไทย “เขาเงหน้าขึ้นไปดูนก บนต้นไม้” ก็มีประธาน (เขา) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (นก) ที่เป็นสิ่งที่ป็นรูปธรรม สามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า สิ่งที่มนุษย์ (เขา) กล่าวอ้างถึง (นก) เป็นสิ่งที่สามารถรับรู้ได้ด้วยตา ซึ่งประโยคของทั้งสองภาษานี้ต่างก็แสดงถึงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” เหมือนกัน หากแต่ในตารางที่ 4.20 ตัวอย่างประโยคของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางนั้น มีประธาน (我 wǒ “ฉัน”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (这件事 zhè jiàn shì “เรื่องนี้”) ที่เป็นสิ่งที่ป็นนามธรรมไม่สามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยค ภาษาจีนกลางนั้น สิ่งที่มนุษย์ (我 wǒ “ฉัน”) กล่าวอ้างถึง (这件事 zhè jiàn shì “เรื่องนี้”) เป็นสิ่งที่ไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยตาเช่นเดียวกันกับตัวอย่างประโยคของคำว่า “ดู” ในภาษาไทยก็มี ประธาน (เธอ) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (ปัญหาในส่วนของเรา) ที่เป็นสิ่งที่ป็น

นามธรรมไม่สามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า คำว่า “ดู” ในประโยคภาษาไทยนั้น สิ่งที่มนุษย์กล่าวอ้างถึง (ปัญหาในส่วนของตัวเรา) เป็นสิ่งที่ไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยตา ซึ่งประโยคของทั้งสองภาษานี้ต่างก็แสดงถึงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชาน” เหมือนกัน จากการทำเป้าหมายของสายตาของทั้งสองภาษามีการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่ป็นรูปธรรม (ประโยคในความหมายพื้นฐาน) ไปยังสิ่งที่ป็นนามธรรม (ประโยคในตารางที่ 4.20) นั้น เนื่องจากการเชื่อมโยงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” เข้ากับเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชาน” ผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น และการเชื่อมโยงในลักษณะดังกล่าวนี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดจากประสบการณ์ทางร่างกายของมนุษย์ที่มนุษย์ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นซ้ำๆ เมื่อมนุษย์ได้รับรู้ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำๆ ก็จะทำให้มนุษย์เกิดภาพในความคิดขึ้นมา เมื่อมนุษย์เกิดภาพในความคิด มนุษย์ก็จะเชื่อมโยงประสบการณ์ทางร่างกายของตนเองเข้ากับความคิดที่เกิดขึ้นนั้น ทำให้มนุษย์มีความเข้าใจในเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งการเชื่อมโยงเหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าวนี้ยังคงเป็นความหมายเดิมไม่มีการขยายความหมายไปสู่ความหมายใหม่ ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า คำกริยาของทั้งสองภาษาเมื่อผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น ไม่ได้ทำให้เกิดการขยายความหมายเป็นความหมายใหม่ เนื่องจากความหมายของคำกริยาทั้งสองภาษาเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างการสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรงกับการสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชานเข้าด้วยกันภายใต้ความหมายที่เป็นความหมายพื้นฐานเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของไรเมอร์

คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “คิดว่า” กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับภาษาจีนกลางนี้ เมื่อผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น ไม่ทำให้คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยเกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “คิดว่า” ได้ แต่การที่คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยเกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “คิดว่า” ได้นั้นต้องผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ เนื่องจากตัวอย่างประโยคภาษาจีนกลาง ในความหมาย “คิดว่า” นั้น มีประธาน (我 wǒ “ฉัน”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (这件事 zhè jiàn shì “เรื่องนี้”) ที่เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นเช่นเดียวกันกับตัวอย่างประโยคในภาษาไทยนั้นก็มิประธาน (เธอ) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (ปัญหาในส่วนตัวของเรา) ที่เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น ซึ่งเหตุการณ์ของทั้งสองภาษานี้ต่างก็ไม่ได้แสดงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ให้เห็นอย่างชัดเจน หากแต่การใช้สายตาของมนุษย์ (我 wǒ “ฉัน” ในภาษาจีนกลาง และ “เธอ” ในภาษาไทย) นี้เป็นการใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (这件事 zhè jiàn shì “เรื่องนี้” ในภาษาจีนกลาง และ “ปัญหาในส่วนตัวของเรา” ในภาษาไทย) ที่เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นผ่านกระบวนการทางความคิด เมื่อมนุษย์ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายที่เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นผ่านกระบวนการทางความคิดแล้ว มนุษย์ก็จะเกิดความรูสึกต่อเหตุการณ์เหล่านั้น จากนั้นมนุษย์ก็จะถ่ายทอดความรู้สึก (不能再瞒他了 bùnéng zài mán tā le “ไม่อาจปกปิดเขาได้อีกแล้ว” ในภาษาจีนกลาง และ “จะแก้ไขได้ไหม แก้แล้ว ฝืนใจมากไหม และ เขาจะกลับมาไหม” ในภาษาไทย) ออกมาให้บุคคลอื่นรับรู้ถึงความรู้สึกนึกคิดของตนเองที่มีต่อเหตุการณ์เหล่านั้น ซึ่งเหตุการณ์ของทั้งสองภาษานี้เป็นเหตุการณ์ที่แสดงถึงเหตุการณ์

“ความรู้สึกนึกคิด” โดยเหตุการณ์ “ความรู้สึกนึกคิด” ของทั้งสองภาษาที่เกิดขึ้นเป็นผลลัพธ์สุดท้าย ที่ต่อเนื่องมาจากเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่าง ใกล้ชิดและเกิดขึ้นพร้อมกันในเวลาเดียวกัน จึงอนุมานได้ว่า เหตุการณ์ “ความรู้สึกนึกคิด” ของทั้งสองภาษานี้เป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่ขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” และผลลัพธ์สุดท้าย “ความรู้สึกนึกคิด” ของทั้งสองภาษาก็จะถูกดึงมาเป็นส่วนหนึ่งของ ความหมายใหม่ คือ ความหมาย “คิดว่า” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์เหมือนกัน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของโรเมอร์

4.3.1.8 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” รายละเอียดดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 แสดงการเปรียบเทียบการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับ คำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ”

การขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ”	
ตัวอย่างประโยค	ลักษณะการขยายความหมาย
ภาษาจีนกลาง 一个企业能不能真正活起来， 关键是看新产品适销对路。 Yī gè qǐyè néng bù néng zhēnzhèng huó qǐlai, guānjiàn shì kàn xīn chǎnpǐn shìxiāo duìlù. ธุรกิจฯ หนึ่งจะสามารถเติบโตขึ้นมา ได้จริงหรือไม่ ปัจจัยสำคัญต้องดู ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่จำหน่ายได้	กระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น และกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์
ภาษาไทย คุณภาพดีหรือไม่ดีของนักจิตวิทยา การปรึกษาดูที่นักจิตวิทยาการศึกษา คนนั้นต้องรู้จักรักษาความลับของผู้อื่น ได้ดีและไม่นำความลับนั้นไปเปิดเผย	กระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น และกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์

จากตารางที่ 4.21 เมื่อนำคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางมาเปรียบเทียบกับ คำว่า “ดู” ในภาษาไทย พบว่า คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยนั้น ปรากฏความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” เหมือนกัน อีกทั้งความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” ของทั้งสองภาษานี้ยังมีลักษณะการขยายความหมายผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น เหมือนกัน เนื่องจากตัวอย่างประโยคของทั้งสองภาษานั้น โดยปกติต่างก็มีเป้าหมายของสายตาเป็น

สิ่งที่เป็นรูปธรรมสามารถจับต้องและรับรู้ด้วยตาได้เหมือนกัน ดังเช่นประโยคในความหมายพื้นฐาน
 ในภาษาจีนกลาง “牛顿看 苹果从树上掉下来 Niúdùn kàn píngguǒ cóng shùshàng
 diào xiàlai นิวตันดูผลแอปเปิ้ลหล่นลงมาจากต้นไม้” มีประธาน (牛顿 Niúdùn “นิวตัน”) เป็น
 มนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (苹果 píngguǒ “แอปเปิ้ล”) ที่เป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรม
 สามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า สิ่งที่มีมนุษย์ (牛顿 Niúdùn “นิวตัน”) กล่าวอ้างถึง (苹果
 píngguǒ “แอปเปิ้ล”) เป็นสิ่งที่สามารถรับรู้ได้ด้วยตาเช่นเดียวกันกับประโยคในความหมาย
 พื้นฐานในภาษาไทย “เขาเงยหน้าขึ้นไปดูนกบนต้นไม้” ก็มีประธาน (เขา) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตา
 สัมผัสรับรู้เป้าหมาย (นก) ที่เป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรมสามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า สิ่งที่มีมนุษย์ (เขา)
 กล่าวอ้างถึง (นก) เป็นสิ่งที่สามารถรับรู้ได้ด้วยตา ซึ่งประโยคของทั้งสองภาษานี้ต่างก็แสดงถึง
 เหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” เหมือนกัน หากแต่ในตารางที่ 4.21 ตัวอย่าง
 ประโยคของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางนั้น มีประธาน (ประธานของประโยคนี้นี้มักจะไม่
 ปรากฏในประโยค แต่สามารถอนุมานได้ว่าเป็นมนุษย์เท่านั้น) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้
 เป้าหมาย (新产品适销对路 xīn chǎnpǐn shìxiāo duìlù “ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่จำหน่ายได้”
 ในที่นี้ xīn chǎnpǐn คือ คุณภาพ ราคา) เป็นสิ่งที่ เป็นนามธรรมไม่สามารถจับต้องได้ จะเห็น
 ได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” ในประโยคภาษาจีนกลาง สิ่งที่มีมนุษย์กล่าวอ้างถึง (新产品适销对路
 xīn chǎnpǐn shìxiāo duìlù “ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่จำหน่ายได้” ในที่นี้ xīn chǎnpǐn คือ
 คุณภาพ ราคา) เป็นสิ่งที่ไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยตาเช่นเดียวกันกับตัวอย่างประโยคของคำว่า “ดู”
 ในภาษาไทยก็มีประธานเป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (นักจิตวิทยาการปรึกษา) ที่เป็น
 สิ่งที่เป็นนามธรรมไม่สามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า คำว่า “ดู” ในประโยคภาษาไทยนั้น สิ่งที่มีมนุษย์
 กล่าวอ้างถึง (นักจิตวิทยาการปรึกษา ในที่นี้คือ ลักษณะพฤติกรรมของนักจิตวิทยาการปรึกษา)
 เป็นสิ่งที่ไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยตา ซึ่งประโยคของทั้งสองภาษาต่างก็แสดงถึงเหตุการณ์ “การสัมผัส
 รับรู้เป้าหมายในทางปริชาน” เหมือนกัน จากการที่เป้าหมายของสายตาของทั้งสองภาษามีการ
 เปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่เป็นรูปธรรม (ประโยคในความหมายพื้นฐาน) ไปยังสิ่งที่เป็นนามธรรม (ประโยค
 ในตารางที่ 4.21) นั้น เนื่องจากเป็นการเชื่อมโยงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง”
 เข้ากับเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชาน” ผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมาย
 แก่น และการเชื่อมโยงในลักษณะดังกล่าวนี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดจากประสบการณ์ทางร่างกายของ
 มนุษย์ที่มีมนุษย์ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นซ้ำๆ เมื่อมนุษย์ได้รับรู้
 ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำๆ ก็จะทำให้มนุษย์เกิดภาพในความคิดขึ้นมา เมื่อมนุษย์เกิดภาพในความคิด
 มนุษย์ก็จะเชื่อมโยงประสบการณ์ทางร่างกายของตนเองเข้ากับความคิดที่เกิดขึ้นนั้น ทำให้มนุษย์
 มีความเข้าใจในเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งการเชื่อมโยงเหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าวนี้ยังคง
 เป็นความหมายเดิมไม่มีการขยายความหมายไปสู่ความหมายใหม่ ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า คำกริยาของ
 ทั้งสองภาษาเมื่อผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นไม่ได้ทำให้เกิดการขยายความหมายเป็น
 ความหมายใหม่ เนื่องจากความหมายของคำกริยาทั้งสองภาษาเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่าง
 การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรงกับการสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชานเข้าด้วยกัน ภายใต้
 ความหมายที่เป็นความหมายพื้นฐานเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมาย
 ของโรเมอร์

คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับภาษาจีนกลางนี้ เมื่อผ่านกระบวนการอุปถัมภ์ที่ความหมายแก่นไม่ทำให้คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยเกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” ได้ แต่การที่คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยเกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” ได้นั้นต้องผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ เนื่องจากตัวอย่างประโยคภาษาจีนกลาง ในความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” นั้น มีประธาน (มักจะปรากฏในประโยค แต่สามารถอนุมานได้ว่าเป็นมนุษย์เท่านั้น) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (新产品适销对路 xīn chǎnpǐn shìxiāo duìlù “ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่จำหน่ายได้”) ที่เป็นสิ่งที่ได้จากการรับรู้ในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น (一个企业能不能真正活起来 yī gè qǐyè “ธุรกิจๆ หนึ่งสามารถเติบโตขึ้นมาได้จริงหรือไม่”) เช่นเดียวกันกับตัวอย่างประโยคในภาษาไทยนั้น ก็มีประธานเป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (นักจิตวิทยาการปรึกษา) ที่เป็นสิ่งที่ได้จากการรับรู้ในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น (คุณภาพดีหรือไม่ดีของนักจิตวิทยาการปรึกษา) ซึ่งเหตุการณ์ของทั้งสองภาษานี้ต่างก็ไม่ได้แสดงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ให้เห็นอย่างชัดเจน หากแต่การใช้สายตาของมนุษย์นี้เป็นการใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (新产品适销对路 xīn chǎnpǐn shìxiāo duìlù “ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่จำหน่ายได้” ในภาษาจีนกลาง และ “นักจิตวิทยาการปรึกษา” ในภาษาไทย) ผ่านกระบวนการทางความคิด เมื่อมนุษย์ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายผ่านกระบวนการทางความคิดแล้ว มนุษย์ก็จะมีการคิดพิจารณาไตร่ตรองและตัดสินใจต่อเหตุการณ์ที่เป็นข้อสงสัยเหล่านั้น เพื่อหาข้อสรุปของเหตุการณ์ที่เป็นข้อสงสัย จากนั้นมนุษย์ก็จะถ่ายทอดการคิดพิจารณาไตร่ตรองและการตัดสินใจออกมาให้บุคคลอื่นรับรู้ถึงผลจากการคิดพิจารณาไตร่ตรองและการตัดสินใจของตนเองที่มีต่อเหตุการณ์เหล่านั้นด้วยความมั่นใจ ซึ่งเหตุการณ์ของทั้งสองภาษานี้เป็นเหตุการณ์ที่แสดงถึงเหตุการณ์ “ความมั่นใจ” โดยเหตุการณ์ “ความมั่นใจ” ของทั้งสองภาษาที่เกิดขึ้นเป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่ต่อเนื่องมาจากเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดและเกิดขึ้นพร้อมกันในเวลาเดียวกัน จึงอนุมานได้ว่า เหตุการณ์ “ความมั่นใจ” ของทั้งสองภาษานี้เป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่ขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” และผลลัพธ์สุดท้าย “ความมั่นใจ” ของทั้งสองภาษานี้ก็จะถูกดึงมาเป็นส่วนหนึ่งของความหมายใหม่ คือ ความหมาย “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์เหมือนกัน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของโรเมอร์

4.3.1.9 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ทำนาย” รายละเอียดดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 แสดงการเปรียบเทียบการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ทำนาย”

การขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง		กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ทำนาย”	
	ตัวอย่างประโยค		ลักษณะการขยายความหมาย
ภาษาจีนกลาง	算命先生看他面相就知道他是一个老实人。 Suànmìng xiānshēng kàn tā miànxiàng jiù zhīdao tā shì yī gè lǎoshí rén. หมอดูดูลักษณะใบหน้าของเขาก็รู้ว่าเขาเป็นคนซื่อสัตย์คนหนึ่ง		กระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์
ภาษาไทย	เขาดูโหงวเฮ้งของผมแล้วพูดเลยว่าดวงแบบนี้อนาคตจะร้ายวายน		กระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์

จากตารางที่ 4.22 เมื่อนำคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางมาเปรียบเทียบกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย พบว่า คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยนั้น ปรากฏความหมาย “ทำนาย” เหมือนกัน อีกทั้งความหมาย “ทำนาย” ของทั้งสองภาษานี้ยังมีลักษณะการขยายความหมายผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์เหมือนกัน เนื่องจากตัวอย่างประโยคในภาษาจีนกลางนั้น มีประธาน (算命先生 suànmìng xiānshēng “หมอดู”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (面相 miànxiàng “ลักษณะใบหน้า”) ที่เป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่น่ามาคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าเช่นเดียวกับตัวอย่างประโยคในภาษาไทยนั้นก็ยังมีประธาน (เขา) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (โหงวเฮ้ง) ที่เป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่น่ามาคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าซึ่งเหตุการณ์ของทั้งสองภาษานี้ต่างก็แสดงถึงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” แต่ทว่าเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” นี้ มนุษย์ยังใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายผ่านกระบวนการทางความคิด เมื่อมนุษย์ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายผ่านกระบวนการทางความคิดแล้ว มนุษย์ก็จะใช้ความรู้สึกและไหวพริบปฏิภาณในการพิจารณาวิเคราะห์เป้าหมายเพื่อนำมาคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้า จากนั้นมนุษย์ก็จะถ่ายทอดความรู้สึกที่ได้จากการพิจารณาวิเคราะห์นั้นออกมาให้บุคคลอื่นรับรู้ถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วยความปรารถนาดี ซึ่งเหตุการณ์ของทั้งสองภาษานี้เป็นเหตุการณ์ที่แสดงถึงเหตุการณ์ “ความปรารถนาดี” โดยเหตุการณ์ “ความปรารถนาดี” ของทั้งสองภาษาที่เกิดขึ้นเป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่ต่อเนื่องมาจากเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดและเกิดขึ้นพร้อมกันในเวลาเดียวกัน จึงอนุมานได้ว่า เหตุการณ์ “ความปรารถนาดี” ของทั้งสองภาษานี้เป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่ขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” และผลลัพธ์

สุดท้าย “ความปรารถนาดี” ของทั้งสองภาษานี้ก็จะถูกดึงมาเป็นส่วนหนึ่งของความหมายใหม่ คือ ความหมาย “ทำนาย” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์เหมือนกัน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎี สี่ประเภทของคำหลายความหมายของโรเมอร์

4.3.2 การขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางแตกต่างกันกับ คำว่า “ดู” ในภาษาไทย ดังนี้

4.3.2.1 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “บอกหรือเตือน” รายละเอียดดังตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 แสดงการเปรียบเทียบการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “บอกหรือเตือน”

การขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “บอกหรือเตือน”	
ตัวอย่างประโยค	ลักษณะการขยายความหมาย
您看，天气很潮湿，快休息休息吧。 Nín kàn, tiānqì hěn chāoshī, kuài xiūxi xiūxi ba. ท่านดูสิ อากาศชื้นมาก รีบพักผ่อนเถอะ 看你女儿，去搭那些陌生人的车，你怎么也不管管! Nǐ kàn nǐ nǚ'ér, qù dā nàxiē mòshēngrén de chē, nǐ zěnmeyě bù guǎnguǎn! เธอดูลูกสาวเธอสิไปนั่งรถคนแปลกหน้าพวกนั้น ทำไมเธอถึงไม่ไปเตือนๆ สักหน่อย	กระบวนการอุปลักษณะที่ความหมายแก่น และกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์
ภาษาไทย	ไม่ปรากฏตัวอย่างประโยค
	ไม่ปรากฏการขยายความหมาย

จากตารางที่ 4.23 เมื่อนำคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางมาเปรียบเทียบกับ คำว่า “ดู” ในภาษาไทย พบว่า คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางนั้นปรากฏความหมาย “บอกหรือเตือน” และความหมาย “บอกหรือเตือน” นี้ยังมีลักษณะการขยายความหมายผ่าน กระบวนการอุปลักษณะที่ความหมายแก่น ส่วนคำว่า “ดู” ในภาษาไทยนั้นไม่ปรากฏความหมาย

“บอกหรือเตือน” และการขยายความหมายผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น กล่าวคือ คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางนั้น โดยปกติต่างก็มีเป้าหมายของสายตาเป็นสิ่งที่ป็นรูปธรรม สามารถจับต้องและรับรู้ด้วยตาได้ ดังเช่นประโยคในความหมายพื้นฐานในภาษาจีนกลาง “牛顿看苹果从树上掉下来 Niúdùn kàn píngguǒ cóng shùshàng diào xiàlái นิวตันดูผลแอปเปิ้ลหล่นลงมาจากต้นไม้” มีประธาน (牛顿 Niúdùn “นิวตัน”) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (苹果 píngguǒ “แอปเปิ้ล”) ที่เป็นสิ่งที่ป็นรูปธรรมสามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่าสิ่งที่มนุษย์ (牛顿 Niúdùn “นิวตัน”) กล่าวอ้างถึง (苹果 píngguǒ “แอปเปิ้ล”) เป็นสิ่งที่สามารถรับรู้ได้ด้วยตา ซึ่งแสดงถึงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” หากแต่ในตารางที่ 4.23 ตัวอย่างประโยคของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางนั้น มีผู้ฟังที่รับรู้เป้าหมาย (天气很潮湿 tiānqì hěn cháoshī “อากาศชื้นมาก” และ 你女儿，去搭那些陌生人的车 nǐ nǚ’ér, qù dā nàxiē mòshēngrén de chē “ลูกสาวเธอนั่งรถคนแปลกหน้าพวกนั้น”) ที่เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นจากผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเหล่านั้นยังเป็นสิ่งที่ป็นนามธรรมไม่สามารถจับต้องได้ จะเห็นได้ว่า สิ่งที่ผู้พูดกล่าวอ้างถึง (天气很潮湿 tiānqì hěn cháoshī “อากาศชื้นมาก” และ 你女儿，去搭那些陌生人的车 nǐ nǚ’ér, qù dā nàxiē mòshēngrén de chē “ลูกสาวเธอนั่งรถคนแปลกหน้าพวกนั้น”) เป็นสิ่งที่ไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยตา ซึ่งแสดงถึงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชาน” จากการทำเป้าหมายของสายตามีการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่ป็นรูปธรรม (ประโยคในความหมายพื้นฐาน) ไปยังสิ่งที่ป็นนามธรรม (ประโยคภาษาจีนกลางในตารางที่ 4.23) นั้น เนื่องจากเป็นการเชื่อมโยงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” เข้ากับเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชาน” ผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น และการเชื่อมโยงในลักษณะดังกล่าวนี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดจากประสบการณ์ทางร่างกายของมนุษย์ที่มนุษย์ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นซ้ำๆ เมื่อมนุษย์ได้รับรู้ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำๆ ก็จะทำให้มนุษย์เกิดภาพในความคิดขึ้นมา เมื่อมนุษย์เกิดภาพในความคิด มนุษย์ก็จะเชื่อมโยงประสบการณ์ทางร่างกายของตนเองเข้ากับความคิดที่เกิดขึ้นนั้น ทำให้มนุษย์มีความเข้าใจในเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งการเชื่อมโยงเหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าวนี้ยังคงเป็นความหมายเดิมไม่มีการขยายความหมายไปสู่ความหมายใหม่ ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า คำกริยา kàn “ดู” เมื่อผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น ไม่ได้ทำให้เกิดการขยายความหมายเป็นความหมายใหม่ เนื่องจากความหมายของคำกริยานี้เป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างการสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรงกับการสัมผัสรับรู้เป้าหมายในทางปริชานเข้าด้วยกันภายใต้ความหมายที่เป็นความหมายพื้นฐานเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของโรเมอร์

อย่างไรก็ตาม กระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นไม่ทำให้คำกริยา kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “บอกหรือเตือน” ได้ แต่การทำคำกริยา kàn “ดู” เกิดการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “บอกหรือเตือน” ได้นั้นต้องผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ เนื่องจากตัวอย่างประโยคภาษาจีนกลาง ในความหมาย “บอกหรือเตือน” นั้น มีผู้ฟังที่รับรู้เป้าหมาย (天气很潮湿 tiānqì hěn cháoshī “อากาศชื้นมาก” และ 你女儿，去搭那些陌生人的车 nǐ nǚ’ér, qù dā nàxiē mòshēngrén de chē “ลูกสาวเธอนั่งรถคนแปลกหน้าพวกนั้น”)

ที่เป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นจากผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ โดยเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ไม่ได้แสดงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ให้เห็นอย่างชัดเจนจากผู้พูด หากแต่การใช้สายตาของผู้พูดที่เป็นมนุษย์นี้เป็นการใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (天气很潮湿 tiānqì hěn chāoshī “อากาศชื้นมาก” และ 你女儿，去搭那些陌生人的车 nǐ nǚ’ér, qù dā nàxiē mòshēngrén de chē “ลูกสาวเธอนั่งรถคนแปลกหน้าพวกนั้น”) ผ่านกระบวนการทางความคิด เมื่อผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ในประโยคแรกได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (天气很潮湿 tiānqì hěn chāoshī “อากาศชื้นมาก”) ผ่านกระบวนการทางความคิดแล้ว ผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ก็จะมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อเหตุการณ์เหล่านั้น จากนั้นผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ก็จะถ่ายทอดความปรารถนาดี (快休息休息吧 kuài xiūxi xiūxi ba “รีบพักผ่อนเถอะ”) ออกมาให้ผู้ฟังรับรู้ถึงเหตุการณ์เหล่านั้น เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความระมัดระวัง ส่วนผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ในประโยคที่สองได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (你女儿，去搭那些陌生人的车 nǐ nǚ’ér, qù dā nàxiē mòshēngrén de chē “ลูกสาวเธอนั่งรถคนแปลกหน้าพวกนั้น”) ผ่านกระบวนการทางความคิดแล้ว ผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ก็จะมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อเหตุการณ์เหล่านั้น จากนั้นผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ก็จะตักเตือน (你怎么也不管管 nǐ zěnmě yě bù guǎnguǎn “ทำไมเธอลังไม่ไปเตือนๆ สักหน่อย”) ให้ผู้ฟังรับรู้ถึงเหตุการณ์เหล่านั้น เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความระมัดระวัง ซึ่งเหตุการณ์ของทั้งสองประโยคดังกล่าวนี้แสดงถึงเหตุการณ์ “ความปรารถนาดี” และ “การตักเตือน” ทั้งนี้เหตุการณ์ “ความปรารถนาดี” และ “การตักเตือน” ที่เกิดขึ้นนี้เป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่ต่อเนื่องมาจากเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดและเกิดขึ้นพร้อมกันในเวลาเดียวกัน จึงอนุมานได้ว่า เหตุการณ์ “ความปรารถนาดี” และ “การตักเตือน” เป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่ขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” และผลลัพธ์สุดท้าย “ความปรารถนาดี” และ “การตักเตือน” จะถูกดึงมาเป็นส่วนหนึ่งของความหมายใหม่ คือ ความหมาย “บอกหรือเตือน” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของโรเมอร์ ส่วนคำว่า “ดู” ในภาษาไทยนั้นไม่ปรากฏความหมาย “บอกหรือเตือน” จึงทำให้ไม่เกิดการขยายความหมายผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ ด้วยเหตุนี้ลักษณะการขยายความหมายผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ของคำกริยา kàn “ดู” ในความหมาย “บอกหรือเตือน” นี้ จึงปรากฏเฉพาะในภาษาจีนกลางเท่านั้น

4.3.2.2 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย

ในความหมาย “เห็นจะ” รายละเอียดดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 แสดงการเปรียบเทียบการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับ
คำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “เห็นจะ”

การขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “เห็นจะ”		
	ตัวอย่างประโยค	ลักษณะการขยายความหมาย
ภาษาจีนกลาง	ไม่ปรากฏตัวอย่างประโยค	ไม่ปรากฏการขยายความหมาย
ภาษาไทย	หญิงสาวคนนั้นดูสวยมากภายใต้ชุดสูท สีนวล	กระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์

จากตารางที่ 4.24 เมื่อนำคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางมาเปรียบเทียบกับ
คำว่า “ดู” ในภาษาไทย พบว่า คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางนั้นไม่ปรากฏความหมาย
“เห็นจะ” และการขยายความหมายผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ ส่วนคำว่า “ดู” ใน
ภาษาไทยนั้นปรากฏความหมาย “เห็นจะ” และความหมายนี้ยังมีลักษณะการขยายความหมาย
ผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ กล่าวคือ ตัวอย่างประโยคของคำว่า “ดู” ในภาษาไทยนั้น
มีประธาน (หญิงสาวคนนั้น) เป็นเพียงผู้ที่ถูกกล่าวถึงที่เป็นมนุษย์และได้กระทำการบางอย่างออก
มาแล้วทำให้ผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่รับรู้ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น (ในที่นี้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น คือ
เป้าหมายของสายตาของผู้พูด) ซึ่งเหตุการณ์นี้แสดงถึงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตา
โดยตรง” แต่ทว่าเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” นี้ ผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่
ยังมีการใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายผ่านกระบวนการทางความคิด เมื่อผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่
ได้ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายผ่านกระบวนการทางความคิดแล้วผู้พูดซึ่งดูเหตุการณ์อยู่ก็จะใช้
ความรู้สึกพิจารณาตัดสินบุคคลอื่นแล้วถ่ายทอดความรู้สึกที่ได้จากการพิจารณาที่ออกมา
ให้คนอื่นรับรู้ถึงความรู้สึกของตน (สวย) ด้วยความชื่นชม ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้แสดงถึงเหตุการณ์
“ความชื่นชม”^๘ โดยเหตุการณ์ “ความชื่นชม” ที่เกิดขึ้นนี้เป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่ต่อเนื่องมาจาก
เหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดและเกิดขึ้น
พร้อมกันในเวลาเดียวกัน จึงอนุมานได้ว่า เหตุการณ์ “ความชื่นชม” เป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่ขยาย
ออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” และผลลัพธ์สุดท้าย
“ความชื่นชม” จะถูกดึงมาเป็นส่วนหนึ่งของความหมายใหม่ คือ ความหมาย “เห็นจะ” โดยผ่าน
กระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของไรเมอร์

^๘ ผลลัพธ์สุดท้ายขึ้นอยู่กับตัวอย่างประโยค เช่น “คุณยายดูอ่อนไปนะ ออกกำลังกายหน่อยสิ” ผลลัพธ์สุดท้าย คือ
“ความห่วงใย” หรือ “เวลาทำงานอิศราดูขี้ม่งมกว่าคนอื่นฯ มากเลย” ผลลัพธ์สุดท้าย คือ “การตำหนิ” เป็นต้น

4.3.2.3 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย
ในความหมาย “ศึกษา” รายละเอียดดังตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 แสดงการเปรียบเทียบการขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับ
คำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ศึกษา”

การขยายความหมายของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “ศึกษา”		
	ตัวอย่างประโยค	ลักษณะการขยายความหมาย
ภาษาจีนกลาง	ไม่ปรากฏตัวอย่างประโยค	ไม่ปรากฏการขยายความหมาย
ภาษาไทย	คนไทยไปดูงานด้านการศึกษา ที่ต่างประเทศ	กระบวนการนามนัย ที่เน้นส่วนประกอบย่อย

จากตารางที่ 4.25 เมื่อนำคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางมาเปรียบเทียบกับ
คำว่า “ดู” ในภาษาไทย พบว่า คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางนั้นไม่ปรากฏความหมาย
“ศึกษา” และ การขยายความหมายผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย ส่วนคำว่า “ดู”
ในภาษาไทยนั้นปรากฏความหมาย “ศึกษา” และความหมายนี้ยังมีลักษณะการขยายความหมาย
ผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย กล่าวคือ ตัวอย่างประโยคของคำว่า “ดู” ใน
ภาษาไทยนั้น มีประธาน (คนไทย) เป็นมนุษย์ที่ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมาย (งาน ในที่นี้ คือ
ผลงาน) ที่เป็นผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเหตุการณ์นี้แสดงถึงเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้
เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” แต่ทว่าเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วยตาโดยตรง” นี้ มนุษย์
(คนไทย) ยังมี “ความสนใจ” ที่จะไปเรียนรู้เป้าหมายด้วย “ความมุ่งมั่น” เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่
ซึ่งเหตุการณ์นี้เป็นเหตุการณ์ที่แสดงถึงเหตุการณ์ “ความสนใจ” และ “ความมุ่งมั่น” โดยเหตุการณ์
“ความสนใจ” และ “ความมุ่งมั่น” ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องมาจากเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมายด้วย
ตาโดยตรง” ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดและเกิดขึ้นพร้อมกันในเวลาเดียวกัน จึงอนุมานได้ว่า
เหตุการณ์ “ความสนใจ” และ “ความมุ่งมั่น” นี้เป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ “การสัมผัสรับรู้เป้าหมาย
ด้วยตาโดยตรง” ที่ถูกนำมาใช้เป็นความหมายหลัก และเหตุการณ์ “ความสนใจ” และ “ความมุ่งมั่น”
นี้ยังถูกนำมาแทนที่ความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ที่เป็นความหมาย
เดิม ซึ่งการแทนที่ในลักษณะดังกล่าวนี้ ทำให้ความหมาย “ศึกษา” เป็นความหมายใหม่ที่ขยาย
ออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” โดยผ่านกระบวนการนามนัย
ที่เน้นส่วนประกอบย่อย ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสู่ประเภทของคำหลายความหมายของโรเมอร์

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ความหมาย ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ และการขยายความหมายของ คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง ตลอดจนการเปรียบเทียบคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง กับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย โดยใช้ทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการของไทเลอร์และอีแวนส์ กับทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของไรเมอร์ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง มีทั้งหมด 11 ความหมาย คือ ความหมาย พื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” และความหมายที่ขยายจากความหมายพื้นฐานอีก 10 ความหมาย คือ ความหมาย “อ่าน” “ชม” “ดูแลเอาใจใส่” “เยี่ยมเยียน” “ตรวจรักษา” “สังเกต หรือตรวจสอบ” “คิดว่า” “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” “ทำนาย” และ “บอกหรือเตือน” โดยความหมาย ที่ขยายจากความหมายพื้นฐาน 5 ความหมาย คือ ความหมาย “อ่าน” “ชม” “ดูแลเอาใจใส่” “ตรวจรักษา” และ “ทำนาย” มีลักษณะทางวากยสัมพันธ์คล้ายคลึงกันกับลักษณะทางวากยสัมพันธ์ ที่เป็นความหมายพื้นฐาน ส่วนอีก 5 ความหมาย คือ ความหมาย “เยี่ยมเยียน” “สังเกตหรือ ตรวจสอบ” “คิดว่า” “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” และ “บอกหรือเตือน” มีลักษณะทางวากยสัมพันธ์ แตกต่างจากลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่เป็นความหมายพื้นฐาน

5.1.2 เมื่อนำทฤษฎีคำหลายความหมายอย่างมีหลักการของไทเลอร์และอีแวนส์มาจำแนก ความหมายต่างๆ ของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางออกจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตา สัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ปรากฏว่า มีทั้งหมด 10 ความหมาย คือ ความหมาย “อ่าน” “ชม” “ดูแลเอาใจใส่” “เยี่ยมเยียน” “ตรวจรักษา” “สังเกตหรือตรวจสอบ” “คิดว่า” “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” “ทำนาย” และ “บอกหรือเตือน” ที่ขยายจากความหมายพื้นฐาน

5.1.3 เมื่อนำทฤษฎีสี่ประเภทของคำหลายความหมายของไรเมอร์มาอธิบายการเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายพื้นฐานของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับความหมายอื่นๆ ที่ขยายจากความหมายพื้นฐานนั้น ปรากฏว่า มีทั้งหมด 10 ความหมาย คือ ความหมาย “อ่าน” “ชม” “ดูแลเอาใจใส่” “เยี่ยมเยียน” “ตรวจรักษา” “สังเกตหรือตรวจสอบ” “คิดว่า” “อยู่ที่หรือ ขึ้นอยู่กับ” “ทำนาย” และ “บอกหรือเตือน” ที่มีความสัมพันธ์กับความหมายพื้นฐานของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง โดยที่ความหมายเหล่านั้นผ่านกระบวนการทางปริชานที่แตกต่างกันไป ตามบริบทของแต่ละสถานการณ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.1.3.1 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางมีการขยายความหมายจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ไปสู่ความหมาย “อ่าน” “ชม” “ดูแลเอาใจใส่” และ “เยี่ยมเยียน” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อยเพียงกระบวนการเดียว เนื่องจากความหมายดังกล่าวนี้มีการนำส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ในความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” มาใช้เป็นความหมายหลักแทนที่ความหมายเดิมและทำให้เกิดความหมายใหม่ คือ ความหมาย “อ่าน” “ชม” “ดูแลเอาใจใส่” และ “เยี่ยมเยียน” โดยที่ ความหมายเหล่านี้ไม่มีการเชื่อมโยงความหมายของการใช้สายตาสัมผัสรับรู้จาก “สิ่งที่เป็นรูปธรรม” ไปสู่ “สิ่งที่เป็นนามธรรม” จึงทำให้ไม่เกิดกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น

5.1.3.2 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางมีการขยายความหมายจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ไปสู่ความหมาย “ตรวจรักษา” และ “สังเกตหรือตรวจสอบ” โดยผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นก่อน เนื่องจากความหมายดังกล่าวนี้ มีการเชื่อมโยงความหมายของการใช้สายตาสัมผัสรับรู้จาก “สิ่งที่เป็นรูปธรรม” ไปสู่ “สิ่งที่เป็นนามธรรม” ซึ่งการเชื่อมโยงนี้ยังคงความหมายเดิมไม่มีการขยายความหมายไปสู่ความหมายใหม่ การที่คำกริยา kàn “ดู” นี้มีการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “ตรวจรักษา” และ “สังเกตหรือตรวจสอบ” ได้นั้นเกิดจากกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย เนื่องจากคำกริยา kàn “ดู” มีการนำส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ในความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” มาใช้เป็นความหมายหลักแทนที่ความหมายเดิมและทำให้เกิดความหมายใหม่ คือ ความหมาย “ตรวจรักษา” และ “สังเกตหรือตรวจสอบ”

5.1.3.3 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางมีการขยายความหมายจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ไปสู่ความหมาย “ทำนาย” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์เพียงกระบวนการเดียว เนื่องจากความหมายดังกล่าวนี้มีการดึงส่วนที่เป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่ขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” มาเป็นส่วนหนึ่งของความหมายใหม่ จึงทำให้เกิดความหมาย “ทำนาย” โดยที่ความหมายนี้ไม่มีการเชื่อมโยงความหมายของการใช้สายตาสัมผัสรับรู้จาก “สิ่งที่เป็นรูปธรรม” ไปสู่ “สิ่งที่เป็นนามธรรม” จึงทำให้ไม่เกิดกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น

5.1.3.4 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางมีการขยายความหมายจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ไปสู่ความหมาย “คิดว่า” “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” และ “บอกหรือเตือน” โดยผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นก่อน เนื่องจากความหมายดังกล่าวนี้ มีการเชื่อมโยงความหมายของการใช้สายตาสัมผัสรับรู้จาก “สิ่งที่เป็นรูปธรรม” ไปสู่ “สิ่งที่เป็นนามธรรม” ซึ่งการเชื่อมโยงนี้ยังคงความหมายเดิมไม่มีการขยายความหมายไปสู่ความหมายใหม่ การที่คำกริยา kàn “ดู” นี้มีการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “คิดว่า” “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” และ “บอกหรือเตือน” ได้นั้นเกิดจากกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ เนื่องจากคำกริยา kàn “ดู” มีการดึงส่วนที่เป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่ขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” มาเป็นส่วนหนึ่งของความหมายใหม่ จึงทำให้เกิดความหมาย “คิดว่า” “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” และ “บอกหรือเตือน”

5.1.4 การเปรียบเทียบคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยนั้น มีความหมายและลักษณะทางวากยสัมพันธ์แตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละสถานการณ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.1.4.1 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยมีความหมายและลักษณะทางวากยสัมพันธ์เหมือนกัน 10 ความหมาย คือ ความหมาย “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” “อ่าน” “ชม” “ดูแลเอาใจใส่” “เยี่ยมเยียน” “ตรวจรักษา” “สังเกตหรือตรวจสอบ” “คิดว่า” “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” และ “ทำนาย” ซึ่งการที่คำกริยาของทั้งสองภาษามีความหมายเหมือนกัน 10 ความหมายนั้นเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความคล้ายคลึงกันของมุมมองทางความคิดที่เกิดจากประสบการณ์ทางร่างกายของผู้ใช้ภาษาที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและสังคม เมื่อผู้ใช้ภาษามีมุมมองทางความคิดที่คล้ายคลึงกันแล้วก็จะทำให้ผู้ใช้ภาษา มีการสร้างความหมายทางภาษาที่เหมือนกัน

5.1.4.2 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยมีความหมายและลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน 3 ความหมาย คือ ความหมาย “บอกหรือเตือน” ปรากฏเฉพาะในคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง การที่งานวิจัยนี้ไม่ปรากฏความหมาย “บอกหรือเตือน” ในคำว่า “ดู” ในภาษาไทย เนื่องจากผู้วิจัยเก็บรวบรวมตัวอย่างประโยคมาจากคลังข้อมูลของภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งในคลังข้อมูลดังกล่าวนี้ ไม่ปรากฏตัวอย่างประโยคของคำว่า “ดู” ในภาษาไทย ในความหมาย “บอกหรือเตือน” แต่ทว่า ในความเป็นจริงคำว่า “ดู” ในภาษาไทย มีความหมาย “บอกหรือเตือน” ส่วนอีก 2 ความหมาย คือ ความหมาย “เห็นจะ” และ “ศึกษา” ปรากฏเฉพาะในคำว่า “ดู” ในภาษาไทย เนื่องจากความหมาย “เห็นจะ” ในภาษาจีนกลาง จะใช้คำว่า 看起来 kànqǐlai “เห็นจะ” แทนคำกริยา kàn “ดู” สำหรับความหมาย “ศึกษา” ในภาษาจีนกลางจะใช้คำว่า 学习 xuéxí “ศึกษา” แทนคำกริยา kàn “ดู”

5.1.5 การเปรียบเทียบคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยนั้น มีการขยายความหมายจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ไปสู่ความหมายอื่นๆ โดยผ่านกระบวนการทางบริบทที่แตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละสถานการณ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.1.5.1 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยมีการขยายความหมายจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ไปสู่ความหมาย “อ่าน” “ชม” “ดูแลเอาใจใส่” และ “เยี่ยมเยียน” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อยเพียงกระบวนการเดียว เนื่องจากความหมาย “อ่าน” “ชม” “ดูแลเอาใจใส่” และ “เยี่ยมเยียน” ของทั้งสองภาษานั้นมีการนำส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ในความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” มาใช้เป็นความหมายหลักแทนที่ความหมายเดิม จึงทำให้เกิดความหมายใหม่ คือ ความหมาย “อ่าน” “ชม” “ดูแลเอาใจใส่” และ “เยี่ยมเยียน” โดยที่ความหมายของทั้งสองภาษาเหล่านี้ไม่มีการเชื่อมโยงความหมายของการใช้สายตาสัมผัสรับรู้จาก “สิ่งที่เป็นรูปธรรม” ไปสู่ “สิ่งที่เป็นนามธรรม” จึงทำให้ไม่เกิดกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น

5.1.5.2 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยมีการขยายความหมายจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ไปสู่ความหมาย “ตรวจรักษา” และ “สังเกตหรือตรวจสอบ” โดยที่ความหมายของทั้งสองภาษาเหล่านี้ผ่านกระบวนการอุปักษ์ณ์ที่ความหมายแก่ง่อน เนื่องจากความหมาย “ตรวจรักษา” และ “สังเกตหรือตรวจสอบ” ของทั้งสองภาษามีการเชื่อมโยงความหมายของการใช้สายตาสัมผัสรับรู้จาก “สิ่งที่เป็นรูปธรรม” ไปสู่ “สิ่งที่เป็นนามธรรม” ซึ่งการเชื่อมโยงนี้ยังคงความหมายเดิมไม่มีการขยายความหมายไปสู่ความหมายใหม่ การที่คำกริยาของทั้งสองภาษามีการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “ตรวจรักษา” และ “สังเกตหรือตรวจสอบ” ได้นั้นเกิดจากกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อย เนื่องจากคำกริยาของทั้งสองภาษามีการนำส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ในความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” มาใช้เป็นความหมายหลักแทนที่ความหมายเดิม จึงทำให้เกิดความหมายใหม่ คือ ความหมาย “ตรวจรักษา” และ “สังเกตหรือตรวจสอบ”

5.1.5.3 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยมีการขยายความหมายจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ไปสู่ความหมาย “คิดว่า” และ “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” โดยที่ความหมายของทั้งสองภาษาเหล่านี้ผ่านกระบวนการอุปักษ์ณ์ที่ความหมายแก่ง่อน เนื่องจากความหมาย “คิดว่า” และ “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” ของทั้งสองภาษามีการเชื่อมโยงความหมายของการใช้สายตาสัมผัสรับรู้จาก “สิ่งที่เป็นรูปธรรม” ไปสู่ “สิ่งที่เป็นนามธรรม” ซึ่งการเชื่อมโยงนี้ยังคงความหมายเดิมไม่มีการขยายความหมายไปสู่ความหมายใหม่ การที่คำกริยาของทั้งสองภาษานี้มีการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “คิดว่า” และ “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ” ได้นั้นเกิดจากกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ เนื่องจากคำกริยาของทั้งสองภาษามีการดึงส่วนที่เป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่ขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” มาเป็นส่วนหนึ่งของความหมายใหม่ จึงทำให้เกิดความหมาย “คิดว่า” และ “อยู่ที่หรือขึ้นอยู่กับ”

5.1.5.4 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยมีการขยายความหมายจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ไปสู่ความหมาย “ทำนาย” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์เพียงกระบวนการเดียว เนื่องจากความหมาย “ทำนาย” ของ ทั้งสองภาษานั้นมีการดึงส่วนที่เป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่ขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” มาเป็นส่วนหนึ่งของความหมายใหม่ จึงทำให้เกิดความหมาย “ทำนาย” โดยที่ความหมายของทั้งสองภาษานี้ไม่มีการเชื่อมโยงความหมายของการใช้สายตาสัมผัสรับรู้จาก “สิ่งที่เป็นรูปธรรม” ไปสู่ “สิ่งที่เป็นนามธรรม” จึงทำให้ไม่เกิดกระบวนการอุปักษ์ณ์ที่ความหมายแก่ง่อน

5.1.5.5 คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางมีการขยายความหมายจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ไปสู่ความหมาย “บอกหรือเตือน” โดยผ่านกระบวนการอุปักษ์ณ์ที่ความหมายแก่ง่อน เนื่องจากความหมาย “บอกหรือเตือน” มีการเชื่อมโยงความหมายของการใช้สายตาสัมผัสรับรู้จาก “สิ่งที่เป็นรูปธรรม” ไปสู่ “สิ่งที่เป็นนามธรรม” ซึ่งการเชื่อมโยงนี้ยังคงความหมายเดิมไม่มีการขยายความหมายไปสู่ความหมายใหม่ การที่คำกริยา kàn

“ดู” นี้มีการขยายความหมายไปสู่ความหมาย “บอกหรือเตือน” ได้นั้นเกิดจากกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ เนื่องจากคำกริยา kàn “ดู” มีการตั้งส่วนที่เป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่ขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” มาเป็นส่วนหนึ่งของความหมายใหม่ จึงทำให้เกิดความหมาย “บอกหรือเตือน” ส่วนคำว่า “ดู” ในภาษาไทยนั้นไม่ปรากฏความหมาย “บอกหรือเตือน” จึงทำให้ไม่เกิดการขยายความหมายผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่นและกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ในลักษณะเดียวกันกับคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลาง

5.1.5.6 คำว่า “ดู” ในภาษาไทยมีการขยายความหมายจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ไปสู่ความหมาย “เห็นจะ” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์เพียงกระบวนการเดียว เนื่องจากความหมาย “เห็นจะ” มีการตั้งส่วนที่เป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่ขยายออกมาจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” มาเป็นส่วนหนึ่งของความหมายใหม่ จึงทำให้เกิดความหมาย “เห็นจะ” โดยที่ความหมายนี้ไม่มีการเชื่อมโยงความหมายของการใช้สายตาสัมผัสรับรู้จาก “สิ่งที่เป็นรูปธรรม” ไปสู่ “สิ่งที่เป็นนามธรรม” จึงทำให้ไม่เกิดกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น ส่วนคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางนั้นไม่ปรากฏความหมาย “เห็นจะ” จึงทำให้ไม่เกิดการขยายความหมายผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นผลลัพธ์ในลักษณะเดียวกันกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย

5.1.5.7 คำว่า “ดู” ในภาษาไทยมีการขยายความหมายจากความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” ไปสู่ความหมาย “ศึกษา” โดยผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อยเพียงกระบวนการเดียว เนื่องจากความหมาย “ศึกษา” มีการนำส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ในความหมายพื้นฐาน “ใช้สายตาสัมผัสรับรู้เป้าหมายโดยตรง” มาใช้เป็นความหมายหลักแทนที่ความหมายเดิม จึงทำให้เกิดความหมายใหม่ คือ ความหมาย “ศึกษา” โดยที่ความหมายนี้ไม่มีการเชื่อมโยงความหมายของการใช้สายตาสัมผัสรับรู้จาก “สิ่งที่เป็นรูปธรรม” ไปสู่ “สิ่งที่เป็นนามธรรม” จึงทำให้ไม่เกิดกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น ส่วนคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางนั้นไม่ปรากฏความหมาย “ศึกษา” จึงทำให้ไม่เกิดการขยายความหมายผ่านกระบวนการนามนัยที่เน้นส่วนประกอบย่อยในลักษณะเดียวกันกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทย

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การเปรียบเทียบคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยในด้านความหมาย ลักษณะทางวากยสัมพันธ์และการขยายความหมายนั้น คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับคำว่า “ดู” ในภาษาไทยแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละสถานการณ์ และจากการที่คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางปรากฏความหมาย 11 ความหมาย ส่วนคำว่า “ดู” ในภาษาไทยปรากฏความหมาย 13 ความหมายนั้นทำให้เห็นว่า คำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางสื่อความหมายได้น้อยกว่าคำว่า “ดู” ในภาษาไทย

5.2 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยยังเห็นว่ามีความจำเป็นที่ควรศึกษาวิจัยอื่นๆ ที่น่าสนใจในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นในวงการศึกษาศึกษาและยังทำให้วงการศึกษามีงานวิจัยที่มีความหลากหลาย ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับ การศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

5.2.1 การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ศึกษาเฉพาะคำกริยา kàn “ดู” ที่ใช้ในภาษาจีนกลางปัจจุบัน (现代汉语 Xiàndài Hànyǔ) ไม่รวมภาษาโบราณและภาษาถิ่นอื่นๆ ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการศึกษาคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางที่เป็นภาษาโบราณและภาษาถิ่นอื่นๆ เพื่อให้เห็นถึงกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางได้อย่างชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5.2.2 ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการศึกษาคำกริยาความสัมพันธ์ระหว่างความหมายพื้นฐานกับความหมายที่ขยายจากความหมายพื้นฐานไปสู่ความหมายอื่นๆ ผ่านกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ (语法化 yǔfǎhuà) เพื่อให้เห็นถึงกระบวนการของเปลี่ยนแปลงคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางจากคำกริยาไปเป็นคำเสริมน้ำเสียง (语助词 yǔzhùcí) เช่น 等一等看 děng yī děng kàn “คอยดูก่อน” 找找看 zhǎozhǎo kàn “หาดูก่อน” 叫一声看 jiào yī shēng kàn “ลองเรียกดูสักครั้งก่อน” เป็นต้น

5.2.3 การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ศึกษาเฉพาะคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางที่อยู่ในรูปคำโดดหรือคำพยางค์เดียวเท่านั้น ไม่ศึกษาคำกริยาที่อยู่ในรูปคำประสมหรือวลีที่มีรูปแบบตายตัวประเภทสำนวนหรือสุภาษิต ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการศึกษาคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางในรูปแบบคำประสมหรือวลีที่มีรูปแบบตายตัวประเภทสำนวนหรือสุภาษิต เพื่อให้เห็นถึงความหมายที่หลากหลายของคำกริยา kàn “ดู” เพิ่มมากขึ้น อันเป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษาศึกษาและการศึกษาในอนาคต

5.2.4 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำตัวอย่างประโยคของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางจากคลังข้อมูลของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง ส่วนตัวอย่างประโยคของ คำว่า “ดู” ในภาษาไทยนำมาจากคลังข้อมูลของภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำให้ตัวอย่างประโยคบางตัวอย่างของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางและคำว่า “ดู” ในภาษาไทยมีข้อจำกัดของตัวอย่างประโยคบ้าง ในอนาคตหากมีการพัฒนาตัวอย่างประโยคในคลังข้อมูลให้เป็นปัจจุบันและมีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้นแล้ว ผู้วิจัยเชื่อมั่นว่าตัวอย่างประโยคของคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางและคำว่า “ดู” ในภาษาไทยจะน่าสนใจมากขึ้นกว่านี้

5.2.5 ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการศึกษาคำกริยาเปรียบเทียบคำกริยา kàn “ดู” ในภาษาจีนกลางกับภาษาอื่นๆ นอกเหนือจากคำว่า “ดู” ในภาษาไทย เพื่อให้เห็นถึงข้อแตกต่างและข้อจำกัดอื่นๆ ในแต่ละภาษา

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กาจบัณฑิต วงศ์ศรี (2547). เครือข่ายความหมายของคำว่า ‘ออก’ ในภาษาไทย : การศึกษาแนว
อรรถศาสตร์ปริชาน. สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.
- กำชัย ทองหล่อ (2554). หลักภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร, รวมสาส์น.
- ทวีศักดิ์ ญาณประทีป (2534). พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ.2530. กรุงเทพมหานคร,
ไทยวัฒนาพานิช.
- นวรรธน์ พันธุ์เมธา (2554). ไวยากรณ์ไทย. กรุงเทพมหานคร, รุ่งเรืองสาส์น.
- บรรจบ พันธุ์เมธา (2534). ลักษณะภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บริษัท มติชน จำกัด (2547). พจนานุกรมฉบับมติชน. กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์มติชน.
- ประพิณ มโนมัยวิบูลย์ (2545). ไวยากรณ์จีนกลาง. กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- พระยาอุปกิตศิลปสาร (2548). หลักภาษาไทย (อักขรวิธี วจีวิภาค วากยสัมพันธ์ ฉันทลักษณ์).
กรุงเทพมหานคร, ไทยวัฒนาพานิช.
- ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2010). "Thai concordance".
Retrieved 16 มีนาคม 2556, from <http://ling.arts.chula.ac.th/ThaiConc/test.html/>.
- มานิต มานิตเจริญ (2547). พจนานุกรมไทย (สมบูรณ์-ทันสมัยที่สุด) ฉบับปรับปรุงใหม่.
กรุงเทพมหานคร, บำรุงสาส์น.
- ราชบัณฑิตยสถาน (2549). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร,
นานมีบุ๊คส์.
- รุ่งทิพย์ รัตนภานุสร (2549). การขยายความหมายของคำกริยาแสดงการรับรู้ด้วยตาในภาษาไทย.
สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.
- วิจินต์ ภาณุพงศ์ (2530). โครงสร้างภาษาไทย: ระบบไวยากรณ์. กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- โสรัจ เรืองมณี (2553). ความหมายของคำว่า duoc ‘ได้’ ในภาษาเวียดนาม: การศึกษาตามแนว
ภาษาศาสตร์ปริชาน. สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.

ภาษาอังกฤษ

- Croft, W. and D. A. Cruse (2004). Cognitive Linguistics. Cambridge, Cambridge University
Press.
- Cruse, A. (2000). Meaning in Language: An Introduction to Semantics and Pragmatics.
New York, Oxford University Press.

- Dirven, R. (2005). Cognitive Linguistics: Internal Dynamics and Interdisciplinary Interaction. In Ruiz de Mendoza Ib nez, J. Francisco and M. Sandra Pena Cervel. Berlin, New York, Mouton de Gruyter: 17-68.
- Evans, V. (2005). "The meaning of time: Polysemy, the lexicon and conceptual structure." Journal of Linguistics **41**: 33-75.
- Evans, V. and M. Green (2006). Cognitive Linguistics: An Introduction. New Jersey, Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Johnson, M. (1987). The body in the mind: The bodily basis of meaning, imagination, and reason. Chicago, University of Chicago Press.
- Kövecses, Z. (2002). Metaphor: A practical introduction. New York and Oxford, Oxford University Press.
- Lakoff, G. (1987). Woman, fire and dangerous things: What categories reveal about the mind. Chicago, University of Chicago Press.
- _____. (1999). Philosophy In The Flesh: The Embodied Mind and Its Challenge to Western Thought. New York, Basic Books.
- _____. and M. Johnson (1980). Metaphor we live by. Chicago, University of Chicago Press.
- Lian, J. (2005). "Verb of Visual Perception in Taiwanese Southern Min: A Cognitive Study Approach to Shifts of Semantic Domains." Language and Linguistics **6**: 109–132.
- Matlin, M. (1983). Cognition. New York, CBS College Publishing.
- Riemer, N. (2006). The Semantics of Polysemy: Reading Meaning in English and Warlpiri. Berlin, Mouton de Gruyter.
- Taylor, J. R. (1995). Linguistic Categorization: Prototype in Linguistic Theory. Oxford, Oxford University Press.
- _____. (2002). Cognitive Grammar. Oxford, Oxford University Press.
- _____. (2003). Meaning and context. Motivation in Language: Studies in Honor of Günter Radden. In H. Cuyckens, T. Berg, R. Dirven and K. Panther. Philadelphia, John Benjamins Publishing Company: 27-48.
- Tyler, A. and V. Evans (2003). The Semantics of English Preposition: Spatial scenes, embodied meaning and cognition. Cambridge, Cambridge University Press.
- Ungerer, F. and H. Schmid (1996). An Introduction to Cognitive Linguistics. New York, Longman.

ภาษาจีน

- Běijīng Dàxué 北京大学. (2013). "Běijīng yǔliàokù 北京语料库 (คลังข้อมูลของ ปักกิ่ง)." Retrieved 4 January 2013, from http://ccl.pku.edu.cn:8080/ccl_corpus/
- Féng, Guǎngyì 冯广艺. (1998). Hànyǔ Yǔjìngxué Gàilùn 汉语语境学概论 (ภาษาศาสตร์แบบพึ่งพาบริบทในภาษาจีนโดยสังเขป). Níngxià 宁夏, Níngxià Rénmín Chūbǎnshè 宁夏人民出版社.
- Guì, Shīchūn 桂诗春. (1991). "Rènzhī hé Yǔyán 认知和语言 (ปริชานกับภาษา)." Wàiyǔ Jiāoxué yǔ Yánjiū 外语教学与研究 (วารสารการวิจัยและการสอน ภาษาต่างประเทศ) 3: 24-37.
- Hú, Yùshù 胡裕树. (2011). Xiàndài Hànyǔ 现代汉语 (ภาษาจีนปัจจุบัน). Shànghǎi 上海, Shànghǎi Jiāoyù Chūbǎnshè 上海教育出版社.
- Lǐ, Fúyìn 李福印. (2008). Rènzhī Yǔyánxué Gàilùn 认知语言学概论 (ภาษาศาสตร์ ปริชานโดยสังเขป). Běijīng 北京, Běijīng Dàxué Chūbǎnshè 北京大学出版社.
- Liú, Yuèhuá 刘月华, et al. (2001). Shǐyòng xiàndài Hànyǔ Yǔfǎ 使用汉语语法 (การใช้ไวยากรณ์ภาษาจีนกลาง). Běijīng 北京, Shāngwù Yìnshūguǎn 商务印书馆.
- Lú, Fúbō 卢福波. (1998). Duìwài Hànyǔ Jiāoxué Shǐyòng Yǔfǎ 对外汉语教学 使用语法 (การใช้ไวยากรณ์สำหรับการเรียนการสอนภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศ). Běijīng 北京, Běijīng Wénhuà Dàxué Chūbǎnshè 北京文化大学出版社.
- Lǚ, Shūxiāng 吕叔湘. (2012). Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí 现代汉语八百词 (ภาษาจีนกลางปัจจุบัน 800 คำ). Běijīng 北京, Shāngwù Yìnshūguǎn 商务印书馆.
- Mèng, Cóng 孟琮, et al. (2012). Hànyǔ Dòngcí Yòngfǎ Cídiǎn 汉语动词用法词典 (พจนานุกรมการใช้คำกริยาในภาษาจีนกลาง). Běijīng 北京, Shāngwù Yìnshūguǎn 商务印书馆.
- Shāngwù Yìnshūguǎn Císhū Yánjiū Zhōngxīn 商务印书馆辞书研究中心. (2012). Yìngyòng Hànyǔ Cídiǎn 应用汉语词典 (พจนานุกรมการใช้ภาษาจีน). Běijīng 北京, Shāngwù Yìnshūguǎn 商务印书馆.
- Tián, Yùn 田运. (1996). Sīwéi Cídiǎn 思维词典 (พจนานุกรมทางความคิด). Hángzhōu 杭州, Zhèjiāng Jiāoyù Chūbǎnshè 浙江教育出版社.
- Xíng, Fúyì 邢福义. (1998). Hànyǔ Yǔfǎxué 汉语语法学 (การศึกษาไวยากรณ์ภาษาจีน). Jílín 吉林, Dōngběi Shīfàn Dàxué Chūbǎnshè 东北师范大学出版社.
- Xú, Shāshā 徐沙沙. (2011). Xiàndài Hànyǔ "kàn" de Duōjiǎo Kǎochá 现代汉语“看”的多角考察 (การศึกษาคำกริยา“看”kàn ของภาษาจีนกลางปัจจุบันจากหลาย มุมมอง). Duìwài Hànyǔxì 对外汉语系 (สาขาวิชาภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศ), Shāndōng Dàxué 山东大学 (มหาวิทยาลัยซานตง). Shuòshì Xuéwèi Lùnwén 硕士学位论文论文 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท).

- xǔ, shèn 许慎. (2010). Shuōwén Jiězì 说文解字 (หนังสืออธิบายตัวอักษร). Běijīng 北京, Zhōngguó Xìjù Chūbǎnshè 中国戏剧出版社.
- Zhōngguó Shèhuì Kēxuéyuàn Yǔyán Yánjiūsuǒ Cídiǎn Biānjíshì 中国社会科学院语言研究所词典编辑室. (2012). Xiàndài Hànyǔ Cídiǎn 现代汉语词典 (พจนานุกรมภาษาจีนกลางปัจจุบัน). Běijīng 北京, Shāngwù Yìnshūguǎn 商务印书馆.
- zhū, déxī 朱德熙. (2011). Yǔfǎ Jiǎngyì 语法讲义 (เอกสารคำสอนเรื่องไวยากรณ์). Běijīng 北京, Shāngwù Yìnshūguǎn 商务印书馆.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บรรณานุกรม

ภาษาอังกฤษ

- Cruse, D.A. (2000). Meaning in Language: An Introduction to Semantics and Pragmatics. New York, Oxford University Press.
- Johnson, C. (1999). Metaphor VS Conflation in the Acquisition of Polysemy: The Case of See. in M.K.Hiraga, C. Sinha and S. Wilcox. Cultural Psychological and Typological Issues in Cognitive Linguistics. Philadelphia, John Benjamins Publishing Company: 155–169
- Labov, W. (1978). The Boundaries of Word and Their Meaning. in Charles–James N. Bailey and Roger W. Shuy. New Ways of Analyzing Variation in English. Washington D.C., Georgetown University Press: 340- 373.
- Ravin, Y. and C. Leacock (2003). Polysemy: An Overview. in Yael Ravin and Claudia Peacock (eds.), Polysemy: Theoretical and Computational Approach. Oxford, Oxford University Press: 1-20.
- Sweetser, E. (1990). Etymology to Pragmatics: Metaphorical and Cultural Aspects of Semantic Structure. New York, Cambridge University Press.
- Traugott, E.C. and R.B. Dasher (2004). Regularity in Semantic Change. Cambridge, Cambridge University Press.

ภาษาจีน

- Lǚ, Shūxiāng 吕叔湘. (2009). Zhōngguó wénfǎ Yàolüè 中国语法要略 (ไวยากรณ์จีน โดยสังเขป). Běijīng 北京, Shāngwù Yìnshūguǎn 商务印书馆.
- Wáng, Yín 王寅. (2010). Rènzhī Yǔyánxué 认知语言学 (ภาษาศาสตร์ปริชาน). Shànghǎi 上海, Shànghǎi Wàiyǔ Jiàoyù Chūbǎnshè 上海外语教育出版社.
- Zhào, Yànfāng 赵艳芳. (2006). Rènzhī Yǔyánxué Gàilùn 认知语言学概论 (ภาษาศาสตร์ปริชานโดยสังเขป). Shànghǎi 上海, Shànghǎi Wàiyǔ Jiàoyù Chūbǎnshè 上海外语教育出版社.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

การแปลสรูปความวิธานิพนธ์ฉบับนี้เป็นภาษาจีนกลาง

现代汉语动词“看”与泰语 /duu/ 对比研究

第一章

引言

1.1 问题的提出

现代汉语动词“看”是与泰语 /duu/ 意义相同的词，动词“看”是一词多义的视觉动词，主要义项有：使视线接触人或物、访问、治疗、取决于等等，并且各个意义之间都相互关联。本研究中动词“看”的例句从北京大学语料库与在现代汉语使用的书籍里获得。迄今的研究还没有能明确地解释动词“看”的意义，各义项之间有何具体的相关性，以及对动词“看”在语义、句法和语义扩展的方面的研究还很少，并且还没有人把动词“看”与泰语 /duu/ 进行对比研究。因此本研究对上述问题感兴趣，通过使用 Tyler and Evans 的理论着重研究现代汉语动词“看”在词义、句法和区分各个意义，此外通过使用 Riemer 的理论，还分析动词“看”的语义扩展。并且把动词“看”与泰语 /duu/ 进行对比研究。

1.2 研究的目的

- 1.2.1 分析现代汉语动词“看”的词义与句法。
- 1.2.2 讨论现代汉语动词“看”的语义扩展。
- 1.2.3 进行现代汉语动词“看”与泰语 /duu/ 对比研究。

1.3 假设条件

1.3.1 现代汉语动词“看”的词义，一共有十一个意义就是一个基础义“使视线接触人或物”与十个引申义：“阅读”、“欣赏”、“照顾”、“访问”、“治疗”、“观察或验证”、“认为”、“取决于”、“占卜”和“告诉和提醒”，都通过隐喻与转喻延伸（引申）出来。

1.3.2 现代汉语动词“看”的五个引申义：“阅读”、“欣赏”、“照顾”、“治疗”和“占卜”相似基础义的句法。四个引申义的句法：“访问”、“观察与验证”、“认为”与“取决于”不相同基础义的句法。另一个引申义的句法：“告诉和提醒”有相似和不相同基础义的句法。

1.3.3 现代汉语动词“看”和泰语 /duu/ 的词义和句法相同的十个意义就是“阅读”、“欣赏”、“照顾”、“访问”、“治疗”、“观察与验证”、“认为”“取决于”和“占卜”，词义和句法不相同的三个意义就是“告诉和提醒”、“看起来”和“学习”。至于其现代汉语动词“看”的语义扩展与泰语 /duu/ 的语义扩展都通过认知过程由基础义“使视线接触人或物”向其它义延伸出来。

1.4 研究范围

1.4.1 本论文只研究作为及物动词的“看”，泰语的一部分研究对应于现代汉语动词“看”。

1.4.2 本论文只研究现代汉语动词“看”(kàn)，不涉及古文或方言。泰语的一部分研究对应于现代汉语动词“看”。

1.4.3 本论文只研究动词“看”的单纯词，没研究动词“看”的合成词或成语，比如：看见、看法、白眼相看、打狗看主等等。泰语的一部分研究对应于现代汉语动词“看”。

1.4.4 本论文语料从北京大学语料库收集现代汉语动词“看”的例句，至于泰语 /duu/ 的例句从朱拉隆功大学文学院语言学专业的语料库收集。

1.5 研究方法

1.5.1 学习书籍、词典、论文、文章以及其他文件与本论文相关者。

1.5.2 从北京大学语料库收集现代汉语动词“看”的例句，分析现代汉语动词“看”的义项。

1.5.3 分析现代汉语动词“看”的句法与使用 Tyler and Evans 的理论来区分由“看”的本义引申出来的各个意义。

1.5.4 通过使用 Riemer 的理论分析现代汉语动词“看”的语义扩展，解释基础义与引申义之间的关系。

1.5.5 从三个方面把现代汉语动词“看”与泰语 /duu/ 进行对比词义、句法和语义扩展。

1.5.6 结论与建议。

1.5.7 进行发表完成论文。

1.6 研究的意义和作用

1.6.1 能掌握到现代汉语动词“看”的词义、句法与语义扩展，以及了解动词“看”与泰语 /duu/ 对比研究。

1.6.2 可以为研究现代汉语或其他语言的一词多义现象提供借鉴。

1.6.3 可以应用相关知识教汉语或翻译语言。

第二章

相关研究回顾

2.1 Principled Polysemy

该理论是 Tyler 和 Evans (2003; Evans, 2005: 41) 提出的新概念，为了发展与修改 Lakoff 理论的不足。Lakoff 研究英语介词“Over”通过使用范畴化的概念与理想化认知模型 (Idealized Cognitive Model)，可以说 Lakoff 的研究是对后来的研究非常重要。甚至对多义词的研究中有较大影响。但是那个研究没有区分各个词义的标准，而且还没有具体的原则和明显的方式来区分不同语境中不同的词义。由此 Tyler 和 Evans 就发展自己的新概念起来，称为“Principled Polysemy”。

Tyler 和 Evans 提出的原则，为了根据本义来区分各个意义，明确有三条原则：

1. 词义标准 (meaning criterion): 某个词义必须有特殊的属性意义添加到某个词义，不得出现在其他词义中。

2. 概念阐述标准 (concept elaboration criterion): 词义具有独一无二的或者与其他词义全然不同的概念阐述模式。概念阐述与语义选择限制有关联，而语义选择限制决定了如何用隐喻的方式构造一个词的概念以及如何用语言来表述这一概念。

3. 语法标准 (grammatical criterion): 词义要显出独一无二或者与其他词义全然不同的结构依赖性。

此外，Evans 还说，词义由基础义延伸出来必须通过第一标准，至于第二与第三标准要通过一项标准或者全部通过都可以。

2.2 Four Category Theory of Polysemy

Riemer (2006) 是著名的语言学研究专家，他研究多义词及其认知过程，并将研究应用于解释语义扩展的过程中。他根据类型学 (typology) 将语义扩展的种类区分为四种形式：

1. 核心意义的隐喻 (metaphor application to core meaning) : 这个过程未引起任何词语意义的重新解释，也未引出新的词义。这个隐喻过程只是显示连接动词的核心意义，而没有指向在原型性上的事物，以及难以搭配对其动词的核心意义，大部分是抽象的。

2. 效果转喻 (effect metonymy) : 这个过程是由该动词的词义延伸向行动的效果。也就是说，效果转喻是将其行动的效果来作为引申义的一部分。它强调动态性。

3. 语境转喻 (context metonymy) : 这个过程是延伸词义向呈现行动的语境。

4. 成分转喻 (constituent metonymy) : 这个过程是选择一个部分的情况从整个该动词的情况中来应用为主要意义，并将其主要意义用来代替原来的意义，使其产生新意义。也就是说，由部分转指整体。

第三章

现代汉语动词“看”

本论文分析现代汉语动词“看”关于词义、句法、与语义扩展三个方面。

3.1 现代汉语动词“看”的词义

研究者分析现代汉语动词“看”由北京大学语料库的例句中发现，现代汉语动词“看”一共有十一个意义，如下：

1. 使视线接触人或物
2. 阅读
3. 欣赏
4. 照顾
5. 访问
6. 治疗
7. 观察与验证
8. 认为

9. 取决于
10. 占卜
11. 告诉和提醒

所有的十一个意义可以区分两个种类，第一类是基础义（即“第一意义”）与第二类引申义（即“第二意义到第十一意义”）。

3.2 现代汉语动词“看”的句法

3.2.1 基础义的句法

“使视线接触人或物”之意是第一在汉语词典中发现的意义(中国社会科学院语言研究所词典编辑室, 2012: 725; 商务印书馆辞书研究中心, 2012: 678; 孟琮、郑怀德、孟庆海和蔡文兰, 2012: 220), 也是基础义, 并且能以它为原型来分析其他现代汉语动词“看”的意义。

3.2.1.1 现代汉语动词“看”意为“使视线接触人或物”，有句法结构与例句如下：

主语_[人类/动物] + 看 + 宾语_[人类/动物/东西]

- (1) 他看了我一眼。
- (2) 小孩子在看小狗吃饭。
- (3) 牛顿看苹果从树上掉下来。
- (4) 一只猴子看一只香蕉。

从例句(1)到(4), 可以看出, 现代汉语动词“看”意为“使视线接触人或物”, 有主语(观看者)放在动词“看”的前面即是“他”、“小孩子”、“牛顿”和“猴子”, 主语是人类或者动物, 此中人类或者动物指的是能使用视力接触与感知到前面对象的生物。接下来的动词“看”是指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语(视力的对象)放在动词“看”的后面即是“我”、“小狗”、“苹果”和“香蕉”, 宾语是人类或动物或东西, 此中人类或动物或东西指的是人类或动物能在任何时段见到的事物。因而, 当在例句(1)到(4)中的观看者是人类或动物能使用视力接触与感知前面的对象(人类或动物或东西的)时, 并且可以在任何时段见到对象。因此, 我们可以推论, 在例句(1)到(4)中的动词“看”是指“使视线接触人或物”之意。

3.2.2 引申义的句法

3.2.2.1 现代汉语动词“看”意为“阅读”，有句法结构与例句如下：

主语_[人类] + 看 + 宾语_[物体]

- (5) 大家天天看书。
 (6) 我躺在床上看杂志。
 (7) 他睡前经常看武侠小说。
 (8) 人们天天看报纸，但各人所注意的消息并不完全相同。

从例句(5)到(8)，可以看出，现代汉语动词“看”意为“阅读”，有主语（观看者）放在动词“看”的前面即是“大家”、“我”、“他”和“人们”，主语都是人类，此中人类指的是使用视力接触对象的人物，然后有知识而了解阐述其对象。接下来的动词“看”是指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语（视力的对象）放在动词“看”的后面即是“书”、“杂志”、“小说”和“报纸”，宾语都是物体，此中物体指的是在书、杂志、小说和报纸里的内容或正文，特别强调在其内容或正文里的文字。因而，当在例句(5)到(8)中的观看者是使用视力接触与阐述对象（在物体的内容或正文里的文字）的人物时，这样使用视力接触对象重于在其物体里的“文字”与“阐述通过文字”，没有重于其物体的外形。因此，我们可以推论，在例句(5)到(8)中的动词“看”是指“阅读”之意。

当将现代汉语动词“看”在例句(5)到(8)中来进行分析根据 Tyler 和 Evans 的 Principled Polysemy 的理论时，可以看出，“阅读”之意是另一个现代汉语动词“看”的意义，如下表 3.1

表 3.1 表达动词“看”意为“阅读”

标准种类	解释	通过标准的属性
词义标准	“阅读”之意不相同基础义，即是“阅读”之意没有唯一限制在“直接使用视力接触对象”的情况下，但是这个意义有特殊的意义加进来就是有知识而了解阐述在内容和正文里的文字。	通过

表 3.1 表达动词“看”意为“阅读”

标准种类	解释	通过标准的属性
概念阐述标准	概念在“阅读”之意中不相同基础义的概念，既是这个意义的主语是人类，也有作用是观看者而已。以及宾语主要是书、杂志、小说和报纸的种类。	通过
语法标准	语法结构在“阅读”之意中相同基础义的语法结构，即是有主语放在动词“看”的前面，而有宾语放在动词“看”的后面相同。	不通过

从表 3.1 以上，可见“阅读”之意，即使通过三分之二的标准既是词义标准(某个词义必须有特殊的属性意义添加到某个词义，不得出现在其他词义中)和概念阐述标准(词义具有独一无二的或者与其他词义全然不同的概念阐述模式)，但是可以将“阅读”之意为另一个由基础义延伸出来的新意义，与 Tyler 和 Evans 的 Principled Polysemy 的理论相符。

3.2.2.2 现代汉语动词“看”意为“欣赏”，有句法结构与例句如下：

主语_[人类] + 看 + 宾语_[具体事物]

- (9) 妹妹看儿童电视剧。
- (10) 英国人喜爱看自己的电影。
- (11) 国内所有人都看这场比赛。
- (12) 他到剧院看芭蕾舞演出。
- (13) 游客坐在仓中间的桌旁，边吃边聊看风景，十分惬意。
- (14) 当晚我在宿舍看电视。

从例句(9)到(14)，可以看出，现代汉语动词“看”意为“欣赏”，有主语(观看者)放在动词“看”的前面即是“妹妹”、“英国人”、“所有人”、“她”、“游客”和“我”，主语都是人类，此中人类指的是使用视力接触与感知对象的人物，而根据对象产生娱乐。接下来的动词“看”是指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语(视力的对象)放在动词“看”的后面即是“电视剧”、“电影”、“比赛”、“演出”、“风景”和“电视”(在这里电视是指在电视里的移动画，不是电视的外表)，宾语是具体事物，此中具体事物指的是电视剧、电影、比赛、演出或者电视种类的移动画与风景种类的正片。因而，当在例句

(9)到(14)中的观看者是使用视力接触与感知对象(传播移动画和正片)的人物时,然后产生娱乐由自己看的事物,由其使用视力接触对象重于事情在移动画和正片里的“娱乐”。因此,我们可以推论,在例句(9)到(14)中的动词“看”是指“欣赏”之意。

当将现代汉语动词“看”在例句(9)到(14)中来进行分析根据Tyler和Evans的Principled Polysemy的理论时,可以看出,“欣赏”之意是另一个现代汉语动词“看”的意义,如下表3.2

表3.2 表达动词“看”意为“欣赏”

标准种类	解释	通过标准的属性
词义标准	“欣赏”之意不相同基础义,即是“欣赏”之意没有唯一限制在“直接使用视力接触对象”的情况下,但是这个意义有特殊的意义加进来就是兴趣,而根据移动画和正片产生娱乐。	通过
概念阐述标准	概念在“欣赏”之意中不相同基础义的概念,既是这个意义的主语是人类,也有作用是观看者而已。以及宾语主要是具体事物关于电视剧、电影、比赛、演出、风景的种类。	通过
语法标准	语法结构在“欣赏”之意中相同基础义的语法结构,即是有主语放在动词“看”的前面,而有宾语放在动词“看”的后面相同。	不通过

从表3.2以上,可见“欣赏”之意,即使通过三分之二的标准既是词义标准和概念阐述标准,但是可以将“欣赏”之意为另一个由基础义延伸出来的新意义,与Tyler和Evans的Principled Polysemy的理论相符。

3.2.2.3 现代汉语动词“看”意为“照顾”,有句法结构与例句如下:

主语_[人类] + 看 + 宾语_[人类]

(15) 几年前母亲退休了,在家忙着看我儿子。

(16) 周末他与妻子在家上班,做饭看孩子。

(17) 弟弟每次不舒服,妈妈从早到晚看他。

(18) 曹大元始终耐心细致地**看着**病在床上的妻子。

(19) 老妇人**看了**汤姆几个月。但不久，她也不得不离家出走。

从例句(15)到(19)，可以看出，现代汉语动词“看”意为“照顾”，有主语（观看者）放在动词“看”的前面即是“母亲”、“妈妈”、“我和他妹妹”、“曹大元”和“老妇人”，主语都是人类，此中人类指的是使用视力接触与感知对象的人物，并且与对象表达持续长时间的爱意和关心。接下来的动词“看”是指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语（视力的对象）放在动词“看”的后面即是“我儿子”、“孩子”、“他”、“妻子”和“汤姆”，宾语都是人类，此中人类指的是与观看者习惯密切的人物。因而，当在例句(15)到(19)中的观看者是使用视力接触与感知对象（习惯密切自己的人物）的人物时，并且与对象表达爱意和关心，由其使用视力接触与感知对象重于“持续长时间”接触与感知对象。因此，我们可以推论，在例句(15)到(19)中的动词“看”是指“照顾”之意。

当将现代汉语动词“看”在例句(15)到(19)中来进行分析根据 Tyler 和 Evans 的 Principled Polysemy 的理论时，可以看出，“照顾”之意是另一个现代汉语动词“看”的意义，如下表 3.3

表 3.3 表达动词“看”意为“照顾”

标准种类	解释	通过标准的属性
词义标准	“照顾”之意不相同基础义，即是“照顾”之意没有唯一限制在“直接使用视力接触对象”的情况下，但是这个意义有特殊的意义加进来就是对观看者习惯密切的人物有爱意和关心持续长时间。	通过
概念阐述标准	概念在“照顾”之意中不相同基础义的概念，既是这个意义的主语是人类，也有作用是观看者而已。以及宾语主要是与观看者继续习惯密切长时间的人类。	通过
语法标准	语法结构在“照顾”之意中相同基础义的语法结构，即是有主语放在动词“看”的前面，而有宾语放在动词“看”的后面相同。	不通过

从表 3.3 以上，可见“照顾”之意，即使通过三分之二的标准既是词义标准和概念阐述标准，但是可以将“照顾”之意为另一个由基础义延伸出来的新意义，与 Tyler 和 Evans 的 Principled Polysemy 的理论相符。

3.2.2.4 现代汉语动词“看”意为“访问”，有句法结构与例句如下：

主语_[人类] + 来/去 + 看 + 宾语_[人类]

(20) 爷爷奶奶住不远，每个周日只要有时间我就去看他们。

(21) 一有时间，她就同单位领导一起去看老人们，询问老人们在生活上有什么困难。

(22) 墨西才有时间回家去看父母。

(23) 每到端午、中秋，学生提着粽子、月饼，走几十里山路来看老师。

(24) 我不管，我反正等你，你常常来看我，我就满足了，我离不开你。

从例句(20)到(24)，可以看出，现代汉语动词“看”意为“访问”，有主语（观看者）放在动词“看”的前面即是“我”、“她”、“墨西”、“学生”和“你”，主语都是人类，此中人类指的是有目的和对象交往任何时段的人物，并且使用视力接触与感知其对象，为了询问消息。接下来的趋向动词“来”或者“去”，是指观看者的方向要去看对象。至于动词“看”是指观看者使用视力接触向到对象的行动。而且有宾语（视力的对象）放在动词“看”的后面即是“他们”、“老人们”、“父母”、“老师”和“我”，其宾语都是人类，此中人类指的是与观看者关系亲密的人物。因而，当在例句(20)到(24)中的观看者是有目的和对象交往任何时段的人物，并且使用视力接触与感知其对象（观看者关系亲密的人物），为了询问消息，由其使用视力接触与感知对象重于在“任何时段”接触与感知对象。因此，我们可以推论，在例句(20)到(24)中的动词“看”是指“访问”之意。

当将现代汉语动词“看”在例句(20)到(24)中来进行分析根据 Tyler 和 Evans 的 Principled Polysemy 的理论时，可以看出，“访问”之意是另一个现代汉语动词“看”的意义，如下表 3.4

表 3.4 表达动词“看”意为“访问”

标准种类	解释	通过标准的属性
词义标准	“访问”之意不相同基础义，即是“访问”之意没有唯一限制在“直接使用视力接触对象”的情况下，但是这个意义有特殊的意义加进来就是有目的和自己关系亲密的人物交往任何时段，为了询问消息。	通过
概念阐述标准	概念在“访问”之意中不相同基础义的概念，既是这个意义的主语是人类，也有作用是观看者而已。以及宾语是与观看者关系亲密的人类。	通过
语法标准	语法结构在“访问”之意中不相同基础义的语法结构，即是在动词“看”的前面，有趋向动词“来”或者“去”加进来。	通过

从表 3.4 以上，可见“访问”之意，通过全部三项标准既是词义标准、概念阐述标准和语法标准(词义要显出独一无二或者与其他词义全然不同的结构依赖性)，使得“访问”之意为另一个由基础义延伸出来的新意义，与 Tyler 和 Evans 的 Principled Polysemy 的理论相符。

3.2.2.5 现代汉语动词“看”意为“治疗”，有句法结构与例句如下：

主语_[人类] + 看 + 宾语_[抽象事物]

(25) 大夫看了病在床上的奶奶，就走了。

(26) 一位女医人不会接生，只会看内科。

从例句(25)和(26)，可以看出，现代汉语动词“看”意为“治疗”，有主语(观看者)放在动词“看”的前面即是“大夫”和“女医人”，其主语都是人类，此中人类指的是使用视力接触与感知对象的人物，并且有目的和负责地诊断，为了治疗那些症状消失。接下来的动词“看”是指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语(视力的对象)放在动词“看”的后面即是“奶奶”(在这里对象是奶奶的病)和“内科”(在这里对象是症状在内科的方面)，宾语都是抽象事物，此中抽象事物指的是各种各样的症状。因而，当在例句(25)和(26)中的观看者是

使用视力接触与感知症状的人物，并且有目的和负责地诊断，为了治疗那些症状消失时。因此，我们可以推论，在例句(25)和(26)中的动词“看”是指“治疗”之意。

有时候，例句中的主语可能是患者，宾语是各种各样的症状。关于这个情况动词“看”还是“治疗”之意与第一种情况相同，如下例句(27)到(29)。

(27) 我到医院去看牙病。

(28) 聋人来看眼病比较多。

(29) 姚明到医院看他的听力。

即使在例句(27)到(29)中的主语是患者，但是没有使得其动词“看”的意义变化，还是“治疗”之意。由于患者是对自己有目的和负责地进入得到医治的人物，为了使得症状消失。即是第一情况与第二情况都有目的相同——渴望症状消失。因此，可以推论在例句(27)到(29)中的动词“看”是指“治疗”之意与第一种情况相同。

当将现代汉语动词“看”在例句(25)到(29)中来进行分析根据 Tyler 和 Evans 的 Principled Polysemy 的理论时，可以看出，“治疗”之意是另一个现代汉语动词“看”的意义，如下表 3.5

表 3.5 表达动词“看”意为“治疗”

标准种类	解释	通过标准的属性
词义标准	“治疗”之意不相同基础义，即是“治疗”之意没有唯一限制在“直接使用视力接触对象”的情况下，但是这个意义有特殊的意义加进来就是有目的和负责地诊断，为了治疗症状消失。	通过
概念阐述标准	概念在“治疗”之意中不相同基础义的概念，既是这个意义的主语是人类，也有作用是医生或者患者而已。以及宾语是各种各样的症状。	通过
语法标准	语法结构在“治疗”之意中相同基础义的语法结构，即是有主语放在动词“看”的前面，而有宾语放在动词“看”的后面相同。	不通过

从表 3.5 以上，可见“治疗”之意，即使通过三分之二的标准既是词义标准和概念阐述标准，但是可以将“治疗”之意为另一个由基础义延伸出来的新意义，与 Tyler 和 Evans 的 Principled Polysemy 的理论相符。

3.2.2.6 现代汉语动词“看”意为“观察与验证”，有句法结构与例句如下：

分句₁[任何情况]，分句₂[(主语_[人类]) + 看 + 宾语_[抽象事物]]

(30) 一个人的行为美不美，首先要看行为的社会效果。

(31) 现在报考学校，不仅要看看学校的名声，还要看看课程内容。

(32) 中国企业到外国发展，事先一定要看看发展方向。

从例句 (30) 到 (32)，可以看出，现代汉语动词“看”意为“观察与验证”，分句₁表示任何情况，如：“一个人的行为美不美”、“现在报考学校”和“中国企业到外国发展”。分句₂包括主语（观看者）放在动词“看”的前面，经常不出现，可是能推论是人类而已（由于只有人类能使用视力接触与考虑发生任何的情况），此中人类指的是使用视力接触与感知发生任何情况的人物，为了仔细地寻找情况的事实或者情况的结论先进行判定。接下来的动词“看”是指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语（视力的对象）放在动词“看”的后面即是“行为的社会效果”、“学校的名声”和“发展方向”，宾语是抽象事物，此中抽象事物指的是情况的事实或者情况的结论由考虑先进行判定。因而，当在例句 (30) 到 (32) 中的观看者是使用视力接触与感知发生任何情况的人物，为了仔细地寻找情况的事实或者情况的结论先进行判定时。因此，我们可以推论，在例句 (30) 到 (32) 中的动词“看”是指“观察与验证”之意。

当将现代汉语动词“看”在例句 (30) 到 (32) 中来进行分析根据 Tyler 和 Evans 的 Principled Polysemy 的理论时，可以看出，“观察与验证”之意是另一个现代汉语动词“看”的意义，如下表 3.6

表 3.6 表达动词“看”意为“观察与验证”

标准种类	解释	通过标准的属性
词义标准	“观察与验证”之意不相同基础义，即是“观察与验证”之意没有唯一限制在“直接使用视力接触对象”的情况下，但是这个意义有特殊意义加进来就是认真地寻找情况的事实或者情况的结论先进行判定。	通过
概念阐述标准	概念在“观察与验证”之意中不相同基础义的概念，既是这个意义的主语是人类，也有作用是观看者而已。以及宾语是抽象事物，关于情况的事实或者情况的结论先判定。	通过
语法标准	语法结构在“观察与验证”之意中不相同基础义的语法结构，即是有分句 ₁ 是任何情况加进来，以及在分句 ₂ 中的主语总是未发现。	通过

从表 3.6 以上，可见“观察与验证”之意，通过全部三项标准既是词义标准、概念阐述标准和语法标准，使得“观察与验证”之意为另一个由基础义延伸出来的新意义，与 Tyler 和 Evans 的 Principled Polysemy 的理论相符。

3.2.2.7 现代汉语动词“看”意为“认为”，有句法结构与例句如下：

主语_[人类] + 看 + 小句宾语_[看对象的结果]

(33) 你看楼师德这人怎么样？

(34) 你看那个是北京饭店还是长富宫大酒店？

(35) 上海人看外地人都是乡下人；广州人看外地人都是北方人。

(36) 我看这件事也不能再瞒他了。

(37) 李丽看中国有很多事情很好。

从例句(33)到(37)，可以看出，现代汉语动词“看”意为“认为”，有主语（观看者）放在动词“看”的前面即是“你”、“你”、“上海人和广州人”、“我”与“李丽”（主语是他称，比较少用），主语都是人类，此中人类指的是使用视力接触与感知发生任何情况的人物，然后对其情况产生感受。接下来的动词“看”是指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有小句宾语放在动词

“看”的后面即是“楼师德这人怎么样”、“那个是北京饭店还是长富宫大酒店”、“外地人都是乡下人”、“外地人都是北方人”、“这件事也不能再瞒他了”与“中国有很多事情很好”，此中小句宾语是获得由接触与感知发生任何情况的结果。在小句宾语中还发现视力的对象，即是“楼师德”、“那个”、“外地人”、“这件事”与“中国”。因而，当在例句(33)到(37)中的观看者是使用视力接触与感知发生任何情况的人物时，然后对其情况产生感受而表现出那些感受给予其他人知道自己的感觉。因此，我们可以推论，在例句(33)到(37)中的动词“看”是指“认为”之意。（这个句法结构能把主语+看放在小句宾语的后面，比如：这跟赌钱差不多，我看。）

当将现代汉语动词“看”在例句(33)到(37)中来进行分析根据 Tyler 和 Evans 的 Principled Polysemy 的理论时，可以看出，“认为”之意是另一个现代汉语动词“看”的意义，如下表 3.7

表 3.7 表达动词“看”意为“认为”

标准种类	解释	通过标准的属性
词义标准	“认为”之意不相同基础义，即是“认为”之意没有唯一限制在“直接使用视力接触对象”的情况下，但是这个意义有特殊的意义加进来就是对任何情况感受而表达那些感受出来给予其他人知道。	通过
概念阐述标准	概念在“认为”之意中不相同基础义的概念，既是这个意义的主语是人类使用视力接触与感知任何发生的情况，然后对其情况产生感受而已。以及小句宾语是获得由感知任何情况的事物。	通过
语法标准	语法结构在“认为”之意中不相同基础义的语法结构，即是在句子里有小句进来作宾语。	通过

从表 3.7 以上，可见“认为”之意，通过全部三项标准既是词义标准、概念阐述标准和语法标准，使得“认为”之意为另一个由基础义延伸出来的新意义，与 Tyler 和 Evans 的 Principled Polysemy 的理论相符。

3.2.2.8 现代汉语动词“看”意为“取决于”，有句法结构与例句如下：

分句₁[任何疑问情况], 分句₂[(主语_[人类]) + 看 + 宾语_[看对象的结果]]

(38) 你的政绩水平高低，就看你能把经济搞上去。

(39) 企业搞得好不好，主要是看主管者的素质。

(40) 一个民族能否在世界立住脚，主要看你的实力。

(41) 群众的积极性能不能保护好，关键看领导的能力。

(42) 一个企业能不能真正活起来，关键是看新产品适销对路。

从例句(38)到(42)，可以看出，现代汉语动词“看”意为“取决于”，分句₁表示任何疑问情况，如：“你的政绩水平高低”、“企业搞得好不好”、“一个民族能否在世界立住脚”、“群众的积极性能不能保护好”和“一个企业能不能真正活起来”。分句₂包括主语（观看者）放在动词“看”的前面，经常不出现，可是能推论是人类而已（由于只有人类能感知与思考判定任何疑问的情况），此中人类指的是使用视力接触与感知任何疑问情况的人物，并且思考与判定其疑问情况，为了寻找情况的结论。接下来的动词“看”是指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语（视力的对象）放在动词“看”的后面即是“你能把经济搞上去”、“主管者的素质”、“你的实力”、“领导的能力”和“新产品适销对路”（在这里对象是“品质与价格”），由其宾语都是获得由思考疑问情况的结果。因而，当在例句(38)到(42)中的观看者是使用视力接触与感知任何疑问情况的人物，并且思考与判定其疑问情况，为了寻找情况的结论时。因此，我们可以推论在例句(38)到(42)中的动词“看”是指“取决于”之意。

当将现代汉语动词“看”在例句(38)到(42)中来进行分析根据Tyler和Evans的Principled Polysemy的理论时，可以看出，“取决于”之意是另一个现代汉语动词“看”的意义，如下表3.8

表 3.8 表达动词“看”意为“取决于”

标准种类	解释	通过标准的属性
词义标准	“取决于”之意不相同基础义，即是“取决于”之意没有唯一限制在“直接使用视力接触对象”的情况下，但是这个意义有特殊意义加进来就是思考与判定任何疑问的情况，为了寻找情况的结论。	通过

表 3.8 表达动词“看”意为“取决于”

标准种类	解释	通过标准的属性
概念阐述标准	概念在“取决于”之意中不相同基础义的概念，既是这个意义的主语是人类，也有作用是观看者而已。以及小句宾语是抽象事物关于获得由感知任何情况的事物。	通过
语法标准	语法结构在“取决于”之意中不相同基础义的语法结构，即是有句子 ₁ 是任何疑问的情况加进来，而且在句子 ₂ 中的主语总是未发现。	通过

从表 3.8 以上，可见“取决于”之意，通过全部三项标准既是词义标准、概念阐述标准和语法标准，使得“取决于”之意为另一个由基础义延伸出来的新意义，与 Tyler 和 Evans 的 Principled Polysemy 的理论相符。

3.2.2.9 现代汉语动词“看”意为“占卜”，有句法结构与例句如下：

主语_[人类] + 看 + 宾语_[具体事物]

(43) 您看了他的手相，他的生活是怎么样，他能活着到八十五岁吗？

(44) 算命先生看他面相就知道他是一个老实人。

(45) 他看八字，就了解人的未来了。

从例句(43)到(45)，可以看出，现代汉语动词“看”意为“占卜”，有主语（观看者）放在动词“看”的前面即是“您”、“算命先生”和“他”，主语都是人类，此中人类指的是使用视力接触与感知对象的人物，而把其对象来预测未来的生活。接下来的动词“看”是指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语（视力的对象）放在动词“看”的后面即是“手相”、“面相”和“八字”，宾语都是具体事物，此中具体事物指的是能把它来预测未来生活的东西。因而，当在例句(43)到(45)中的观看者是使用视力接触与感知对象（能预测未来生活的东西）的人物时，然后把其对象来预测未来的生活。因此，我们可以推论，在例句(43)到(45)中的动词“看”是指“占卜”之意。

当将现代汉语动词“看”在例句(43)到(45)中来进行分析根据 Tyler 和 Evans 的 Principled Polysemy 的理论时，可以看出，“占卜”之意是另一个现代汉语动词“看”的意义，如下表 3.9

表 3.9 表达动词“看”意为“占卜”

标准种类	解释	通过标准的属性
词义标准	“占卜”之意不相同基础义，即是“占卜”之意没有唯一限制在“直接使用视力接触对象”的情况下，但是这个意义有特殊的意义加进来就是预测未来的生活。	通过
概念阐述标准	概念在“占卜”之意中不相同基础义的概念，通过既是这个意义的主语是人类，也有作用是观看者而已。以及宾语主要是能预测未来生活的东西。	通过
语法标准	语法结构在“占卜”之意中相同基础义的语法结构，即是有主语放在动词“看”的前面，而有宾语放在动词“看”的后面相同。	不通过

从表 3.9 以上，可见“占卜”之意，即使通过三分之二的标准既是词义标准和概念阐述标准，但是可以将“占卜”之意为另一个由基础义延伸出来的新意义，与 Tyler 和 Evans 的 Principled Polysemy 的理论相符。

3.2.2.10 现代汉语动词“看”意为“告诉和提醒”，有句法结构三种形式。

第一形式有句法结构与例句如下：

看 + 宾语_[东西]

(46) 老张！看刀！

(47) 你！看剑刺入你！

(48) 您！您！看棍上面！

从例句(46)到(48), 可以看出, 现代汉语动词“看”意为“告诉和提醒”, 有动词“看”是指说话者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语(视力的对象)放在动词“看”的后面即是“刀”、“剑”与“棍”, 宾语都是东西, 此中东西指的是可能造成伤害的物体。至于“老张”、“你”与“您”的词在例句(46)到(48)里, 不可以当作主语(观看者), 由于只是听话者感知发生任何的情况由正在看着情况的说话者, 并且那个听话者感知的情况还表现良好心愿由正在看着情况的说话者。因而, 当说话者使用视力接触与感知可能造成伤害的物体由任何发生了的情况, 然后产生不好的感觉, 使得要表现出自己的感觉给予其他人知道其情况, 为了让听话者注意。因此, 我们可以推论, 在例句(46)到(48)中的动词“看”是指“告诉和提醒”之意。

第二形式有句法结构与例句如下:

你看/您看, 句子₁[看对象的结果]

(49) 你看, 彭眉胥先生, 他让我一生中遇到不好的事啊。

(50) 你看! 你衣服都打湿了, 快换新套的, 不要着凉了。

(51) 您看, 天气很潮湿, 快休息休息吧。

从例句(49)到(51), 可以看出, 其现代汉语动词“看”意为“告诉和提醒”, 有“你看”和“您看”是说话者引起听话者的注意的话语, 给听话者感知发生任何的情况, 而且那个情况还表现良好心愿由说话者(这个话语能发现在句末中)。接下来的句子是“彭眉胥先生, 他让我一生中遇到不好的事”、“你衣服都打湿了, 快换新套的, 不要着凉了”与“天气很潮湿, 快休息休息吧”, 此中句子是说话者获得由使用视力接触与感知发生任何情况的结果。在句子中还发现视力的对象, 即是“彭眉胥先生”、“你衣服都打湿了”与“天气很潮湿”。因而, 当说话者使用视力接触与感知任何发生了的情况, 然后产生不好的感觉, 使得要表现出自己的感觉给予其他人知道其情况, 为了让听话者注意。因此, 我们可以推论, 在例句(49)到(51)中的动词“看”是指“告诉和提醒”之意。

第三形式有句法结构与例句如下:

分句₁[(主语₁[人类]) + 看 + 宾语₁[人类]], 分句₂[发生任何的情况]

(52) 你看你女儿, 去打那些陌生人的车, 你怎么也不管管!

(53) 你看你哥哥, 我给他写了好多信, 他自己不会信, 还说我老不写信。

(54) 看你, 这么不小心, 吃饭就像个孩子似的。

从例句(52)到(54), 可以看出, 现代汉语动词“看”意为“告诉和提醒”, 分句₁包括主语(听话者)放在动词“看”的前面即是“你”, 主语都是人类, 此中人类指的是听话者感知发生任何的情况由正在看着情况的说话者, 并且那个听话者感知的情况还表示警告的话由正在看着情况的说话者。接下来的动词“看”是指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语(视力的对象)放在动词“看”的后面即是“你女儿”、“你哥哥”与“你”, 宾语都是人类, 此中人类指的是在任何情况里的人物, 而行动一些事情出来给予正在看着情况的说话者感知到其情况。分句₂表示发生任何的情况, 即是“去打那些陌生人的车, 你怎么也不管管”、“我给他写了好多信, 他自己不会信, 还说我老不写信”与“这么不小心, 吃饭就像个孩子似的”。因而, 当说话者使用视力接触与感知任何发生了的情况, 然后产生不好的感觉, 使得要提醒听话者, 为了让听话者注意。因此, 我们可以推论, 在例句(52)到(54)中的动词“看”是指“告诉和提醒”之意。

当将现代汉语动词“看”在例句(46)到(54)中来进行分析根据 Tyler 和 Evans 的 Principled Polysemy 的理论时, 可以看出, “告诉和提醒”之意是另一个现代汉语动词“看”的意义, 如下表 3.10

表 3.10 表达动词“看”意为“告诉和提醒”

标准种类	解释	通过标准的属性
词义标准	“告诉和提醒”之意不相同基础义, 即是“告诉和提醒”之意没有唯一限制在“直接使用视力接触对象”的情况下, 但是这个意义有特殊的意义加进来就是良好的心愿或者警告的话由说话者, 为了让听话者知道而注意。	通过
概念阐述标准	概念在“告诉和提醒”之意中, 有三个形式不相同基础义的概念, 既是: 1. 全三个形式的概念都不显出观看者, 只显出听话者而已。 2. 第一形式和第三形式的概念, 宾语是获得由接触与感知任何情况的事物。至于第二形式的概念, 句子是获得由接触与感知发生任何情况的结果。	通过

表 3.10 表达动词“看”意为“告诉和提醒”

标准种类	解释	通过标准的属性
语法标准	语法结构在“告诉和提醒”之意中，全有与基础义不同的三个形式： 1. 第一形式的语法结构不出现主语（观看者），只出现动词“看”和宾语。 2. 第二形式的语法结构有话语标记加进来。 3. 第三形式的语法结构，主语可能发现或不发现在句子 ₁ 中，也有句子 ₂ 是发生任何的情况加进来。	通过

从表 3.10 以上，可见“告诉和提醒”之意的三个形式都通过全部三项标准既是词义标准、概念阐述标准和语法标准，使得“告诉和提醒”之意为另一个由基础义延伸出来的新意义，与 Tyler 和 Evans 的 Principled Polysemy 的理论相符。

3.3 现代汉语动词“看”从基础义向其它义的语义扩展

3.3.1 动词“看”意为“阅读”

当动词“看”通过成分转喻后，其动词“看”的基础义转换为延伸意义，意为“阅读”，可以由例句(5)和(6)来体会：

(5) 大家天天看书。

(6) 我躺在床上看杂志。

可见，动词“看”在例句(5)和(6)中，主语(“大家”和“我”)是使用视力接触与感知对象(“书”和“杂志”)的人类，对象主要是指在物体的内容或正文里的文字，这个情况表示“直接使用视力接触对象”的情况。然而在“直接使用视力接触对象”的情况下，除了人类使用视力接触与感知对象以外，人类还有知识与了解阐述在内容或正文里的文字，这个情况表示“知识与了解”的情况。其发生“知识与了解”的情况继续由“直接使用视力接触对象”的情况，并且其“知识与了解”的情况还一起同时和“直接使用视力接触对象”的情况发生亲密关系。因此，我们可以推论“知识与了解”的情况是“直接使用视力接触对象”情况的一部分，由其“知识与了解”的情况被来作为主要意义，并其主要意义还被用来代替基础义“使视线接触人或物”(原来的意义)。这样代替使得“阅读”之意是由基础义通过成分转喻延伸出来的新意义，这和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符。

3.3.2 动词“看”意为“欣赏”

当动词“看”通过成分转喻后，其动词“看”的基础义转换为延伸意义，意为“欣赏”，可以由例句(9)和(12)来体会：

(9) 妹妹**看**儿童电视剧。

(12) 她到剧院**看**芭蕾舞演出。

可见，动词“看”在例句(9)和(12)中，主语(“妹妹”和“她”)是使用视力接触与感知对象(“电视剧”和“演出”)的人类，对象是移动画的事物，这个情况表示“直接使用视力接触对象”的情况。然而在“直接使用视力接触对象”的情况下，除了人类使用视力接触与感知其对象以外，还对其对象有“兴趣”而根据其对象产生“娱乐”，这个情况表示“兴趣”和“娱乐”的情况。其发生“兴趣”和“娱乐”的情况继续由“直接使用视力接触对象”的情况，并且其“兴趣”和“娱乐”的情况还一起同时和“直接使用视力接触对象”的情况发生亲密关系。因此，我们可以推论“兴趣”和“娱乐”的情况是“直接使用视力接触对象”情况的一部分，由其“兴趣”和“娱乐”的情况被来作为主要意义，并其主要意义还被用来代替基础义“使视线接触人或物”(原来的意义)。这样代替使得“欣赏”之意是由基础义通过成分转喻延伸出来的新意义，这和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符。

3.3.3 动词“看”意为“照顾”

当动词“看”通过成分转喻后，其动词“看”的基础义转换为延伸意义，意为“照顾”，可以由例句(16)和(18)来体会：

(16) 周末他与妻子在家上班，做饭**看**孩子。

(18) 曹大元始终耐心细致地**看着**病在床上的妻子。

可见，动词“看”在例句(16)和(18)中，主语(“他与妻子”和“曹大元”)是使用视力接触与感知对象(“孩子”和“妻子”)的人类，对象是与自己习惯密切的人物，这个情况表示“直接使用视力接触对象”的情况。然而在“直接使用视力接触对象”的情况下，除了人类使用视力接触与感知其对象以外，还对其对象有“兴趣”而表达持续长时间的“爱意和关心”。这个情况表示“兴趣”和“爱意和关心”的情况。其发生“兴趣”和“爱意和关心”的情况继续由“直接使用视力接触对象”的情况，并且其“兴趣”和“爱意和关心”的情况还一起同时和“直接使用视力接触对象”的情况发生亲密关系。因此，我们可以推论“兴趣”和“爱意和关心”的情况是“直接使用视力接触对象”情况的一部分，由其“兴趣”和“爱意和关心”的情况

被来作为主要意义，并且其主要意义还被用来代替基础义“使视线接触人或物”（原来的意义）。这样代替使得“照顾”之意是由基础义通过成分转喻延伸出来的新意义，这和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符。

3.3.4 动词“看”意为“访问”

当动词“看”通过成分转喻后，其动词“看”的基础义转换为延伸意义，意为“访问”，可以由例句(22)和(23)来体会：

(22) 墨西才有时间回家去看父母。

(23) 每到端午、中秋，学生提着粽子、月饼，走几十里山路来看老师。

可见，动词“看”在例句(22)和(23)中，主语(“墨西”和“学生”)是使用视力接触与感知对象(“父母”和“老师”)的人类，对象是与自己关系亲密的人物，这个情况表示“直接使用视力接触对象”的情况。然而在“直接使用视力接触对象”的情况下，除了人类使用视力接触与感知其对象以外，还和对象有“目的”与“思念的感觉”交往任何时段，为了询问其对象的消息，这个情况表示“目的”和“思念的感觉”的情况。其发生“目的”和“思念的感觉”的情况继续由“直接使用视力接触对象”的情况，并且其“目的”和“思念的感觉”的情况还一起同时和“直接使用视力接触对象”的情况发生而有亲密关系。因此，我们可以推论“目的”和“思念的感觉”的情况是“直接使用视力接触对象”情况的一部分，由其“目的”和“思念的感觉”的情况被来作为主要意义，并且其主要意义还被用来代替基础义“使视线接触人或物”（原来的意义）。这样代替使得“访问”之意是由基础义通过成分转喻延伸出来的新意义，这和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符。

3.3.5 动词“看”意为“治疗”

当动词“看”通过核心意义的隐喻与成分转喻后，其动词“看”的基础义转换为延伸意义，意为“治疗”，可以由例句(3)和(26)来体会：

(3) 牛顿看苹果从树上掉下来。

(26) 一位女医生不会接生，只会看内科。

从例句(3)和(26)以上，动词“看”都表示“使视线接触人或物”之意，然而情况发生的细节不相同。由于动词“看”在例句(3)中，表示人类(牛顿)的行动，使用视力接触与感知具体事物与可抓住的对象(苹果)。可见，人类提到的是能用眼睛感知的，这样情况是指“直接使用视力接触对象”的情况，至于动词“看”在

例句(26)中,表示人类(女医生)的行动,使用视力接触与感知抽象事物与不可抓住的对象(内科)。可见,人类提到的是不能用眼睛感知的,这样情况是指“接触与感知对象通过认知过程”的情况。可以看出,视力的对象变化由具体事物在例句(3)中向抽象事物在例句(26)中。之所以这样变化,是因为它连接“直接使用视力接触对象”的情况与“接触与感知对象通过认知过程”的情况通过核心意义的隐喻,而这样连接还是发生由人类的身体经验的情况,当人类反复感知任何情况,就使人类有经验从其情况,当人类反复感知其经验,就使人类产生一个概念,产生概念之后,人类就将自己的身体经验连接其概念,使人类了解那些情况。那样连接仍然是原来的意义,没有从本义引申出新意义来。因此,我们可以推论当动词“看”通过核心意义的隐喻,没有引起新意义,由于其动词的意义只是连接在基础义相同下的“直接使用视力接触对象”与“接触与感知对象通过认知过程”的关系。那样是和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符。

动词“看”的基础义发生延伸意义向“治疗”之意要通过成分转喻,由于动词“看”在例句(26)中,有主语(女医生)是使用视力接触与感知抽象事物的对象(内科,在这里对象是症状在内科的方面)的人类。可见,这个情况没有明确地表示“直接使用视力接触对象”的情况,而是表示使用视力接触与感知对象通过意识。当人类(女医生)使用视力接触与感知症状(内科)通过意识了,人类就有“目的和负责”地诊断,为了治疗那些症状消失,这个情况表示“目的和负责”的情况。其发生“目的和负责”的情况继续由“直接使用视力接触对象”的情况,并且其“目的和负责”的情况还一起同时和“直接使用视力接触对象”的情况发生而有亲密关系。因此,我们可以推论“目的和负责”的情况是“直接使用视力接触对象”情况的一部分,由其“目的和负责”的情况被来作为主要意义,并且其主要意义还被用来代替基础义“使视线接触人或物”(原来的意义)。这样代替使得“治疗”之意是由基础义通过成分转喻延伸出来的新意义,这和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符。

3.3.6 动词“看”意为“观察或验证”

当动词“看”通过核心意义的隐喻与成分转喻后,其动词“看”的基础义转换为延伸意义,意为“观察与验证”,可以由例句(3)和(30)来体会:

(3) 牛顿看苹果从树上掉下来。

(30) 一个人的行为美不美,首先要看行为的社会效果。

从例句(3)和(30)以上,动词“看”都表示“使视线接触人或物”之意,但是情况发生的细节不相同。由于动词“看”在例句(3)中,表示人类(牛顿)的行动,使用视力接触与感知具体事物与可抓住的对象(苹果)。可见,人类提到的是能用眼睛

感知的，这样情况是“直接使用视力接触对象”的情况，至于动词“看”在例句(30)中，表示人类的行动，使用视力接触与感知抽象事物与不可抓住的对象(行为的社会效果)。可见，人类提到的是不能用眼睛感知的，这样情况是“接触与感知对象通过认知过程”的情况。可以看出，视力的对象变化由具体事物在例句(3)中向抽象事物在例句(30)中。之所以这样变化，是因为它连接“直接使用视力接触对象”的情况与“接触与感知对象通过认知过程”的情况通过核心意义的隐喻，而这样连接还是发生由人类的身体经验的情况，当人类反复感知任何情况，就使人类有经验从其情况，当人类反复感知其经验，就使人类产生一个概念，产生概念之后，人类就将自己的身体经验连接其概念，使人类了解那些情况。那样连接仍然是原来的意义，没有从本义引申出新意义来。因此，我们可以推论当动词“看”通过核心意义的隐喻，没有引起新意义，由于其动词的意义只是连接在基础义相同下的“直接使用视力接触对象”与“接触与感知对象通过认知过程”的关系。那样是和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符。

动词“看”的基础义发生延伸意义向“观察与验证”之意要通过成分转喻，由于动词“看”在例句(30)中，有人类使用视力接触与感知对象(行为的社会效果)，可见，这个情况没有明确地表示“直接使用视力接触对象”的情况，而是表示使用视力接触与感知对象通过意识。当人类使用视力接触与感知任何情况通过意识了，人类就要“认真”地寻找事实或者结论由其情况(一个人的行为美不美)，然后人类就要对其情况仔细地进行“判定”。这个情况表示“认真”和“判定”的情况，其发生“认真”和“判定”的情况继续由“直接使用视力接触对象”并且其“认真”和“判定”的情况还一起同时和“直接使用视力接触对象”的情况发生而有亲密关系。因此，我们可以推论“认真”和“判定”的情况是“直接使用视力接触对象”情况的一部分，由其“认真”和“判定”的情况被来作为主要意义，并且其主要意义还被用来代替基础义“使视线接触人或物”(原来的意义)。这样代替使得“观察与验证”之意是由基础义通过成分转喻延伸出来的新意义，这和 Rieme 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符。

3.3.7 动词“看”意为“认为”

当动词“看”通过核心意义的隐喻与效果转喻后，其动词“看”的基础义转换为延伸意义，意为“认为”，可以由例句(3)和(36)来体会：

(3) 牛顿**看**苹果从树上掉下来。

(36) 我**看**这件事不能再瞒他了。

从例句(3)和(36)以上, 动词“看”都表示“使视线接触人或物”之意, 但是情况发生的细节不相同。由于动词“看”在例句(3)中, 表示人类(牛顿)的行动, 使用视力接触与感知具体事物与可抓住的对象(苹果)。可见, 人类提到的是能用眼睛感知的, 这样情况是“直接使用视力接触对象”的情况, 至于动词“看”在例句(36)中, 表示人类(我)的行动, 使用视力接触与感知抽象事物与不可抓住的对象(这件事)。可见, 人类提到的是不能用眼睛感知的, 这样情况是“接触与感知对象通过认知过程”的情况。可以看出, 视力的对象变化由具体事物在例句(3)中向抽象事物在例句(36)中。之所以这样变化, 是因为它连接“直接使用视力接触对象”的情况与“接触与感知对象通过认知过程”的情况通过核心意义的隐喻, 而这样连接还是发生由人类的身体经验的情况, 当人类反复感知任何情况, 就使人类有经验从其情况, 当人类反复感知其经验, 就使人类产生一个概念, 产生概念之后, 人类就将自己的身体经验连接其概念, 使人类了解那些情况。那样连接仍然是原来的意义, 没有从本义引申出新意义来。因此, 我们可以推论当动词“看”通过核心意义的隐喻, 没有引起新意义, 由于其动词的意义只是连接在基础义相同下的“直接使用视力接触对象”与“接触与感知对象通过认知过程”的关系。那样是和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符。

动词“看”的基础义发生延伸意义向“认为”之意要通过效果转喻, 由于动词“看”在例句(36)中, 有主语(我)是使用视力接触与感知抽象事物的对象(这件事)的人类。对象是指获得由感知任何情况的事物。可见, 这个情况没有明确地表示“直接使用视力接触对象”的情况, 而是表示使用视力接触与感知对象通过意识。当人类(我)使用视力接触与感知对象(这件事)通过意识了, 人类就对其情况产生“感受”, 然后人类就要表现出那些“感受”(不能再瞒他了)给予其他人知道自己的感觉。这个情况表示“感受”的情况, 其发生“感受”的情况是最后的效果, 而继续由“直接使用视力接触对象”的情况, 并且与“直接使用视力接触对象”的情况有亲密关系而一起同时发生。因此, 我们可以推论“感受”的情况是由基础义“使视线接触人或物”延伸出来的最后效果, 而其最后效果还通过效果转喻被来作为新意义的一部分, 即是“认为”之意。这样和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符。

3.3.8 动词“看”意为“取决于”

当动词“看”通过核心意义的隐喻与效果转喻后, 其动词“看”的基础义转换为延伸意义, 意为“取决于”, 可以由例句(3)和(40)来体会:

(3) 牛顿**看**苹果从树上掉下来。

(40) 一个民族能否在世界立住脚，主要**看**你的实力。

从例句(3)和(40)以上，动词“看”都表示“使视线接触人或物”之意，但是情况发生的细节不相同。由于动词“看”在例句(3)中，表示人类(牛顿)的行动，使用视力接触与感知具体事物与可抓住的对象(苹果)。可见，人类提到的是能用眼睛感知的，这样情况是“直接使用视力接触对象”的情况，至于动词“看”在例句(40)中，表示人类的行动，使用视力接触与感知抽象事物与不可抓住的对象(你的实力)。可见，人类提到的是不能用眼睛感知的，这样情况是“接触与感知对象通过认知过程”的情况。可以看出，视力的对象变化由具体事物在例句(3)中向抽象事物在例句(40)中。之所以这样变化，是因为它连接“直接使用视力接触对象”的情况与“接触与感知对象通过认知过程”的情况通过核心意义的隐喻，而这样连接还是发生由人类的身体经验的情况，当人类反复感知任何情况，就使人类有经验从其情况，当人类反复感知其经验，就使人类产生一个概念，产生概念之后，人类就将自己的身体经验连接其概念，使人类了解那些情况。那样连接仍然是原来的意义，没有从本义引申出新意义来。因此，我们可以推论，当动词“看”通过核心意义的隐喻，没有引起新意义，由于其动词的意义只是连接在基础义相同下的“直接使用视力接触对象”与“接触与感知对象通过认知过程”的关系。那样是和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符。

动词“看”的基础义发生延伸意义向“取决于”之意要通过效果转喻，由于动词“看”在例句(40)中，有人类使用视力接触与感知对象(你的实力)，对象是获得由任何疑问情况(一个民族能否在世界立住脚)的事物，可见，这个情况没有明确地表示“直接使用视力接触对象”的情况，而是表示使用视力接触与感知对象通过意识。当人类使用视力接触与感知对象(你的实力)通过意识了，人类就思考与判定其情况，为了寻找情况的结论。然后人类就要表现出那些信心地思考与判定的给予其他人知道自己的思考与判定的结论。这个情况表示“信心”的情况，其发生“信心”的情况是最后的效果，而继续由“直接使用视力接触对象”的情况，并且与“直接使用视力接触对象”的情况有亲密关系而一起同时发生。因此，我们可以推论“信心”的情况是由基础义“使视线接触人或物”延伸出来的最后效果，而其最后效果还通过效果转喻被来作为新意义的一部分，即是“取决于”之意。这样和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符。

3.3.9 动词“看”意为“占卜”

当动词“看”通过效果转喻后，其动词“看”的基础义转换为延伸意义，意为“占卜”，可以由例句(43)和(44)来体会：

- (43) 您**看**了他的手相，他的生活是怎么样，他能活着到八十五岁吗？
 (44) 算命先生**看**他面相就知道他是一个老实人。

可见，动词“看”在例句(43)和(44)中，主语(“您”和“算命先生”)是使用视力接触与感知对象(“手相”和“面相”)的人类，对象是能把它来预测未来的生活的东西，这个情况表示“直接使用视力接触对象”的情况。然而在“直接使用视力接触对象”的情况下，除了人类使用视力接触与感知其对象以外，还使用视力接触与感知对象通过意识。当人类使用视力接触与感知对象通过意识了，人类就要使用感觉与聪慧思考对象(“手相”和“面相”)，然后人类就要表现出那些良好心愿的感觉给予其他人知道未来可能发生的情况，这样情况表示“良好心愿”的情况，其发生“良好心愿”的情况是最后的效果，而继续由“直接使用视力接触对象”的情况，并且与“直接使用视力接触对象”的情况有亲密关系而一起同时发生。因此，我们可以推论“良好心愿”的情况是由基础义“使视线接触人或物”延伸出来的最后效果，而其最后效果还通过效果转喻被来作为新意义的一部分，即是“占卜”之意。这样和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符。

3.3.10 动词“看”意为“告诉和提醒”

当动词“看”通过核心意义的隐喻与效果转喻后，其动词“看”的基础义转换为延伸意义，意为“告诉和提醒”，可以由例句(3)、(51)和(52)来体会：

- (3) 牛顿**看**苹果从树上掉下来。
 (51) 您**看**，天气很潮湿，快休息休息吧。
 (52) 你**看**你女儿，去搭那些陌生人的车，你怎么也不管管！

从例句(3)、(51)和(52)以上，动词“看”都表示“使视线接触人或物”之意，但是情况发生的细节不相同。由于动词“看”在例句(3)中，表示人类(牛顿)的行动，使用视力接触与感知具体事物与可抓住的对象(苹果)。可见，人类提到的是用眼睛能感知的，这样情况是“直接使用视力接触对象”的情况，至于动词“看”在例句(51)和(52)中，表示听话者的行动，接触与感知对象(天气很潮湿、你女儿，去搭那些陌生人的车)由正在看着情况的说话者。由其对象是抽象事物与不可抓住的对象。可见，说话者提到的是用眼睛不能感知的，这样情况是“接触与感知对象通过认知过

程”的情况。可以看出，视力的对象变化由具体事物在例句(3)中向抽象事物在例句(51)和(52)中，之所以这样变化，是因为它连接“直接使用视力接触对象”的情况与“接触与感知对象通过认知过程”的情况通过核心意义的隐喻，而这样连接还是发生由人类的身体经验的情况，当人类反复感知任何情况，就使人类有经验从其情况，当人类反复感知其经验，就使人类产生一个概念，产生概念之后，人类就将自己的身体经验连接其概念，使人类了解那些情况。那样连接仍然是原来的意义，没有从本义引申出新意义来。因此，我们可以推论当动词“看”通过核心意义的隐喻，没有引起新意义，由于其动词的意义只是连接在基础义相同下的“直接使用视力接触对象”与“接触与感知对象通过认知过程”的关系。那样是和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符。

动词“看”的基础义发生延伸意义向“告诉和提醒”之意要通过效果转喻，由于动词“看”在例句(51)和(52)中，有听话者接触与感知发生任何情况(天气很潮湿、你女儿，去搭那些陌生人的车)由正在看着情况的说话者。可见，这个情况没有明确地表示“直接使用视力接触对象”的情况由正在看着情况的说话者，而是说话者使用视力接触与感知对象的通过意识。当正在看着情况的说话者在例句(51)中使用视力接触与感知对象(天气很潮湿)通过意识了，他们却对其情况不好的感觉，觉得不好之后，为了使得听话者注意，他们就要表现出“良好的心愿”(快休息休息吧)给予听话者知道那不好的情况。至于正在看着情况的说话者在例句(52)中，当他们通过意识使用视力接触与感知对象(你女儿，去搭那些陌生人的车)，他们对其情况不好的感觉，觉得不好之后，为了使得听话者注意，他们就要“提醒”(你怎么也不管管)听话者知道那些情况。由其那两种情况表示“良好的心愿”和“提醒”的情况，其发生“良好的心愿”和“提醒”的情况是最后的效果，而继续由“直接使用视力接触对象”的情况，并且与“直接使用视力接触对象”的情况有亲密关系而一起同时发生。因此，我们可以推论“良好的心愿”和“提醒”的情况是由基础义“使视线接触人或物”延伸出来的最后效果，而其最后效果还通过效果转喻被来作为新意义的一部分，即是“告诉和提醒”之意。这样和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符。

第四章

现代汉语动词“看”与泰语 /duu/ 对比研究

4.1 现代汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的词义

4.1.1 现代汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的词义相同的十个意义，如下：

1. 使视线接触人或物
2. 阅读
3. 欣赏
4. 照顾
5. 访问
6. 治疗
7. 观察与验证
8. 认为
9. 取决于
10. 占卜

4.1.2 现代汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的词义不相同的三个意义，如下：

1. 告诉和提醒
2. 看起来
3. 学习

4.2 现代汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的句法

4.2.1 现代汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的句法相同，详述如下：

4.2.1.1 现代汉语动词“看”与泰语/duu/意为“使视线接触人或物”，

如下表4.1

表4.1 表达汉语动词“看”与泰语/duu/的句法，意为“使视线接触人或物”

汉语动词“看”与泰语/duu/的句法，意为“使视线接触人或物”	
汉语	泰语
主语 _[人类/动物] + 看 + 宾语 _[人类/动物/东西]	主语 _[人类/动物] + /duu/ + 宾语 _[人类/动物/东西]
他看了我一眼。	ผมเหลือบตาคุณที่ใหม่ /p ^h õm luuam taa duu k ^h on t ^h i maa màj/ 我 <u>看</u> 新来的人。
小孩子在看小狗吃饭。	เจ้าหน้าที่ขอดูพาสปอร์ตของผม /t ^h ai ^h aw ^h at ^h i k ^h õ duu p ^h átsapwõt k ^h õw ^h p ^h õm/ 人员要求 <u>看</u> 我的护照。
一只猴子看一根香蕉。	เขาเงหน้าขึ้นไปดูนกบนต้นไม้ /k ^h ãaw ɲøej nãa k ^h ũn paj duu nók ^h bon tøn ^h máaj/ 他抬头 <u>看</u> 鸟在树上。
	ลูกเป็ดซีเหร็ดเงตัวเองในน้ำ /lũk ^h pèt ^h k ^h iirèe duu ɲaaw tuua ^h eej naj náam/ 丑小鸭在水里 <u>看</u> 自己的影子。

从表4.1以上，当将汉语动词“看”意为“使视线接触人或物”与泰语/duu/意为“使视线接触人或物”来对比时，发现，汉语动词“看”的句法，意为“使视线接触人或物”，有主语（观看者）放在动词“看”的前面即是“他”、“小孩子”和“猴子”，主语是人类或者动物，此中人类或者动物指的是能使用视力接触与感知到前面对象的生物。接下来的动词“看”是指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语（视力的对象）放在动词“看”的后面即是“我”、“小狗”和“香蕉”，宾语是人类或动物或东西，此中人类或动物或东西指的是人类或动物能在

任何时段见到的事物。至于泰语 /duu/ 的句法，意为“使视线接触人或物”，有主语（观看者）放在 /duu/ 的前面即是“ผม” /p^hǒm/ “我”、“เจ้าหน้าที่” /tɕāawnnāa t^hīi/ “人员”、“เขา” /k^hǎaw/ “他”和“ลูกเป็ดขี้เหร่” /lūukpèet^hīirèe/ “丑小鸭”，主语也是人类或者动物，此中人类或者动物指的是能使用视力接触与感知到前面对象的生物。接下来的 /duu/ 是动词，而指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有 宾语（视力的对象）放在 /duu/ 的后面即是“คน” /k^hon/ “人”、“พาสปอร์ต” /p^hát^sapòt^t/ “护照”、“นก” /nok/ “鸟”和“เงาตัวเอง” /ŋaaw tuua[?]eeŋ/ “自己的影子”，宾语也是人类或动物或东西，此中人类或动物或东西指的是人类或动物能在任何时段见到的事物。可见，其汉泰动词的句法都是一样，可以说，其汉泰动词都有结构是 主语 + 看 + 宾语，由主语的语义是人类或者动物能使用视力接触与感知到前面对象。动词的语义是观看者使用视力接触与感知对象的行动，而宾语的语义是人类或动物能在任何时段见到的事物。因此，我们可以推论，汉语动词“看”的句法，意为“使视线接触人或物”与泰语 /duu/ 的句法，意为“使视线接触人或物”相同。

4.2.1.2 现代汉语动词“看”与泰语 /duu/ 意为“阅读”，如下表 4.2

表 4.2 表达汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的句法，意为“阅读”

汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的句法，意为“阅读”	
汉语	泰语
主语 _[人类] + 看 + 宾语 _[物体]	主语 _[人类] + /duu/ + 宾语 _[物体]
大家天天 <u>看书</u> 。	เขา <u>ดูหนังสือ</u> อยู่ในห้องสมุด /k ^h ǎaw duu nǎŋsǎm jùu naj hǒŋ sà ^m ùt ^t / 他在图书馆里 <u>看书</u> 。
我 <u>躺在床上看杂志</u> 。	ผม <u>ตื่น</u> เข้า <u>ขึ้น</u> มาก็ <u>ดูหนังสือพิมพ์</u> ในห้องนอน ก่อนเลย /p ^h ǒm tuwǎn tɕh ^h áa k ^h únma kǒw duu nǎŋsǎmp ^h im naj hǒwŋkoon kǒwn leej/ 我早上起床了以后，就在卧室里先 <u>看</u> <u>报纸</u> 。

从表 4.2 以上，当将汉语动词“看”意为“阅读”与泰语 /duu/ 意为“阅读”来对比时，发现，汉语动词“看”的句法，意为“阅读”，有主语（观看者）放在动词“看”的前面即是“大家”和“我”，主语都是人类，此中人类指的是使用视力接触对象的人物，然后有知识而了解阐述其对象。接下来的动词“看”是指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语（视力的对象）放在动词“看”的后面即是“书”和“杂志”，宾语都是物体，此中物体指的是在书、杂志里的内容或正文，特别强调在其内容或正文里的文字。至于泰语 /duu/ 的句法，意为“阅读”，有主语（观看者）放在 /duu/ 的前面即是“เขา” /k^hǎaw/ “他”和“ผม” /p^hǒm/ “我”，主语都是人类，此中人类指的是使用视力接触对象的人物，然后有知识而了解阐述其对象。接下来的 /duu/ 是动词，而指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语（视力的对象）放在 /duu/ 的后面即是“หนังสือ” /nǎŋsuŋ/ “书”和“หนังสือพิมพ์” /nǎŋsuŋp^him/ “报纸”，宾语也都是物体，此中物体指的是在书、杂志里的内容或正文，特别强调在其内容或正文里的文字。可见，其汉泰动词的句法都是一样，可以说，其汉泰动词都有结构是 主语 + 看 + 宾语，由主语的语义是使用视力接触对象的人类，然后有兴趣而认真地阐述其对象。动词的语义是观看者使用视力接触与感知对象的行动，而宾语的语义是在物体里的内容或正文，特别强调在其内容或正文里的文字。因此，我们可以推论，汉语动词“看”的句法，意为“阅读”与泰语 /duu/ 的句法，意为“阅读”相同。

4.2.1.3 现代汉语动词“看”与泰语/duu/意为“欣赏”，如下表 4.3

表 4.3 表达汉语动词“看”与泰语/duu/的句法，意为“欣赏”

汉语动词“看”与泰语/duu/的句法，意为“欣赏”	
汉语	泰语
主语 _[人类] + 看 + 宾语 _[具体事物]	主语 _[人类] + /duu/ + 宾语 _[具体事物]
妹妹看儿童电视剧。	ผมเคยไปดูการแสดงละครที่ต่างประเทศ /p ^h ǒm k ^h ɯj paj duu kaan sadɛŋ lak ^h ɔɔn t ^h i tǎnprath ^h ɛet/ 我曾经去过外国看表演。

表 4.3 表达汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的句法，意为“欣赏”

汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的句法，意为“欣赏”	
汉语	泰语
国内所有人都 <u>看</u> 这场比赛。	เรา <u>ได้ดู</u> ภาพยนตร์ทางประวัติศาสตร์ เช่น กษัตริยา คีบบางระจัน /raw dâaj duu p ^h âap ^h ajon t ^h aan prawàt ^t isàat ^t t ^h èn kàsàt ^t rijaa sùnu ^k baanrat ^t isan/ 我们 <u>已经看</u> 历史电影了，比如： 《Kasatriya》《Bang Rajan》等等。
游客坐在舱中间的桌旁，边吃边聊边 <u>看</u> 风景，十分惬意。	จูบแจงตะเกียกตะกายขึ้นไป <u>ดู</u> ทิวทัศน์ /t ^h éup ^t t ^h éεεŋ takia ^k takaaj k ^h úwn paj duu t ^h iwt ^h át/ Jubjang 爬上去 <u>看</u> 风景。

从表 4.3 以上，当将汉语动词“看”意为“欣赏”与泰语 /duu/ 意为“欣赏”来对比时，发现，汉语动词“看”的句法，意为“欣赏”，有主语（观看者）放在动词“看”的前面即是“妹妹”“所有人”和“游客”，主语都是人类，此中人类指的是使用视力接触与感知对象的人物，而根据对象产生娱乐。接下来的动词“看”是指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语（视力的对象）放在动词“看”的后面即是“电视剧”、“比赛”和“风景”，宾语是具体事物，此中具体事物指的是电视剧、比赛种类的移动画与风景种类的正片。至于泰语 /duu/ 的句法，意为“欣赏”，有主语（观看者）放在 /duu/ 的前面即是“ผม” /p^hôm/ “我”、“เรา” /raw/ “我们”和“จูบแจง” /t^héup^tt^héεεŋ/ “Jubjang(人名)”，主语也都是人类，此中人类指的是使用视力接触与感知对象的人物，而根据对象产生娱乐。接下来的 /duu/ 是动词，而指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语（视力的对象）放在 /duu/ 的后面即是“การแสดงละคร” /kaan sadεεŋ lak^hɔɔn/ “表演”、“ภาพยนตร์” /p^hâap^hajon/ “电影”和“ทิวทัศน์” /t^hiwt^hát/ “风景”，由其宾语也是具体事物，此中具体事物指的是电视剧、电影种类的移动画与风景种类的正片。可见，其汉泰动词的句法都是一样，可以说，其汉泰动词都有结构是主语 + 看 + 宾语，由主语的语义是使用视力接触与感知对象的人类，而根据对象产生娱乐。动词的语义是观看者使用视力接触与感知对象的行动。而宾语的语义是电视剧、比赛、电影

种类的移动画与风景种类的正片。因此，我们可以推论，汉语动词“看”的句法，意为“欣赏”与泰语 /duu/ 的句法，意为“欣赏”相同。

4.2.1.4 现代汉语动词“看”与泰语 /duu/ 意为“照顾”，如下表 4.4

表 4.4 表达汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的句法，意为“照顾”

汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的句法，意为“照顾”	
汉语	泰语
主语 _[人类] + 看 + 宾语 _[人类]	主语 _[人类] + /duu/ + 宾语 _[人类]
几年前 <u>母亲</u> 退休了，在家忙着 <u>看</u> 我儿子。	ลูกชายคนโตนั่งเฝ้าดูน้อง ส่วนเขาได้ออกไป ซักผ้าอ้อมและล้างจานอยู่หลังบ้าน /lúuk hǎi tɕh ^h aaɰ k ^h on too nǎŋ fǎw duu nǎwŋ sùan k ^h aw dáaj ?ǎw k ^h paj sǎk p ^h aa?ǎm lé? làaŋ tɕhaan jùu làŋ bǎan/ <u>大儿子看弟弟</u> ，至于他出去家后面洗尿布 和洗碗。
<u>老妇人</u> 看了 <u>汤姆</u> 好几个月。但不久， 她也不得不离家出走。	แม่ใช้เวลาดูลูกคนเล็กมากจนลืมลูกคนโต /mǎe tɕh ^h àj weelaa duu lúuk ^h khon lèk mǎa k ^h tɕhon luum lúuk ^h / <u>妈妈</u> 使用很长时间 <u>看</u> 小儿子，直到忘了 大儿子。
	เขาต้องดูพ่อที่เป็นอัมพาต /k ^h ǎw tǎw duu p ^h ǎw t ^h i i pen ?amma p ^h ǎa t ^h / <u>他要看</u> 瘫痪的 <u>爸爸</u> 。

从表 4.4 以上，当将汉语动词“看”意为“照顾”与泰语 /duu/ 意为“照顾”来对比时，发现，汉语动词“看”的句法，意为“照顾”，有主语（观看者）放在动词“看”的前面即是“母亲”和“老妇人”，主语都是人类，此中人类指的是使用视力接触与感知对象的人物，并且与对象表达持续长时间的爱意和关心。接下来的动词“看”是指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语（视力的对

象) 在动词“看”的后面即是“我儿子”和“汤姆”，宾语都是人类，此中人类指的是与观看者习惯密切的人物。至于泰语/duu/的句法，意为“照顾”，有主语(观看者)放在动词“看”的前面即是“ลูกชายคนโต”/lûuk tɕɕ^haaɯ k^hon too/“大儿子”、“แม่”/mɛɛ/“妈妈”和“เขา”/k^hɔw/“他”，主语也都是人类，此中人类指的是使用视力接触与感知对象的人物，并且与对象表达持续长时间的爱意和关心。接下来的/duu/是动词，而指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语(视力的对象)放在/duu/的后面即是“น้อง”/nɔwɯŋ/“弟弟”、“ลูกคนเล็ก”/lûuk khon lèk/“小儿子”和“พ่อ”/p^hɔw/“爸爸”，宾语也都是人类，此中人类指的是与观看者习惯密切的人物。可见，其汉泰动词的句法都是一样，可以说，其汉泰动词都有结构是主语+看+宾语，由主语的语义是使用视力接触与感知对象的人类，并且与对象表达持续长时间的爱意和关心。动词的语义是观看者使用视力接触与感知对象的行动。而宾语的语义是与观看者习惯密切的人类。因此，我们可以推论，汉语动词“看”的句法，意为“照顾”与泰语/duu/的句法，意为“照顾”相同。

4.2.1.5 现代汉语动词“看”与泰语/duu/意为“访问”，如下表 4.5

表 4.5 表达汉语动词“看”与泰语/duu/的句法，意为“访问”

汉语动词“看”与泰语/duu/的句法，意为“访问”	
汉语	泰语
主语 _[人类] + 来/去 + 看 + 宾语 _[人类]	主语 _[人类] + 来/去 + /duu/ + 宾语 _[人类]
爷爷奶奶住得不远，每个周日只要有时间我就去看他们。	เจ้าแกละไม่แวะมาดูหนูบ่อยสักที /tɕɕ ^h âwklɛ? mâj wé? maa duu nûumùuj sák t ^h ii/ JaoKlae 都不来看 NuuDuy 一次。
我不管，我反正等你，你常常来看我，我就满足了，我离不开你。	แม่แวะมาดูกรรมแล้วรู้สึกแปลกใจที่เขาสงบ /mɛɛ wé? maa duu kan léɛw rúu sùk plɛɛk tɕɕ ^h aj t ^h ii k ^h ăw sanɔp ^h lon/ 妈妈来看了 Kan，觉得惊奇他冷静下来。

表 4.5 表达汉语动词“看”与泰语/duu/的句法，意为“访问”

汉语动词“看”与泰语/duu/的句法，意为“访问”	
汉语	泰语
	พรุ่งนี้เขาจะไปดูเด็กที่บ้านซะหน่อย จะได้สบายใจ ดีกว่าไม่ได้ไปแล้วต้องมานั่งปวดกะโหลกอยู่อย่างนี้ /p^hrûŋ níi k^hăw t̄sa paj duu dèk t^hi bāan sanòj t̄sa dāaj sabaaj t̄saj dii kwàa maj daaj pajléew tóng maa nâŋ pua^t kalòok jùu jàan níi/ 他明天要去<u>看</u>一下在家的<u>孩子</u>，就会 愉悦。更好没有去了回来这样头疼。

从表 4.5 以上，当将汉语动词“看”意为“访问”与泰语/duu/意为“访问”来对比时，发现，汉语动词“看”的句法，意为“访问”，有主语（观看者）放在动词“看”的前面即是“我”和“你”，主语都是人类，此中人类指的是有目的和对象交往任何时段的人物，并且使用视力接触与感知其对象，为了询问消息。接下来的趋向动词“来”或者“去”，是指观看者的方向要去看对象。有动词“看”是指观看者使用视力接触到对象的行动。而且有宾语（视力的对象）放在动词“看”的后面即是“他们”和“我”，宾语都是人类，此中人类指的是与观看者关系亲密的人物。至于泰语/duu/的句法，意为“访问”，有主语（观看者）放在/duu/的前面即是“เจ้ากละ”/t̄sāwkləʔ/“Jaoklae(名人)”、“แม่”/mɛɛ/“妈妈”和“เขา”/k^həw/“他”，主语也都是人类，此中人类指的是有目的和对象交往任何时段的人物，并且使用视力接触与感知其对象，为了询问消息。接下来的趋向动词“来”或者“去”，是指观看者的方向要去看对象。有/duu/是动词，而指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语（视力的对象）放在/duu/的后面即是“หนูมูย”/nūmùuj/“NuuMuy(名人)”、“กรรม”/kan/“Kan(名人)”和“เด็ก”/dèk/“孩子”，由其宾语也都是人类，此中人类指的是与观看者关系亲密的人物。可见，其汉泰动词的句法都是一样，可以说，其汉泰动词都有结构是 主语+来/去+看+宾语，由主语的语义是有目的和对象交往任何时段的人物，并且使用视力接触与感知其对象，为了询问消息。趋向动词“来”或者“去”的语义是观看者的方向要去看对象。动词的语义是观看者使用视力接触与感知对象的行动，而宾语的语义是与观看者关系亲密的人物。因此，我们可以推论，汉语动词“看”的句法，意为“访问”与泰语/duu/的句法，意为“访问”相同。

4.2.1.6 现代汉语动词“看”与泰语/duu/意为“治疗”，如下表 4.6

表 4.6 表达汉语动词“看”与泰语/duu/的句法，意为“治疗”

汉语动词“看”与泰语/duu/的句法，意为“治疗”	
汉语	泰语
主语 _[人类] + 看 + 宾语 _[抽象事物]	主语 _[人类] + /duu/ + 宾语 _[抽象事物]
大夫看了病在床上的奶奶，就走了。	แพทย์ดูอาการป่วยแล้วเธอไม่เป็นอะไรเลย /p ^h éet̚ duu ?aakaan pùaj léew t ^h aa maj pan ?araj laaj/ 医生看了病，你没有发病。
一位女医人不会接生，只会看内科。	หมอมาดูอาการเจ็บหลังของฉันก่อนจะลง แข่งขันในรายการอื่นๆ /m ^h wa maa duu ?aakaan t̚eep̚ lǎŋ k ^h ǎwŋ t̚e ^h ǎn k ^h wǎn t̚e ^h aa lon k ^h èŋk ^h ǎn naj raajkaan ?wun?wun/ 先参加其他项目的比赛，大夫来看我的背 痛疾病。
	หมอหญิงดูตาเธอแล้วสรุปสั้นๆง่าย ๆ สาเหตุที่ เธอปวดหัวปวดตามาจากสายตาเธอเปลี่ยนไป /m ^h wa jǎŋ duu taa t ^h eeleew sarùp̚ sân sân ŋáajŋáaj sahèet t ^h i t ^h ee puuat̚ hǔua puuat̚ ta maa t̚e ^h aa k̚ saajtaa t ^h ee plian paj/ 女医生看你的眼睛了简短地断定，之所 以你头疼眼睛疼是因为你的视力变化。

从表 4.6 以上，当将汉语动词“看”意为“治疗”与泰语/duu/意为“治疗”来对比时，发现，汉语动词“看”的句法，意为“治疗”，有主语（观看者）放在动词“看”的前面即是“大夫”和“女医人”，主语都是人类，此中人类指的是使用视力接触与感知对象的人物，并且有目的和负责地诊断，为了治疗那些症状消失。接下来的动词“看”是指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语（视力的对象）放在动词“看”的后面即是“奶奶”（在这里对象是奶奶的病）和“内科”（在这里对象是症状在内科的方面），宾语都是抽象事物，此中抽象事物指的是各种

各样的症状。至于泰语 /duu/ 的句法，意为“治疗”，有主语（观看者）放在 /duu/ 的前面即是“แพทย์” /p^hɛ̀ɛt̃/ “医生”、“หมอ” /mɔ̀w/ “大夫”和“หมอหญิง” /mɔ̀w jǎŋ/ “女医生”，由其主语也都是人类，此中人类指的是使用视力接触与感知对象的人物，并且有目的和负责地诊断，为了治疗那些症状消失。接下来的 /duu/ 是动词，而指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语（视力的对象）放在 /duu/ 的后面即是“อาการป่วย” /ʔaakaan pùaj/ “病”、“อาการเจ็บหลัง” /ʔaakaan tɕèp̃ lǎŋ/ “背痛疾病”和“ตา” /taa/ “眼睛”（在这里“ตา” /taa/ “眼睛”是眼睛的病），由其宾语也都是抽象事物，此中抽象事物指的是各种各样的症状。可见，其汉泰动词的句法都是一样，可以说，其汉泰动词都有结构是主语+看+宾语，由主语的语义是使用视力接触与感知对象的人类，并且有目的和负责地诊断，为了治疗那些症状消失。动词的语义是观看者使用视力接触与感知对象的行动。而宾语的语义是各种各样的症状。因此，我们可以推论，汉语动词“看”的句法，意为“治疗”与泰语 /duu/ 的句法，意为“治疗”相同。

4.2.1.7 现代汉语动词“看”与泰语/duu/ 意为“观察与验证”，如下表

4.7

表 4.7 表达汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的句法，意为“观察与验证”

汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的句法，意为“观察与验证”	
汉语	泰语
分句 ₁ [任何情况], 分句 ₂ [(主语 _[人类]) + 看 + 宾语 _[抽象事物]]	分句 ₁ [任何情况], 分句 ₂ [(主语 _[人类]) + /duu/ + 宾语 _[抽象事物]]
一个人的行为美不美，首先要看行为的社会效果。	นักเทนนิสคนนี้มีโอกาสพัฒนาผลงานได้มาก ดูได้จากผลงานในระดับจูเนียร์ของรายการ แกรนด์สแลม /nák t ^h ennít̃ k ^h on níi mi ʔookàat̃ p ^h at̃ t ^h anaa p ^h õnɯaan dâaj mâak duu dâaj t̃ɕaa k̃ p ^h õnɯaan naj radàp̃ t̃ɕuaníia k ^h ɔ̀wŋ raajkaan kre:nsalem/ 这个网球运动员有机会发展成绩多， 能看青少年大满贯的成绩。

表 4.7 表达汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的句法，意为“观察与验证”

汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的句法，意为“观察与验证”	
汉语	泰语
中国企业到外国发展,事先一定要看方向发展。	ภาวะเงินฝืดตามมาตรฐานสากลไม่มีใครบอก ได้ชัดว่าเกิดจากอะไรแต่ดูได้จากเงินเพื่อ พื้นฐาน /p^haawá ŋɾn fùuɔt^t taam mâat^ttrat^hãansâakon mâj mi k^hraj bɔ̀ɔk^h dâaj tɕ^hát^t wâa k^hɾɔt^t tɕáak^h ?araj tɛɛ duu dâj tɕáak^h ŋɾn fɿɿ p^húuɔnt^hãan/ 根据国际标准,通货紧缩没有人能明确 地说是由什么发生的,可是看基础通货 膨胀。

从表 4.7 以上，当将汉语动词“看”意为“观察与验证”与泰语 /duu/ 意为“观察与验证”来对比时，发现，汉语动词“看”的句法，意为“观察与验证”，有分句₁表示任何情况，如：“一个人的行为美不美”和“中国企业到外国发展”。分句₂包括主语（观看者）放在动词“看”的前面，经常不出现，可是能推论是人类而已（由于只有人类能使用视力接触与考虑发生任何的情况），此中人类指的是使用视力接触与感知发生任何情况的人物，为了仔细地寻找情况的事实或者情况的结论先进行判定。接下来的动词“看”是指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语（视力的对象）放在动词“看”的后面即是“行为的社会效果”和“发展方向”，宾语是抽象事物，此中抽象事物指的是情况的事实或者情况的结论由考虑先进行判定。至于泰语/duu/的句法，意为“观察与验证”，也有分句₁表示任何情况，如：“นักเทนนิสคนนี้มีโอกาสพัฒนาผลงานได้มาก” /nák t^hennít^t k^hon níi mi tɕookàat^t p^hat^th^hanaa p^hõnɯaan dâaj mâak^h/ “这个网球运动员有机会发展 成绩多”和“ภาวะเงินฝืดตามมาตรฐานสากลไม่มีใครบอกได้ชัดว่าเกิดจากอะไร” /p^haawá ŋɾn fùuɔt^t taam mâat^ttrat^hãansâakon mâj mi k^hraj bɔ̀ɔk^h dâaj tɕ^hát^t wâa k^hɾɔt^t tɕáak^h ?araj/ “根据国际标准，通货紧缩没有人能明确地说是由什么发生的”。分句₂包括主语（观看者）放在动词“看”的前面，经常不出现，可是能推论是人类而已（由于只有人类能使用视力接触与考虑发生任何的情况），此中人类指的是使用视力接触与感知发生任何情况的人物，为了仔细地寻找情况的事实或者情况的结论先进行判

定。接下来的 /duu/ 是动词，而指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语（视力的对象）放在 /duu/ 的后面即是“ผลงานในระดับจูเนียร์” /p^hõnɯaan naj radàp̃ t̃ɕuanìia/ “青少年大满贯的成绩”和“เงินเพื่อพื้นฐาน” /ŋɯn fɯɯ p^húunt^hään/ “基础通货膨胀”，宾语也是抽象事物，此中抽象事物指的是情况的事实或者情况的结论由考虑先进行判定。可见，其汉泰动词的句法都是一样，可以说，其汉泰动词都有结构是分句₁，分句₂ [(主语) + 看 + 宾语]，由分句₁的语义是任何情况。分句₂，主语的语义是使用视力接触与感知发生任何情况的人类，为了仔细地寻找情况的事实或者情况的结论先进行判定。动词的语义是观看者使用视力接触与感知对象的行动。而宾语的语义是情况的事实或者情况的结论由考虑先进行判定。因此，我们可以推论，汉语动词“看”的句法，意为“观察与验证”与泰语 /duu/ 的句法，意为“观察与验证”相同。

4.2.1.8 现代汉语动词“看”与泰语/duu/ 意为“认为”，如下表 4.8

表 4.8 表达汉语动词“看”与泰语/duu/ 的句法，意为“认为”

汉语动词“看”与泰语/duu/ 的句法，意为“认为”	
汉语	泰语
主语 _[人类] + 看 + 小句宾语 _[看对象的结果]	主语 _[人类] + /duu/ + 小句宾语 _[看对象的结果]
你看 <u>娄师德这人怎么样</u> ?	<u>ผมดูเธอเป็นเพียงผู้หญิงธรรมดาคนหนึ่งที่รักและเข้าใจผมที่สุด</u> /p ^h õm duu t ^h ɯɯ pen p ^h iianɯ p ^h úujĩŋ t ^h ammadaa k ^h on nuŋ t ^h i rák̃ lé k ^h âw t̃ɕaj p ^h õm t ^h i sùt̃/ <u>我看你只是一个一般最喜爱和了解我的女子。</u>
<u>上海人看外地人都是乡下人</u> ; <u>广州人看外地人都是北方人。</u>	<u>ฉันดูว่าปิซ่าเป็นเมืองอกแตกแน่ๆ</u> /t̃ɕhâ duu wâa pi sâa pen muwan ʔòkt̃ɕɛk̃ nɛ̃ɛnɛ̃ɛ/ <u>我看比萨一定是有水道通过中间的城市。</u>

表 4.8 表达汉语动词“看”与泰语/duu/的句法，意为“认为”

汉语动词“看”与泰语/duu/的句法，意为“认为”	
汉语	泰语
我看这件事也不能再瞒他了。	เธอดูว่าปัญหาในส่วนของตัวเองจะแก้ไขได้ไหม แก้แล้วฝืนใจมากไหมและเขาจะกลับมาไหม /t^hɯɯ duu wâa panhãa naj sùn k^hɔ̀wɔŋ tuuaraw tɕà kɛ̀ɛk^hǎj dâaj mǎj kɛ̀ɛ léew fuɯn tɕaj mâak^h mǎj léew k^hǎw tɕà klàp̄ maa mǎj/ <u>你看自己的问题能解决吗，解决了违心 吗，他要回来吗？</u>

从表 4.8 以上，当将汉语动词“看”意为“认为”与泰语 /duu/ 意为“认为”来对比时，发现，汉语动词“看”的句法，意为“认为”，有主语（观看者）放在动词“看”的前面即是“你”、“上海人和广州人”与“我”，主语都是人类，此中人类指的是使用视力接触与感知发生任何情况的人物，然后对其情况产生感受。接下来的动词“看”是指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有小句宾语放在动词“看”的后面即是“楼师德这人怎么样”、“外地人都是乡下人”、“外地人都是北方人”与“这件事也不能再瞒他了”，此中小句宾语是获得由接触与感知发生任何情况的结果。在小句宾语中还发现视力的对象，即是“楼师德”、“那个”、“外地人”、“这件事”与“中国”。至于泰语 /duu/ 的句法，意为“认为”，有主语（观看者）放在 /duu/ 的前面即是“ผม” /p^hôm/ “我”、“ฉัน” /tɕhã/ “我”和“เธอ” /t^hɯɯ/ “你”，主语也都是人类，此中人类指的是使用视力接触与感知发生任何情况的人物，然后对其情况产生感受。接下来的 /duu/ 是指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有小句宾语放在 /duu/ 的后面即是“เธอเป็นเพียงผู้หญิงธรรมดาคนหนึ่ง ที่รัก และเข้าใจผมที่สุด” /t^hɯɯ pen p^hiian p^hũujĩŋ t^hammadaa k^hon nuɯŋ t^hi i rák^h lé k^hǎw tɕaj p^homt^hi i sùt̄/ “你只是一个一般最喜爱和了解我的女子”、“ปิซ่าเป็นเมืองอกแตกแน่ๆ” /písãa pen muuan ʔòkt̄ɛ̀ɛk^h nɛ̀ɛnɛ̀ɛ/ “比萨一定是有水道通过中间的城市”和“ปัญหาในส่วนของตัวเองจะแก้ไขได้ไหม แก้แล้วฝืนใจมากไหม และเขาจะกลับมาไหม” /panhãa naj sùn k^hɔ̀wɔŋ tuuaraw tɕà kɛ̀ɛk^hǎj dâaj mǎj kɛ̀ɛ léew fuɯn tɕaj mâak^h mǎj léew k^hǎw tɕà klàp̄ maa mǎj/ “自己的问题能解决吗，解决了违心吗，他要回来吗”，此中小句宾语是获得由接触与感知发生任何情况的结果。在小句宾语中还发现视力的对象，即是“เธอ” /t^hɯɯ/ “你”、“ปิซ่า” /písãa/ “比萨”和“ปัญหาในส่วนของตัวเอง”

/panhãa naj sùan k^hǒwŋ tuuaraw/ “自己的问题”。可见，其汉泰动词的句法都是一样，可以说，其汉泰动词都有结构是 主语 + 看 + 小句宾语，由主语的语义是使用视力接触与感知发生任何情况的人类，然后对其情况产生感受。动词的语义是观看者使用视力接触与感知对象的行动。小句宾语的语义是获得由感知任何情况的结果。以及有视力的对象发现在小句宾语中。因此，我们可以推论，汉语动词“看”的句法，意为“认为”与泰语 /duu/ 的句法，意为“认为”相同。

4.2.1.9 现代汉语动词“看”与泰语 /duu/ 意为“取决于”，如下表 4.9

表 4.9 表达汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的句法，意为“取决于”

汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的句法，意为“取决于”	
汉语	泰语
分句 ₁ [任何疑问情况]，分句 ₂ [(主语 _[人类]) + 看 + 宾语 _[看对象的结果]]	分句 ₁ [任何疑问情况]，分句 ₂ [(主语 _[人类]) + /duu/ + 宾语 _[看对象的结果]]
你的政绩水平高低，就看你能把经济搞上去。	วงจรกิจของหึ่งห้อยนั้นจะช้าหรือเร็วต้องดูปัจจัยหลายอย่าง /wɔŋtɕɔɔn tɕ ^h iɪwít k ^h ǒwŋ hĩŋhɔ́ɔj nán tɕà tɕ ^h áa rúu rrw tǔŋ duu pàt ^t ɕeaj lǎaj jàaŋ/ 萤火虫的生活周期过快或者过慢要看许多因素。
群众的积极性能不能保护好，关键看领导的能力。	การจะเลือกทั้ง 3 กลุ่มทฤษฎีนี้ไปใช้วิเคราะห์ นั้น น่าจะดูที่สถานการณ์ที่เป็นจริงขององค์กร /kaan tɕà lúuwa k ^t háj sǎam klùm níi paj tɕ ^h áj wík ^h rɔ́? nán nǎa tɕà duu t ^h iɪ sat ^h ǎanakaan t ^h iɪ pen tɕiŋ k ^h ǒwŋ ʔɔŋkɔɔn/ 选择这全三个理论来分析时，可能看确实的组织机构情况。

表 4.9 表达汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的句法，意为“取决于”

汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的句法，意为“取决于”	
汉语	泰语
	คุณภาพดีหรือไม่ดีของนักจิตวิทยาการปรึกษา ที่นักจิตวิทยาการปรึกษาคนนั้นต้องรู้จักรักษา ความลับของผู้อื่นได้ดีและไม่นำความลับนั้น ไปเปิดเผย /k^hunnap^hâap^hdii ru^hw māj dii k^hวอญ nák^h t̄əi^ht̄tawít^ht̄^hajaa kaanpru^hwksāa duu t^hi nák^h t̄əi^ht̄tawít^ht̄^hajaa kaanpru^hwksāa k^hon nán t̄o^hญ rúut̄əi^hák^h ráksāa k^hwaamláp^h k^hวอญ p^hú^hwum dāaj dii lé^h māj nam k^hwaamláp^h nán paj p̄r̄t̄p̄r̄j/ 心理咨询师的品质好不好，看那个心理咨 询师要认识对其他人保密，而且不把其秘 密公开。

从表 4.9 以上，当将汉语动词“看”意为“取决于”与泰语 /duu/ 意为“取决于”来对比时，发现，汉语动词“看”的句法，意为“取决于”，有分句₁表示任何疑问情况，如：“你的政绩水平高低”和“群众的积极性能不能保护好”。分句₂包括主语（观看者）放在动词“看”的前面，经常不出现，可是能推论是人类而已（由于只有人类能感知与思考判定任何疑问的情况），此中人类指的是使用视力接触与感知任何疑问情况的人物，并且思考与判定其疑问情况，为了寻找情况的结论。接下来的动词“看”是指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语（视力的对象）放在动词“看”的后面即是“你能把经济搞上去”和“领导的能力”，由其宾语都是获得由思考疑问情况的结果。至于泰语 /duu/ 的句法，意为“取决于”，也有分句₁表示任何疑问情况，如：วงจรชีวิตของหิ่งห้อยนั้นจะช้าหรือเร็ว” /wɔŋt̄əi^hwɔŋ t̄əi^hi^hwít^h k^hวอญ hĩŋh̄wɔj nán t̄əi^h t̄əi^hāa ru^hw r̄w/ “萤火虫的生活周期过快或者过慢”、“การจะเลือกทั้ง 3 กลุ่มทฤษฎีนี้ไปใช้วิเคราะห์” / kaan t̄əi^h lū^hwa^hk t̄^háj sām klum níi paj t̄əi^háj wík^hr̄ó?/ “选择这全三个理论来分析时”和“คุณภาพดีหรือไม่ดีของนักจิตวิทยาการปรึกษา” /k^hunnap^hâap^hdii ru^hw māj dii

k^hǎwŋ nák t̄isittawít^hajaa kaanpruwksǎa/ “心理咨询师的品质好不好”。分句₂包括主语（观看者）放在动词“看”的前面，经常不出现，可是能推论是人类而已（由于只有人类能感知与思考判定任何疑问的情况），此中人类指的是使用视力接触与感知任何疑问情况的人物，并且思考与判定其疑问情况，为了寻找情况的结论。接下来的 /duu/ 是动词，而指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语（视力的对象）放在 /duu/ 的后面即是“ปัจจัยหลายอย่าง” /pàt̄t̄isaj lǎaj jàaŋ/ “许多因素”、“สถานการณ์ที่เป็นจริงขององค์กร” /sat^hāanakaan t^hi pen t̄isaj k^hǎwŋ ?oŋkwon/ “确实的组织机构情况”和“นักจิตวิทยาการปรึกษาคนนั้นต้องรู้จักรักษาความลับของผู้อื่นได้ดีและไม่นำความลับนั้นไปเปิดเผย” /nák t̄isittawít^hajaa k^hon nán t̄oŋ rúut̄isàk ráksǎa k^hwaamláp̄ k^hǎwŋ p^hū ?wun dāaj dii lé māj nam k^hwaamláp̄ nán paj p̄r̄t̄p̄r̄j/ “那个心理咨询师要认识对其他人保密，而且不把其秘密公开”，由其小句宾语都是获得由思考疑问情况的结果。可见，其汉泰动词的句法都是一样，可以说，其汉泰动词都有结构是分句₁，分句₂[(主语)+看+宾语]，由分句₁的语义是任何疑问情况。分句₂，主语的语义是使用视力接触与感知任何疑问情况的人物，并且思考与判定其疑问情况，为了寻找情况的结论。动词的语义是观看者使用视力接触与感知对象的行动。宾语的语义是获得由感知疑问情况的结果。因此，我们可以推论，汉语动词“看”的句法，意为“取决于”与泰语 /duu/ 的句法，意为“取决于”相同。

4.2.1.10 现代汉语动词“看”与泰语/duu/意为“占卜”，如下表 4.10

表 4.10 表达汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的句法，意为“占卜”

汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的句法，意为“占卜”	
汉语	泰语
主语 _[人类] + 看 + 宾语 _[具体事物]	主语 _[人类] + /duu/ + 宾语 _[具体事物]
他能活着到八十五岁吗? <u>您看了他的手相</u> ，他的生活是怎么样，	แม่หมอ <u>ดูดวงชะตา</u> ของนิด ถ้ามีบุตรมีเกณฑ์ได้ลูกสาว /mɛ̄mɔ̄ duu duɑŋt̄is ^h ataa k ^h ǎwŋ ní t̄ t ^h āa mii bùt̄ mii keen dāaj lûk sǎaw/ <u>女相师看 Nid 的<u>命运</u></u> ，如果有孩子要得到女孩子。

表 4.10 表达汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的句法，意为“占卜”

汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的句法，意为“占卜”	
汉语	泰语
算命先生看他面相就知道他是一个老实人。	เขาดูโหงวเฮ้งของผมแล้วพูดเลยว่าดวงอย่างนี้ อนาคตจะร่ำรวย /k ^h ǎw duu ɲǒowhéŋ khǒwŋ p ^h ǒm léew p ^h úut lɔɔj wâa duan jàaŋnii ?anaak ^h ot ^h râmruaj/ 他看了我的相面就说：这样命运未来 要丰富。 หมอดูที่ขายไว้วางใจมาตลอดชีวิตได้ดูฤกษ์ยาม ที่เหมาะสมในการทำงานต่างๆ ให้กับฉัน /mǒwduu t ^h i i jaa j wâi waan t ^h oaj maa talǒt t ^h oiiwít ^h dâaj duu rɔɔk ^h jaam t ^h i i mǒ?sǒm naj kaa t ^h amŋaan taaŋ taaŋ hâj kâp t ^h ǎn/ 外婆信任一生的算命者给我看各种适当的 吉祥工作。 ซินแสดูวงจ้ยบ้านของฉันแล้วให้ขุดสระน้ำ หน้าบ้าน เพื่อให้เงินทองไหลมา /sinǎe duu huan t ^h oij bâan khǒwŋ t ^h ǎn léew hâj khǒt ^h sà? nâa bâan p ^h úuua hâj ɲɔnt ^h ǒwŋ lăj maa/ 风水大师看我的风水家居了，为了招财 进宝，就让挖池在家前面。

从表 4.10 以上，当将汉语动词“看”意为“占卜”与泰语 /duu/ 意为“占卜”来对比时，发现，汉语动词“看”的句法，意为“占卜”，有主语（观看者）放在动词“看”的前面即是“您”和“算命先生”，主语都是人类，此中人类指的是使用视力接触与感知对象的人物，而把其对象来预测未来的生活。接下来的动词“看”是指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语（视力的对象）放在动词“看”的后面即是“手相”和“面相”，宾语都是具体事物，此中具体事物指的是能

把它来预测未来生活的东西。至于泰语/duu/的句法，意为“占卜”，有主语（观看者）放在/duu/的前面即是“แม่หมอ”/mɛ̃mɔ̃/“女相师”、“เขา”/kʰǎw/“他”、“หมอดู”/mɔ̃ duu/“算命者”和“ซินแส”/sinǎɛ/“风水大师”，由其主语也都是人类，此中人类指的是使用视力接触与感知对象的人物，而把其对象来预测未来的生活。接下来的/duu/是动词，而指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语（视力的对象）放在/duu/的后面即是“ดวงชะตา”/duaŋtɕʰataa/“命运”、“โหงวเฮ้ง”/ŋɔ̃wɛ̃hɛ̃ŋ/“相面”、“ฤกษ์ยาม”/rɿrɿkjaam/“吉祥”和“ฮวงจุ้ย”/hwaŋtɕʰũj/“风水”，由其宾语也都是具体事物，此中具体事物指的是能把它来预测未来生活的东西。可见，其汉泰动词的句法都是一样，可以说，其汉泰动词都有结构是主语+看+宾语，由主语的语义是人类使用视力接触与感知对象的人物，而把其对象来预测未来的生活。动词的语义是观看者使用视力接触与感知对象的行动，而宾语的语义是能把它来预测未来生活的东西。因此，我们可以推论，汉语动词“看”的句法，意为“占卜”与泰语/duu/的句法，意为“占卜”相同。

4.2.2 现代汉语动词“看”与泰语/duu/的句法不相同，详述如下：

4.2.2.1 现代汉语动词“看”与泰语/duu/意为“告诉和提醒”，如下表

4.11

表 4.11 表达汉语动词“看”与泰语/duu/的句法，意为“告诉和提醒”

汉语动词“看”与泰语/duu/的句法，意为“告诉和提醒”	
汉语	泰语
1. 看 + 宾语 _{〔东西〕}	不出现句法结构
老张！ <u>看刀</u> ！	
2. 你看 / 您看，句子 _{〔看对象的结果〕}	不出现句法结构
<u>你看</u> ，彭眉胥先生，他让我一生中遇到 <u>不好的事</u> 啊。	
<u>您看</u> ， <u>天气很潮湿</u> ，快休息休息吧。	

表 4.11 表达汉语动词“看”与泰语/duu/的句法，意为“告诉和提醒”

汉语动词“看”与泰语/duu/的句法，意为“告诉和提醒”

汉语	泰语
3. 分句 ₁ [(主语 _[人类]) + 看 + 宾语 _[人类]], + 分句 ₂ [发生任何的情况] <u>看你</u>, <u>这么不小心</u>, <u>吃饭就像个孩子似的</u>。 <u>你看你女儿</u>, <u>去搭那些陌生人的车</u>, <u>你怎么也不管管!</u>	不出现句法结构

从表 4.11 以上，当将汉语动词“看”意为“告诉和提醒”与泰语/duu/意为“告诉和提醒”来对比时，发现，汉语动词“看”的句法，意为“告诉和提醒”，一共有三种形式：第一形式，有动词“看”是指说话者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语（视力的对象）放在动词“看”的后面即是“刀”，由其宾语是东西，此中东西指的是可能造成伤害的物体。至于“老张”的词在第一形式的例句中，不可以当作主语，由于这些主语只是听话者感知发生任何的情况由正在看着情况的说话者，并且那个听话者感知的情况还表现良好心愿由正在看着情况的说话者。第二形式，有“你看”和“您看”是说话者引起听话者的注意的话语，给听话者感知发生任何的情况，而且那个情况还表现良好心愿由说话者。有句子是“彭眉胥先生，他让我一生中遇到不好的事”、“你衣服都打湿了，快换新套的，不要着凉了”与“天气很潮湿，快休息休息吧”，此中句子是说话者获得由使用视力接触与感知发生任何情况的结果。在句子中还发现视力的对象，即是“彭眉胥先生”、“你衣服都打湿了”与“天气很潮湿”。最后的形式，有分句₁包括主语（听话者）放在动词“看”的前面即是“你”，主语是人类，此中人类指的是听话者感知发生任何的情况由正在看着情况的说话者，并且那个听话者感知的情况还表示警告的话由正在看着情况的说话者。接下来的动词“看”是指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语（视力的对象）放在动词“看”的后面即是“你女儿”与“你”，宾语都是人类，此中人类指的是在任何情况里的人物，而行动一些事情出来给予正在看着情况的说话者感知到其情况。分句₂表示发生任何的情况，即是“去打那些陌生人的车，你怎么也不管管”与“这么不小心，吃饭就像个孩子似的”。可见，其汉语动词“看”意为“告诉和提醒”，一共有三种形式：第一形式，结构是看+宾语，动词“看”的语义是说话者使用视力接触与感知对象的行动。而宾语的语义是可能造成伤害的物体。这个结构不出现主语（观看者），只出现听话者感知发生任何的情况由正在看着情况的说话者，并且那个听话者感知的情况还表现良好心愿由正在看着情况的说话者。第二形式，结构

是 你看 / 您看, 句子, 由其“你看”和“您看”是说话者引起听话者的注意的话语, 给听话者感知发生任何的情况, 而且那个情况还表现良好心愿由说话者。接下来的句子是获得由接触与感知任何情况的结果。第三形式, 结构是 分句₁[(主语) + 看 + 宾语], 分句₂, 由分句₁, 主语的语义是听话者感知发生任何的情况由正在看着情况的说话者, 并且那个听话者感知的情况还表现警告的话由正在看着情况的说话者。动词“看”语义是指说话者使用视力接触与感知对象的行动。宾语的语义是在任何情况里的人物, 而行动一些事情出来给予正在看着情况的说话者感知到其情况。由分句₁的语义是发生任何的情况。然而泰语 /duu/ 没有出现句法结构而语义与那种三形式的汉语动词“看”同类, 使得泰语 /duu/ 没有出现“告诉和提醒”的意义。因此, 我们可以推论, “告诉和提醒”之意的句法, 只出现在汉语动词“看”之中。

4.2.2.2 现代汉语动词“看”与泰语/duu/ 意为“看起来”, 如下表 4.12

表 4.12 表达汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的句法, 意为“看起来”

汉语动词“看”与泰语/duu/ 的句法, 意为“看起来”	
汉语	泰语
不出现句法结构	主语 _[人类] + /duu/ + 性质形容词
	คุณแม่แก้วดูผอมเกินไปแล้วนะ กินเยอะๆ หน่อย /k ^h un mɛ̃ɛ kɛ̃ɛw duu p ^h ɔ̃ɔm kʰɔ̃ɔn paj lɛ̃ɛw ná? kin jɔ̃? jɔ̃? nɔ̃j/ keaw 妈妈 <u>看起来</u> 太瘦了啊, 吃多一点。
	เธอดูสดใสน่ารักมากในงานสังสรรค์เมื่อคืนนี้ /t ^h ɔ̃ɔ duu sò̃t̃sǎj nâarâk máak naj ɲaan sǎŋsǎn mʰuwa k ^h wun níi/ 你昨天晚上在庆祝会 <u>看起来</u> 非常可爱。
	หญิงสาวคนนั้นดูสวยมากภายใต้ชุดสูทสีนวล /jín sǎaw k ^h on nán duu sǔaj máak p ^h aj tǎj t̃ɔ̃hú̃t̃ sùũt̃ síi nuan/ 那个穿着微黄色套装的 <u>女子看起来</u> 很漂亮。

从表 4.12 以上, 当将汉语动词“看”意为“看起来”与泰语 /duu/ 意为“看起来”来对比时, 发现, 汉语动词“看”不出现句法结构, 意为“看起来”。然

而在泰语/duu/中出现句法结构，意为“看起来”。之所以只出现在泰语/duu/中，是因为泰语/duu/的句法，意为“看起来”，有主语（他称）放在动词“看”的前面即是“คุณแม่”/k^hun mɛ̃ɛ/“妈妈”、“เธอ”/t^hɔ̃ɔ̃/“你”与“หญิงสาวคนนั้น”/jɪŋ sǎaw k^hon nán/“那个女子”，其主语都是人类，此中人类指的是行动一些事情出来给予正在看着情况的说话者感知到其情况的人物。接下来的/duu/是指说话者使用视力接触与感知对象（在这里，对象是说话者正在看着的情况）的行动。而且有性质形容词放在动词/duu/的后面即是“ผอม”/p^hɔ̃ɔ̃m/“瘦”、“สดใสน่ารัก”/sò̃t̃sǎj nâarák/“可爱”与“สวย”/sǔaj/“漂亮”，由其性质形容词都表示他称的状态性。可见，泰语/duu/意为“看起来”的句法结构是主语+/duu/+性质形容词，由其主语的语义是行动一些事情出来给予正在看着情况的说话者感知到其情况的人物，然后把其东西来预测。动词/duu/的语义是说话者使用视力接触与感知对象的行动。而性质形容词的语义是他称的状态性。基于汉语动词“看”不出现句法结构和语义与泰语动词/duu/同类，使得汉语动词“看”不出现“看起来”的意义。因此，我们可以推论，“看起来”之意的句法，只出现在泰语动词/duu/之中。

4.2.2.3 现代汉语动词“看”与泰语/duu/意为“学习”，如下表4.13

表4.13 表达汉语动词“看”与泰语/duu/的句法，意为“学习”

汉语动词“看”与泰语/duu/的句法，意为“学习”	
汉语	泰语
不出现句法结构	主语 _[人类] + 来/去 + /duu/ + 宾语 _[具体事物] คนไทยไปดูงานด้านการศึกษที่ต่างประเทศ /k ^h on t ^h aj paj duu ŋaan dâan kaan sǔwksǎa t ^h i tǎaj prat ^h êet/ 泰国人去外国 <u>学习</u> 教育工作的方面。

表4.13 表达汉语动词“看”与泰语/duu/的句法，意为“学习”

汉语动词“看”与泰语/duu/的句法，意为“学习”

汉语	泰语
	ประชาชนในหลายเขตพื้นที่ ขอเดินทางมาดูงาน โรงไฟฟ้าถ่านหินแม่เมาะจังหวัดลำปางอย่าง /prat̚ɕʰaat̚ɕʰon naj lǎaj kʰeet̚ pʰunt̚h̄i kʰɔɔ dʰɯŋ tʰaan maa duu ŋaan roŋfajfáa tʰàanh̄n mɛ̄ɛmɔʔ t̚ɛŋwàt̚ lampaŋ jàan t̚wɔɔnʰuaj/ 许多地区的<u>人民</u>持续要求来<u>学习</u>在喃邦 Maemoh 火力发电厂里的<u>工作</u>。
	เจ้าหน้าที่ของประเทศญี่ปุ่นมาดูงานที่สำนักงาน การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม /t̚ɛ̄awn̄aat̚h̄i kʰɔɔŋ prat̚ɕʰeet̚ j̄iip̄n maa duu ŋaan tʰi sǎmnákŋaan kaan pat̚iruuʔ tʰiidin pʰh̄uwa kasèt̚trakam/ <u>日本</u>的<u>公务员</u>来<u>学习</u>农业土地改革办公室 的<u>工作</u>。

从表 4.13 以上，当将汉语动词“看”意为“学习”与泰语/duu/意为“学习”来对比时，发现，汉语动词“看”不出现句法结构，意为“学习”。然而在泰语/duu/中出现句法结构，意为“学习”。之所以只出现在泰语/duu/中，是因为泰语/duu/的句法，意为“学习”，有主语（观看者）放在动词“看”的前面即是“คนไทย”/kʰon tʰaj/“泰国人”、“ประชาชน”/prat̚ɕʰaat̚ɕʰon/“人民”和“เจ้าหน้าที่ของประเทศญี่ปุ่น”/t̚ɛ̄awn̄aat̚h̄i kʰɔɔŋ prat̚ɕʰeet̚ j̄iip̄n/“日本的公务员”，其主语都是人类，此中人类指的是使用视力接触与感知对象的人物，为了产生新知识。接下来的趋向动词“来”或者“去”，是指观看者的方向去看对象。有/duu/是动词，而指观看者使用视力接触与感知对象的行动。而且有宾语（视力的对象）放在/duu/的后面即都是“งาน”/ŋaan/“工作”（在这里“งาน”/ŋaan/“工作”是成绩），由其宾语都是具体事物，此中具体事物指的是从执行任务的成绩。可见，泰语/duu/意为“学习”的句法结构是主语+来/去+/duu/+宾语，由其主语的语义是使用视力接触与感知对象的人类，为了产生新知识。趋向动词“来”或者“去”的语义是观看者的方向去看对象。动词/duu/的语义是观看者使用视力接触与感知对

象的行动，而宾语的语义是从执行任务的成绩。基于汉语动词“看”不出现句法结构和语义与泰语动词/duu/ 同类，使得汉语动词“看”不出现“学习”的意义。因此，我们可以推论，“学习”之意的句法，只出现在泰语动词/duu/ 之中。

4.3 现代汉语动词“看”与泰语/duu/的语义扩展

4.3.1 现代汉语动词“看”与泰语/duu/ 的语义扩展相同，详述如下：

4.3.1.1 现代汉语动词“看”与泰语/duu/意为“阅读”，如下表 4.14

表 4.14 表达汉语动词“看”与泰语/duu/ 的语义扩展的认知性，意为“阅读”

汉语动词“看”与泰语/duu/ 的语义扩展的认知性，意为“阅读”		
	例句	语义扩展的认知性
汉语	大家天天看书。	成分转喻
泰语	เขาดูหนังสืออยู่ในห้องสมุด /k ^h ǎaw duu nǎŋsǔw jùu naj hōŋ sàmut/ 他在图书馆里看书。	成分转喻

从表 4.14 以上，当将汉语动词“看”与泰语/duu/ 来对比时，发现，汉语动词“看”与泰语/duu/ 都呈现相同的“阅读”之意，而且汉泰语言的“阅读”之意还通过成分转喻发生延伸意义，由于在汉语例句中，主语(大家)是使用视力接触与感知对象(书)的人类，对象主要是指在物体的内容或正文里的文字。这样汉语例句对应于泰语例句，即是，在泰语例句中，也有主语(“เขา”/k^hǎaw/“他”)是使用视力接触与感知对象(“หนังสือ”/nǎŋsǔw/“书”)的人类，对象主要也是指在物体的内容或正文里的文字。那样汉泰语言的例句都表示“直接使用视力接触对象”的情况。然而在“直接使用视力接触对象”的情况下，除了人类(“大家”和“เขา”/k^hǎaw/“他”)使用视力接触与感知对象(“书”和“หนังสือ”/nǎŋsǔw/“书”)以外，人类还有知识与了解阐述在内容或正文里的文字，这样汉泰语言的情况都表示“知识与了解”的情况。其汉泰语言发生“知识与了解”的情况继续由“直接使用视力接触对象”的情况，并且其“认真”的情况还一起同时和“直接使用视力接触对象”的情况发生亲密关系。因此，我们可以推论汉泰语言的“知识与了解”的情况是“直接使用视力接触对象”情况的一部分，由其汉泰语言的“知识与了解”的情况被用来作为主要意义，并且其主要意义还被用来代替基础义“使视线接触人或物”(原来的意义)。这样

代替使得“阅读”之意是由基础义通过成分转喻延伸出来的新意义，和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符合。

4.3.1.2 现代汉语动词“看”与泰语/duu/ 意为“欣赏”，如下表 4.15

表 4.15 表达汉语动词“看”与泰语/duu/ 的语义扩展的认知性，意为“欣赏”

汉语动词“看”与泰语/duu/ 的语义扩展的认知性，意为“欣赏”		
	例句	语义扩展的认知性
汉语	妹妹看儿童电视剧。	成分转喻
泰语	ผมเคยไปดูการแสดงละครที่ต่างประเทศ /p ^h öm k ^h ɯɯj paj duu kaan sadɛɛŋ lak ^h ɔɔn t ^h i i täänprat ^h êet ^h / 我曾经去外国看表演。	成分转喻

从表 4.15 以上，当将汉语动词“看”与泰语/duu/ 来对比时，发现，汉语动词“看”与泰语/duu/ 都呈现相同的“欣赏”之意，而且汉泰语言的“欣赏”之意还通过成分转喻发生延伸意义，由于在汉语例句中，主语(妹妹)是使用视力接触与感知对象(电视剧)的人类，对象是移动画的事物，这样汉语例句对应于泰语例句，即是，在泰语例句中，也有主语(“ผม”/p^höm/“我”)是使用视力接触与感知对象(“การแสดง”/kaan sadɛɛŋ/“表演”)的人类，对象是移动画的事物，那样汉泰语言的例句都表示“直接使用视力接触对象”的情况。然而在“直接使用视力接触对象”的情况下，除了人类(“妹妹”和“ผม”/p^höm/“我”)使用视力接触与感知其对象(“电视剧”和“การแสดง”/kaan sadɛɛŋ/“表演”)以外，还对其对象有“兴趣”而发生“娱乐”，这样汉泰语言的情况都表示“兴趣”和“娱乐”的情况。其汉泰语言发生“兴趣”和“娱乐”的情况继续由“直接使用视力接触对象”的情况，并且其“兴趣”和“娱乐”的情况还一起同时和“直接使用视力接触对象”的情况发生亲密关系。因此，我们可以推论汉泰语言的“兴趣”和“娱乐”的情况是“直接使用视力接触对象”情况的一部分，由其汉泰语言的“兴趣”和“娱乐”的情况被用来作为主要意义，并且其主要意义还被用来代替基础义“使视线接触人或物”(原来的意义)。这样代替使得“欣赏”之意是由基础义通过成分转喻延伸出来的新意义，和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符合。

4.3.1.3 现代汉语动词“看”与泰语/duu/ 意为“照顾”，如下表 4.16

表 4.16 表达汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的语义扩展的认知性，意为“照顾”

汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的语义扩展的认知性，意为“照顾”		
	例句	语义扩展的认知性
汉语	周末他与妻子在家上班，做饭 看 孩子。	成分转喻
泰语	แม่ใช้เวลาดูลูกคนเล็กมากจนลืมลูกคนโต /mɛ̃ɛ tɕʰàj weelaa duu lûuk khon lèk màak tɕon luuum lûuk khon too/ 妈妈使用很长时间 看 小儿子，直到忘了大儿子。	成分转喻

从表 4.16 以上，当将汉语动词“看”与泰语 /duu/ 来对比时，发现，汉语动词“看”与泰语 /duu/ 都呈现相同的“照顾”之意，而且汉泰语言的“照顾”之意还通过成分转喻发生延伸意义，由于在汉语例句中，主语(他与妻子)是使用视力接触与感知对象(孩子)的人类，对象是与自己习惯密切的人物，这样汉语例句对应于泰语例句，即是，在泰语例句中，也有主语(“แม่” /mɛ̃ɛ/ “妈妈”)是使用视力接触与感知对象(“ลูกคนเล็ก” /lûuk khon lèk/ “小儿子”)的人类，对象也是与自己习惯密切的人物，那样汉泰语言的例句都表示“直接使用视力接触对象”的情况。然而在“直接使用视力接触对象”的情况下，除了人类(“他与妻子”和“แม่” /mɛ̃ɛ/ “妈妈”)使用视力接触与感知其对象(“孩子”和“ลูกคนเล็ก” /lûuk khon lèk/ “小儿子”)以外，还对其对象有“兴趣”而表达持续长时间的“爱意和关心”。这样汉泰语言的情况都表示“兴趣”和“爱意和关心”的情况。其汉泰语言发生“兴趣”和“爱意和关心”的情况继续由“直接使用视力接触对象”的情况，并且其“兴趣”和“爱意和关心”的情况还一起同时和“直接使用视力接触对象”的情况发生亲密关系。因此，我们可以推论汉泰语言的“兴趣”和“爱意和关心”的情况是“直接使用视力接触对象”情况的一部分，由其汉泰语言的“兴趣”和“爱意和关心”的情况被用来作为主要意义，并且其主要意义还被用来代替基础义“使视线接触人或物”(原来的意义)。这样代替使得“照顾”之意是由基础义通过成分转喻延伸出来的新意义，和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论符合。

4.3.1.4 现代汉语动词“看”与泰语 /duu/ 意为“访问”，如下表 4.17

表 4.17 表达汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的语义扩展的认知性，意为“访问”

汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的语义扩展的认知性，意为“访问”		
	例句	语义扩展的认知性
汉语	爷爷奶奶住得不远，每个周日只要有时间我就去看他们。	成分转喻
泰语	เจ้าแกละไม่แวะมาดูหนูบ่อยสักที /tɕə̀àwklɛ̀? māj wé? maa duu nũumùuj sák t ^h ii/ JaoKlae 都不来看 NuuMuy 一次。	成分转喻

从表 4.17 以上，当将汉语动词“看”与泰语 /duu/ 来对比时，发现，汉语动词“看”与泰语 /duu/ 都呈现相同的“访问”之意，而且汉泰语言的“访问”之意还通过成分转喻发生延伸意义，由于在汉语例句中，主语(我)是使用视力接触与感知对象(他们)的人类，对象是与自己关系亲密的人物，这样汉语例句对应于泰语例句，即是，在泰语例句中，也有主语(“เจ้าแกละ” /tɕə̀àwklɛ̀?/ “JaoKlae(人名)”是使用视力接触与感知对象(“หนูบ่อย” /nũumùuj/ “NuuMuy(人名)”)的人类，对象是与自己关系亲密的人物，那样汉泰语言的情况都表示“直接使用视力接触对象”的情况。然而在“直接使用视力接触对象”的情况下，除了人类(“我”和“เจ้าแกละ” /tɕə̀àwklɛ̀?/ “JaoKlae(人名)”)使用视力接触与感知其对象(“他们”和“หนูบ่อย” /nũumùuj/ “NuuMuy(人名)”)以外，还和对象有“目的”与“思念的感觉”交往任何时段，为了询问其对象的消息，这样汉泰语言的情况都表示“目的”和“思念的感觉”的情况。其汉泰语言发生“目的”和“思念的感觉”的情况继续由“直接使用视力接触对象”的情况，并且其“目的”和“思念的感觉”的情况还一起同时和“直接使用视力接触对象”的情况发生而有亲密关系。因此，我们可以推论汉泰语言的“目的”和“思念的感觉”的情况是“直接使用视力接触对象”情况的一部分，由其汉泰语言的“目的”和“思念的感觉”的情况被用来作为主要意义，并且其主要意义还被用来代替基础义“使视线接触人或物”(原来的意义)。这样代替使得“访问”之意是由基础义通过成分转喻延伸出来的新意义，和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符合。

4.3.1.5 现代汉语动词“看”与泰语 /duu/ 意为“治疗”，如下表 4.18

表 4.18 表达汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的语义扩展的认知性，意为“治疗”

汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的语义扩展的认知性，意为“治疗”		
	例句	语义扩展的认知性
汉语	大夫看了病在床上的奶奶，就走了。	核心意义的隐喻 和成分转喻
泰语	แพทย์ดูอาการป่วยแล้วเธอไม่เป็นอะไรเลย /p ^h ɛ̃ɛt̃ duu ʔaakaan pùaj lɛ̃ɛw t ^h aa maj pan ʔaraj laaj/ 医生看了病，你没有发病。	核心意义的隐喻 和成分转喻

从表 4.18 以上，当将汉语动词“看”与泰语 /duu/ 来对比时，发现，汉语动词“看”与泰语 /duu/ 都呈现相同的“治疗”之意，而且汉泰语言的“治疗”之意还通过核心意义的隐喻发生延伸意义，由于汉泰语例句的基础义的视力对象通常都是具体事物、可抓住与能使用视力接触，例如：“牛顿看苹果从树上掉下来”，在这里的汉语句子里，主语(牛顿)是人类使用视力接触与感知具体事物与可抓住的对象(苹果)。可见，人类提到的是能用眼睛感知的，这样情况对应于泰语句子“เขาเงยหน้าขึ้นไปดูนกบนต้นไม้” /k^hǎaw ŋəəj nâa k^hũn paj duu nók bon tɔnmáaj/ “他抬头看鸟在树上”，在这里的泰语句子中，也有主语(“เขา” /k^hǎaw/ “他”)是人类使用视力接触与感知具体事物与可抓住的对象(“นก” /nók/ “鸟”)。可见，人类提到的也是能用眼睛感知的，由其汉泰句子都表示“直接使用视力接触对象”的情况。然而，在表 4.18 里，汉语动词“看”的例句，主语(大夫)是人类使用视力接触与感知抽象事物与不可抓住的对象(奶奶，此中对象是指“奶奶的病”)。可见，汉语动词“看”的例句，人类(大夫)提到的是不能用眼睛感知的，这样情况对应于泰语 /duu/ 的例句就是，在表 4.18 里，泰语 /duu/ 的例句也有主语(“แพทย์” /p^hɛ̃ɛt̃/ “医生”)是人类使用视力接触与感知抽象事物与不可抓住的对象(“อาการป่วย” /ʔaakaan pùaj/ “病”)，可见，其泰语 /duu/ 的例句，人类(“แพทย์” /p^hɛ̃ɛt̃/ “医生”)提到的也是不能用眼睛感知的，这样的汉泰句子都表示“接触与感知对象通过认知过程”的情况。可以看出，视力的对象变化由具体事物(汉泰例句的基础义)向抽象事物(汉泰例句，在表 4.18 里)，之所以这样变化，是因为它连接“直接使用视力接触对象”的情况与“接触与感知对象通过认知过程”的情况通过核心意义的隐喻，而这样连接还是发生由人类的身体经验的情况，当人类反复感知任何情况，就使人类有经验，当人类反复感知其经验，就使人类产生一个概念，产生概念之后，人类就将自己的身体经验连接其概念，使人类了解那些情况。那样连接仍然是原来的意义，没有从本义引

申出新意义来。因此，我们可以推论当汉语动词“看”与泰语 /duu/ 通过核心意义的隐喻时，没有引起新意义，由于其汉泰动词的意义只是连接在基础义相同下的“直接使用视力接触对象”与“接触与感知对象通过认知过程”的关系。那样是和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符。

汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的基础义发生延伸意义向“治疗”之意要通过成分转喻，由于其汉语动词“看”的例句，有主语(大夫)是使用视力接触与感知抽象事物的对象(奶奶，此中对象是指“奶奶的病”)的人类。对应于泰语 /duu/ 的例句，也有主语(“แพทย์” /p^hɛɛt/ “医生”)是使用视力接触与感知抽象事物的对象(“อาการป่วย” /?aakaan pùaj/ “病”)的人类。可见，这样汉泰语言的情况都没有明确地表示“直接使用视力接触对象”的情况，而是表示使用视力接触与感知对象通过意识。当人类(“大夫”和“แพทย์” /p^hɛɛt/ “医生”)使用视力接触与感知症状(“奶奶的病”和“อาการป่วย” /?aakaan pùaj/ “病”)通过意识了，人类就有“目的和负责”地诊断，为了治疗那些症状消失，这样的汉泰语言的情况表示“目的和负责”的情况。由其汉泰语言发生“目的和负责”的情况继续由“直接使用视力接触对象”的情况，并且其汉泰语言的“目的和负责”的情况还一起同时和“直接使用视力接触对象”的情况发生而有亲密关系。因此，我们可以推论汉泰语言的“目的和负责”的情况是“直接使用视力接触对象”情况的一部分，由其“目的和负责”的情况被用来作为主要意义，并且其主要意义还被用来代替基础义“使视线接触人或物”(原来的意义)。这样代替使得“治疗”之意是由基础义通过成分转喻延伸出来的新意义，和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符合。

4.3.1.6 现代汉语动词“看”与泰语 /duu/ 意为“观察与验证”，如下

表 4.19

表 4.19 表达汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的语义扩展的认知性，意为“观察与验证”

汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的语义扩展的认知性，意为“观察与验证”		
	例句	语义扩展的认知性
汉语	中国企业到外国发展, 事先一定要看发展方向。	核心意义的隐喻和成分转喻

表 4.19 表达汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的语义扩展的认知性，意为“观察与验证”

汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的语义扩展的认知性，意为“观察与验证”	
例句	语义扩展的认知性
ภาวะเงินฝืดตามมาตรฐานสากลไม่มีใคร บอกได้ชัดว่าเกิดจากอะไรแต่ดูได้จาก เงินเพื่อพื้นฐาน /p ^h aawá ŋɔɔn fùuut ^t taam mât ^t trat ^h ãansâakon mâj mi k ^h raj bôv ^k dâaj t ^h át ^t wâa k ^h ɔɔt ^t t ^h éaa ^k ʔaraj t ^h èe duu dâj t ^h éaa ^k ŋɔɔn f ^h ɔɔ p ^h úunt ^h ãan/ 根据国际标准，通货紧缩没有人能明确 地说是由什么发生的，可是看基础通货 膨胀。	核心意义的隐喻 和成分转喻

从表 4.19 以上，当将汉语动词“看”与泰语 /duu/ 来对比时，发现，汉语动词“看”与泰语 /duu/ 都呈现相同的“观察与验证”之意，而且汉泰语言的“观察与验证”之意还通过核心意义的隐喻发生延伸意义，由于汉泰语例句的基础义的视力对象通常都是具体事物、可抓住与能使用视力接触，例如：“牛顿看苹果从树上掉下来”，在汉语句子里，主语(牛顿)是人类使用视力接触与感知具体事物与可抓住的对象(苹果)。可见，人类提到的是能用眼睛感知的，这样情况对应于泰语句子“เขาเงยหน้าขึ้นไปดูนกบนต้นไม้” /k^hãaw ŋəəj nâa k^húun paj duu nók^k bon t^hôn máaj/ “他抬头看鸟在树上”，在这里的泰语句子中，也有主语(“เขา” /k^hãaw/ “他”)是人类使用视力接触与感知具体事物与可抓住的对象(“นก” /nók^k/ “鸟”)。可见，人类提到的也是能用眼睛感知的，由其汉泰句子都表示“直接使用视力接触对象”的情况。然而，在表 4.19 里，汉语动词“看”的例句，主语(没有出现，可是能推论是人类)是人类使用视力接触与感知抽象事物与不可抓住的对象(发展方向)。可见，汉语动词“看”的例句，人类提到的是不能用眼睛感知的，这样情况对应于泰语 /duu/ 的例句就是，在表 4.19 里，泰语 /duu/ 的例句也有主语(没有出现，可是能推论是人类)是人类使用视力接触与感知抽象事物与不可抓住的对象(“เงินเพื่อพื้นฐาน” /ŋɔɔn f^hɔɔ p^húunt^hãan/ “通货膨胀”)，可见，其泰语 /duu/ 的例句，人类提到的也是不能用眼睛感知的，这样的汉泰句子都表示“接触与感知对象通过认知过程”的情况。可以看出，视力的对象变化由具体事物(汉泰例句的基础义)向抽象事物(汉泰例句，在表 4.19 里)，之所以这样变化，是因为它连接“直接使用视力接触对象”的情况与“接触与感知对象通过认知过程”的情况通过核心意义的隐喻，而这样

连接还是发生由人类的身体经验的情况，当人类反复感知任何情况，就使人类有经验，当人类反复感知其经验，就使人类产生一个概念，产生概念之后，人类就将自己的身体经验连接其概念，使人类了解那些情况。那样连接仍然是原来的意义，没有从本义引申出新意义来。因此，我们可以推论当汉语动词“看”与泰语/duu/通过核心意义的隐喻时，没有引起新意义，由于其汉泰动词的意义只是连接在基础义相同下的“直接使用视力接触对象”与“接触与感知对象通过认知过程”的关系。那样是和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符合。

汉语动词“看”与泰语/duu/的基础义发生延伸意义向“观察与验证”之意要通过成分转喻，由于其汉语动词“看”的例句，有主语是使用视力接触与感知抽象事物的对象(发展方向)的人类，对应于泰语/duu/的例句，也有主语是使用视力接触与感知抽象事物的对象(“เงินเพื่อพื้นฐาน”/ŋɔ̀n fɔ̀r pʰúuntʰǎan/“通货膨胀”)的人类，可见，这样汉泰语言的情况都没有明确地表示“直接使用视力接触对象”的情况，而是表示使用视力接触与感知对象通过意识。当人类使用视力接触与感知任何情况通过意识了，人类就要“认真”地寻找事实或者结论由其情况(“中国企业到外国发展”和“ภาวะเงินฝืดตามมาตรฐานสากล”/pʰaawá ŋɔ̀n fùwtʰ taam mâatʰtratʰǎan sâakon /“根据国际标准通货紧缩”)，然后人类就要对其情况仔细地进行“判定”。这样的汉泰语言的情况表示“认真”和“判定”的情况，其汉泰语言发生“认真”和“判定”的情况继续由“直接使用视力接触对象”并且其“认真”和“判定”的情况还一起同时和“直接使用视力接触对象”的情况发生而有亲密关系。因此，我们可以推论汉泰语言的“目的和负责”的情况是“直接使用视力接触对象”情况的一部分，由其“目的和负责”的情况被用来作为主要意义，并且其主要意义还被用来代替基础义“使视线接触人或物”(原来的意义)。这样代替使得“观察与验证”之意是由基础义通过成分转喻延伸出来的新意义，和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符合。

4.3.1.7 现代汉语动词“看”与泰语/duu/意为“认为”，如下表 4.20

表 4.20 表达汉语动词“看”与泰语/duu/的语义扩展的认知性，意为“认为”

汉语动词“看”与泰语/duu/的语义扩展的认知性，意为“认为”	
	例句
汉语	我看这件事也不能再瞒他了。
	核心意义的隐喻 和效果转喻

表 4.20 表达汉语动词“看”与泰语/duu/的语义扩展的认知性，意为“认为”

汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的语义扩展的认知性，意为“认为”		
	例句	语义扩展的认知性
泰语	เธอดูว่าปัญหาในส่วนของตัวเรา จะแก้ไขได้ไหมแก้แล้วฝืนใจมากไหม และเขาจะกลับมาไหม /t ^h ɯɯ duu wâa panhãa naj sùn k ^h ɔ̀wɔŋ tuuaraw tɕèà kɛ́ɛk ^h ǎj dâaj mǎj kɛ́ɛ léɛw fũun tɕəaj mâak ^h mǎj léɛ k ^h ǎw tɕèà klàp̃ maa mǎj/ 你看自己的问题能解决吗，解决了违心 吗，他要回来吗？	核心意义的隐喻 和效果转喻

从表 4.20 以上，当将汉语动词“看”与泰语 /duu/ 来对比时，发现，汉语动词“看”与泰语 /duu/ 都呈现相同的“认为”之意，而且汉泰语言的“认为”之意还通过核心意义的隐喻发生延伸意义，由于汉泰语例句的基础义的视力对象通常都是具体事物、可抓住与能使用视力接触，例如：“牛顿看苹果从树上掉下来”，在汉语句子里，主语(牛顿)是人类使用视力接触与感知具体事物与可抓住的对象(苹果)。可见，人类提到的是能用眼睛感知的，这样情况对应于泰语句子“เขาเงยหน้าขึ้นไปดูนกบนต้นไม้” /k^hǎaw ŋəəj nâa k^hũun paj duu nók̃ bon tɔnmáaj/ “他抬头看鸟在树上”，在这里的泰语句子中，也有主语(“เขา” /k^hǎaw/ “他”)是人类使用视力接触与感知具体事物与可抓住的对象(“นก” /nók̃/ “鸟”)。可见，人类提到的也是能用眼睛感知的，由其汉泰句子都表示“直接使用视力接触对象”的情况。然而，在表 4.20 里，汉语动词“看”的例句，主语(我)是人类使用视力接触与感知抽象事物与不可抓住的对象(这件事)。可见，汉语动词“看”的例句，人类(我)提到的是不能用眼睛感知的，这样情况对应于泰语 /duu/ 的例句就是，在表 4.20 里，泰语 /duu/ 的例句也有主语(“เธอ” /t^hɯɯ/ “你”)是人类使用视力接触与感知抽象事物与不可抓住的对象(“ปัญหา” /panhãa/ “问题”)，可见，其泰语 /duu/ 的例句，人类(“เธอ” /t^hɯɯ/ “你”)提到的也是不能用眼睛感知的，这样的汉泰句子都表示“接触与感知对象通过认知过程”的情况。可以看出，视力的对象变化由具体事物(汉泰例句的基础义)向抽象事物(汉泰例句，在表 4.20 里)，之所以这样变化，是因为它连接“直接使用视力接触对象”的情况与“接触与感知对象通过认知过程”的情况通过核心意义的隐喻，而这样连接还是发生由人类的身体经验的情况，当人类反复感知任何情况，就使人类有经验，当人类反复感知其经验，就使人类产生一个概念，产生概念之后，人

类就将自己的身体经验连接其概念，使人类了解那些情况。那样连接 仍然是原来的意义，没有从本义引申出新意义来。因此，我们可以推论当汉语动词“看”与泰语 /duu/ 通过核心意义的隐喻时，没有引起新意义，由于其汉泰动词的意义只是连接在基础义相同下的“直接使用视力接触对象”与“接触与感知对象通过认知过程”的关系。那样是和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符合。

汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的基础义发生延伸意义向“认为”之意要通过成分转喻，由于其汉语动词“看”的例句，有主语(我)是使用视力接触与感知抽象事物的对象(这件事)的人类，对象是指获得由感知任何情况的事物。对应于泰语 /duu/ 的例句，也有主语 (“เธอ” /tʰɔ̃/ “你”)是使用视力接触与感知抽象事物的对象 (“ปัญหา” /panhãa/ “问题”)的人类，对象是指获得由感知任何情况的事物。可见，这样汉泰语言的情况都没有明确地表示“直接使用视力接触对象”的情况，而是表示使用视力接触与感知对象通过意识。当人类 (“我”和 “เธอ” /tʰɔ̃/ “你”)使用视力接触与感知对象 (“这件事”和 “ปัญหา” /panhãa/ “问题”)通过意识了，人类就对其情况产生“感受”，然后人类就要表现出那些“感受” (“不能再瞒他了”和 “จะแก้ไขได้ไหมแก้แล้วฝืนใจมากไหม และเขาจะกลับมาไหม” /tɔ̃à kɛ́ɛkʰǎj dâaj mǎj kɛ́ɛ lɛ́ɛw fɯ́wn tɔ̃aj mǎa kʰmǎj kɛ́ɛ lɛ́ɛw kʰǎw tɔ̃à klàp̃ maa mǎj/ “能解决吗，解决了违心吗，他要回来吗”)给予其他人知道自己的感觉。这样汉泰语言的情况表示“感受”的情况，其汉泰语言发生“感受”的情况是最后的效果，而继续由“直接使用视力接触对象”的情况，并且与“直接使用视力接触对象”的情况有亲密关系而一起同时发生。因此，我们可以推论汉泰语言的“感受”的情况是由基础义“使视线接触人或物”延伸出来的最后效果，而其汉泰语言的最后效果还通过效果转喻被来作为新意义的一部分，即是“认为”之意。这样和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符合。

4.3.1.8 现代汉语动词“看”与泰语/duu/ 意为“取决于”，如下表 4.21

表 4.21 表达汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的语义扩展的认知性，意为“取决于”

汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的语义扩展的认知性，意为“取决于”		
	例句	语义扩展的认知性
汉语	一个企业能不能真正活起来，关键是看新产品适销对路的。	核心意义的隐喻和效果转喻

表 4.21 表达汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的语义扩展的认知性，意为“取决于”

汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的语义扩展的认知性，意为“取决于”

	例句	语义扩展的认知性
泰语	คุณภาพดีหรือไม่ดีของนักจิตวิทยา การปรึกษาคนที่นักจิตวิทยาการศึกษา คนนั้นต้องรู้จักรักษาความลับของผู้อื่นได้ดี และไม่นำความลับนั้นไปเปิดเผย /k^hunnap^hâap^hdii ru^hw mâj dii k^hǝwŋ nák^h t̚ɔi^ht̚tawí^ht̚t^hajaa kaanpru^hwks̚s̚aa duu t^hi^hi nák^h t̚ɔi^ht̚tawí^ht̚t^hajaa kaanpru^hwks̚s̚aa k^hon nán t̚ɔŋ ráks̚s̚aa d̚âaj dii lé mâj nam k^hwaamláp^h k^hǝwŋ p^hû ?u^hun k^hwaamláp^h nán paj p^hr̚t̚p^hr̚j/ 心理咨询师的品质好不好，看那个心理 咨询师要认识对其他人保密，而且不把 其秘密公开。	核心意义的隐喻 和效果转喻

从表 4.21 以上，当将汉语动词“看”与泰语 /duu/ 来对比时，发现，汉语动词“看”与泰语 /duu/ 都呈现相同的“取决于”之意，而且汉泰语言的“取决于”之意还通过核心意义的隐喻发生延伸意义，由于汉泰语例句的基础义的视力对象通常都是具体事物、可抓住与能使用视力接触，例如：“牛顿看苹果从树上掉下来”，在汉语句子里，主语(牛顿)是人类使用视力接触与感知具体事物与可抓住的对象(苹果)。可见，人类提到的是能用眼睛感知的，这样情况对应于泰语句子“เขาเงยหน้าขึ้นไปดูนกบนต้นไม้” /k^hǎaw ŋəəj n̄aa k^hûun paj duu nók^h bon t̚ɔnmáaj/ “他抬头看鸟在树上”，在这里的泰语句子中，也有主语(“เขา” /k^hǎaw/ “他”)是人类使用视力接触与感知具体事物与可抓住的对象(“นก” /nók^h/ “鸟”)。可见，人类提到的也是能用眼睛感知的，由其汉泰句子都表示“直接使用视力接触对象”的情况。然而，在表 4.21 里，汉语动词“看”的例句，主语(没有出现，可是能推论是人类)是人类使用视力接触与感知抽象事物与不可抓住的对象(新产品适销对路，此中对象是指“品质或者价格”)。可见，汉语动词“看”的例句，人类提到的是不能用眼睛感知的，这样情况对应于泰语 /duu/ 的例句就是，在表 4.21 里，泰语 /duu/ 的例句也有主语(没有出现，可是能推论是人类)是人类使用视力接触与感知抽象事物与不可抓住的对象(“นักจิตวิทยาการศึกษา” /nák^h t̚ɔi^ht̚tawí^ht̚t^hajaa kaanpru^hwks̚s̚aa/ “心理咨询师”)，可见，其泰语 /duu/ 的例句，人类提到的也是不能用眼睛感知的，这样的汉

泰句子都表示“接触与感知对象通过认知过程”的情况。可以看出，视力的对象变化由具体事物(汉泰例句的基础义)向抽象事物(汉泰例句，在表4.21里)，之所以这样变化，是因为它连接“直接使用视力接触对象”的情况与“接触与感知对象通过认知过程”的情况通过核心意义的隐喻，而这样连接还是发生由人类的身体经验的情况，当人类反复感知任何情况，就使人类有经验，当人类反复感知其经验，就使人类产生一个概念，产生概念之后，人类就将自己的身体经验连接其概念，使人类了解那些情况。那样连接仍然是原来的意义，没有从本义引申出新意义来。因此，我们可以推论当汉语动词“看”与泰语 /duu/ 通过核心意义的隐喻时，没有引起新意义，由于其汉泰动词的意义只是连接在基础义相同下的“直接使用视力接触对象”与“接触与感知对象通过认知过程”的关系。那样是和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符合。

汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的基础义发生延伸意义向“取决于”之意要通过成分转喻，由于其汉语动词“看”的例句，有主语是使用视力接触与感知抽象事物的对象(新产品适销对路，此中对象是指“品质或者价格”)的人类。对于对象是获得由任何疑问情况(一个企业能不能真正活起来展)，对应于泰语 /duu/ 的例句，也有主语是使用视力接触与感知抽象事物的对象(“นักจิตวิทยาการปรึกษา” / nák t̤eittawítt̤hájaa kaanpruwksǎa/ “心理咨询师”)的人类。对于对象是获得由任何疑问情况(“คุณภาพดีหรือไม่ดีของนักจิตวิทยาการปรึกษา” / khunnaph̄âp̄dii rūw māj dii kh̄wɔŋ nák t̤eittawítt̤hájaa kaanpruwksǎa/ “心理咨询师的品质好不好”)。可见，这样汉泰语言的情况都没有明确地表示“直接使用视力接触对象”的情况，而是表示使用视力接触与感知对象通过意识。当人类使用视力接触与感知对象(“新产品适销对路”和“นักจิตวิทยาการปรึกษา” / nák t̤eittawítt̤hájaa kaanpruwksǎa/ “心理咨询师”)通过意识了，人类就思考与判定其情况，为了寻找情况的结论。然后人类就要表现出那些信心地思考与判定的给予其他人知道自己的思考与判定的结论。这样汉泰语言的情况表示“信心”的情况，其汉泰语言发生“信心”的情况是最后的效果，而继续由“直接使用视力接触对象”的情况，并且与“直接使用视力接触对象”的情况有亲密关系而一起同时发生。因此，我们可以推论汉泰语言的“信心”的情况是由基础义“使视线接触人或物”延伸出来的最后效果，而其汉泰语言的最后效果还通过效果转喻被来作为新意义的一部分，即是“取决于”之意。这样和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符合。

4.3.1.9 现代汉语动词“看”与泰语/duu/意为“占卜”，如下表4.22

表4.22 表达汉语动词“看”与泰语/duu/的语义扩展的认知性，意为“占卜”

汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的语义扩展的认知性，意为“占卜”		
	例句	语义扩展的认知性
汉语	算命先生看他面相就知道他是一个老实人。	效果转喻
泰语	เขาดูโหงวเฮ้งของผมแล้วพูดเลยว่า ดวงอย่างนี้อนาคตจะร่ำรวย /k ^h ǎw duu ŋǒwhéŋ k ^h ǎŋ p ^h ǒm lɛ́ɛw p ^h úut ^h lɔɔj wâa duan jâaŋnii ?anaak ^h ot ^h râmruaj/ 他看了我的相面就说：这样命运未来 要丰富。	效果转喻

从表 4.22 以上，当将汉语动词“看”与泰语 /duu/ 来对比时，发现，汉语动词“看”与泰语 /duu/ 都呈现相同的“占卜”之意，而且汉泰语言的“占卜”之意还通过效果转喻发生延伸意义，由于在汉语例句中，主语(算命先生)是使用视力接触与感知对象(面相)的人类，对象是能把它来预测未来的生活的东西，这样汉语例句对应于泰语例句，即是，在泰语例句中，也有主语(“เขา” /k^hǎw/ “他”)是使用视力接触与感知对象(“โหงวเฮ้ง” /ŋǒwhéŋ/ “相面”)的人类，对象是能把它来预测未来的生活的东西，这样汉泰语言的情况都表示“直接使用视力接触对象”的情况。然而在“直接使用视力接触对象”的情况下，人类还使用视力接触与感知对象通过意识。当人类使用视力接触与感知对象通过意识了，人类就要使用感觉与聪慧思考对象(“面相”和“โหงวเฮ้ง” /ŋǒwhéŋ/ “相面”)，然后人类就要表现出那些良好心愿的感觉给予其他人知道未来可能发生的情况，这样汉泰语言的情况都表示“良好心愿”的情况，其汉泰语言发生“良好心愿”的情况是最后的效果，而继续由“直接使用视力接触对象”的情况，并且与“直接使用视力接触对象”的情况有亲密关系而一起同时发生。因此，我们可以推论汉泰语言的“良好心愿”的情况是由基础义“使视线接触人或物”延伸出来的最后效果，而其汉泰语言的最后效果还通过效果转喻被来作为新意义的一部分，即是“占卜”之意。这样和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符合。

4.3.2 现代汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的语义扩展不相同，详述如下：

4.3.2.1 现代汉语动词“看”与泰语/duu/意为“告诉和提醒”，如下表

4.23

表 4.23 表达汉语动词“看”与泰语/duu/的语义扩展的认知性，意为“告诉和提醒”

汉语动词“看”与泰语/duu/的语义扩展的认知性，意为“告诉和提醒”		
	例句	语义扩展的认知性
汉语	1. 您看，天气很潮湿，快休息休息吧。 2. 你看你女儿，去搭那些陌生人的车，你怎么也不管管！	核心意义的隐喻 和效果转喻
泰语	不出现例句	不出现语义扩展

从表 4.23 以上，当将汉语动词“看”与泰语/duu/来对比时，发现，汉语动词“看”呈现“告诉和提醒”之意，而且还通过核心意义的隐喻发生延伸意义，至于泰语/duu/没有呈现“告诉和提醒”之意，也没有通过核心意义的隐喻发生延伸意义。就是，汉语动词“看”例句的基础义的视力对象通常都是具体事物、可抓住与能使用视力接触，例如：“牛顿看苹果从树上掉下来”，在汉语句子里，主语(牛顿)是人类使用视力接触与感知具体事物与可抓住的对象(苹果)。可见，人类提到的是能用眼睛感知的，这样情况表示“直接使用视力接触对象”的情况，然而，在表 4.23 里，汉语动词“看”的例句，有听话者接触与感知抽象事物与不可抓住的对象(天气很潮湿、你女儿，去搭那些陌生人的车)由正在看着情况的说话者。可见，汉语动词“看”的例句，说话者提到的是不能用眼睛感知的，这样情况表示“接触与感知对象通过认知过程”的情况。可以看出，视力的对象变化由具体事物(汉语例句的基础义)向抽象事物(汉语例句，在表 4.23 里)，之所以这样变化，是因为它连接“直接使用视力接触对象”的情况与“接触与感知对象通过认知过程”的情况通过核心意义的隐喻，而这样连接还是发生由人类的身体经验的情况，当人类反复感知任何情况，就使人类有经验，当人类反复感知其经验，就使人类产生一个概念，产生概念之后，人类就将自己的身体经验连接其概念，使人类了解那些情况。那样连接仍然是原来的意义，没有从本义引申出新意义来。因此，我们可以推论当汉语动词“看”通过核心意义的隐喻时，没有引起新意义，由于其汉语动词“看”的意义只是连接在基础义相同下的“直接使用视力接触对象”与“接触与感知对象通过认知过程”的关系。那样是和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符。

汉语动词“看”的基础义发生延伸意义向“告诉和提醒”之意要通过效果转喻，由于其汉语动词“看”的例句，有听话者接触与感知发生任何情况(天气很潮湿、

你女儿，去搭那些陌生人的车)由正在看着情况的说话者。可见，这样情况没有明确地表示“直接使用视力接触对象”的情况，而是说话者使用视力接触与感知对象的通过意识。当正在看着情况的说话者在汉语例句(1)中使用视力接触与感知任何情况(天气很潮湿)通过意识了，他们却对其情况不好的感觉，觉得不好之后，为了使得听话者注意，他们就要表现出“良好的心愿”(快休息休息吧)给予听话者知道那不好的情况。至于正在看着情况的说话者在汉语例句(2)中，当他们通过意识使用视力接触与感知对象(你女儿，去搭那些陌生人的车)，他们对其情况不好的感觉，觉得不好之后，为了使得听话者注意，他们就要“提醒”(你怎么也不管管)听话者知道那些情况，由其那两种情况表示“良好的心愿”和“提醒”的情况，其发生“良好的心愿”和“提醒”的情况是最后的效果，而继续由“直接使用视力接触对象”的情况，并且与“直接使用视力接触对象”的情况有亲密关系而一起同时发生。因此，我们可以推论“良好的心愿”和“提醒”的情况是由基础义“使视线接触人或物”延伸出来的最后效果，而其最后效果还通过效果转喻被来作为新意义的一部分，即是“告诉和提醒”之意。这样和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符合。至于泰语 /duu/ 没有呈现“告诉和提醒”之意，是由于泰语 /duu/ 就没有通过效果转喻发生延伸意义。

4.3.2.2 现代汉语动词“看”与泰语/duu/ 意为“看起来”，如下表4.24

表4.24 表达汉语动词“看”与泰语/duu/ 的语义扩展的认知性，意为“看起来”

汉语动词“看”与泰语 /duu/ 的语义扩展的认知性，意为“看起来”		
	例句	语义扩展的认知性
汉语	不出现例句	不出现语义扩展
泰语	หญิงสาวคนนั้นดูสวยมากภายใต้ชุดสูทสีนวล /jín sǎaw k ^h on nán duu súaj mǎak p ^h aj tǎj t ^h út sùut síi nuan/ 那个穿着微黄色套装的女子看起来 很漂亮。	效果转喻

从表4.24 以上，当将汉语动词“看”与泰语/duu/ 来对比时，发现，汉语动词“看”不呈现“看起来”之意，而且没有通过效果转喻引申出新意义，至于泰语/duu/ 呈现“看起来”之意，也是通过成分转喻发生延伸意义。之所以只出现在泰语/duu/ 中，是因为泰语/duu/ 的例句，意为“看起来”，有主语(“หญิงสาวคนนั้น” /jín sǎaw k^hon nán/ “那个女子”)只是行动一些事情出来给予正在看着情况的

说话者感知到其情况的他称，这个情况表示“直接使用视力接触对象”的情况。然而在“直接使用视力接触对象”的情况下，除了正在看着情况的说话者使用视力接触与感知其对象以外，还使用视力接触与感知对象的通过意识。当正在看着情况的说话者使用视力接触与感知对象通过意识了，正在看着情况的说话者就要使用感觉思考与判定其他人，然后就要表现出那些赞美的感觉给予其他人知道自己的感觉(“สวย”/sǔaj/“漂亮”)。这样情况表示“赞美的感觉”的情况，其发生“赞美的感觉”的情况是最后的效果，而继续由“直接使用视力接触对象”的情况，并且与“直接使用视力接触对象”的情况有亲密关系而一起同时发生。因此，我们可以推论“赞美的感觉”的情况是由基础义“使视线接触人或物”延伸出来的最后效果，而其最后效果还通过效果转喻被来作为新意义的一部分，即是“看起来”之意。这样和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符合。

4.3.2.3 现代汉语动词“看”与泰语/duu/意为“学习”，如下表 4.25

表 4.25 表达汉语动词“看”与泰语/duu/的语义扩展的认知性，意为“学习”

汉语动词“看”与泰语/duu/的语义扩展的认知性，意为“学习”		
	例句	语义扩展的认知性
汉语	不出现例句	不出现语义扩展
泰语	คนไทยไปดูงานด้านการศึกษที่ต่างประเทศ /k ^h on t ^h aj paj duu ŋaan dâan kaan sùwksǎa t ^h ii tǎaŋ prat ^h êet/ 泰国人去外国学习教育工作的方面。	成分转喻

从表 4.25 以上，当将汉语动词“看”与泰语/duu/来对比时，发现，汉语动词“看”不呈现“学习”之意，而且没有通过成分转喻引申出新意义，至于泰语/duu/呈现“学习”之意，也是通过成分转喻发生延伸意义。之所以只出现在泰语/duu/中，是因为泰语/duu/的例句，意为“学习”，有主语(“คนไทย”/k^hon t^haj/“泰国人”)是使用视力接触与感知对象(“งาน”/ŋaan/“工作”)的人类，对象主要是从执行任务的成绩。这个情况表示“直接使用视力接触对象”的情况。然而在“直接使用视力接触对象”的情况下，除了人类(“คนไทย”/k^hon t^haj/“泰国人”)使用视力接触与感知对象(“งาน”/ŋaan/“工作”)以外，人类为了产生新知识，还关心并努力学习其对象。这样情况表示“关心”与“努力”的情况。其发生“关心”与“努力”的情况继续由“直接使用视力接触对象”的情况，并且其“关心”

与“努力”的情况还一起同时和“直接使用视力接触对象”的情况发生亲密关系。因此，我们可以推论“关心”与“努力”的情况是“直接使用视力接触对象”情况的一部分，由其“关心”与“努力”的情况被用来作为主要意义，并且其主要意义还被用来代替基础义“使视线接触人或物”（原来的意义）。这样代替使得“学习”之意是由基础义通过成分转喻延伸出来的新意义，这和 Riemer 的 Four Category Theory of Polysemy 理论相符合。

第五章

结论与建议

5.1 研究结论

在第三章里，研究者分析汉语动词“看”，而在第四章里，把汉语动词“看”与泰语 /duu/ 进行对比，结论详述如下：

5.1.1 现代汉语动词“看”的词义，一共有十一个意义就是一个基础义“使视线接触人或物”与十个引申义；“阅读”、“欣赏”、“照顾”、“访问”、“治疗”、“观察与验证”、“认为”、“取决于”、“占卜”与“告诉和提醒”。由其现代汉语动词“看”的五个引申义的句法；“阅读”、“欣赏”、“照顾”、“治疗”与“占卜”相似基础义的句法。另五个引申义的句法；“访问”、“观察与验证”、“认为”、“取决于”与“告诉和提醒”不相同基础义的句法。

5.1.2 当用 Tyler 和 Evans 的理论来区分各个汉语动词“看”的意义，由基础义延伸出来，一共有十个意义就是“阅读”、“欣赏”、“照顾”、“访问”、“治疗”、“观察与验证”、“认为”、“取决于”、“占卜”与“告诉和提醒”，从基础义“使视线接触人或物”延伸出来。

5.1.3 当用 Riemer 的理论来解释基础义与引申义之间的关系时。一共有十个意义就是“阅读”、“欣赏”、“照顾”、“访问”、“治疗”、“观察与验证”、“认为”、“取决于”、“占卜”和“告诉和提醒”，与现代汉语动词“看”的基础义“使视线接触人或物”有关。可是这些意义都有着不同的认知过程，如下：

5.1.3.1 现代汉语动词“看”的语义扩展由基础义“使视线接触人或物”向“阅读”、“欣赏”、“照顾”和“访问”之意扩展，只通过成分转喻，由于这些意义使用基础义“使视线接触人或物”的一部分为主要意义表达那些意义，并且用其

主要意义代替原来的意义，使其发生新意义，即“阅读”、“欣赏”、“照顾”和“访问”之意。然而这些意义没有连接使用视力与接触由“具体事物”向“抽象事物”，所以就没有发生核心意义的隐喻。

5.1.3.2 现代汉语动词“看”的语义扩展由基础义“使视线接触人或物”向“治疗”和“观察与验证”之意扩展，首先通过核心意义的隐喻，由于这些意义连接使用视力与接触由“具体事物”向“抽象事物”，可是这样连接仍然是原来的意义，没有变化成新意义。动词“看”的基础义能向“治疗”和“观察与验证”之意发生延伸意义要通过成分转喻，由于那些意义使用基础义“使视线接触人或物”的一部分来作为主要意义，并且将其主要意义代替原来的意义，使其发生新意义，即“治疗”和“观察与验证”之意。

5.1.3.3 现代汉语动词“看”的语义扩展由基础义“使视线接触人或物”向“占卜”之意扩展，只通过效果转喻，由于这个意义将基础义“使视线接触人或物”的最后行动效果来作为新意义的一部分，就使其产生“占卜”之意。然而这个意义没有连接使用视力与接触由“具体事物”向“抽象事物”，所以就没有发生核心意义的隐喻。

5.1.3.4 现代汉语动词“看”的语义扩展由基础义“使视线接触人或物”向“认为”、“取决于”和“告诉和提醒”之意扩展，首先通过核心意义的隐喻，由于这些意义连接使用视力与接触由“具体事物”向“抽象事物”，可是这样连接仍然是原来的意义，没有变化成新意义。动词“看”的基础义能向“认为”、“取决于”和“告诉和提醒”之意发生延伸意义要通过效果转喻，由于那些意义将基础义“使视线接触人或物”的最后行动效果来作为新意义的一部分，就使其产生“认为”、“取决于”和“告诉和提醒”之意。

5.1.4 现代汉语动词“看”的词义和句法与泰语 /duu/ 的词义和句法有相同与不相同，如下：

5.1.4.1 现代汉语动词“看”和泰语 /duu/ 的词义和句法相同的十个意义就是“使视线接触人或物”、“阅读”、“欣赏”、“照顾”、“访问”、“治疗”、“观察与验证”、“认为”、“取决于”和“占卜”。汉泰动词的意义相同反映出相似的概念角度由语言使用者的身体经验与环境和社会有关联。当语言使用者有相似的概念角度时，使得语言使用者造成词义相同。

5.1.4.2 现代汉语动词“看”和泰语 /duu/ 的词义和句法不相同的三个意义就是“告诉和提醒”，只出现在现代汉语动词“看”之中，由于研究者从朱拉隆功大学语料库收集例句，而其在语料库里没有显出泰语 /duu/ 意为“告诉和提醒”的例句，其实泰语 /duu/ 显出“告诉和提醒”之意。至于另两个意义“看起来”和“学

习”，只出现在泰语 /duu/ 之中，由于在汉语里“看起来”之意直接使用“看起来”的词语代替动词“看”，“学习”之意直接使用“学习”的词语代替动词“看”。

5.1.5 现代汉语动词“看”的语义扩展与泰语 /duu/ 的语义扩展都通过不同的认知过程由基础义“使视线接触人或物”向其它义延伸出来，如下：

5.1.5.1 现代汉语动词“看”的语义扩展与泰语 /duu/ 的语义扩展都延伸由基础义“使视线接触人或物”向“阅读”、“欣赏”、“照顾”和“访问”之意扩展，只通过成分转喻，由于这些意义使用基础义“使视线接触人或物”的一部分为主要意义表达那些意义，并且用其主要意义代替原来的意义，使其发生新意义，即是“阅读”、“欣赏”、“照顾”和“访问”之意。然而那些汉泰语言的意义没有连接使用视力与接触由“具体事物”向“抽象事物”，所以就没有发生核心意义的隐喻。

5.1.5.2 现代汉语动词“看”的语义扩展与泰语 /duu/ 的语义扩展都延伸由基础义“使视线接触人或物”向“治疗”和“观察与验证”之意扩展，首先那些汉泰语言的意义都通过核心意义的隐喻，由于汉泰语言的“治疗”和“观察与验证”之意都连接使用视力与接触由“具体事物”向“抽象事物”，可是这样连接仍然是原来的意义，没有变化成新意义。其汉泰的动词“看”能向“治疗”和“观察与验证”之意发生延伸意义要通过成分转喻，由于汉泰语言的“治疗”和“观察与验证”之意都使用基础义“使视线接触人或物”的一部分来作为主要意义，并且将其主要意义代替原来的意义，使其发生新意义，即“治疗”和“观察与验证”之意相同。

5.1.5.3 现代汉语动词“看”的语义扩展与泰语 /duu/ 的语义扩展都延伸由基础义“使视线接触人或物”向“认为”和“取决于”之意扩展，首先那些汉泰语言的意义都通过核心意义的隐喻，由于汉泰语言的“认为”和“取决于”之意都连接使用视力与接触由“具体事物”向“抽象事物”，可是这样连接仍然是原来的意义，没有变化成新意义。其汉泰的动词“看”能向“认为”和“取决于”之意发生延伸意义要通过效果转喻，由于汉泰语言的“认为”和“取决于”之意都将基础义“使视线接触人或物”的最后行动效果来作为新意义的一部分，就使其产生“认为”和“取决于”之意。

5.1.5.4 现代汉语动词“看”的语义扩展与泰语 /duu/ 的语义扩展都延伸由基础义“使视线接触人或物”向“占卜”之意扩展，只通过效果转喻，由于这个意义将基础义“使视线接触人或物”的最后行动效果来作为新意义的一部分，就使其产生“占卜”之意。然而那个汉泰语言的意义没有连接使用视力与接触由“具体事物”向“抽象事物”，所以就没有发生核心意义的隐喻。

5.1.5.5 现代汉语动词“看”由基础义“使视线接触人或物”向“告诉和提醒”之意显出延伸意义，表示汉语动词“看”在“告诉和提醒”之意中，首先通过核心意义的隐喻，由于这个意义连接使用视力与接触由“具体事物”向“抽象事物”，

可是这样连接仍然是原来的意义，没有变化成新意义。其汉语动词“看”的基础义能向“告诉和提醒”之意发生延伸意义要通过效果转喻，由于这个意义将基础义“使视线接触人或物”的最后行动效果来作为新意义的一部分，就使其产生“告诉和提醒”之意。至于泰语 /duu/ 没有显出“告诉和提醒”之意，因此，其泰语 /duu/ 就没有通过核心意义的隐喻与效果转喻产生延伸意义。

5.1.5.6 泰语 /duu/ 由基础义“使视线接触人或物”向“看起来”之意扩展，只通过效果转喻，由于“看起来”之意将基础义“使视线接触人或物”的最后行动效果来作为新意义的一部分，就使其产生“看起来”之意。然而那个意义没有连接使用视力与接触由“具体事物”向“抽象事物”，所以就没有发生核心意义的隐喻。至于现代汉语动词“看”没有显出“看起来”之意，因此，其汉语动词“看”就没有通过效果转喻产生延伸意义。

5.1.5.7 泰语 /duu/ 由基础义“使视线接触人或物”向“学习”之意扩展，只通过成分转喻，由于这个意义使用基础义“使视线接触人或物”的一部分为主要意义表达这个意义，并且用其主要意义代替原来的意义，使其发生新意义，即是“学习”之意。然而这个意义没有连接使用视力与接触由“具体事物”向“抽象事物”，所以就没有发生核心意义的隐喻。至于现代汉语动词“看”没有显出“学习”之意，因此，其汉语动词“看”就没有通过成分转喻产生延伸意义。

5.2 建议

5.2.1 这次研究只研究现代汉语动词“看”。没有研究古文或方言文。因此，研究者以为应该研究汉语动词“看”的古文或方言文，从历史角度方面，更好的表明汉语动词“看”的演变过程。

5.2.2 研究者以为应该通过语法化过程研究基础义与引申义之间的关系，借以深刻地阐述动词“看”从动词向语助词变化的过程。

5.2.3 这次研究只研究动词“看”的单纯词，没有研究动词“看”的合成词或成语。因此，研究者以为应该研究动词“看”的合成词或成语，来表现各种各样动词“看”的意义，这方面的研究对教育界与未来教育有着重要的意义。

5.2.4 这次研究是从北京大学语料库收集汉语动词“看”的例句，至于泰语 /duu/，是从朱拉隆功大学文学院语言学专业的语料库中收集。这使得有例句分析有一定的限制，假如未来的研究中发现其他各种各样的例句，研究者确信会对这方面的研究更感兴趣。

5.2.5 研究者认为应该将汉语与其他语言（除了泰语以外）进行对比，以此表明动词“看”在各种语言上的差异和限制。

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวกชณิภา วิชยปรีชา เกิดเมื่อวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2532 ที่จังหวัดบุรีรัมย์ สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับสอง สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปีการศึกษา 2553 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2554

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY